

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فضای کسب و کار در سال ۲۰۰۶ (ایجاد فرصت‌های شغلی)

تهیه شده در بانک جهانی و شرکت
تأمین مالی بین‌المللی به سرپرستی
سیمون دیانکوف و کارالی مکلیش

ترجمه:

جعفر خیرخواهان

دفتر مطالعات اقتصادی

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

فضای کسب و کار در سال ۲۰۰۶: (ایجاد فرصت‌های شغلی) تهیه شده در بانک جهانی و شرکت تأمین مالی بین‌المللی؛ به سرپرستی سیمون دیانکوف، کارالی مکلیش؛ ترجمه جعفر خیرخواهان. - تهران: مجلس شورای اسلامی، مرکز پژوهش‌ها، ۱۳۸۶.

۲۳۵ ص: جدول، نمودار. - (مجلس شورای اسلامی، مرکز پژوهش‌ها؛ ۱۳۸۶/۴۳)
ISBN: 978-964-8427-30-1: ۲۸۰۰۰ ریال

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیپا.

کتابنامه: ص. [۱۶۵]-۱۷۳.

۱. سیاست صنعتی. ۲. شرکت‌های اقتصادی -- سیاست دولت. ۳. شرکت‌های اقتصادی -- قوانین و مقررات. الف. خیرخواهان، جعفر، مترجم. ب. بانک جهانی. ج. فروست. د. عنوان.

ف/۳۶۱۱ HD

۱۳۸۶

عنوان: فضای کسب و کار در سال ۲۰۰۶

(ایجاد فرصت‌های شغلی)

تهیه شده: بانک جهانی و شرکت تأمین مالی بین‌المللی؛

به سرپرستی سیمون دیانکوف و کارالی مکلیش

ترجمه: جعفر خیرخواهان

ناشر: مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

طراح جلد: علیرضا عاشورزاده

نوبت چاپ: چاپ اول، پاییز ۸۶

تعداد: ۱۰۰۰ نسخه

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: سپهر

قیمت: ۲۸۰۰۰ ریال

مسئولیت صحت مطالب کتاب با مترجم است.

کلیه حقوق برای مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی محفوظ است.

مقدمه مترجم

گزارش «فضای کسب و کار در سال ۲۰۰۶ (ایجاد فرصت‌های شغلی)» سومین مجموعه از گزارش‌های سالانه مشترک بانک جهانی و شرکت تأمین مالی بین‌المللی است که به بررسی مقررات و تنظیماتی می‌پردازد که فعالیت کسب و کار را ارتقا داده و یا باعث محدود کردن آن می‌شود. سیمون دیانکوف، کارالی مکلیش و همکاران آنها سه سال متوالی است که «داده‌های انجام کسب و کار»^۱ را تهیه می‌کنند تا ارزیابی جامعی از شرایط نهادی داشته باشند که به فعالیت اقتصادی با توجه به قوانین موجود کشورها شکل داده و این فعالیت‌ها به صورت واقعی انجام گیرد. «داده‌های انجام کسب و کار»، شاخص‌های قوانین و مقررات کسب و کار و اجرای آنها از قبیل ارزیابی آسانی ورود به کسب و کار، مقررات خروج، اجرای قراردادهای، حقوق مالکیت و... را اندازه‌گیری می‌کند. به این ترتیب هر ساله انبوه داده‌ها درباره شرایط کسب و کار در کل جهان تهیه می‌گردد.^۲

با این که سازمان‌های دیگری (از قبیل مؤسسه خصوصی مک‌کینزی) در حال بررسی شرایط کسب و کار و اندازه‌گیری آن هستند به نظر می‌رسد «داده‌های انجام کسب و کار» بهترین شاخص موجود در این زمینه باشد. «داده‌های انجام کسب و کار» ارزیابی خوبی از شرایط واقعی کارآفرینی در کشورهای مختلف ارائه می‌دهد.

به گفته دیانکوف، تأثیر عملی این پروژه تحقیقاتی بسیار زیاد بوده و این تأثیر هر ساله بیشتر نیز می‌شود. مقامات مسئول بسیاری از کشورهای جهان و حتی کشورهای توسعه‌یافته به وی و گروه او مراجعه کرده و خواهان بهبود عملکرد کسب و کار در کشورشان هستند. به عبارت دیگر «داده‌های انجام کسب و کار» انگیزه‌های نهادی و سیاستی قوی برای دولت‌ها به وجود آورده است تا شرایط کسب و کار را بهبود بخشند. زیرا در «داده‌های انجام کسب و کار»

1. Doing Business Database (DBD)

۲. در گزارش سال ۲۰۰۶ تعداد کشورهای مورد بررسی ۱۵۵ کشور بوده است که برای گزارش سال آتی به ۱۷۰ کشور افزایش خواهد یافت.

شاخص‌های متنوعی وجود دارد و سیاستگذار می‌تواند از اهرم‌های مختلف سیاستی (مجوزها، مقررات، شرایط استخدام و...) برای بهبود شرایط کسب و کار استفاده نماید.

نکته مهمی که این گزارش به آن اشاره می‌کند، این است که چگونگی مراحل دست‌وپاگیر اداری و حقوق و عوارض سنگین دولتی باعث پرهزینه و سخت شدن ورود فقرا و در حاشیه‌مانده‌ها به اقتصاد رسمی می‌شود. اجرای اصلاحات در ده محور پیشنهادی این گزارش باعث می‌شود تا کارآفرینان و ایجادکنندگان کسب و کار آسان‌تر بتوانند به خلق ثروت بپردازند.

در این گزارش مشاهده می‌شود که کدام کشورها پیشرفت داشته‌اند و چگونه موفق به انجام اصلاحات شدند. هر شاخص معرفی شده در این گزارش، به سه بخش مجزا تقسیم می‌شود. در بخش اول به این نکته اشاره می‌شود که کدام کشورها اصلاحات انجام داده‌اند و کشورهای پیش‌تاز که در بهترین سطح اصلاحات هستند، کدامند. در بخش دوم به این موضوع پرداخته می‌شود که چه چیزهایی را اصلاح کرده‌اند و جزئیات این امر برجسته می‌شود تا راهنمای سیاستگذارانی باشد که می‌خواهند بدانند به‌رغم برخورد با مشکلات داخلی چگونه اصلاحات را به پیش ببرند. در بخش آخر به این موضوع اشاره می‌شود که چرا اصلاحات کردند. این بخش به ارزیابی از فواید اصلاحات و الگوپذیری سایرین می‌پردازد. برای مثال در فصل شاخص «ثبات اموال» اشاره می‌شود که زلاندنو و هلند آسان‌ترین مراحل ثبات اموال را دارند در حالی که نیجریه سخت‌ترین مراحل را برای ثبات اموال ایجاد کرده است. در هلند کارآفرین‌ها قادر به ثبت آنلاین اموال در شبکه‌های رایانه‌ای هستند. بنابراین می‌توان سوابق مالکیت در این کشور را از سال ۱۸۳۲ میلادی بررسی کرد. اما در نیجریه یک کارآفرین مجبور به تکمیل ۲۱ مرحله کاغذبازی و امضا کردن مدارک متعدد است که یکی از آنها کسب رضایت فرماندار ایالتی است. این فرایند ۲۷۴ روز طول می‌کشد و مستلزم پرداخت حق‌الزحمه رسمی تا مبلغی بیش از ۲۷ درصد ارزش دارایی است. در نتیجه تعداد اندکی از بنگاه‌دارایی‌های غیررسمی حاضرند تا اموال خود را به ثبت قانونی برسانند.

این گزارش می‌تواند به عنوان یک الگو و راهنمای عمل قانون‌گذاران و سیاستگذاران کشور برای رفع موانع تولید و رونق دادن به کسب و کار در اقتصاد ایران نقش ایفا کند.

در انتها از آقای سعید غلامی‌باغی که تلاش قابل‌تحسینی در تهیه نمودارهای متن گزارش و جداول به عمل آوردند تشکر می‌شود. علاوه بر این مترجم لازم می‌داند از معاونت پژوهشی مرکز پژوهش‌های مجلس که با ترجمه این گزارش موافقت نموده و همکاران دفتر نشریه مجلس و پژوهش که زمینه چاپ و انتشار گزارش را فراهم نمودند تشکر بسیار نماید.

جعفر خیرخواهان

فهرست مطالب

۱	مروری بر ایجاد فرصت‌های شغلی
۱-۱	کشورهای با بیشترین اصلاحات
۲-۱	کشورهای با آسان‌ترین مقررات انجام کسب‌وکار
۳-۱	تفاوت کسب‌وکار کم‌هزینه‌تر با قوانین دولتی کمتر
۴-۱	نیاز بیشتر آفرینا به اصلاحات
۵-۱	رشد مشاغل جدید در اقتصاد رسمی، عامل موفقیت کشورها
۱۵	راه‌اندازی کسب‌وکار جدید
۱-۲	کشورهای انجام دهنده اصلاحات
۲-۲	موارد مورد نظر در اصلاحات
۱-۲-۲	حذف الزام به انتشار آگهی در روزنامه
۲-۲-۲	معرفی فرم‌های استاندارد
۳-۲-۲	حذف لزوم تمدید مجوزهای سالانه
۳-۲	دلایل انجام اصلاحات
۲۹	شرایط و مقررات کسب مجوز
۱-۳	کشورهای انجام دهنده اصلاحات
۲-۳	موارد مورد نظر در اصلاحات
۱-۲-۳	ارائه مراحل انجام کار به سازندگان به صورت نمودار گام‌به‌گام
۲-۲-۳	ادغام جوازها و تأییدیه‌های پروژه
۳-۲-۳	معرفی بازرسی‌های اتفاقی و مبتنی بر ریسک
۴-۲-۳	به‌روزرسانی دوره‌ای نقشه‌های منطقه‌بندی
۵-۲-۳	عدم الزام و اجبار به استفاده از مواد خاص
۳-۳	دلایل انجام اصلاحات
۴۳	استخدام و اخراج کارگران
۱-۴	کشورهای انجام دهنده اصلاحات
۲-۴	موارد مورد نظر در اصلاحات
۱-۲-۴	افزایش سن بازنشستگی در کشورهایی با جمعیت سالمند بالا
۲-۲-۴	یکسان‌سازی سن بازنشستگی زنان و مردان
۳-۲-۴	تبدیل پرداخت حق سنوات به بیمه بیکاری
۴-۲-۴	معرفی قراردادهای کارورزی

۳-۴	دلایل انجام اصلاحات	۵۵
۵	ثبت اموال	۵۷
۱-۵	کشورهای انجام دهنده اصلاحات	۵۸
۲-۵	موارد مورد نظر اصلاحات	۶۳
۱-۲-۵	تبدیل ثبت به فرایندی اداری	۶۴
۲-۲-۵	ساده سازی مالیات و حق الزحمه ها	۶۵
۳-۲-۵	اختیاری کردن حضور محضرداران	۶۷
۳-۵	دلایل انجام اصلاحات	۶۸
۶	دریافت اعتبار	۷۱
۱-۶	کشورهای انجام دهنده اصلاحات	۷۲
۲-۶	موارد مورد نظر در اصلاحات	۷۷
۱-۲-۶	حذف موانع حقوقی برای به اشتراک گذاری اطلاعات اعتباری	۷۸
۲-۲-۶	تمرکز ادارات ثبت عمومی بر نظارت	۷۹
۳-۲-۶	شفاف سازی اولویت اعتباردهندگان در دریافت وثیقه های ضمانت شده	۸۱
۴-۲-۶	ارائه خلاصه صورت جلسات اجرایی	۸۳
۳-۶	دلایل انجام اصلاحات	۸۳
۷	حمایت از سرمایه گذاران	۸۵
۱-۷	کشورهای انجام دهنده اصلاحات	۸۸
۲-۷	موارد مورد نظر در اصلاحات	۹۱
۱-۲-۷	ارائه اطلاعات به سرمایه گذاران در مورد منافع مدیران در معاملات	۹۲
۲-۲-۷	الزام به تأیید معاملات شخصی توسط مدیران یا سرمایه گذاران غیردی نفع	۹۳
۳-۲-۷	حذف راههای گریز از قوانین در خصوص تأیید سهامداران	۹۴
۴-۲-۷	کمک به طرح دعوی حقوقی در کشورهایی که از دادگاه های قوی برخوردارند	۹۵
۳-۷	دلایل انجام اصلاحات	۹۷
۸	پرداخت مالیات	۹۹
۱-۸	کشورهای انجام دهنده اصلاحات	۱۰۵
۲-۸	موارد مورد نظر در اصلاحات	۱۱۰
۱-۲-۸	تجمع مالیات ها	۱۱۰
۲-۲-۸	کاهش معافیت ها و امتیازات ویژه	۱۱۲
۳-۲-۸	تسهیل مراحل تشکیل پرونده مالیاتی	۱۱۳

۱۱۴.....	۴-۲-۸ گسترش پایه مالیاتی با تعدیل نرخ مالیاتی در کشورهای در حال توسعه
۱۱۶.....	۳-۸ دلایل انجام اصلاحات
۱۱۹.....	۹ تجارت خارجی
۱۲۳.....	۱-۹ کشورهای انجام دهنده اصلاحات
۱۲۶.....	۲-۹ موارد مورد نظر در اصلاحات
۱۲۸.....	۱-۲-۹ تشکیل پرونده الکترونیکی بررسی اسناد تجاری
۱۳۰.....	۲-۲-۹ استفاده از سیاست ارزیابی ریسک در خصوص انجام بازرسی
۱۳۱.....	۳-۲-۹ اصلاح منطقه‌ای قوانین امور گمرکی و حمل‌ونقل
	۴-۲-۹ پیمان‌سپاری امور مربوط به بازرسی قبل از حمل و مدیریت
۱۳۳.....	گمرکی به بخش غیردولتی
۱۳۴.....	۳-۹ دلایل انجام اصلاحات
۱۳۷.....	۱۰ اجرای قراردادهای
۱۳۹.....	۱-۱۰ کشورهای انجام دهنده اصلاحات
۱۴۱.....	۲-۱۰ موارد مورد نظر در اصلاحات
۱۴۲.....	۱-۲-۱۰ کاهش تأخیر در فرایند تصمیم‌گیری پرونده‌ها
۱۴۵.....	۲-۲-۱۰ کاهش تعداد ارجاع درخواست‌های تجدیدنظر به دادگاه عالی
۱۴۶.....	۳-۲-۱۰ ایجاد فضای رقابتی با تعدد مراجع اجرای حکم
۱۴۶.....	۳-۱۰ دلایل انجام اصلاحات
۱۵۰.....	۱۱ تعطیل کردن کسب‌وکار
۱۵۳.....	۱-۱۱ کشورهای انجام دهنده اصلاحات
۱۵۵.....	۲-۱۱ موارد مورد نظر در اصلاحات
۱۵۶.....	۱-۲-۱۱ تشویق به استمرار فعالیت کسب‌وکارهای فعال و پویا
۱۵۹.....	۲-۲-۱۱ تشکیل کمیته اعتباردهندگان
۱۶۰.....	۳-۲-۱۱ اعطای فرصت مجدد به کارآفرینان جهت شروعی تازه
۱۶۲.....	۳-۱۱ دلایل انجام اصلاحات

فهرست جداول

۳.....	جدول ۱-۱ کشورهای با بیشترین اصلاحات در سال ۲۰۰۴ میلادی
۷.....	جدول ۲-۱ رتبه‌بندی ۳۰ کشور با آسان‌ترین مقررات انجام کسب‌وکار

جدول ۱-۲	تفکیک کشورها براساس آسان‌ترین و دشوارترین مراحل ...	۱۶.....
جدول ۲-۲	تفکیک کشورها براساس آسان‌ترین و سخت‌ترین مقررات ...	۲۰.....
جدول ۱-۳	تفکیک کشورها براساس آسان‌ترین و دشوارترین مراحل ...	۳۱.....
جدول ۲-۳	اصلی‌ترین اصلاحات در زمینه صدور مجوز در ...	۳۳.....
جدول ۳-۳	تفکیک کشورها براساس کمترین و بیشترین مقررات ...	۳۴.....
جدول ۱-۴	تفکیک کشورها براساس آسان‌ترین و دشوارترین شرایط ...	۴۷.....
جدول ۲-۴	تفکیک کشورها براساس کمترین و بیشترین مقررات ...	۴۸.....
جدول ۳-۴	تفکیک کشورها براساس کمترین و بیشترین هزینه اخراج ...	۵۰.....
جدول ۱-۵	تفکیک کشورها براساس آسان‌ترین و دشوارترین مراحل ...	۵۸.....
جدول ۲-۵	تفکیک کشورها براساس کمترین و بیشترین مقررات ...	۶۱.....
جدول ۱-۶	تفکیک کشورها براساس آسان‌ترین و دشوارترین مراحل ...	۷۲.....
جدول ۲-۶	تفکیک کشورها براساس کمترین و بیشترین اطلاعات ...	۷۳.....
جدول ۳-۶	تفکیک کشورها براساس کمترین و بیشترین حقوق ...	۷۷.....
جدول ۱-۷	تفکیک کشورها براساس کمترین و بیشترین حمایت ...	۸۶.....
جدول ۲-۷	انواع اصلاحات صورت گرفته در کشورهای مختلف در ...	۸۹.....
جدول ۳-۷	تفکیک کشورها براساس کمترین و بیشترین شرایط ...	۹۰.....
جدول ۴-۷	موانع اصلی پیش‌روی حمایت از سرمایه‌گذاران	۹۱.....
جدول ۵-۷	تفکیک کشورها براساس کمترین و بیشترین الزام به ...	۹۳.....
جدول ۶-۷	تفکیک کشورها براساس آسان‌ترین و دشوارترین شرایط ...	۹۵.....
جدول ۱-۸	تفکیک اصلاحات صورت گرفته در کشورهای مختلف ...	۱۰۷.....
جدول ۱-۹	تفکیک کشورها براساس آسان‌ترین و دشوارترین وضعیت ...	۱۲۰.....
جدول کادر ۱-۹	تعداد روزهای صرف شده برای انجام مراحل ...	۱۲۲.....
جدول ۲-۹	انواع اصلاحات صورت گرفته در کشورهای مختلف در ...	۱۲۳.....
جدول ۳-۹	تفکیک کشورها براساس کمترین و بیشترین موانع ...	۱۲۷.....
جدول ۴-۹	تفکیک کشورها براساس کمترین و بیشترین موانع ...	۱۳۲.....
جدول ۱-۱۰	تفکیک کشورها براساس آسان‌ترین و دشوارترین ...	۱۳۷.....
جدول ۲-۱۰	انواع اصلاحات صورت گرفته در کشورهای مختلف ...	۱۴۱.....
جدول ۳-۱۰	تفکیک کشورها براساس کمترین و بیشترین کارایی ...	۱۴۲.....
جدول ۱-۱۱	تفکیک کشورها براساس بالاترین و پایین‌ترین کارایی ...	۱۵۷.....

فهرست نمودارها

- نمودار ۱-۱ همه کشورهای اروپای شرقی و آسیای مرکزی اصلاحات انجام دادند ۴
- نمودار ۲-۱ در صربستان و مونتنگرو، ورود بنگاه‌ها را آسان‌تر می‌سازند ۵
- نمودار ۳-۱ آفریقا پایین‌ترین درجه اصلاحات را در سال ۲۰۰۴ داشت ۱۰
- نمودار ۴-۱ شروع به کسب‌وکار، راه اصلی بیرون آمدن از فقر است ۱۱
- نمودار ۵-۱ آسانی بیشتر انجام کسب‌وکار با بیکاری کمتر ارتباط دارد ۱۱
- نمودار ۶-۱ آسانی بیشتر انجام کسب‌وکار با غیررسمی بودن کمتر ارتباط دارد ۱۳
- نمودار ۷-۱ بالاترین بیکاری جوانان در خاورمیانه است ۱۳
- نمودار ۱-۲ ده کشور اول در انجام اصلاحات راه‌اندازی کسب‌وکار ۱۷
- نمودار ۲-۲ سرعت بخشیدن به راه‌اندازی کسب‌وکار در اسلواکی ۱۸
- نمودار ۳-۲ کشورهای ثروتمند حتی پیشرفت بیشتری داشتند ۲۲
- نمودار ۴-۲ انتشار آگهی در روزنامه-منسوخ و پرهزینه ۲۴
- نمودار ۵-۲ ورود بیشتر پس از اصلاحات ۲۷
- نمودار ۱-۳ ساختن یک انبار در جزیره موریس-آسان ۳۱
- نمودار ۲-۳ کشورهای ثروتمند ساختمان‌سازی را آسان می‌سازند ۳۷
- نمودار ۳-۳ ساختن یک انبار در صربستان و مونتنگرو ۴۰
- نمودار ۴-۳ مراحل اداری بیشتر= بخش ساختمانی کوچکتر در آفریقا ۴۱
- نمودار ۱-۴ زنان و جوانان بیشترین زیان را از قوانین سخت و سخت ۴۴
- نمودار ۲-۴ چه کسانی بالاترین مالیات تأمین اجتماعی را می‌پردازند؟ ۴۵
- نمودار ۳-۴ برابری در سن بازنشستگی- پایین‌ترین در اروپای شرقی ۵۳
- نمودار ۱-۵ ده کشور با بیشترین اصلاحات در ثبت اموال در سال ۲۰۰۴ ۵۹
- نمودار ۲-۵ ثبت اموال در گرجستان آسان‌تر می‌شود ۶۰
- نمودار ۳-۵ دادگاه- یک مانع اصلی در ثبت اموال ۶۴
- نمودار ۴-۵ کاهش عوارض باعث افزایش مالیات‌ها در هند می‌شود ۶۷
- نمودار ۵-۵ ثبت ساده اموال- دسترسی بیشتر به زمین و اعتبار ۶۹
- نمودار ۱-۶ پیشرفت‌های بزرگ در هند ۷۶
- نمودار ۲-۶ رشد تنظیم دفاتر اعتبار خصوصی ۷۹
- نمودار ۳-۶ دفاتر خصوصی به وام‌دهندگان بهتر خدمت می‌کنند ۸۰
- نمودار ۴-۶ اعتبار بیشتر زمانی که اعتباردهندگان بیمه شده اولویت دارند ۸۲
- نمودار ۵-۶ حقوق قانونی و اطلاعات اعتباری موجب کاهش ریسک می‌شود ۸۴

- نمودار ۱-۷ کشورهای ثروتمند مقررات تنظیمی بیشتری در برابر ... ۸۸.....
- نمودار ۲-۷ شرق آسیا نیازمند بیشترین افشاگری است ۹۲.....
- نمودار ۳-۷ چه کسی در معاملات مرتبط با طرفین رأی می‌دهد؟ ۹۴.....
- نمودار ۴-۷ دادگاه‌های کارا به حمایت از حقوق سهامداران کمک می‌کنند ۹۶.....
- نمودار ۵-۷ حمایت بیشتر از سرمایه‌گذار = افزایش حجم سرمایه بازار ... ۹۸.....
- نمودار ۱-۸ کمترین پرداخت مالیات در هنگ‌کنگ (چین)، بیشترین در ... ۱۰۰.....
- نمودار ۲-۸ کشورهای ثروتمند، مالیات‌های تجاری کمتر و ساده‌تری دارند ۱۰۴.....
- نمودار ۳-۸ مالیات‌های سنگین، انگیزه‌های قوی برای فرار مالیاتی ... ۱۰۵.....
- نمودار ۴-۸ کل مالیات تجاری در شرق آسیا کمترین است ۱۰۷.....
- نمودار ۵-۸ مالیات‌ها و پرداخت‌های بیشتر - مزاحمت‌های بیشتر ۱۱۱.....
- نمودار ۶-۸ مالیات و درآمد - بی‌ارتباط با هم در کشورهای فقیر ۱۱۵.....
- نمودار ۷-۸ مالیات‌های پرزحمت مرتبط با غیررسمی بودن بیشتر و ... ۱۱۷.....
- نمودار ۱-۹ واردات به برون‌دی = پرزحمت ۱۱۹.....
- نمودار کادر ۱-۹ زیرساخت‌های سخت‌افزاری فقط عامل یک‌چهارم ... ۱۲۱.....
- نمودار ۲-۹ موانع بیشتر برای واردکنندگان در کشورهای فقیر ۱۲۵.....
- نمودار ۳-۹ بوروکراسی کمتر در شرق آسیا ۱۲۶.....
- نمودار ۴-۹ پرونده‌های الکترونیکی باعث ترکیب مراحل شده و در زمان ... ۱۲۹.....
- نمودار ۵-۹ بازرسی‌های زیاد در جنوب آسیا ۱۳۰.....
- نمودار ۶-۹ قوانین دست‌وپاگیر بیشتر در تجارت = تجارت کمتر و رشوه ... ۱۳۵.....
- نمودار ۱-۱۰ بزرگترین مانع اجرایی یک قرارداد چیست؟ ۱۳۸.....
- نمودار ۲-۱۰ اصلاحات موجب کاهش زمان در دادگاه‌ها برای ... ۱۴۰.....
- نمودار ۳-۱۰ دادگاه‌های بهتر = اعتبار بیشتر ۱۴۷.....
- نمودار ۴-۱۰ تعداد کارکنان زیاد در برخی دادگاه‌های اروپایی ۱۴۸.....
- نمودار ۵-۱۰ مراحل اداری کمتر = فساد کمتر ۱۴۹.....
- نمودار ۱-۱۱ اصلاحات ورشکستگی ارزش دارد ۱۵۲.....
- نمودار ۲-۱۱ خروج را در سال ۲۰۰۴ آسان‌تر ساختند ۱۵۴.....
- نمودار ۳-۱۱ تجدید سازمان به معنای نجات یافتن بنگاه‌ها نیست ۱۵۷.....
- نمودار ۴-۱۱ وصول بالاتر مطالبات در حالت حضور اعتباردهندگان ۱۶۰.....
- نمودار ۵-۱۱ چگونه کارآفرینان ناامید می‌شوند: صادق‌ترین آنها را ... ۱۶۱.....
- نمودار ۶-۱۱ وصول بالاتر = وام‌های بلاوصول کمتر، محدودیت‌های ... ۱۶۳.....

۱ مروری بر ایجاد فرصت‌های شغلی

مراحل راه‌اندازی و افتتاح کسب‌وکاری جدید در لائوس در حدود ۱۹۸ روز به طول می‌انجامد. اگر بخواهید همین کار را در سوریه انجام دهید حداقل سرمایه مورد نیاز ۶۱،۰۰۰ دلار است که ۵۱ برابر میانگین درآمد سالانه می‌شود. اگر در بوسنی و هرزگوین، انباری ساخته‌اید، مبالغ پرداختی بابت وصل شدن به خدمات عمومی (آب، برق و تلفن) و رعایت مقررات ساختمان‌سازی در حدود ۲۸ برابر میانگین درآمد سالانه است. اگر همه مالیات‌های کسب‌وکار را در سیرالئون بپردازید ۱۶۴ درصد از سود ناخالص شرکت (فروش منهای هزینه مواد و نیروی کار) به این امر اختصاص می‌یابد.

حتی در بهترین شرایط، شروع یک کسب‌وکار، عملی مخاطره‌آمیز است. دولت‌ها باید چنین جسارت و شهامتی را تشویق کنند، البته بسیاری از کشورها این کار را می‌کنند. در سال ۲۰۰۴ میلادی، ۹۹ کشور (دو سوم کشورهای موجود در نمونه ایجاد کسب‌وکار)، ۱۸۵ سیاست اصلاحی را اجرا نمودند تا کسب‌وکار را آسان‌تر سازند. آن‌ها برخی جنبه‌های مقررات کسب‌وکار را ساده‌سازی کردند، حقوق مالکیت را تقویت نمودند، هزینه‌های صادرات و واردات را کاهش دادند، بار مالیاتی را سبک کرده و دسترسی به اعتبارات را راحت‌تر ساختند.

اینگونه اصلاحات به بنگاه‌ها اجازه می‌دهد تا سریع‌تر رشد کرده و مشاغل بیشتری را ایجاد کنند. تعداد فزاینده‌ای از این مشاغل در اقتصاد رسمی ایجاد خواهد شد زیرا فواید رسمی بودن (مانند دسترسی آسان‌تر به اعتبارات و خدمات عمومی بهتر) بر هزینه‌های رسمی بودن (مانند مالیات‌ها) برتری و ترجیح دارد. توجه به مشاغل رسمی به این معناست که کارگران بیشتری از حمایت‌های مستمری بازنشستگی، مقررات ایمنی کار و مزایای سلامت برخوردار می‌گردند.

زنان که در حال حاضر سه چهارم کارگران بخش غیررسمی را تشکیل می‌دهند و کارگران جوان و بی‌تجربه‌ای که به دنبال پیدا کردن نخستین شغل خود هستند، اصلی‌ترین گروه‌هایی محسوب می‌شوند که از این اصلاحات نفع می‌برند. اشتغال در کشورهایی که جنگ و درگیری در آن‌ها به اتمام رسیده است از اولویت بالایی برخوردار است زیرا باید بتوانند سربازان سابق را به عنوان نیروی کار جذب کنند و خانواده‌ها را به زندگی عادی برگردانند. در صورت نبودن کار، این خطر وجود دارد که درگیری در این کشورها ادامه یابد. ایجاد شغل در اقتصاد رسمی کشورهای آفریقایی اولویت بیشتری دارد زیرا بیشترین مانع انجام کسب‌وکار در این کشورها بوده و سرعت اصلاحات در آنجا از سایر مناطق جهان کمتر است.

۱-۱ کشورهای با بیشترین اصلاحات

در سال ۲۰۰۴ صربستان و مونته‌نگرو پیشنهاد انجام انواع اصلاحاتی بود که موجب رشد بنگاه‌ها و مشاغل می‌شود و در ۸ حوزه از ۱۰ حوزه مورد بررسی از پیشرفت‌هایی برخوردار بوده است (جدول ۱-۱). مقدار سرمایه مورد نیاز برای شروع کسب‌وکار جدید از ۵,۰۰۰ یورو به ۵۰۰ یورو کاهش یافت. مدت زمان لازم برای شروع کسب‌وکار جدید از ۵۱ روز به ۱۵ روز کاهش یافت. قانون کار جدید، استخدام کارگران را آسان‌تر ساخته و به بنگاه‌ها اجازه می‌دهد هنگامی که به‌طور موقتی به نیروی کار نیاز دارند، به جای اینکه مجبور به استخدام با شرایط قرارداد نامحدود باشند، قراردادهای مدت‌دار موقت امضا کنند. زمان حل اختلافات تجاری از ۱۰۲۸ روز به ۶۳۵ روز کاهش یافت زیرا در قانون جدید رویه‌های مدنی مورد توجه قرار گرفته و تصویب شده‌اند. مالیات بر حقوق و فروش حذف گردید و مالیات بر ارزش افزوده که جمع‌آوری آن آسان‌تر است، جایگزین گردید. با توجه به این اقدامات تعداد بنگاه‌های رسمی ثبت شده در سال ۲۰۰۴ به میزان ۴۲ درصد نسبت به سال قبل افزایش یافت.

گرجستان در رتبه دوم اصلاحات قرار داشت. قانون جدید اعطای مجوز، تعداد فعالیت‌هایی که نیاز به مجوز دارند را از ۹۰۹ به ۱۵۹ فعالیت کاهش داد. برای بررسی درخواست مجوز، واحدی به نام واحد «یک بار مراجعه» ایجاد شد که بنگاه‌ها تمامی اسناد مورد نیاز را به آن واحد تحویل می‌دهند و دیگر نیازی به دریافت گواهی از سایر نهادهای دولتی وجود ندارد. در قانون مالیاتی ساده شده، ۱۲ مالیات از ۲۱ مالیات قبلی حذف شده و زمان به ثبت رساندن شرکت ۷۵ درصد و هزینه آن ۷۰ درصد کاهش یافت.

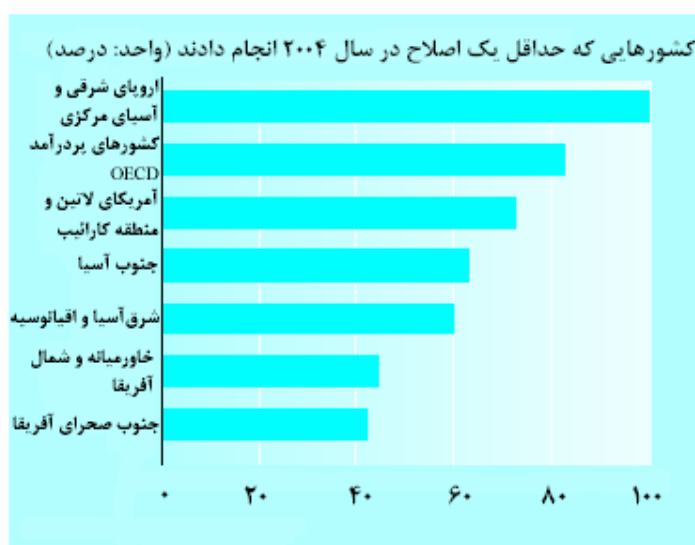
جدول ۱-۱ کشورهای با بیشترین اصلاحات در سال ۲۰۰۴ میلادی

کشور	تعداد اصلاحات	شروع کسب‌وکار	دریافت مجوزها	استخدام و اخراج نیروی کار	به ثبت رساندن اموال و دارایی‌ها	تهیه اعتبار	حمایت از سرمایه‌گذاران	پرداخت مالیات	تجارت خارجی	اجرای قراردادهای	تعطیل کردن کسب‌وکار
صربستان و مونتنگرو	۸	×	×	×	×	×		×		×	×
گرجستان	۵	×	×	×	×			×			
ویتنام	۵	×			×		×			×	×
اسلواکی	۴	×		×	×	×					
آلمان	۴	×		×					×	×	
مصر	۴	×			×	×			×		
فنلاند	۴		×	×				×			×
رومانی	۴	×				×		×		×	
لتونی	۴	×			×			×		×	
پاکستان	۴	×			×		×		×		
رواندا	۳					×			×	×	
هلند	۳		×		×			×			

توجه: کشورها براساس تعداد اصلاحات انجام گرفته رتبه‌بندی شده‌اند. هنگامی که تعداد اصلاحات

یکسان است، رتبه آن‌ها براساس تاثیر بیشتر اصلاحات بر شاخص انجام کسب‌وکار تعیین شده است

Source: Doing Business database

Source: Doing Business database.

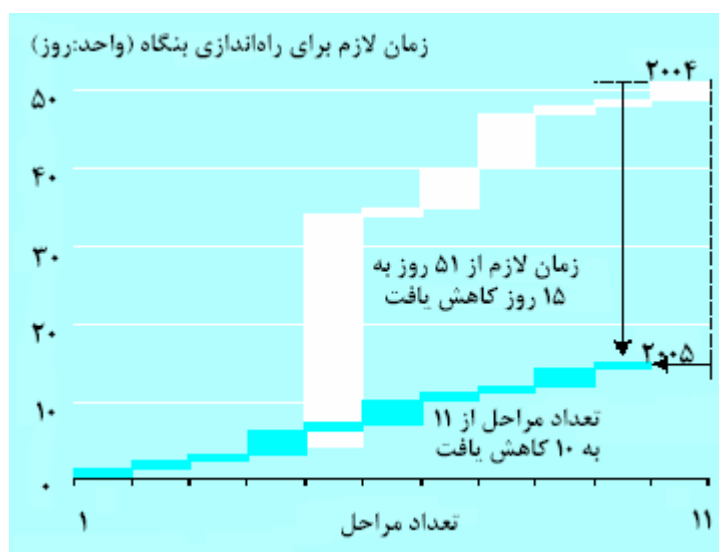
نمودار ۱-۱ همه کشورهای اروپای شرقی و آسیای مرکزی اصلاحات انجام دادند

بیشترین اصلاحات در اروپای شرقی و آسیای مرکزی اتفاق افتاد در این کشورها حداقل یک گام جهت آسان‌سازی مشکلات کسب‌وکار برداشته شد (نمودار ۱). بیشترین اصلاحات به واسطه ادغام در اتحادیه اروپا اتفاق افتاد. سه کشور اروپای شرقی (اسلواکی، رومانی و لتونی) در بین ۱۲ کشور با بیشترین اصلاحات در سال ۲۰۰۴ قرار دارند (جدول ۱-۱) و اسلواکی کشور پیشتاز اصلاحات در سال ۲۰۰۳ بود. این سه کشور تأسیس کسب‌وکار را آسان‌تر ساختند و نتیجه چنین تلاش‌هایی این شد که در سال ۲۰۰۴، تعداد کسب و کارهای راه‌اندازی شده در لتونی ۸ درصد، در اسلواکی ۱۳ درصد و در رومانی ۲۲ درصد جهش نمود. رایج‌ترین اصلاحات در این منطقه، که در نصف کشورها اتفاق افتاد ساده‌سازی مدیریت مالیاتی و کاهش بار مالیاتی بود. اصلاحات پیشین در استونی، روسیه و اسلواکی راه را به بقیه نشان داد. برخی از شجاعانه‌ترین اصلاحات که باعث بیشترین ترقی در شاخص‌های انجام کسب‌وکار شد عبارتند از:

- ساده‌سازی راه‌اندازی کسب‌وکار در صربستان و مونته‌نگرو
- کارآمدسازی مراحل گمرکی و اسناد تجاری در مصر

• اصلاح قانون ورشکستگی در برزیل

صربستان و مونته‌نگرو وظیفه ثبت بنگاه‌ها را از دادگاه‌ها به اداره ثبت جدید انتقال داد و کارآفرینان می‌توانند بنگاه خود را به صورت اینترنتی ثبت کنند و قاعده «سکوت علامت رضا است» به معنای تأیید سریع مراحل ثبت موردنظر است. به علاوه یک بانک اطلاعاتی الکترونیکی یکپارچه جدید موجب شد تا دادگاه‌های تجاری، اداره آمار، اداره گمرک، بانک ملی و شهرداری‌ها به هم متصل شوند. با این اصلاحات، هر شرکتی می‌تواند در عرض ۱۵ روز و نه ۵۱ روز شروع به فعالیت کند (نمودار ۱-۲).

Source: Doing Business database.

نمودار ۱-۲ در صربستان و مونته‌نگرو، ورود بنگاه‌ها را آسان‌تر می‌سازند

مصر اداره معینی را برای اسناد و مدارک تجاری اختصاص داد و ۲۶ تأییدیه را در ۵ تأییدیه ادغام کرد. بهبود امور گمرکی، بخشی از اصلاحات کلی برای کاهش تعداد گروه‌های تعرفه‌ای از ۲۷ به ۶ و ساده‌سازی مراحل بازرسی در لب مرز بوده است. قانون ورشکستگی جدید برزیل، به شرکت‌های ورشکسته حق انتخاب ادامه فعالیت را در صورت بازسازی می‌دهد. با ایجاد کمیته‌های طلبکاران، طلبکاران قدرت بیشتری در

هدایت صورت جلسات تجدید سازمان بنگاه داشته و می‌توانند درباره برنامه تجدید ساختار حکم صادر کنند. طلبکاران وثیقه‌دار، هنگام فروش دارایی‌ها نسبت به مطالبات مالیاتی ارجحیت دارند. قانون جدید، متوسط زمان ورشکستگی را از ۱۰ سال به ۵ سال کاهش داده و انتظار می‌رود نرخ وصول طلب را از صفر به ۷/۵ درصد دارایی‌های شرکت افزایش دهد. با این حال تمامی تغییرات ایجاد شده در شاخص‌های انجام کسب‌وکار در جهت بهتر شدن نبوده است. در سال ۲۰۰۴ میلادی، ۲۰ کشور (شامل ۱۸ کشور فقیر) انجام کسب‌وکار را دشوارتر ساختند. در بین آن‌ها:

- کشور ماداگاسکار شرط حداقل سرمایه برای شروع کسب‌وکار را به ۶۵۰۰ دلار افزایش داد که ۲۲ برابر درآمد سرانه سالانه آن کشور است.
- کشور چاد مالیات‌های انتقال دارایی و حق‌الزحمه محضری ثبت اموال را افزایش داد. مالیات و حق‌الزحمه بابت نقل و انتقال زمین یا ساختمان در این کشور معادل ۲۱ درصد ارزش موضوع معامله بوده که یکی از بالاترین نرخ‌های جهانی است.
- کشور موریتانی نرخ مالیات بر درآمد شرکت‌ها را از ۲۰ درصد به ۲۵ درصد افزایش داد. موریتانی تنها کشوری است که در سال ۲۰۰۴ این مالیات را افزایش داد.

۲-۱ کشورهای با آسان‌ترین مقررات انجام کسب‌وکار

اگر کشورها را براساس شاخص‌های انجام کسب‌وکار، رتبه‌بندی کنیم، مشاهده می‌شود که زلاندنو مطلوب‌ترین مقررات کسب‌وکار را داراست، سنگاپور در رتبه بعدی قرار دارد و ایالات متحده آمریکا در رتبه سوم است. همچنین پنج کشور شرق آسیا (شامل هنگ‌کنگ، ژاپن، تایلند، مالزی و کره جنوبی) و کشورهای حوزه بالتیک (شامل لیتوانی، استونی و لتونی) در بین ۳۰ کشور اول قرار دارند. رتبه‌های به دست آمده این کشورها از آن جهت قابل توجه است که فقط یک دهه از شروع اصلاحات آن‌ها گذشته است.

اما رتبه آسانی انجام کسب‌وکار نشان می‌دهد که بسیاری از کشورهای در حال اصلاحات هنوز راهی طولانی در پیش دارند. کشورهای اروپای شرقی در رأس مناطقی هستند که مشغول اصلاحات هستند با این حال برخی از این کشورها رتبه ضعیفی در آسانی انجام کسب‌وکار دارند. برای مثال رتبه صربستان و مونته‌نگرو ۹۲، کرواسی ۱۱۸ و اوکراین ۱۲۴ است. مصر که یکی از بیشترین اصلاحات را در سال ۲۰۰۴ داشت، در رتبه ۱۴۱ قرار دارد و هند که پیشرفت‌های خوبی در وصول وثیقه و آسان‌سازی ثبت اموال داشته

در رتبه ۱۱۶ قرار دارد که ۲۵ پله پایین‌تر از چین است. رتبه‌بندی آسان‌سازی انجام کسب‌وکار، تمامی مسائل را عنوان نمی‌کند و همه مسائل را پوشش نمی‌دهد. این شاخص مواردی مانند نزدیکی به بازارهای بزرگ، کیفیت خدمات زیربنایی (به غیر از خدمات تجارت بین‌مرزی)، امنیت اموال از دزدی و چپاول، اوضاع اقتصاد کلان یا قدرت نهادها را در نظر نمی‌گیرد. بنابراین هر چند رتبه جامائیکا (۴۳) بوده و به رتبه فرانسه (۴۴) نزدیک است، معنایش این نیست که بنگاه‌ها در کینگستون (جامائیکا) بهتر از پاریس (فرانسه) فعالیت می‌کنند. جرم و جنایت و عدم توازن‌های اقتصاد کلان (دو موردی که مستقیماً در شاخص انجام کسب‌وکار بررسی می‌شوند) باعث می‌شود که جامائیکا مقصد جذابی برای سرمایه‌گذاری نباشد. اما رتبه بالا در آسانی انجام کسب‌وکار به این معناست که دولت، محیط مقرراتی مساعدی برای فعالیت بنگاه‌ها به وجود آورده است. اغلب اوقات بهبود شاخص‌های انجام کسب‌وکار را متغیر جانشین برای اصلاحات وسیع‌تر در قوانین و نهادها در نظر می‌گیرند بهبود این شاخصها بیش از رویه‌های اداری و زمان و هزینه در رعایت مقررات کسب‌وکار تأثیرگذار هستند.

جدول ۱-۲ رتبه‌بندی ۳۰ کشور با آسان‌ترین مقررات انجام کسب‌وکار

رتبه	نام کشور	رتبه	نام کشور
۱	زلاندنو	۱۶	استونی
۲	سنگاپور	۱۷	سوئیس
۳	ایالات متحده	۱۸	بلژیک
۴	کانادا	۱۹	آلمان
۵	نروژ	۲۰	تایلند
۶	استرالیا	۲۱	مالزی
۷	هنگ‌کنگ	۲۲	پورتوریکو
۸	دانمارک	۲۳	موریس
۹	انگلستان	۲۴	هلند
۱۰	ژاپن	۲۵	شیلی
۱۱	ایرلند	۲۶	لتونی
۱۲	ایسلند	۲۷	کره

جدول ۱-۲ رتبه‌بندی ۳۰ کشور با آسان‌ترین مقررات انجام کسب‌وکار

رتبه	نام کشور	رتبه	نام کشور
۱۳	فنلاند	۲۸	آفریقای جنوبی
۱۴	سوئد	۲۹	اسرائیل
۱۵	لیتوانی	۳۰	اسپانیا

Source: Doing Business database.

۳-۱ تفاوت کسب‌وکار کم‌هزینه‌تر با قوانین دولتی کمتر

برخورداری از رتبه بالا در آسانی انجام کسب‌وکار، به معنای این نیست که کشور مربوطه هیچ مقرراتی ندارد. این گونه نیست که هر بنگاهی در زلاندنو برای خود کار می‌کند یا کارگران در کانادا مورد سوءاستفاده قرار می‌گیرند یا طلبکاران در هلند، دارایی بدهکاران را بدون طی کردن فرایندی عادلانه تصرف می‌کنند. همچنین برای حمایت از حقوق اعتباردهندگان و سرمایه‌گذاران و یا ایجاد و ارتقای ادارات ثبت اعتبار، به مقررات بیشتر و نه کمتری نیاز است تا جزو ۳۰ کشور اول رتبه‌بندی شوند.

تمامی کشورهایی که در رتبه‌های بالا قرار دارند، فضای کسب‌وکار را تنظیم می‌کنند اما این کار را با کمترین هزینه و با استفاده از روش‌های بی‌دردسر انجام می‌دهند. ۵ کشور منطقه اسکانندیناوی که در ردیف ۳۰ کشور نخست قرار دارند یعنی نروژ با رتبه ۵، دانمارک با رتبه ۸، ایسلند با رتبه ۱۲، فنلاند با رتبه ۱۳ و سوئد با رتبه ۱۴ مقررات بسیار کمی وضع می‌کنند. این کشورها مقرراتی ساده دارند که به بنگاه‌ها اجازه می‌دهد مفید و مولد باشند و دخالت‌ها را تنها به موارد باارزشی مثل حمایت از حقوق مالکیت و ارائه خدمات اجتماعی معطوف می‌کنند.

کشورهای منطقه اسکانندیناوی از نرخ مالیات کسب‌وکار متوسط به بالایی برخوردارند (۵۲ درصد سود ناخالص در فنلاند و ایسلند، ۵۳ درصد در سوئد و ۶۰ درصد در نروژ) با این حال فقط ۸ درصد فعالیت‌های اقتصادی در کسب‌وکارهای ثبت نشده (غیررسمی) انجام می‌گیرد. دلیل این امر آن است که بنگاه‌ها بابت مالیاتی که می‌پردازند خدمات عمومی مطلوبی دریافت می‌دارند. برای مثال، دانمارک از بهترین زیرساخت‌ها در جهان و نروژ و پس از آن سوئد از بالاترین شاخص توسعه انسانی برخوردارند. در این کشورها و مابقی ۳۰ کشور نخست، نیازی نیست برای انجام اصلاحات بین آسان‌سازی انجام کسب‌وکار و ارائه حمایت

اجتماعی یکی انتخاب شود زیرا این کشورها راهی برای انجام هر دو مورد پیدا کرده‌اند.

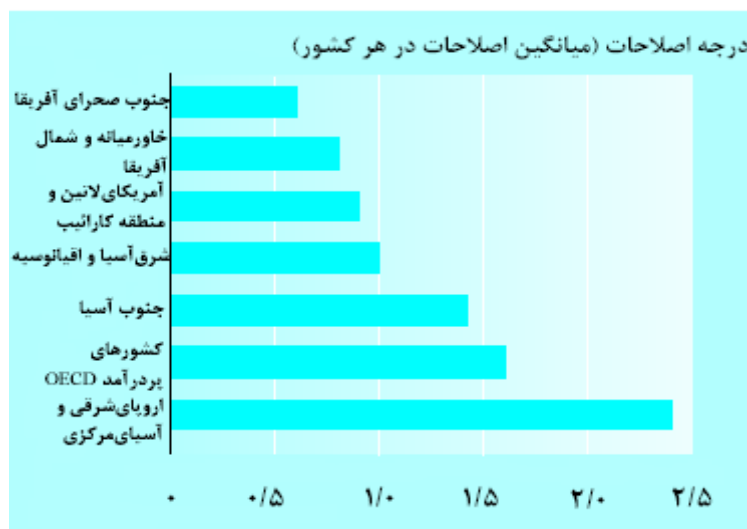
۴-۱ نیاز بیشتر آفریقا به اصلاحات

کشورهای آفریقایی که خواهان اصلاح مقررات کسب‌وکار هستند می‌توانند به عنوان یک الگو به کشور رواندا توجه کنند. در سال ۲۰۰۱ قانون جدید شرکت‌ها و قانون کار جدید، راه‌اندازی کسب‌وکار و اخراج کارگران را در این کشور آسان‌تر ساخت. در سال بعد دولت شروع به اصلاح اسناد زمین کرد. با توجه به این اقدامات در سال ۲۰۰۴ رواندا بین ۱۲ کشوری قرار گرفته که بهترین اصلاحات را انجام داده‌اند (جدول ۱-۱). در نتیجه این اصلاحات مراحل گمرکی کارآمدتر شده و ثبت اعتبار بهبود پیدا کرد. رویه‌های قضایی نیز ساده‌سازی شد و به اجرای قراردادهای شتاب بخشید. رئیس‌جمهور این کشور اهمیت اصلاحات قضایی را چنین توصیف کرد: «یک مثل قدیمی عنوان می‌کند که به تأخیر انداختن عدالت، انکار عدالت است. دادگاه‌ها هر روز با پرونده‌های انباشته شده بیشتری مواجه شده‌اند که سابقه برخی به ۱۰ سال یا بیشتر باز می‌گردد. با ثروتمندان، قدرتمندان و افراد ذی‌نفوذ، برخورد مناسب‌تری می‌شود و... بنابراین یکی از تنگناهای برنامه بازسازی ملی، بد عمل کردن نظام قضایی است». از شروع اصلاحات در رواندا رشد اقتصادی ۳/۶ درصد شده است که جزو بالاترین نرخ‌های رشد اقتصادی در آفریقا به حساب می‌آید.

موارد موفق دیگری نیز در منطقه جنوب صحرای آفریقا وجود دارد. در سال ۲۰۰۴ نیجریه ۳ نوع اصلاحات را اجرا نمود که شامل ورود به کسب‌وکار، رویه‌های کاری و اطلاعات اعتباری است. کشور موریتانی نیز با رتبه ۲۳ در بین آسان‌ترین مکان‌های انجام کسب‌وکار قرار گرفته است و ۲ مورد از اصلاحات را انجام داده است. آفریقای جنوبی نیز در رتبه ۲۸ و نامیبیا در رتبه ۳۳ قرار دارند. موفقیت اصلاحات در این کشورها می‌تواند سایر کشورهای منطقه را به انجام اصلاحات مذکور تحریک کند، دقیقاً همانطور که موفقیت ژاپن باعث تحریک دیگر کشورهای شرق آسیا به انجام اصلاحات شد و موفقیت شیلی به همسایگان آن در آمریکای لاتین جهت انجام اصلاحات انرژی بخشید. برخی دولت‌های آفریقایی مانند بورکینافاسو، لسوتو و مالاوی به اصلاحات جاه‌طلبانه برنامه‌ریزی شده واکنش نشان دادند.

اصلاحات امری است که بشدت مورد نیاز است. کارآفرینان آفریقایی بیشتر از هر جای دیگر با موانع مقرراتی مواجه هستند. با این حال در سال ۲۰۰۴، اصلاحات در آفریقا کندتر از مناطق دیگر جهان بود (نمودار ۱-۳). ۱۶ کشور غرب آفریقا فقط ۲ مورد از اصلاحات را

انجام دادند. کشور کامرون سقف ۷ روزه را برای ترخیص کالاهای گمرکی تعیین کرد و در ساحل عاج کارفرمایان توانستند در عرض یک روز کارگران را به صندوق تأمین اجتماعی معرفی کنند این کار قبلاً ۲ هفته طول می کشید. در این منطقه در مقابل هر ۳ کشوری که با انجام اصلاحات مقررات را بهتر کردند، یک کشور مقررات را دشوارتر نموده است.

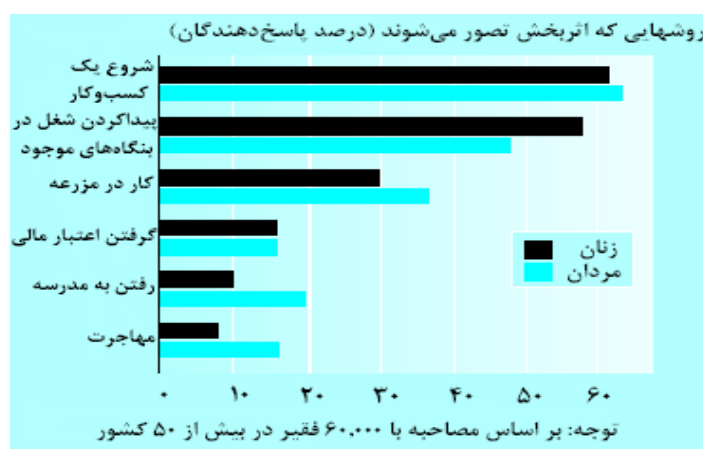

Source: Doing Business database.

نمودار ۳-۱ آفریقا پایین‌ترین درجه اصلاحات را در سال ۲۰۰۴ داشت

۵-۱ رشد مشاغل جدید در اقتصاد رسمی، عامل موفقیت کشورها

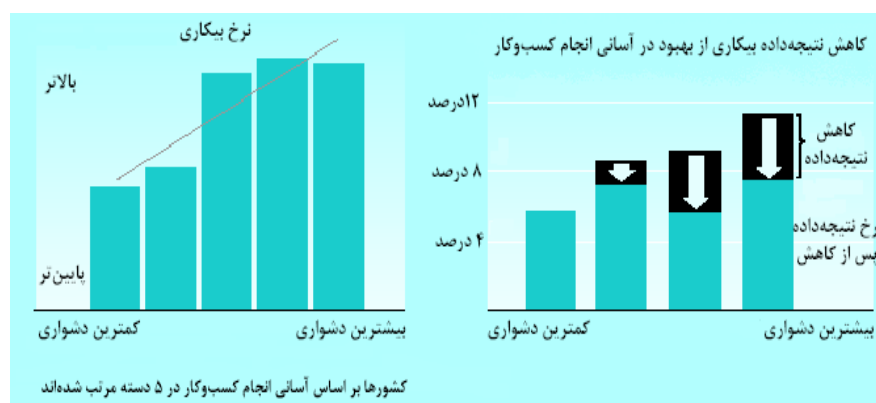
بانک جهانی با انجام یک نظرسنجی، نظرات فقرای نقاط مختلف جهان را جویا شد. در این گزارش از زبان یک جوان هجده‌ساله اکوادوری این جمله بیان می‌شود: «اول از همه من تمایل دارم یک کار داشته باشم. هر کاری می‌خواهد باشد.» مردم می‌دانند چگونه از فقر بگریزند (نمودار ۴-۱). آنچه مردم نیاز دارند یک شغل آبرومند است. بررسی‌ها این را تأیید می‌کنند که اکثریت مردم با راه‌اندازی کسب و کار متعلق به خود یا یافتن کار در یک کسب و کار موجود از فقر رهایی یافته‌اند.

Source: Narayan and others (2000).

نمودار ۴-۱ شروع به کسب‌وکار، راه اصلی بیرون آمدن از فقر است

عملکرد مثبت شاخص آسانی انجام کسب‌وکار به افزایش سطح اشتغال مربوط می‌شود (نمودار ۵-۱). در زلاندنو که رتبه اول جهان در آسان‌سازی انجام کسب‌وکار را دارد، بیکاری فقط ۴/۷ درصد است. در یونان که با رتبه ۸۰ بدترین رتبه را در بین کشورهای پیشرفته در خصوص آسان‌سازی انجام کسب‌وکار دارد، نرخ بیکاری در حدود ۱۰/۹ درصد است.

Source: Doing Business database, ILO (2005).

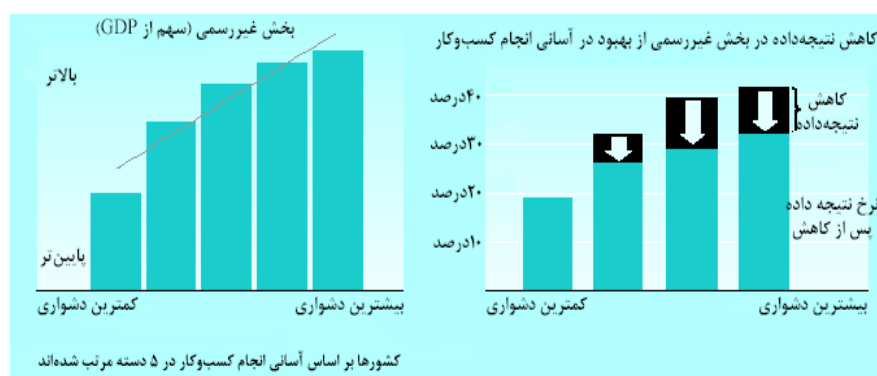
نمودار ۵-۱ آسانی بیشتر انجام کسب‌وکار با بیکاری کمتر ارتباط دارد

بررسی‌های قبلی نیز این الگو را تأیید می‌کنند. ایجاد فرصت‌های شغلی در فواصل سه ماهه در پرتغال که مقررات و کنترل شدیدی بر بازار کار وضع کرده، به طور سرانه فقط ۵۹ درصد ایالات متحده آمریکا است. در هنگام رونق اقتصادی، یک بنگاه اقتصادی در پرتغال نسبت به یک بنگاه آمریکایی، ۴۰ درصد کمتر احتمال دارد که شغلی ایجاد کند. وجود رونق‌های اقتصادی بدون ایجاد شغل جدید در بازارهای با مقررات کنترلی شدید موجب می‌شود که عده‌ای از مردم برای مدت طولانی بدون شغل باقی بمانند.

فرصت‌های بی‌شماری برای ایجاد شغل وجود دارد. اگر کرواسی محیط کسب‌وکار دانمارک را اقتباس می‌کرد، به شرط ثبات سایر عوامل، بیکاری در این کشور به میزان ۴ درصد کاهش می‌یافت (نمودار ۱-۵). اگر آرژانتین مقررات کسب‌وکار و حمایت از حقوق مالکیت به شیوه دانمارک را می‌پذیرفت بیکاری در این کشور به اندازه ۳/۳ درصد کاهش می‌یافت.

اما در هر کشوری که مقررات پرهزینه و دشوارتر باشد، بنگاه‌ها اغلب در اقتصاد غیررسمی فعالیت کرده و کوچک باقی می‌مانند و در نتیجه مشاغل اندکی ایجاد می‌کنند. به عنوان نمونه یک توزیع‌کننده مواد غذایی در بورکینافاسو می‌خواهد وارد اقتصاد رسمی شود تا بتواند به مشتریان بیشتری خدمت‌رسانی کند. اما به ثبت رساندن این بنگاه مستلزم حداقل سرمایه‌ای معادل ۵ برابر درآمد سرانه است و هزینه‌های این اقدام ۱/۵ برابر درآمد سرانه می‌شود. همچنین این بنگاه برای گرفتن وام بانکی باید مبلغ کلانی به عنوان وثیقه قرار دهد. اما او هرگز ملک به ثبت رسیده‌ای نداشته است چون به ثبت رساندن ملک به هزینه‌ای معادل ۱۶ درصد ارزش ملک نیاز دارد. با توجه به چنین موانعی، این بنگاه همچنان در بخش غیررسمی باقی مانده و کسب‌وکار آن کوچک باقی خواهد ماند. این مشکل تنها منحصر به این بنگاه نیست زیرا در کشوری ۱۲ میلیونی، فقط ۵۰ هزار نفر در بخش رسمی کار می‌کنند.

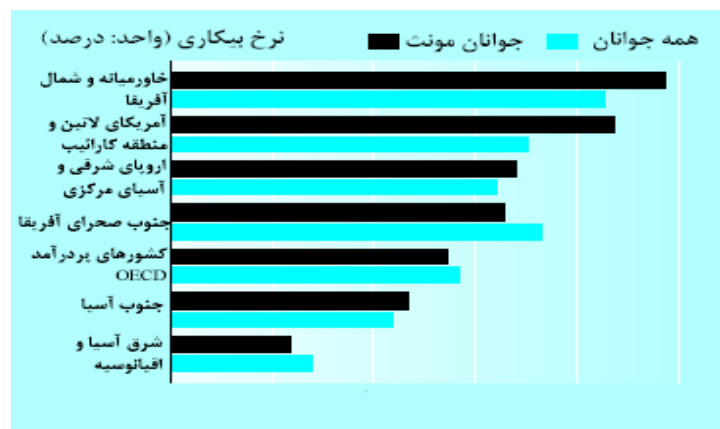
اصلاحات می‌تواند این روند را تغییر دهد. بهبود شاخص‌های انجام کسب‌وکار یک کشور می‌تواند به معنای ۹ درصد کاهش سهم بخش غیررسمی در تولید ناخالص داخلی باشد (نمودار ۱-۶). به عبارت دیگر، اصلاحات با گسترش دادن دامنه مقررات، بنگاه‌ها و کارکنان را وارد اقتصاد رسمی می‌کند.

Source: Doing Business database, Schneider (2005), WEF (2004).

نمودار ۶-۱ آسانی بیشتر انجام کسب‌وکار با غیررسمی بودن کمتر ارتباط دارد

زنان کارگر و جوانان بیشترین نفع را از این تغییرات می‌برند. این دو گروه، سهم بالایی از بیکاران را تشکیل می‌دهند (نمودار ۷-۱). مقررات پرهزینه، تأثیر منفی بر فرصت‌های شغلی آن‌ها می‌گذارد. مثلاً در ایران کارفرما نمی‌تواند قرارداد مدت‌دار بنویسد مگر اینکه شغل فصلی باشد. زنان مجاز به کار کردن بیش از ۸ ساعت در روز نیستند. به همین دلیل این موضوع که فقط ۲۸ درصد زنان شاغل در بخش رسمی اشتغال دارند امری اتفاقی نیست.

Source: ILO (2005)

نمودار ۷-۱ بالاترین بیکاری جوانان در خاورمیانه است

دولت‌های مناطق جنگ‌زده با بیشترین فشار برای ایجاد شغل مواجه‌اند. صلح دائمی به خلع سلاح شورشیان و توجه به امرار معاش برای هزاران آواره و سربازان سابق وابسته است. پنج کشور جنگ‌زده مورد بررسی در این مطالعه افغانستان، اریتره، عراق، سودان و تیمور شرقی هستند. در میان این کشورها، افغانستان بهترین عملکرد اصلاحی را داشت. مراحل ورود به کسب‌وکار جدید از ۲۸ مرحله به ۱ مرحله کاهش یافت و زمان تکمیل این فرایند، از ۹۰ روز به ۷ روز رسید. زیرساختارهای حمل‌ونقل در مسیرهای تجاری اصلی افغانستان بهتر شده است. سوابق مربوط به دارایی‌ها جمع‌آوری و ثبت شده و مبنایی برای ثبت جدید دارایی‌ها است (اگر چه فقط یک چهارم کشور را تحت پوشش قرار می‌دهد). همچنین طرح‌هایی برای ایجاد یک اداره ثبت اعتبار وجود دارد که در مالکیت بانک مرکزی و سایر بانک‌های خصوصی تجاری است. ثبت دارایی‌ها و اعتبار باعث می‌شود تا اعتباردهندگان بتوانند آسان‌تر وام بدهند.

تنظیم اصلاحات موفق، مشاغل زیادی به وجود می‌آورد. اصلاحات در اسلوواکی تعداد بیکاران را ۴۳،۰۰۰ نفر کاهش داد. در کلمبیا اصلاح مقررات اشتغال و راه‌اندازی کسب‌وکار ۳۰۰،۰۰۰ شغل در بخش رسمی ایجاد کرد. نتیجه موفق دیگر مربوط به کشور پرو است که در دهه گذشته، دولت اسناد مالکیت ۱/۳ میلیون خانوار شهری را صادر نمود. با توجه به حقوق مالکیت مطمئن، والدین به جای اینکه در خانه بنشینند و از ملک غیررسمی خود حفاظت کنند توانستند به یافتن شغل اقدام نمایند. کودکان نیز توانستند به مدرسه بروند و در نتیجه این موضوع باعث شد که کار کودکان به اندازه ۳۰ درصد کاهش یابد.

۲ راه‌اندازی کسب‌وکار جدید

هرچند افغانستان هنوز فاقد زیرساختهای مناسب مانند برق قابل اطمینان و جاده‌های آسفالت شده می‌باشد اما با این حال یکی از مشکلات پیش‌روی کارفرمایان مرتفع شده است. به این معنا که راه‌اندازی کسب‌وکار جدید در این کشور آسان‌تر شده است. با انجام اصلاحات در سال ۲۰۰۴ تعداد مراحل لازم برای ایجاد کسب‌وکار از ۲۸ روز به ۱ روز کاهش یافت و زمان تکمیل این فرایند از ۹۰ روز به ۷ روز رسید. با توجه به این موارد افغانستان در رأس اصلاح‌کنندگان ورود به کسب‌وکار قرار گرفته است.

با توجه به اینکه اصلاحات مربوط به شاخص راه‌اندازی ارزان‌تر و سریع‌تر کسب‌وکار، از اقدامات ساده‌ای برخوردار است این اصلاحات توجه کشورهای زیادی را به خود جلب نموده است. در سال ۲۰۰۴، اروپای شرقی ورود به فضای کسب‌وکار را بسیار آسان ساخت. لتونی، رومانی، صربستان و مونته‌نگرو و اسلواکی در بین ۱۰ کشور برتر مربوط به این شاخص بودند. در بین سایر پیشتازان، آلمان، حق‌الزحمه ثبت را به مبلغی ناچیز رساند و هزینه‌ها را ۱۹ درصد کاهش داد. السالوادور زمان مورد نیاز برای راه‌اندازی کسب‌وکار را از ۱۱۵ روز به ۴۰ روز رساند. کامبوج حق‌الزحمه و الزامات ثبت و حداقل سرمایه مورد نیاز را کاهش داد. جامائیکا با تصویب قانون جدید شرکت‌ها و بهبود مراحل ثبت مالیات و تأمین اجتماعی، ۲۲ روز برای فضای کسب‌وکار صرفه‌جویی نمود. مصر نیز با ارائه فرم‌های درخواست استاندارد، یک نقطه دسترسی واحد در این زمینه به‌وجود آورد.

اما انجام بسیاری از کارها هنوز باقی مانده است. اصلاحات در آفریقا شروع نشده است و از ۱۰ کشوری که مشکل‌ترین مقررات راه‌اندازی کسب‌وکار را دارند ۶ کشور آفریقایی هستند (جدول ۱-۲). در خاورمیانه و شمال آفریقا، شرط نیاز به سرمایه کلان، ورود بنگاه‌های جدید به فضای کسب‌وکار را بسیار دشوار می‌سازد. قوانین مربوط به این حوزه

بسیار قدیمی و کهنه هستند: ۷۲ کشور هنوز بنگاه‌های جدید را به انتشار اطلاعیه ثبت شرکت‌ها در روزنامه‌ها ملزم می‌سازند. هزینه انجام این کار در جمهوری کنگو ۴۲۴ دلار و در یونان ۳۱۴ دلار است. به ادعای این کشورها فایده چنین کاری اینست که مشتریان احتمالی می‌توانند هویت کسب‌وکار جدید را کنترل کنند. اما اگر یک بنگاه بخواهد اطلاعات مربوط به یک شرکت احتمالی را جستجو و تأیید کند، راه آسان‌تر مشورت با اداره ثبت شرکت‌ها است.

جدول ۱-۲ تفکیک کشورها براساس آسان‌ترین و دشوارترین مراحل راه‌اندازی کسب‌وکار

دشوارترین	آسان‌ترین
موریتانی	کانادا
عربستان سعودی	استرالیا
توگو	ایالات متحده آمریکا
هائیتی	زلاندنو
اریتره	سنگاپور
یمن	هنگ کنگ
نوار غزه و کرانه باختری	پورتوریکو
کنگو	رومانی
چاد	انگلستان
آنگولا	جامائیکا

Source: Doing Business database.

دلیلی برای به تأخیر انداختن اصلاحات وجود ندارد. هر چند عده‌ای اعتقاد دارند که دشواری و پرهزینه بودن راه‌اندازی کسب‌وکار سیاست مناسبی است. با این حال هزینه انجام اصلاحات برای آسان‌سازی راه‌اندازی کسب‌وکار بسیار ناچیز است. اتخاذ این سیاست نیاز به تصمیم وزیر مربوط دارد. حتی هزینه ادارات ثبت کسب‌وکار با سیستم جدید برای کشورهای کوچک تنها در حدود یک میلیون دلار و برای کشورهای بزرگ‌تر حدود دو میلیون دلار است. اما فواید این اقدام بسیار فراوان است. بنابراین صبر و انتظار در خصوص این تصمیم، هزینه‌های بسیار زیادی دارد.

۱-۲ کشورهای انجام دهنده اصلاحات

در سال ۲۰۰۴ میلادی ۳۱ کشور فرایند ورود بنگاه‌های جدید را آسان کردند. از میان این کشورها ۹ کشور، برای دومین سال پیاپی به اصلاحات اقدام کردند. به طور میانگین ده کشور پیشتاز اصلاحات، هزینه‌ها را به میزان ۲۵ درصد، حداقل سرمایه مورد نیاز را یک سوم و زمان صرف شده را به نصف کاهش دادند (نمودار ۱-۲).

Source: Doing Business database.

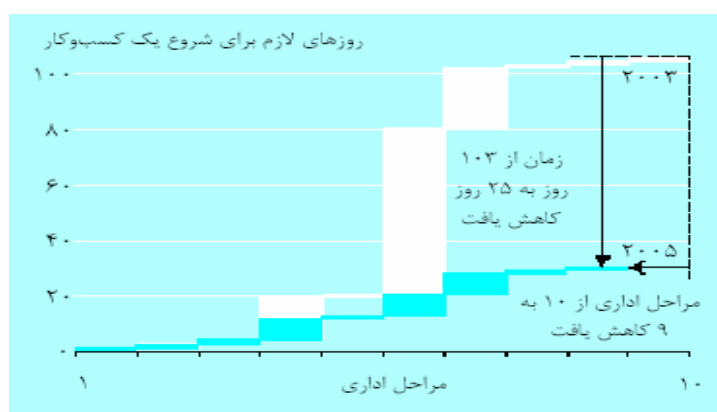
نمودار ۱-۲ ده کشور اول در انجام اصلاحات راه‌اندازی کسب‌وکار

رایج‌ترین روش اصلاح در سال ۲۰۰۴، ایجاد یک اداره واحد برای دسترسی کارآفرینان بود که هفت کشور به این کار اقدام کردند. سایر روش‌های اصلاحات نیز طرفداران فراوانی داشت. قزاقستان، رومانی، صربستان و مونته‌نگرو و اسلواکی، ثبت شرکت‌ها را به یک فعالیت اجرایی (و نه قضایی) تبدیل کردند. کامبوج، آلمان، هندوراس، ایرلند و لتونی، هزینه راه‌اندازی کسب‌وکار را کاهش دادند. اکوادور، السالوادور، آلمان، رومانی، صربستان و مونته‌نگرو و اسلواکی، فرایند انجام کار را سریع‌تر کردند. کامبوج، صربستان و مونته‌نگرو و تونس، حداقل سرمایه مورد نیاز را کاهش دادند.

صربستان و مونته‌نگرو که در ردیف دوم کشورهای انجام‌دهنده اصلاحات قرار دارد، انجام مراحل را از دادگاه به اداره جدید ثبت انتقال داد. بنابراین کارآفرینان توانستند به صورت رایانه‌ای فعالیت خود را ثبت کنند و با استفاده از قانون «سکوت علامت رضا است»

تأیید فعالیت مذکور را در عرض ۵ روز انجام می‌دهند. یعنی اگر کارفرما در این فاصله از اداره ثبت، پیامی دریافت نکرد، می‌تواند شروع به فعالیت کند. این کشور یک بانک اطلاعات الکترونیکی یکپارچه ایجاد کرد که دادگاه‌ها، اداره آمار، اداره گمرک، بانک مرکزی و شهرداری‌ها را به هم متصل می‌کند. در ضمن حداقل سرمایه مورد نیاز برای شروع به فعالیت کسب‌وکار را از ۵۰۰۰ یورو به ۵۰۰ یورو کاهش داد. با توجه به این اقدامات یک شرکت اینک می‌تواند در عرض ۱۵ روز و نه ۵۱ روز شروع به فعالیت کند.

اسلواکی برای صدور مجوزهای تجاری سقف زمانی تعیین کرد. این کشور، با ارائه یک شماره شناسایی مالیاتی برای مالیات بر درآمد و مالیات بر ارزش افزوده، ثبت مالیاتی را ساده نمود. هم‌اکنون شروع یک کسب‌وکار در اسلواکی ۲۵ روز طول می‌کشد که ۸۰ روز کمتر از سال ۲۰۰۳ است (نمودار ۲-۲). در رومانی ثبت شرکت ۱۱ روز طول می‌کشد. مدیران شرکت با تکمیل یک فرم، به جای اخذ مجوزهای سنتی کسب‌وکار مسئولیت رعایت مقررات توسط شرکت را می‌پذیرند.

Source: Doing Business database.

نمودار ۲-۲ سرعت بخشیدن به راه‌اندازی کسب‌وکار در اسلواکی

این اصلاحات در اتحادیه اروپا به‌واسطه افزایش رقابت بین کشورهای این اتحادیه شدت گرفت زیرا کارآفرین مقیم یکی از کشورهای عضو اتحادیه اروپا می‌تواند شرکت خود را در هر کشور دیگر عضو این اتحادیه به ثبت رساند. پانزده هزار بنگاه آلمانی با ثبت شرکت در لندن با سرمایه مورد نیاز یک پوند، در هزینه‌های اسناد رسمی و سایر هزینه‌های مربوطه

صرفه‌جویی می‌کنند. با مقایسه آلمان با انگلستان مشاهده می‌شود که حداقل سرمایه مورد نیاز برای این فعالیت در آلمان ۲۵،۰۰۰ یورو است. به همین دلیل دولت آلمان قانونی را پیشنهاد داد که حداقل سرمایه مورد نیاز مربوط را به ۱۰،۰۰۰ یورو کاهش دهد. اصلاحات در آمریکای لاتین و کشورهای حوزه کارائیب نیز سرعت یافته است. در السالوادور راه‌اندازی کسب‌وکار ۷۵ روز کمتر از سال قبل زمان می‌برد. اکوادور نیز زمان مربوط به راه‌اندازی کسب‌وکار را تا یک چهارم کاهش داد. هندوراس حق‌الزحمه ثبت شرکت‌ها را به نصف رساند با این حال هزینه کل راه‌اندازی شرکت فقط ۱۲ درصد کاهش یافت زیرا هزینه ثبت محضر رقم عمده‌ای را تشکیل می‌دهد. در این کشورها به اصلاحات گسترده‌تری نیاز است. جامائیکا قانون جدید شرکت‌ها را تصویب کرد و ثبت مالیات و تأمین اجتماعی را کارآتر ساخت. این اصلاحات، زمان مربوط به راه‌اندازی کسب‌وکار را به ۲۲ روز کاهش داد. در بولیوی زمان طولانی مربوط به این فرایند، ۲ هفته کاهش یافت. مکزیک و پاراگوئه نیز در حال اصلاح فرایند راه‌اندازی کسب‌وکار هستند. در برزیل نیز فشار برای آسان‌سازی و ورود بنگاه به فضای کسب‌وکار زیاد است برای مثال در ژوئن ۲۰۰۵ چند هزار کارآفرین به سمت دفتر رئیس‌جمهور این کشور راهپیمایی کردند و خواهان اصلاحات در این زمینه شدند. با این حال آرژانتین با وضع قانونی با موضوع تأیید محضری اطلاعیه ثبت، روند راه‌اندازی کسب‌وکار را طولانی‌تر کرد.

در خاورمیانه و شمال آفریقا، تونس حداقل سرمایه مورد نیاز برای شروع کسب‌وکار را به یک دهم آنچه قبلاً بود کاهش داد. مصر مراحل مختلف عملیات راه‌اندازی را در یک اداره واحد متمرکز نمود. در این اداره، اساسنامه شرکت، به صورت الکترونیکی تحویل داده می‌شود و با ثبت در محل تأیید می‌گردد. هرچند با این روش زمان ثبت به یک روز کاهش یافت اما حق‌الزحمه ثبت ۸۰ درصد افزایش یافت. عربستان سعودی نیز در این زمینه، شروع به اصلاحات فراوانی کرده است. برای سرعت دادن به مراحل ثبت، تأیید وزارتخانه‌های مختلف در یک اداره واحد متمرکز شده است. با این اقدام زمان ثبت به یک هفته کاهش یافته و بهبودهای بیشتری نیز مورد انتظار است. با این حال یمن با دو برابر کردن حداقل سرمایه مورد نیاز به بیش از ۱۵،۰۰۰ دلار، ورود بنگاه‌های جدید را دشوارتر ساخته است. با توجه به اینکه درآمد سرانه سالانه در این کشور در حدود ۵۷۰ دلار است، تعداد اندکی از بنگاه‌ها وارد فضای کسب‌وکار می‌شوند.

آفریقا به‌طور عمده اصلاحاتی انجام نداده و تنها کشور ساحل عاج، انجام مراحل ورود را آسان‌تر کرده است. یعنی ثبت تأمین اجتماعی با سرعت انجام شده و در نتیجه زمان

راه‌اندازی کسب و کار، حدود یک پنجم زمان قبلی کاهش یافته است. جمهوری کنگو، نیز اداره واحدی برای دسترسی به وجود آورده اما به ندرت کسی از وجود این اداره اطلاع دارد و مرکز ثبت معمولاً خالی است. سایر کشورهای این منطقه نیز عقب‌گرد داشتند. کنیا یک مرحله جداگانه برای پرداخت عوارض و هزینه تمیر افزوده است. ماداگاسکار نیز حداقل سرمایه مورد نیاز برای ایجاد فضای کسب و کار را به ۶,۴۷۴ دلار افزایش داده که ۲۲ برابر میانگین درآمد سرانه در این کشور است (جدول ۲-۲).

جدول ۲-۲ تفکیک کشورها براساس آسان‌ترین و سخت‌ترین مقررات شروع کسب و کار

موضوع: مراحل (واحد: تعداد)

نام کشور	کمترین مراحل	نام کشور	بیشترین مراحل
افغانستان	۱	آرژانتین	۱۵
استرالیا	۲	بولیوی	۱۵
کانادا	۲	یونان	۱۵
زلاندنو	۲	گوآتمالا	۱۵
دانمارک	۳	اوکراین	۱۵
فنلاند	۳	روسیه سفید	۱۶
سوئد	۳	برزیل	۱۷
بلژیک	۴	پاراگوئه	۱۷
ایرلند	۴	اوگاندا	۱۷
نروژ	۴	چاد	۱۹

موضوع: زمان (واحد: روز)

نام کشور	کمترین زمان	نام کشور	بیشترین زمان
استرالیا	۲	آذربایجان	۱۱۵
کانادا	۳	ونزوئلا	۱۱۶
دانمارک	۵	آنکولا	۱۴۶
ایسلند	۵	اندونزی	۱۵۱
ایالات متحده آمریکا	۵	برزیل	۱۵۲
سنگاپور	۶	موزامبیک	۱۵۳
افغانستان	۷	جمهوری دموکراتیک کنگو	۱۵۵

جدول ۲-۲ تفکیک کشورها براساس آسان‌ترین و سخت‌ترین مقررات شروع کسب‌وکار

۱۹۲	سائوتومه و پرنسیپ	۷	پورتوریکو
۱۹۸	لائوس	۸	فرانسه
۲۰۳	هائیتی	۹	جامائیکا

موضوع: هزینه (واحد: درصدی از درآمد سرانه (دلار))

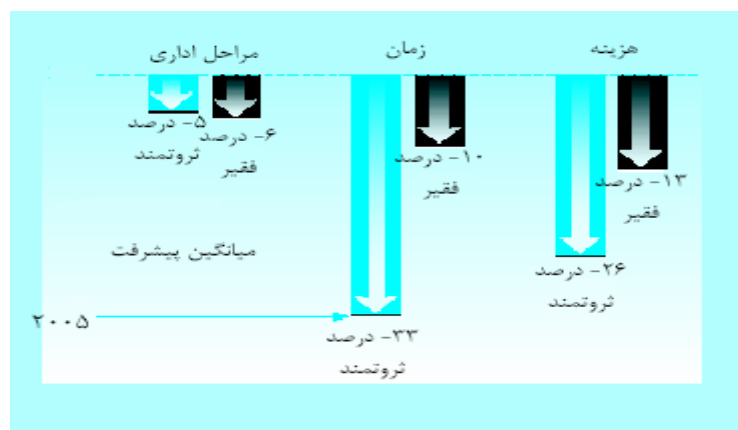
نام کشور	کمترین هزینه	نام کشور	بیشترین هزینه
دانمارک	۰	کرانه باختری نوار غزه	۲۷۵
زلاندنو	۰/۲	کامبوج	۲۷۶
ایالات متحده آمریکا	۰/۵	رواندا	۲۸۰
سوئد	۰/۷	جمهوری کنگو	۲۸۸
انگلستان	۰/۷	چاد	۳۶۰
کانادا	۰/۹	نیجر	۴۶۵
پورتوریکو	۱/۰	جمهوری دموکراتیک کنگو	۵۰۳
سنگاپور	۱/۱	آنگولا	۶۴۲
فنلاند	۱/۲	سیرالئون	۸۳۵
فرانسه	۱/۲	زیمبابوه	۱۴۴۲

موضوع: حداقل سرمایه مورد نیاز (واحد: درصدی از درآمد سرانه (دلار))

کشورهایی با حداقل سرمایه مورد نیاز بالا	کشورهایی با حداقل سرمایه مورد نیاز صفر	میزان حداقل سرمایه مورد نیاز بالا	کشورهایی با بیشترین میزان حداقل سرمایه مورد نیاز بالا	درصد	دلار
۴۶ کشور شامل:	موریتانی	۸۷۸	۳,۶۸۶		
استرالیا	تیمور شرقی	۹۰۹	۵,۰۰۰		
بوتسوانا	چین	۹۴۷	۱۲,۲۱۲		
کانادا	اردن	۱,۰۱۲	۲۱,۶۴۹		
فرانسه	عربستان سعودی	۱,۲۳۷	۱۲۹,۰۰۹		
نیپال	کرانه باختری نوار غزه	۱,۴۱۰	۱۸,۰۴۱		
تایلند	اتیوپی	۱,۵۳۲	۱,۶۸۵		
اوگاندا	ماداگاسکار	۲,۱۵۸	۶,۴۷۴		
ایالات متحده آمریکا	یمن	۲,۷۰۳	۱۵,۴۰۸		
ویتنام	سوریه	۵,۱۱۲	۶۰,۸۳۲		

Source: Doing Business database.

برای دومین سال پیاپی، شکاف در شاخص راه‌اندازی کسب‌وکار جدید بین کشورهای فقیر و غنی بیشتر شده است. کشورهای ثروتمند زمان مورد نیاز برای ایجاد فضای کسب‌وکار را از ۲۹ روز به ۱۹ روز کاهش دادند (نمودار ۲-۳). این کشورها هزینه متوسط مربوطه را در حدود ۲۶ درصد کاهش داده و از ۹ درصد درآمد سرانه به ۷ درصد رساندند. در همین زمان، کشورهای فقیر تنها توانستند زمان مورد نیاز برای ایجاد فضای کسب‌وکار را در حدود ۱۰ درصد کاهش داده و از ۶۲ روز به ۵۶ روز برسانند. هزینه‌های این اقدام هنوز در سطح ۱۱۳ درصد درآمد سرانه باقی مانده و حداقل سرمایه مورد نیاز برای این کار ۲۹۹ درصد درآمد سرانه است که در حدود ۱۰ برابر این میزان در کشورهای ثروتمند است.

Source: Doing Business database.

نمودار ۲-۳ کشورهای ثروتمند حتی پیشرفت بیشتری داشتند

۲-۲ موارد مورد نظر در اصلاحات

شش ویژگی مشترک در بین ۱۰ کشور پیشتاز در آسان‌سازی راه‌اندازی کسب‌وکار وجود دارد که به شرح زیر می‌باشند:

۱. در این خصوص از دادگاه‌ها استفاده نمی‌شود.
۲. ثبت اینترنتی در بانک اطلاعات این کشورها اجرا می‌شود.
۳. تنها هزینه دریافتی از بنگاه‌ها، حق‌الزحمه ثابت برای ثبت است که بدون توجه به اندازه شرکت دریافت می‌شود.

۴. هیچ تعهد و الزامی به انتشار آگهی ثبت در روزنامه‌ها وجود ندارد.
۵. در این کشورها از فرم‌های ثبت استاندارد استفاده می‌شود.
۶. سرمایه مورد نیاز برای ایجاد فضای کسب‌وکار صفر یا ناچیز است.
ثبت شرکت در این کشورها فعالیتی اداری است و برای این اقدام نیازی به توجه و دخالت قضات وجود ندارد. در عوض وقت دستگاه قضایی می‌تواند صرف حل اختلافات تجاری شود. ایتالیا از این روش استفاده کرده و با خروج عمل ثبت از دادگاه‌ها، زمان مورد نیاز برای ثبت را از ۴ ماه به ۱۳ روز کاهش داد. انجام این کار از فواید فراوانی برخوردار است؛ در کشورهایی که مراحل ثبت در دادگاه انجام نمی‌شود کارآفرینان کمتر از ۱۴ روز صرف راه‌اندازی کسب‌وکار می‌کنند.
در این قسمت به سه روش دیگر که در آسان‌سازی ورود به کسب‌وکار مؤثر است اشاره می‌شود:

- حذف الزام به انتشار در روزنامه
- معرفی فرم‌های استاندارد
- حذف لزوم تمدید مجوزهای سالانه

۲-۱- حذف الزام به انتشار آگهی در روزنامه

در سال ۱۷۱۹ میلادی شرکت دریای جنوب در انگلستان، اکثر بدهی‌های ملی این کشور را در اختیار گرفت، سپس مشاهده شد که در عرض چند روز قیمت سهام آن چهار برابر شد. جنون خرید سهام بالا گرفت. سایر کارآفرینان نیز شروع به انتشار سهام به این شکل کردند. برخی از آن‌ها اندیشه‌های تجاری عملی داشتند ولی برخی دیگر به مواردی غیر عملی اتکا داشتند. برای مثال ادعا می‌کردند چرخی می‌سازند که همیشه حرکت کند. نتیجه این اقدامات آن شد که در عرض چند ماه بازار سهام سقوط کرد و بسیاری از مردم اندوخته‌هایشان را از دست دادند. به همین دلیل قانون حباب در سال ۱۷۲۰ میلادی تصویب شد و انتشار اطلاعیه رسمی در روزنامه‌ها را برای تأسیس شرکت اجباری نمود و این روش به صورت فراگیر مورد استفاده قرار گرفت.

امروزه تقریباً ۳۰۰ سال از تصویب آن قانون می‌گذرد با این حال هنوز نیمی از کشورهای جهان، بنگاه‌ها را مجبور می‌سازند تا تأسیس خود را در یک روزنامه یا روزنامه رسمی اعلام کنند. لازم به ذکر است این کار زمانی معنا داشت که روزنامه‌ها تنها روش

کسب اطلاعات برای مشتریان احتمالی یا شرکای تجاری بنگاه‌ها بودند. اما در حال حاضر این‌طور نیست. اینک به آسانی می‌توان سایت اینترنتی اداره ثبت شرکت‌ها را جستجو کرد یا به آنجا تلفن نمود. امکان دسترسی به اطلاعاتی که از قبل گردآوری شده است با تحمل هزینه‌های بسیار اندک عملی است.

در تونس انتشار یک آگهی در روزنامه رسمی و دو روزنامه دیگر در حدود ۱۵۷ دلار هزینه دارد که ۶۰ درصد هزینه راه‌اندازی یک کسب و کار جدید است. در ۹ کشور دیگر، حق الزحمه انتشار آگهی بیش از یک چهارم کل هزینه‌ها را شامل می‌شود (نمودار ۲-۴). در سائوتومه و پرنسیپ (جزیره‌ای کوچک در غرب آفریقا و خلیج گینه)، کارآفرینان تا زمانی که یک اطلاعیه در روزنامه رسمی منتشر نکنند نمی‌توانند بنگاه خود را به‌طور کامل ثبت کنند. انجام این کار حدود سه ماه طول می‌کشد. شرکت‌ها در السالوادور ملزم به انتشار سه آگهی تأسیس در روزنامه رسمی و یک آگهی در روزنامه ملی در فواصل سه روزه هستند. در زیمبابوه، درخواست مجوز تجاری و کسب و کار باید دو بار در روزنامه محلی آگهی شود که ورود به کسب و کار را ۵ هفته به تأخیر می‌اندازد.

Source: Doing Business database.

نمودار ۲-۴ انتشار آگهی در روزنامه-منسوخ و پرهزینه

صربستان و مونتنگرو در سال ۲۰۰۴ میلادی قانون الزام به انتشار آگهی در روزنامه رسمی را ملغی کرد و به جای آن شرکت‌ها تنها تأسیس خود را در سایت اینترنتی اداره ثبت اعلام می‌کنند. آلمان نیز به اصلاحاتی در این خصوص پرداخته است تا به ضرورت انتشار یک گواهی

ثبت در روزنامه محلی پایان داده و این آگهی تنها در روزنامه رسمی الکترونیکی فدرال منتشر شود. انجام اینگونه اصلاحات در شرق آسیا بسیار آسان است زیرا در این کشورها از فناوری ثبت اینترنتی در اداره ثبت شرکت‌ها به صورت همگانی استفاده می‌شود. حتی کشورهای فقیرتر منطقه نیز از این فناوری‌ها استفاده می‌کنند. در سال ۲۰۰۴ میلادی فیلیپین ثبت در شبکه‌های رایانه‌ای را به بنگاه‌ها معرفی و ویتنام نیز فرایند تأیید گواهی الکترونیکی را ارائه کرده و در نتیجه زمان مورد نیاز راه‌اندازی فضای کسب‌وکار یک هفته کاهش پیدا کرد.

۲-۲-۲ معرفی فرم‌های استاندارد

در قزاقستان در حدود ۸۰ درصد درخواست‌های کسب‌وکار جدید به خاطر مدارک ناقص یا ناکافی رد می‌شود. در السالوادور نیز بیش از ۷۰ درصد درخواست‌ها به همین دلیل رد می‌شود. در سنگال نرخ رد شدن درخواست‌ها ۶۵ درصد است. راه حل این مشکل معرفی فرم‌های استاندارد است. با انجام چنین اقدامی، کارآفرینان به دقت می‌دانند که چه فرم‌هایی را باید تکمیل کنند و به کجا تحویل دهند. نرخ رد شدن درخواست‌های کسب‌وکار در کشورهای که فرم‌های استاندارد را به کارآفرینان معرفی کرده‌اند به حد قابل ملاحظه‌ای کاهش یافته است. میزان این کاهش در انگلستان ۸ درصد، در مالزی ۱۱ درصد و در کاستاریکا ۱۴ درصد است. بنگاه شخصی، اشتراکی یا سهامی عام تمام انواع کسب‌وکار را دربرمی‌گیرد. درخواست‌کننده کسب‌وکار جدید قسمت مربوط به نوع بنگاه را علامت زده و قسمت‌های مناسب را تکمیل می‌کند. برای راحتی مراجعین، می‌توان فرم‌های پر شده و دستورالعمل نمونه آن‌ها را در معرض دید درخواست‌کنندگان قرار داد.

در سال ۲۰۰۴ میلادی اداره ثبت اسناد تجاری اسلواکی دقیقاً چنین فرم‌های استاندارد را صادر کرده و از طریق سایت اینترنتی در اختیار عموم گذاشت. در صورت ناقص بودن مدارک، شرکت‌ها ۱۵ روز فرصت دارند تا ایرادات را رفع کرده و بدون پرداخت وجه اضافی، مجدداً پرونده درخواست‌شان را به جریان بیندازند. تنها حدود یک چهارم درخواست‌ها برای رفع ایراد بازگردانده می‌شود که آن‌ها نیز در عرض دو هفته تأیید می‌شوند. پیش از این اصلاحات این فرایند ۶ ماه طول می‌کشید تا درخواست‌های رد شده در روال دادگاه مدنی حل شود. کشورهای دیگری نیز به این مسئله توجه نموده‌اند. جمهوری چک قانون رویه‌های اداری را اصلاح نموده تا امکان ارائه فرم‌های استاندارد فراهم شود. در سال ۲۰۰۶ میلادی انگلستان نیز فرم ثبت استاندارد را برای درخواست‌های کسب‌وکار ارائه می‌دهد.

کشورهایی که فرم‌های استاندارد را معرفی کرده‌اند در وقت کارآفرینان خود صرفه‌جویی نموده‌اند. در جامائیکا اینک فقط یک سند (اساسنامه شرکت) برای تأسیس شرکت لازم است. این کار باعث شده تا راه‌اندازی شرکت ۲۲ روز کمتر وقت به خود اختصاص دهد. در صربستان و مونته‌نگرو با به ثبت رساندن بندهای تشکیل شرکت، شرکت رسمیت می‌یابد. مؤسسان شرکت اگر مایل باشند می‌توانند شراکت خود را بعداً در قرارداد جداگانه‌ای توضیح دهند اما نیازی به ثبت این قرارداد نیست. این اقدام باعث ۳۶ روز صرفه‌جویی در فرایند راه‌اندازی کسب و کار جدید می‌شود.

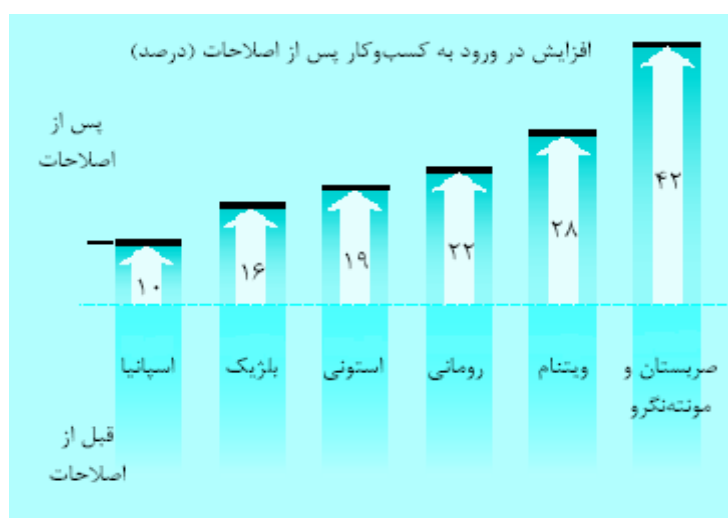
۲-۲-۳ حذف لزوم تمدید مجوزهای سالانه

پنجاه و شش کشور بنگاه‌ها را ملزم می‌سازند تا برای تأسیس و راه‌اندازی بنگاه، مجوزهای مختلفی دریافت کنند. در نیمی از این کشورها (تقریباً تمام کشورهای آفریقایی و آمریکای لاتین) این مجوزهای تجاری باید هر ساله تمدید شوند. هدف اصلی در هر دو منطقه ظاهراً سوءاستفاده و اخاذی از بنگاه‌ها است. فایده برندگان اتخاذ این سیاست افراد متفاوتی هستند. این گروه‌های منتفع در آفریقا وزارت صنایع و در آمریکای لاتین شهرداری‌ها هستند. در آفریقا اغلب پیش از تمدید مجوز، از بنگاه‌ها بازرسی به عمل می‌آید. در کشورهای اریتره، غنا، مالاوی، تانزانیا، اوگاندا و زیمبابوه، بازرسان از محل بنگاه دیدن می‌کنند تا گواهی نمایند که نوع فعالیت بنگاه تغییری نکرده باشد. بنابراین همیشه این نگرانی وجود دارد که بازرس مجبور نیست دلیل تأیید نکردن خود را توجیه نماید. در نتیجه بنگاه‌ها اغلب برای دریافت تأییدیه به پرداخت رشوه متوسل می‌شوند. در مالاوی وزارت تجارت و صنعت ابتدا تطابق موقعیت مکانی و کاربری محل بنگاه با قوانین آن شهر را تأیید می‌کند. سپس در عرض ۲۱ روز، اعلامیه درخواست تمدید مجوز به دفاتر مقامات مجوز دهنده ارسال می‌شود. بنابراین هرکسی می‌تواند تمدید مجوز را زیر سوال برده و با تردید مواجه سازد.

البته منظور این نیست که بنگاه‌ها نباید بازرسی شوند یا اگر بنگاه‌ها قوانین بهداشتی یا سایر قوانین را نقض کنند، مجوزها باید تمدید شوند. بلکه همانطور که در فصل بعد اشاره خواهد شد، در قضیه مجوزها به بازرسی‌های «مبتنی بر ریسک» توصیه می‌شود. اما تمدید مجوز نباید به صورت یک تشریفات سالانه درآید و تنها نقض‌کنندگان قوانین باید جریمه شوند و مجوزهایشان تمدید نگردد.

۳-۲ دلایل انجام اصلاحات

در صورتی که راه‌اندازی کسب‌وکار آسان باشد بنگاه‌های بیشتری تأسیس می‌شوند. در صربستان و مونتنگرو در نیمه نخست سال ۲۰۰۵ میلادی نسبت به نیمه نخست سال ۲۰۰۴ کارآفرینان توانستند تقریباً ۱۵۰۰ بنگاه بیشتر به ثبت برسانند - که یک جهش ۴۲ درصدی محسوب می‌شود (نمودار ۲-۵). این جهش اتفاقی و استثنایی نیست. برای مثال پس از انجام اصلاحات، ورود بنگاه‌های جدید در ویتنام ۲۸ درصد، در رومانی ۲۲ درصد و در بلژیک ۱۶ درصد افزایش یافت.

Source: Doing Business database.

نمودار ۲-۵ ورود بیشتر پس از اصلاحات

انجام اصلاحات در این زمینه فواید دیگری نیز دارد. یکی از این فواید افزایش سرمایه‌گذاری است. تحلیل‌های یک بررسی نشان می‌دهد اگر الجزایر می‌توانست مقررات ورود و راه‌اندازی کسب‌وکار خود را به سطح ترکیه برساند، سرمایه‌گذاری تجاری در آن کشور ۳۰ درصد افزایش می‌یافت. سایر بررسی‌ها نشان می‌دهد که یکی دیگر از منافع این اقدام، ایجاد مشاغل جدید است. در افغانستان ورود شرکت‌های جدید در سال ۲۰۰۴ باعث شد تا ۱۲۰،۰۰۰ شغل در بخش رسمی ایجاد شود.

رویه‌های ورود و راه‌اندازی کسب‌وکار دشوار و پرهزینه باعث می‌شود تا کارآفرینان به سمت اقتصاد غیررسمی سوق پیدا کنند. در اقتصاد غیررسمی، بنگاه‌ها مالیات نمی‌پردازند و از بسیاری منافع که به واسطه اعمال مقررات فراهم می‌شود محروم‌اند. کارگران بخش غیررسمی، بیمه درمان نداشته و مزایای بازنشستگی دریافت نمی‌کنند. محصولات تولیدی این بخش فاقد استانداردهای کیفی است. در بخش غیررسمی بنگاه‌ها قادر به دریافت اعتبارات بانکی نبوده و نمی‌توانند از دادگاه‌ها برای حل اختلافات استفاده کنند. زنان در این بخش با شدت بیشتری صدمه می‌بینند زیرا زنان، ۷۵ درصد کارکنان بخش غیررسمی را تشکیل می‌دهند. فساد نیز در بخش غیررسمی بسیار شایع است زیرا در این بخش فرصت‌های بسیاری برای گرفتن رشوه وجود دارد.

انتقال بنگاه‌های اقتصادی به درون اقتصاد رسمی با استفاده از روش‌های ساده‌سازی راه‌اندازی کسب‌وکار دو فایده اقتصادی دارد. اولاً بنگاه‌هایی که رسماً به ثبت رسیده‌اند چون نیازی به پنهان‌شدن از بازرسان دولتی و پلیس ندارند به اندازه کارا (بهینه) توسعه خواهند یافت. برای مثال به طور متوسط بنگاه‌های رسمی ۴۰ درصد بیشتر از بنگاه‌های غیررسمی در همان بخش تولید می‌کنند. دوم اینکه بنگاه‌های رسمی مالیات می‌پردازند که این اقدام پایه مالیاتی برای حصول درآمدهای دولت را افزایش می‌دهد. با انتقال تعداد بیشتری شرکت به سمت اقتصاد رسمی، دولت‌ها می‌توانند بار مالیاتی شرکت‌ها را کاهش داده و اتخاذ این سیاست به هر کسب‌وکاری انگیزه بیشتری برای تولید می‌دهد.

۳ شرایط و مقررات کسب مجوز

قانون حمورابی که حدود ۱۸۰۰ سال پیش از میلاد نوشته شده است چنین می‌گوید: «اگر معمار یک ساختمان، آن را به درستی نساخته باشد در صورتی که ساختمان فرو بریزد و صاحبش را بکشد، معمار به مجازات مرگ محکوم می‌شود.» این حکم از قانون حمورابی باعث شد تا ساختمان‌سازی به کسب‌وکار و فعالیتی نامطلوب تبدیل شود و با افزایش هزینه مورد نیاز برای ایجاد ساختمان، قیمت ساختمان‌ها در بابل باستان گران باشد. در حقیقت هزینه ساختمان‌سازی در آن زمان در بابل به اندازه هزینه ایجاد یک ساختمان در حال حاضر در شهر سیدنی استرالیا بالا بود.

برخورد با معماران از زمان حمورابی تاکنون تا حد زیادی معتدل‌تر شده است. به نحوی که بین حمایت از زندگی مردم (شامل ساکنان، کارگران و رهگذران) و کنترل هزینه ساختمان‌سازی تعادل دو طرفه‌ای ایجاد شده است. اکثر اصلاحات در قوانین مربوط به ساختمان‌سازی به‌واسطه نگرانی درباره ایمنی ساختمان به‌وجود آمده است. برای مثال دو سال پس از آتش‌سوزی بزرگ لندن در سال ۱۶۶۶ میلادی که دو سوم شهر را نابود کرد قوانین ساختمان‌سازی شدیدی تصویب شدند. به همین ترتیب زمین‌لرزه سان‌فرانسیسکو در سال ۱۹۰۶ میلادی به تصویب قوانین جدید ساختمان‌سازی در کالیفرنیا و ۱۶ ایالت دیگر ایالات متحده آمریکا منجر شد.

هر چند تصویب قوانین سخت‌گیرانه‌تر در این بخش منجر به مرگ‌ومیر کمتری می‌شود در عین حال مقرراتی که بسیار دشوار و پرهزینه باشد ساختمان‌سازی را به سمت اقتصاد غیررسمی سوق می‌دهد. هرناندو دسوتو در کتاب «راز سرمایه» برآورد می‌کند که ساختمان‌های غیرقانونی در کشورهای در حال توسعه که بدون اخذ مجوز و نظارت‌های مورد نیاز ساخته شده‌اند در حدود ۶/۷ تریلیون دلار ارزش دارند. به دنبال زمین‌لرزه‌ای که

در سال ۲۰۰۳ میلادی، الجزایر را لرزاند روزنامه دلی استار گزارش داد که «فرو ریختن ساختمان‌های بسیاری مثل قلعه‌های شنی، نقض شدید قوانین ساختمان‌سازی را در این کشور افشا کرد. زیرا کمتر ساختمانی پیدا می‌شود که از اصول الزامی ساختمان‌سازی پیروی کرده باشد.» در ترکیه نیز که از مناطق زلزله‌خیز است، برآورد می‌شود که ۴۰ درصد ساختمان‌های جدید غیرقانونی ساخته شده‌اند. این آمار برای فیلیپین و مصر به ترتیب ۵۷ و ۹۰ درصد است.

در برخی کشورها رعایت قوانین ساخت‌وساز بسیار پرهزینه است: در یک نظرسنجی مراحل اداری، زمان و هزینه مورد نیاز برای ساخت یک انبار دو طبقه به مساحت ۱۳۰۰ متر مکعب برای یک شرکت متوسط معمولی محاسبه شد. این انبار تمام مقررات منطقه‌بندی و ساختمان‌سازی را رعایت کرد. همچنین دارای آب، برق و اتصالات فاضلاب و خط تلفن بود. چون انبارها مکان اسکان افراد نیستند، دغدغه‌های ایمنی کمتری در ساخت آن‌ها در مقایسه با ساخت دفتر کار و منزل مسکونی وجود دارد. زیرا در بدترین حالت، کالاهای شرکت به خاطر آتش‌سوزی، فرو ریختن سقف یا سیل از بین می‌رود. اما ساخت قانونی چنین انباری به انجام چه اقداماتی نیاز دارد؟

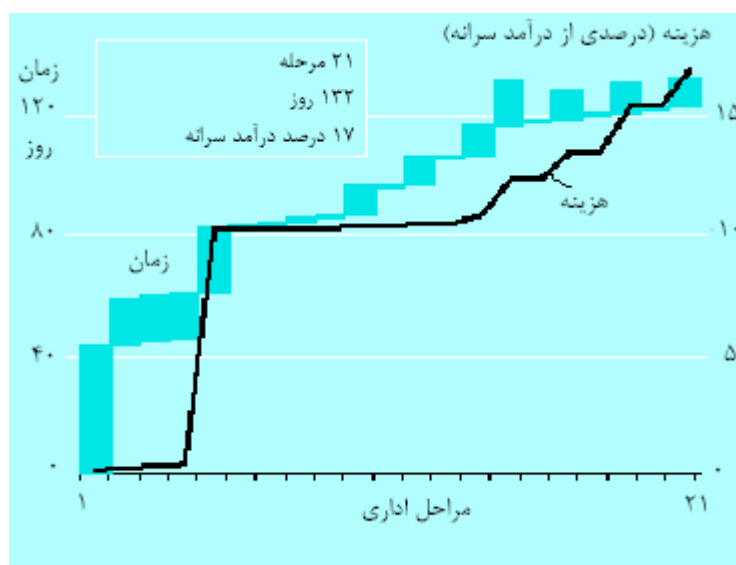
در زلاندنو اگر یک معمار بخواهد تمامی مقررات قانونی را رعایت کند، باید ۷ مرحله اداری را برای ساخت انبار طی کند انجام این فرایند به ۶۵ روز وقت و ۶۸۰۰ دلار هزینه (یک سوم میانگین درآمد سالانه) نیاز دارد. اما مواردی غیر از زمان و هزینه ساخت انبار نیز وجود دارد. با توجه به اینکه بازرسی‌ها به شرکت‌های خصوصی پیمان‌سپاری شده‌اند، کارایی خدمات تنظیمی و بازرسی باعث شده تا زلاندنو آسان‌ترین مکان برای ساخت یک انبار در جهان باشد (جدول ۳-۱). در دانمارک برای ساخت یک انبار به طی ۷ مرحله اداری، صرف ۷۰ روز و هزینه‌ای معادل ۳۱،۸۰۰ دلار (سه چهارم میانگین درآمد سالانه) نیاز است. این موارد موجب شده است که دانمارک سومین کشور آسان برای ساختن انبار باشد.

دستیابی به توازنی مناسب بین ایمنی و هزینه‌ها در ساختمان‌سازی تنها در کشورهای ثروتمند حاصل نشده است. برای مثال جزیره موریس در میان آسان‌ترین کشورها برای ساخت انبار قرار دارد (نمودار ۳-۱)، و نرخ وقوع حوادث ساختمانی در این کشور همانند هنگ‌کنگ پایین است.

جدول ۱-۳ تفکیک کشورها براساس آسان‌ترین و دشوارترین مراحل ساخت یک انبار

دشوارترین	آسان‌ترین
بوسنی و هرزگوین	زلاندنو
گواتمالا	ژاپن
روسیه	دانمارک
ایران	سنگاپور
گینه	تایلند
مصر	استونی
زیمبابوه	نروژ
کرواسی	استرالیا
بورکینافاسو	سوئد
تانزانیا	ایرلند

Source: Doing Business database.

Source: Doing Business database.

نمودار ۱-۳ ساختن یک انبار در جزیره موریس-آسان

مجوزهای ساخت دقیقاً یک نوع مجوز کسب‌وکار هستند. در این بخش به عنوان نقطه شروع بحث مجوزدهی از مجوزهای ساخت استفاده می‌شود زیرا فعالیت ساختمانی از بزرگترین بخش‌های هر فعالیت اقتصادی است. تقریباً ۱۰ درصد درآمد ملی در کشورهای عضو سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی (OECD)^۱ به فعالیت‌های ساختمانی اختصاص دارد. به علاوه صدور چنین مجوزهایی کاملاً منطقی است. منازل و اداراتی که به طور استاندارد ساخته شده‌اند، جان انسان‌ها را نجات می‌دهند. البته منطبق صدور چنین مجوزهایی در همه کشورها کاملاً روشن نیست. چرا آرایشگران در زامبیا به مجوز نیاز دارند؟ این موضوع که چرا مالکان لباسشویی برای فعالیت سلف سرویس در بوتسوانا یا پیک‌های موتور برای کسب‌وکار در تانزانیا مجوز می‌خواهند؟ اینها سؤالاتی است که اصلاحات در شیوه صدور مجوز مورد توجه قرار می‌دهد.

برقراری توازن مناسب بین آسانی انجام کسب‌وکار و ایمنی مصرف‌کننده، مستلزم اصلاحات دائمی است، در استرالیا، مقررات صدور مجوز، مطابق قانونی بود که موجب می‌شد، این مقررات پس از دوره زمانی معینی به طور خودکار منقضی شوند مگر اینکه مجلس نمایندگان این کشور آن قانون را مجدداً تمدید کنند. سوئد از روش به اصطلاح «گیوتینی» برای اصلاح شیوه صدور مجوز استفاده می‌کند به این شکل که صدها مجوز قدیمی یکباره لغو می‌گردد زیرا دولت نهادهای تنظیمی را دائماً ملزم می‌کند تا فقط موارد اساسی، به ثبت مجوز نیاز داشته باشند.

۳-۱ کشورهای انجام دهنده اصلاحات

لهستان فعال‌ترین کشور در اصلاح صدور مجوز کسب‌وکار در سال ۲۰۰۴ بوده است. زیرا قانون آزادسازی فعالیت‌های اقتصادی بیش از ۶۰۰ الزام به دریافت مجوز در سطح ملی و استانی را لغو نمود (جدول ۳-۲). این اصلاحات دو هدف به شرح زیر را مدنظر دارد کاهش تعداد مقررات مربوط به صدور مجوز و الزام به اینکه هر گونه مقررات جدیدی در این خصوص باید به تأیید مجلس نمایندگان برسد. برای اینکه مجلس، قوانین جدید مربوط به صدور مجوز را بررسی کند باید یک تحلیل هزینه-فایده در ضمن این قانون ارائه شود. قانون جدید مدت زمانی که بنگاه‌های کوچک باید صرف پرداختن به امور بازرسی، دریافت

1. Organization for Economic Co-operation and Development.

مجوز و تمدید آن نمایند را به ۴ هفته محدود کرده است، این هدف با تعیین سقف زمانی برای خدمات سازمان‌های مسئول به دست می‌آید.

جدول ۲-۳ اصلی‌ترین اصلاحات در زمینه صدور مجوز در سال ۲۰۰۴ میلادی

کشور	اصلاحات
بلغارستان، گرجستان، لهستان	کاهش تعداد نظام‌های مربوط به صدور مجوز
آرژانتین، کانادا، هلند	ساده‌سازی صدور مجوز و انجام بازرسی‌ها
فنلاند	استفاده از نظارت‌های خصوصی
بلغارستان، هلند، صربستان و مونتنگرو	تعیین سقف زمانی برای صدور مجوز
کرواسی، ویتنام	پذیرش قوانین جدید ساخت‌وساز

Source: Doing Business database.

الگوی لهستان زمینه‌ساز اصلاحات در کشورهای بلغارستان و گرجستان نیز شد. در بلغارستان، قانون جدید تنظیم مقررات اداری، جایگزین ۱۵۰۰ نوع قانون پیشین شد. این قانون، اصول به کارگیری نظام‌های جدید صدور مجوز را تعریف کرده و ارزیابی هزینه‌ها را ضمن رعایت قانون الزامی می‌سازد. این قانون در بلغارستان نیز مانند لهستان، برای رسیدگی و بررسی درخواست‌های مربوط به صدور مجوز، سقف زمانی تعیین می‌کند. البته قانون بلغارستان یک نقطه ضعف دارد: در صدور اکثر مجوزهای کسب‌وکار، از اصل «سکوت علامت رضاست» استفاده نمی‌شود. این عدم توجه باعث بروز مشکلاتی در رابطه با کاهش تأخیر در صدور مجوزها شده است.

قانون مربوط به صدور مجوز در گرجستان، لزوم صدور مجوز برای ۹۰۹ فعالیت را به ۱۵۹ فعالیت کاهش داد. برای مثال وزارت کشاورزی فقط اجازه صدور دو نوع مجوز برای پرورش ماهی و تولید غذای کودک را دارد. بنابراین هر فعالیتی که در قانون ذکر نشده است نیازی به کسب مجوز ندارد.

شرکت‌های ساختمان‌سازی کانادا نسبت به این موضوع شکایت داشتند که هر بار مقامات شهرداری از پروژه‌ها بازدید می‌کردند الزامات مربوط به ساختمان‌سازی، بیشتر می‌شد. شیوه کار در این خصوص در کانادا به این شرح بود که به محض اینکه یک بنگاه، تأیید طرح مکانی و مجوز ساخت را دریافت می‌کرد، معماری را استخدام کرده و سپس معمار به شهرداری مراجعه و فهرستی از شرایط فنی لازم‌الاجرا را دریافت می‌کرد. معمار به

محض اینکه این موارد را در برنامه ساختمان‌سازی لحاظ می‌کرد مجدداً باید به شهرداری می‌رفت تا لیست دیگری دریافت کند. تکرار این وضع همین‌طور ادامه داشت و هیچ سقفی برای تعداد دفعات نیاز به تغییرات مورد نیاز، وجود نداشت.

در حال حاضر چنین وضعیتی دیگر وجود ندارد. مقررات تنظیمی صادره در سال ۲۰۰۴ میلادی، شهرداری را به ارائه فهرست واحدی از الزامات قانونی تکلیف می‌کند. بنابراین دیگر نیازی به بازدیدهای مکرر وجود ندارد. اینک کمتر از ۳ ماه طول می‌کشد تا یک انبار در تورنتو ساخته شود و این امر، کانادا را در بین سریع‌ترین کشورها برای تکمیل مراحل اداری قرار داده است (جدول ۳-۳).

جدول ۳-۳ تفکیک کشورها براساس کمترین و بیشترین مقررات مربوط به صدور مجوز

واحد: مراحل اداری (تعداد)

نام کشور	کمترین مراحل	نام کشور	بیشترین مراحل
دانمارک	۷	گینه	۲۹
زلاندنو	۷	چین	۳۰
سوئد	۸	مصر	۳۰
تایلند	۹	جمهوری چک	۳۱
فرانسه	۱۰	قزاقستان	۳۲
ایرلند	۱۰	تایوان	۳۲
آلمان	۱۱	ترکیه	۳۲
ژاپن	۱۱	بوتسوانا	۴۲
کنیا	۱۱	بورکینافاسو	۴۶
سنگاپور	۱۱	سیرالئون	۴۸

واحد: زمان (روز)

نام کشور	کمترین زمان	نام کشور	بیشترین زمان
فنلاند	۵۶	ماداگاسکار	۳۵۶
کره	۶۰	چین	۳۶۳
زلاندنو	۶۵	کامرون	۴۴۴
دانمارک	۷۰	برزیل	۴۶۰

جدول ۳-۳ تفکیک کشورها براساس کمترین و بیشترین مقررات مربوط به

صدور مجوز

۴۶۵	نیجریه	۷۰	ایالات متحده آمریکا
۴۷۶	بوسنی و هرزگوین	۸۷	کانادا
۴۸۱	زیمبابوه	۸۷	ژاپن
۵۲۸	روسیه	۹۶	مغولستان
۵۶۹	ساحل عاج	۹۷	نروژ
۶۶۸	ایران	۱۱۵	انگلستان

واحد: هزینه (درصدی از درآمد سرانه)

بیشترین هزینه	نام کشور	کمترین هزینه	نام کشور
۱۷۳۷	سائوتومه و پرنسیپ	۱۲/۳	استرالیا
۱۷۴۷	اتیوپی	۱۶/۱	جمهوری چک
۲۱۹۵	صربستان و مونته‌نگرو	۱۶/۷	جزیره موریس
۲۹۲۰	نیجر	۱۶/۸	ایسلند
۴۱۱۰	تانزانیا	۱۶/۹	ایالات متحده آمریکا
۴۹۰۳	مالی	۱۷/۳	ناروژ
۵۰۰۲	بورکینافاسو	۱۷/۵	لیتوانی
۶۵۱۶	کنگو	۱۸	اسلواکی
۸۷۳۵	بوسنی و هرزگوین	۱۹/۷	ژاپن
۱۰۷۴۱	بوروندی	۲۲/۷	روسیه سفید

Source: Doing Business database.

فنلاند در سال ۲۰۰۴ میلادی، از بخش خصوصی در امور مربوط به نظارت و بازرسی استفاده نمود. شرکت‌های معماری تا زمانی که کارکنان آن‌ها، صلاحیت‌های لازم را داشته باشند، می‌توانند چندین نوع بازرسی (از قبیل بازرسی فونداسیون، آهن‌آلات و امور برقی ساختمان) را انجام دهند. اگر سیستم برقی ساختمان خوب کار نکند بازرسانی (کارمندان شرکت معماری) که آن را بازرسی کرده‌اند مسئولیت آن را برعهده دارند و مجوزشان ابطال می‌گردد. پیش از این، مسئولیت بازرسی‌ها بر عهده سازمان دیگری بود که کادر حرفه‌ای آموزش یافته‌ای داشت. با توجه به اینکه ساخت‌وساز فعالیتی فصلی است، بازرسان طی تابستان و پاییز با فشار کاری زیادی مواجه بوده اما در زمستان تقریباً بیکار می‌شدند. این

رویکرد فعالیت سازمان را پرهزینه کرده بود. اکنون هزینه‌های بازرسی برعهده خود شرکت‌های معماری است و با توجه به اینکه کارکنان آنها قادر به نصب و بازرسی هستند زمان بیکاری کمتر شده و هیچ روزی به خاطر تعیین زمان بازدید و انتظار کشیدن برای بازرسی از بین نمی‌رود.

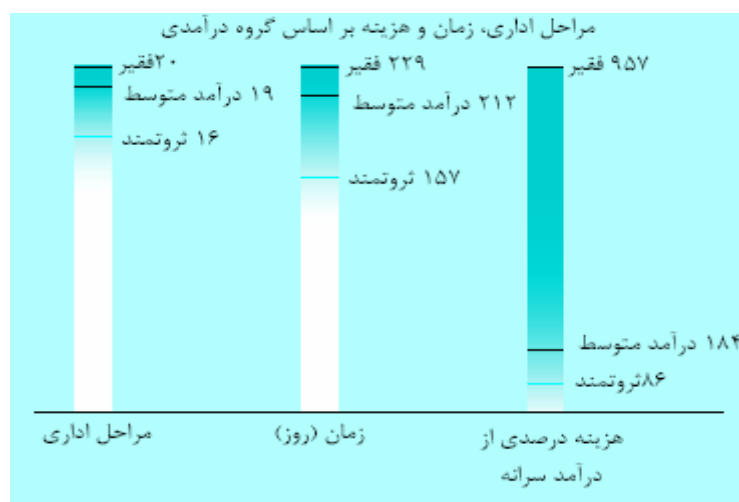
توجه به یک هشدار ضروری است. اصلاحات انجام شده در فنلاند، در کشورهای در حال توسعه‌ای که لغو مجوزهای حرفه‌ای تنبیه قابل توجهی محسوب نمی‌شود، کاربردی ندارد و به‌طور قطع این اصلاحات در کشورهایی که دادگاه‌ها ناکارا و فاسد هستند شکست می‌خورد. تلاش برای برگرداندن خسارت ناشی از بی‌توجهی بازرسان خصوصی، احتمالاً با تأخیرهای طولانی و نااطمینانی درباره حکم قضات مواجه می‌شود. اصلاح‌طلبان در چنین کشورهایی بهتر است به تقویت بازرسی‌های دولتی توجه کنند.

چندین کشور دیگر نیز شرایط صدور مجوز ساخت‌وساز را در سال ۲۰۰۴ میلادی بهبود داده‌اند. هلند چندین بخش اساسی از قبیل گل و خاک و ... را از انجام آزمون معاف کرد و با این اقدام، قوانین مربوط به مواد ساختمانی را انعطاف‌پذیر ساخت. همچنین حجم مجوزهای ساخت به ازای اندازه ساختمان پیشنهادی تفاوت می‌کند به طوری که پروژه‌های کوچک نیاز به دقت نظر کمتری دارند. این اصلاحات باعث سه میلیون دلار صرفه‌جویی در هزینه‌های نظارتی سالانه شد. آرژانتین اعطای گواهی ایمنی آتش‌نشانی و بازرسی نهایی ساختمان را تجمیع کرد. صربستان و مونتنگرو برای صدور مجوزهای ساختمان سقف زمانی تعیین کرد. با انجام این اصلاحات اینک دریافت مجوز کمتر از ۲۰ روز طول می‌کشد.

کرواسی و ویتنام، قوانین ساختمان‌سازی جدیدی تصویب کردند. اصلاحات در کرواسی، موجب تسهیل در انجام مراحل اداری مربوطه شد. با این حال حتی پس از اصلاحات، هنوز ۲۸ مرحله اداری، ۲۷۸ روز و ۱۲ برابر درآمد سرانه لازم است تا همه مقررات برای ساخت یک انبار در زاگرب (کرواسی) رعایت شود. ویتنام نیز نخستین قانون درباره مجوزدهی ساخت‌وساز را تصویب کرد که شامل گردآوری بخش‌نامه‌های موجود صادره توسط وزارت مسکن است. با این اقدام چندین مرحله تکراری حذف شد و موجب شد تا تمامی الزامات قانونی در عرض پنج ماه انجام شود. این اقدام قبل از انجام اصلاحات یکسال به طول می‌انجامید.

علی‌رغم اینکه کشورهای فقیر بالاترین هزینه‌های تنظیمی را دارند چنین اصلاحاتی کمتر در این کشورها اتفاق می‌افتد (نمودار ۳-۲). رعایت مقررات ساختمان‌سازی در

کشورهای ثروتمند کمتر از میانگین درآمد سرانه سالانه و در کشورهای فقیر تقریباً ۱۰ برابر میانگین درآمد سرانه است. برای مثال این شاخص در بورکینافاسو ۵۰ برابر، در کنگو ۶۵ برابر، در بوسنی و هرزگوین ۸۷ برابر و در بوروندی ۱۰۷ برابر درآمد سرانه سالانه است (جدول ۳-۳). این آمار را با رقم ۱۲ درصد و یا کمتر در استرالیا مقایسه کنید. با توجه به درآمدهای نسبی، کسب مجوزهای مختلف برای ساخت انبار در بوروندی، ۶۰۰ برابر گرانتر از جزیره موریس است.

Source: Doing Business database.

نمودار ۳-۲ کشورهای ثروتمند ساختمان سازی را آسان می سازند

۳-۲ موارد مورد نظر در اصلاحات

منطق و استدلال اعطای مجوزهای مختلف برای فعالیتهای اقتصادی، حمایت از ایمنی و سلامت عمومی است. به همین دلیل اعطای مجوز به فعالیتها و کسب و کارهایی مثل تولید مواد غذایی، دارویی، مواد خطرناک (صنایع شیمیایی) و ساخت مسکن، منطقی و قابل توجیه است. با وجود این، اصلاحات در زمینه صدور مجوز باعث می شود تا کسب مجوز توسط بنگاهها آسانتر شود. در این گزارش بیشتر پیشنهادات در راستای اصلاحات، به اعطای مجوز و انجام بازرسی در بخش ساخت و ساز معطوف شده است، پنج نوع از این اصلاحات

موفقیت آمیز به شرح زیر هستند:

- مراحل انجام کار به صورت یک نمودار گام به گام به سازندگان و معماران ارائه شود.
- جوازهای مختلف و تأییدیه‌های پروژه در شهرداری‌ها ادغام شوند.
- بازرسی‌ها به صورت اتفاقی و مبتنی بر ریسک انجام شود.
- نقشه‌های منطقه‌بندی هر ده سال یکبار به روز شوند.
- استفاده از مواد اجباری نباشند.

۳-۲-۱ ارائه مراحل انجام کار به سازندگان به صورت نمودار گام به گام

در سال ۲۰۰۱ میلادی بنگاه‌های کشور لتونی باید دو سال وقت صرف می‌کردند تا تمامی مجوزها و بازرسی‌های مورد نیاز برای ساخت انبار را به دست آورند. یک معمار باید به تعداد زیادی از ادارات مراجعه می‌کرد. حتی در برخی اوقات لازم است به این ادارات چند بار مراجعه شود. این اقدامات بسیار پیچیده بود و وقت زیادی نیز به هدر می‌رفت. در مورد مراحل بعدی کار نیز راهنمایی‌های ضد و نقیضی ارائه می‌شد. دولت به این موضوع توجه کرده و یک جدول زمانی در این خصوص ارائه داد که نشان می‌دهد باید به کدام ادارات، چه وقت و با چه اسنادی مراجعه کنید و آدرس تمامی ادارات، ساعات کار و شماره تماس آن‌ها در این جدول قید شده بود. انجام این اصلاح ساده باعث کاهش چندین ماه صرف وقت در انجام کار شده و هزینه زیادی بابت عدم پرداخت کرایه حمل و نقل صرفه جویی شد.

۳-۲-۲ ادغام جوازها و تأییدیه‌های پروژه

در کشور جمهوری چک، معماران باید دو بار به اداره آتش‌نشانی، سازمان سلامت، اداره مدیریت راه، اداره محیط زیست و شرکت برق مراجعه کنند. انجام این مراجعات از آن نظر ضروری است که مشخصات فنی برای انجام کار ساختمان‌سازی دریافت و تأیید می‌گردد که طرح‌های ساختمان‌سازی با این مشخصات فنی مطابقت دارد. چانه‌زنی با نظام اداری جهت انجام مراحل قانونی زمان زیادی می‌طلبد که حتی باعث شد، استادیوم جدید ملی این کشور در پراگ بدون مجوز ساخت شروع به احداث کند.

معماران ایتالیایی نیز با مشکلات مشابهی مواجه بودند به طوری که در سال ۲۰۰۳ میلادی دولت ایتالیا قانونی جامع برای ساخت تصویب نمود. این قانون، تمام تأییدیه‌های مربوط به پروژه‌ها را در یک اداره واحد در داخل شهرداری متمرکز نمود. قبلاً شرکت‌ها

مجبور بودند مراجعات جداگانه‌ای به اداره آتش نشانی، اداره ایمنی کارگر، اداره آب، اداره بهداشت، اداره سلامت، اداره طراحی پروژه و اداره مالیات بکنند که این مراحل به طور میانگین ۸ ماه طول می‌کشد. اینک انجام این فرایند تنها ۴/۵ ماه زمان می‌برد.

۳-۲-۳ معرفی بازرسی‌های اتفاقی و مبتنی بر ریسک

در ایسلند بازرسی‌ها پس از تکمیل هر مرحله از ساخت‌وساز، از محل پروژه بازدید می‌کنند. استدلال برای این اقدام این است که به محض شروع مرحله بعد، کار معیوب قبلی پنهان شده و ایمنی کل ساخت به مخاطره می‌افتد.

یعنی بعد از انجام هر مرحله ساخت فونداسیون، نصب آهن‌آلات، ساخت سیستم فاضلاب و... هر بار بازرسی به محل پروژه مراجعه می‌کند. این رویکرد در همه کشورهای اسکاندیناوی، استرالیا، آفریقای جنوبی، اوگاندا، انگلستان و زامبیا استفاده می‌شود.

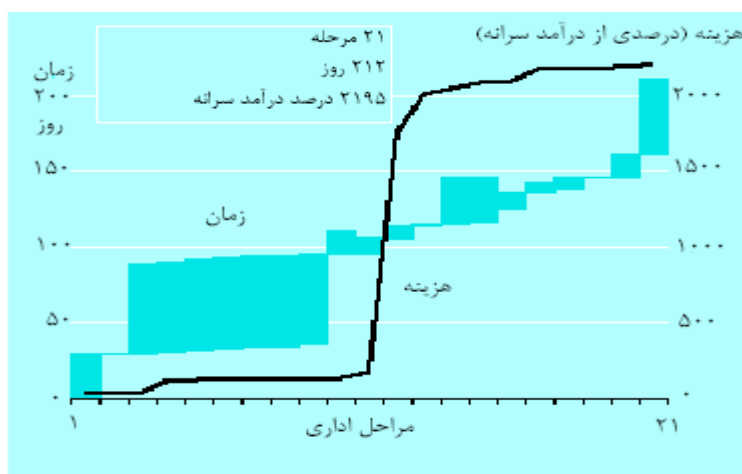
اما در سیرالئون این گونه نیست. در آنجا بازرسان شهرداری هر هفته از محل ساخت بازدید می‌کنند. کشورهای بنین، بوتسوانا، بورکینافاسو، مصر، گینه و نیجر نیز دارای سیستم‌های مشابهی هستند.

احتمال و امکان پرداخت‌های غیررسمی در چنین سیستم‌هایی بالاتر است. یک مقطعه کار در سیرالئون عنوان می‌دارد که بازرسی در اطراف محل ساخت جستجو کرده و ایرادی پیدا می‌کند. سپس نگاه طلبکارانه‌ای می‌کند، پولی به وی داده می‌شود و دفعه بعد که مراجعه می‌کند ایراد دیگری می‌گیرد.

۳-۲-۴ به‌روزرسانی دوره‌ای نقشه‌های منطقه‌بندی

در شهر بلگراد در صربستان و مونته‌نگرو، نقشه‌های منطقه‌بندی مربوط به سال ۱۹۸۶ میلادی است. بسیاری از مناطق شهر ظاهراً هنوز زمین کشاورزی هستند و مناسب کار تجاری یا انبار نیستند. بنگاه‌ها برای ساخت‌وساز در چنین مناطقی باید از معافیت‌های منطقه‌بندی استفاده نمایند که شهرداری به صورت موردی و با هزینه ۱۰۲۵ دلار برای هر مورد تصمیم‌گیری می‌کند (نمودار ۳-۳). پروژه‌های ساختمانی جدید در ۴۵ کشور دیگر نیز نیاز به مجوز مکانی یا معافیت منطقه‌بندی دارند. این کشورها باید اصلاحاتی را انجام دهند. تاکنون نقشه منطقه‌بندی را در سال ۲۰۰۲ میلادی به‌روز کرد. بنابراین هنگامی که یک بنگاه درخواست مجوز ساخت می‌کند تنها لازم است آدرس و محل پیشنهادی را مشخص سازد و

نیازی به پرداخت هیچ هزینه‌ای نیست. این اصلاحات در صربستان و مونته‌نگرو نیز شروع شده است. بنابراین مقرر گردیده است که در ابتدای سال ۲۰۰۶ میلادی منطقه‌بندی این کشور به‌روز شود.

Source: Doing Business database.

نمودار ۳-۳ ساختن یک انبار در صربستان و مونته‌نگرو

۳-۲-۵ عدم الزام و اجبار به استفاده از مواد خاص

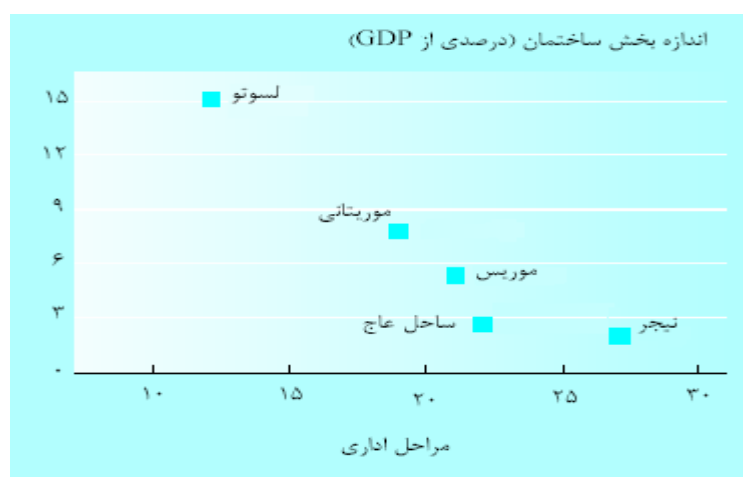
در برخی قوانین ساختمانی مشخص شده است که چه موادی را می‌توان در ساخت یک ساختمان استفاده کرد. این مواد از لحاظ ایمنی و پارامترهای فنی که در قانون قید شده مورد آزمایش قرار گرفته‌اند.

این رویکرد زمانی نتیجه می‌دهد که قوانین به‌روز باشند. اما در کشورهای در حال گذار قوانین معمولاً قدیمی هستند. برای مثال در بلغارستان، قانون مصوب سال ۱۹۶۷ میلادی عنوان می‌دارد که برای سقف منازل باید از مواد خاص استفاده شود که این مواد دیگر تولید نمی‌شوند و قبلاً نیز از شوروی سابق وارد می‌شد. بنابراین مطابق قانون، اداره آتش‌نشانی مواد جدید را تأیید نمی‌کند. سازندگان ساختمان مجبورند رشوه دهند یا از گواهی تقلبی به نام مواد تأیید شده استفاده کنند. به همین دلیل در این کشور سقف‌های بسیاری از ساختمانها به صورت غیرقانونی ساخته می‌شوند.

۳-۳ دلایل انجام اصلاحات

چهار دلیل برای اصلاح روش‌های اعطای مجوز به شرح زیر وجود دارد:

۱. کشورهایی که مراحل اداری ساده‌تر و نظام‌های کم‌هزینه‌تر دارند از بخش ساختمانی بزرگ‌تری برخوردارند.
۲. مراحل اداری ساده‌تر موجب ایجاد واحدهای تجاری و انبارهای ارزانتر برای تمامی کسب‌وکارها می‌شود.
۳. کاهش هزینه و مشکلات کسب مجوزها باعث می‌شود که کارهای بیشتری در اقتصاد رسمی حفظ شود که این موضوع ایمنی را نیز افزایش می‌دهد.
۴. دولت‌ها می‌توانند با مجوزها و بازرسی‌های کمتر و ساده‌تر در صرف پول صرفه‌جویی کنند. در صورتی که بار مالی کمتری بر بخش ساختمان تحمیل شود، این بخش گسترش می‌یابد (نمودار ۳-۴). در انگلستان بخش ساختمان در حدود ۶/۲ درصد درآمد ملی را تشکیل می‌دهد. این شاخص در استرالیا ۷/۴ درصد است. اما در نیجریه و توگو، بخش ساختمان کمتر از یک درصد درآمد ملی را تولید می‌کند. علت این سهم اندک آن نیست که ساخت‌وساز کمتری در این کشورها صورت می‌گیرد بلکه به این دلیل است که بسیاری از ساختمان‌ها در این کشورها به صورت غیرقانونی ساخته می‌شوند.

Source: Doing Business database, World Bank (2005d).

نمودار ۳-۴ مراحل اداری بیشتر = بخش ساختمانی کوچکتر در آفریقا

در فرانسه، اثر مقررات پرهزینه با توجه به مجوزهای ساخت مورد بررسی قرار گرفته است. در سال ۱۹۷۴ میلادی وزارت صنایع این کشور، قانونی به تصویب رساند که از بنگاه‌های کوچک برای رقابت در مقابل فروشگاه‌های زنجیره‌ای حمایت می‌کرد. در همین راستا مجوزهای منطقه‌بندی با تشخیص شوراهای شهر صادر شده و این مجوزها به تعداد اندکی ارائه شد. اگر این مقررات وضع نشده بود اشتغال در بخش خرده‌فروشی می‌توانست از ۱۰ درصد بیشتر باشد.

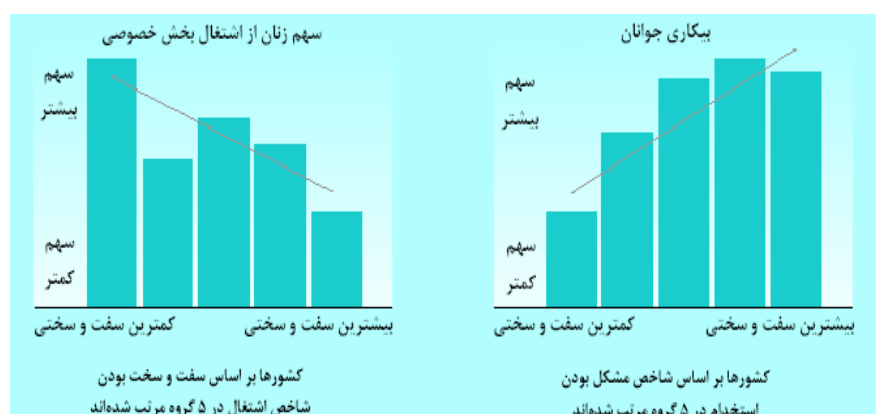
زمانی که رعایت مقررات به آسانی مقدور است هزینه اجاره یا تملک مکان‌های تجاری کاهش می‌یابد. ساخت یک واحد تجاری در سوئیس حدود ۱۵۰۰ دلار در هر متر هزینه دارد که تقریباً ۸ برابر گران‌تر از سیرالئون است. با این حال میانگین درآمد سوئیس تقریباً ۳۰۰ برابر سیرالئون است و در سوئیس برای انجام پروژه‌های ساختمانی ۳۳ مرحله کمتر نیاز است. ساختن دفتر کار در زاگرب (کرواسی) به اندازه بروکسل (بلژیک) یعنی ۸۲۰ دلار در متر مکعب هزینه برمی‌دارد. البته حتماً دلیلی وجود ندارد که همیشه این گونه باشد. داده‌های سازمان بین‌المللی کار نشان می‌دهد که استفاده از روش اعطای مجوز همیشه ساختمان‌های ایمن‌تری به وجود نمی‌آورد. این یافته با نتایج شاخص انجام کسب و کار در سال ۲۰۰۴ میلادی سازگار است زیرا نشان می‌دهد که مقررات بیشتر در بخش مواد غذایی در کشورهای در حال توسعه منجر به مسمومیت‌های کمتر غذایی نشده است. کارآفرینانی که با بار مالی مقررات تنظیمی شدید مواجه می‌شوند فعالیت‌های خود را به سمت اقتصاد غیررسمی می‌برند تا بتوانند با نگرانی کمتر درباره ایمنی به فعالیت بپردازند.

ساده‌سازی نظام‌های اعطای مجوز همچنین در مخارج دولت صرفه‌جویی می‌کند. در هلند برنامه‌ای برای کاهش تشریفات اداری تحت نظارت وزارت مالیات باعث بیش از ۲ میلیارد دلار صرفه‌جویی در سال شد. در سال ۲۰۰۷ میلادی انتظار می‌رود که صرفه‌جویی در این مورد به ۴/۵ میلیارد دلار برسد این رقم در حدود یک چهارم مبلغی است که دولت صرف مدیریت نظام اعطای مجوز و سایر کنترل‌های کسب و کار در سال قبل می‌کرد. در این کشور مراحل اداری برای دریافت مالیات شرکت‌ها، تأمین اجتماعی، مقررات زیست محیطی، الزامات آماری و کسب مجوز، ساده‌سازی شده است و یک نهاد مستقل به نام کمیته مشورتی آزمون بار مالی، مسئول بررسی هزینه‌ها و فایده‌های مقررات جدید است تا مطمئن شود مقررات جدید با حداقل هزینه اجرا می‌شود.

۴ استخدام و اخراج کارگران

یکی از دانش‌آموختگان و فارغ‌التحصیلان دانشگاه بورکینافاسو که رتبه اول را کسب کرده و از مهارت‌های ارتباطی خوب و گواهی‌های عالی تحصیلی برخوردار است به دنبال شغل می‌گردد. او برای مصاحبه به یک شرکت تولیدی بزرگ دعوت و مراحل مصاحبه به خوبی انجام می‌شود. اما یک داوطلب مرد مسن‌تر برای آن شغل انتخاب می‌شود. او پس از چند ماه جستجوی بی‌حاصل ناامید شده و به کسب‌وکار فامیلی خود باز می‌گردد و به طور غیررسمی به فعالیت می‌پردازد. تعدد این موارد، شرایطی را به وجود می‌آورد که در کشوری با بیش از ۱۲ میلیون نفر، فقط ۵۰،۰۰۰ نفر در بخش خصوصی رسمی اشتغال دارند.

سرنوشت این نیروی کار را می‌توان با مقررات اشتغال انعطاف‌ناپذیر توضیح داد. در بورکینافاسو، کارکنان نمی‌توانند قرارداد دوره‌ای منعقد نمایند مگر اینکه شغل فصلی بوده یا نیاز به مهارت‌های ویژه داشته باشد. زنان بیش از ۸ ساعت در روز نمی‌توانند کار کنند و تا سال گذشته کار آخر هفته مجاز نبود. با این مقررات انعطاف‌ناپذیر که در کشورهای در حال توسعه رایج است کارفرمایان به صورت محافظه‌کارانه‌ای کارگر استخدام می‌کنند. برخی کارگران و به طور عمده مردان با چندین سال تجربه در شغل مربوطه از این شرایط نفع می‌برند. اما کارگران جوان، مونث و کم‌مهارت اغلب زیان می‌بینند و از فرصت‌های شغلی محروم می‌شوند (نمودار ۴-۱).

Source: Doing Business database, World Bank (2004a), WEF (2004).

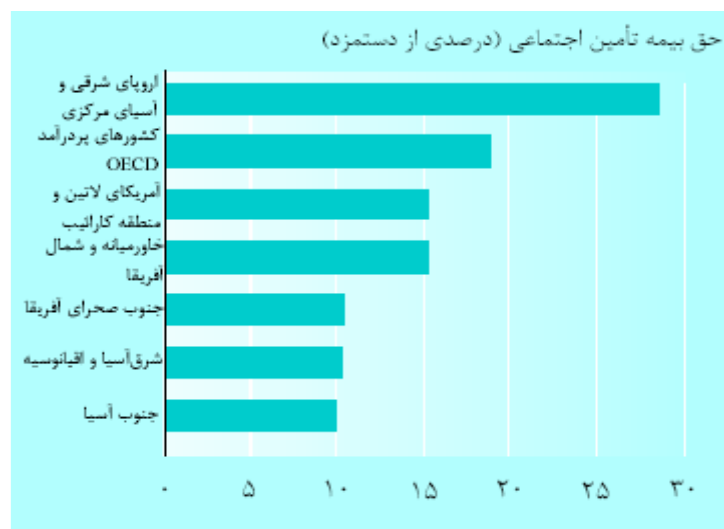
نمودار ۱-۴ زنان و جوانان بیشترین زیان را از قوانین سفت و سخت اشتغال متحمل می‌شوند

بازار کار انعطاف‌ناپذیر مانع ایجاد مشاغل جدید شده و کارگران را به اقتصاد غیررسمی سوق می‌دهد. زنان، سه چهارم کارگران بخش غیررسمی را تشکیل می‌دهند. آن‌ها از هیچ گونه مزایای درمانی، حمایت از کودکان، مرخصی بیماری و مستمری بازنشستگی برخوردار نمی‌باشند. اگر زنان مورد سوءاستفاده کارفرما قرار گیرند دادگاه‌ها نمی‌توانند هیچ حمایتی از آن‌ها به عمل آورند، زیرا رابطه شغلی آنها در بخش غیررسمی به ثبت نرسیده است. مقررات انعطاف‌ناپذیر اشتغال به جای اینکه از افسار آسب‌پذیر حمایت کند آن‌ها را از بازار کار خارج می‌کند.

اصلاحات در مقررات اشتغال و تأمین اجتماعی با هدف انعطاف‌پذیری بیشتر بازار کار به دشواری صورت می‌پذیرد. در سال ۲۰۰۴ میلادی در آلمان پس از ۱۱ سال بحث و بررسی، تغییراتی در مزایای بیکاری، اعمال شد. دولت هلند در سال ۱۹۸۲ میلادی پس از ۹ سال تلاش ناموفق توانست در زمینه اصلاحاتی در این خصوص با اتحادیه‌های کارگری به توافق برسد. در سال ۱۹۹۶ میلادی در پرو تلاش دولت برای کاهش سختی کار به میزان ۵۰ درصد، باعث ایجاد شورش در این کشور شد. بنابراین دولت از اتخاذ این سیاست منصرف شد و پرداختی سختی کار افزایش یافت.

مخالفان اصلاحات معتقدند به دلیل اینکه کشورهای در حال توسعه فاقد تور ایمنی اجتماعی هستند، باید از قوانین سفت و سختی برای استخدام و اخراج برخوردار باشند. اما

مالیات تأمین اجتماعی تقریباً موضوعی فراگیر است و فقط ۱۰ کشور افغانستان، بوتان، کامبوج، لسوتو، مالاوی، نامیبیا، زلاندنو، تیمور شرقی، تونگا و امارات متحده عربی هستند که چنین مالیاتی را وضع نمی‌کنند. بوسنی و هرزگوین بالاترین نرخ تأمین اجتماعی را دارد یعنی برای هر ۱۰۰ دلاری که کارگر به دست می‌آورد کارفرما باید ۴۱ دلار مالیات تأمین اجتماعی بپردازد. بنابراین به طور متوسط مقررات انعطاف‌ناپذیر اشتغال، با مالیات‌های کمتر همبستگی ندارد تا بتواند ریسک بیکاری، بیماری و مستمری سالمندان را پوشش دهد. کشورهای اروپای شرقی و آسیای مرکزی، بالاترین مالیات تأمین اجتماعی را دارند (نمودار ۲-۴). کشورهای آفریقای غربی نیز مالیات‌های بالایی می‌پردازند. ۱۹ درصد دستمزدها در بورکینافاسو و توگو و ۱۸ درصد در بنین و سنگال به این امر اختصاص می‌یابد. این نرخ‌ها بسیار بالاتر از نرخ‌ها در دانمارک (۱ درصد)، ایسلند (۱۲ درصد) و نروژ (۱۴ درصد) است. البته هر دو گروه کشورهای آفریقایی و اسکاندیناوی، مالیات‌های دیگری نیز می‌پردازند که در فصل ۸ به آن اشاره می‌شود. اما حتی اگر تمامی این مالیات‌ها را جمع کنیم، یک کسب‌وکار در بنین یا توگو هنوز باید مالیات کلی بیشتری نسبت به کسب‌وکار در دانمارک یا ایسلند بپردازد.

Source: Doing Business database.

نمودار ۲-۴ چه کسانی بالاترین مالیات تأمین اجتماعی را می‌پردازند؟

در سال ۲۰۰۴ میلادی، دو اصلاح با مقاومت کمتری مواجه شده و انعطاف‌پذیری بازار کار را افزایش داد. نخست اینکه ساعات کار انعطاف‌پذیرتر شد. این اقدام در صربستان و مونته‌نگرو انجام شد. دومین اصلاح استفاده از قراردادهای کارآموزی در راستای شیوه افزایش اشتغال در بین کارگران تازه کار بود. بورکینافاسو چنین قراردادی را در سال ۲۰۰۴ میلادی معرفی کرد. هنوز کشورهای جنوب صحرای آفریقا بیشترین سهم را در میان کشورهای با مقررات کار انعطاف‌ناپذیر دارا هستند (جدول ۴-۱).

۱-۴ کشورهای انجام دهنده اصلاحات

در سال ۲۰۰۴ میلادی اقتصادهای اروپای شرقی و آسیای مرکزی در اصلاح بازار کار پیشتاز بودند. کشورهای ارمنستان، گرجستان و صربستان و مونته‌نگرو مقررات اشتغال را اصلاح کردند. مقدونیه نیز در سال ۲۰۰۵ میلادی قانون جدید کار را تصویب کرد. براساس این قانون آن‌ها توانستند ساعت کاری را انعطاف‌پذیر و اضافه کار طولانی‌تری پرداخت نمایند. بنگاه‌های با فعالیت ادواری نیز اجازه یافتند تا ساعات کاری را بین فصول بیکاری و اوقات اوج فشار کاری جابه‌جا نمایند. همچنین آن‌ها بار مالی اداری برای برکناری کارکنان اضافی را کاهش دادند.

قانون جدید کار در صربستان و مونته‌نگرو به کارفرمایان اجازه داد تا ساعات کار را بین فصول جابه‌جا کرده و از دوره‌های تقاضای پایین به دوره‌های اوج تقاضا تخصیص دهند. این اصلاحات باعث شد این کشور بین ۱۰ کشور منعطف از لحاظ مقررات ساعات کار قرار گیرد (جدول ۴-۲). در لهستان نیز مقرر گردید که ساعات کار در عرض ۶ ماه متوازن شود، در مجارستان این اصلاحات باید در عرض یکسال صورت پذیرد. چنین اصلاحاتی ساعت اضافه کار را برای کارکنان قابل پیش‌بینی ساخته و هزینه تقاضای غیرقابل پیش‌بینی یا تقاضای ادواری را برای بنگاه‌ها کاهش می‌دهد. در سال ۲۰۰۴ میلادی گرجستان دوره زمانی اعلام به کارگران به منظور اخراج کارگر اضافی را از ۸ هفته به ۴ هفته کاهش داد و پرداختی حق سنوات را حذف نمود. این تصمیم هنگامی اتخاذ شد که رئیس‌جمهور ۱۵ مأمور راهنمایی و رانندگی را به خاطر باج‌گیری و رشوه‌گیری از رانندگان از کار برکنار کرد.

در سال ۲۰۰۴ میلادی، آلمان در صدر کشورهای بود که اصلاحات اساسی انجام داده‌اند. اینک بنگاه‌های جدید در آلمان می‌توانند قراردادهای ۴ ساله برای کارکنان منعقد سازند. همچنین بنگاه‌هایی با کمتر از ۱۰ نفر نیروی کار از قوانین اداری پردردسر در مورد

برکناری کارگر ساده معاف هستند و حداکثر زمان دریافت بیمه بیکاری با استفاده از یک برنامه جدید به ۱۸ ماه کاهش یافت. این برنامه مزایای بیکاری و بیمه بیکاری را ادغام کرد. قبل از انجام این اصلاحات یک کارگر می‌توانست مزایای بیکاری را تا حداکثر ۳۲ ماه و معادل ۶۰ درصد حقوقش دریافت کند سپس به بیمه بیکاری متوسل شده و نصف حقوق را بگیرد تا هنگامی که بتواند شغل مناسبی پیدا کند.

اصلاحات در آلمان شرایط زندگی را برای کسانی که به دنبال شغل جدید هستند بهبود بخشیده است. ادارات اشتغال در آلمان بعدازظهرها و پایان هفته نیز خدمات ارائه می‌دهند و بیکاران بلندمدت می‌توانند به فعالیتهای موقتی مشغول شوند که دولت حقوق آن‌ها را بپردازد تا مهارت‌هایشان نیز تازه و به روز شود.

جدول ۴-۱ تفکیک کشورها براساس آسان‌ترین و

دشواری‌ترین شرایط استخدام و اخراج کارگران

دشواری‌ترین	آسان‌ترین
پرتغال	هنگ کنگ
جمهوری کنگو	زلاندنو
مالی	ایالات متحده آمریکا
یونان	سنگاپور
رومانی	اوگاندا
اسپانیا	سوئیس
سیرالئون	نامیبیا
توگو	استرالیا
نیجر	انگلستان
بورکینافاسو	دانمارک

Source: Doing Business database.

در سال ۲۰۰۴ میلادی هیچ کدام از کشورهای آمریکای لاتین اقدام به اصلاح قانون کار نکردند. در کشورهای برزیل، مکزیک و پاراگوئه در خصوص انجام اصلاحات بحث‌هایی صورت گرفته است اما هنوز نتیجه‌ای نداشته است.

**جدول ۴-۲ تفکیک کشورها براساس کمترین و بیشترین مقررات
تنظیمی برای اشتغال**

موضوع: مشکل استخدام

بیشترین	کمترین
ایران	استرالیا
بورکینافاسو	گرجستان
موزامبیک	هنگ کنگ
آفریقای مرکزی	اسرائیل
جمهوری کنگو	مالزی
سیرالئون	جزیره موریس
جمهوری دموکراتیک کنگو	نامیبیا
موریتانی	روسیه
مراکش	سوئیس
نیجر	ایالات متحده آمریکا

موضوع: انعطاف‌ناپذیری ساعات کار

بیشترین	کمترین
چاد	کانادا
جمهوری کنگو	هنگ کنگ
مصر	جامائیکا
مغولستان	لبنان
نیجر	زلاندنو
برزیل	صربستان و مونته‌نگرو
بورکینافاسو	سنگاپور
جمهوری دموکراتیک کنگو	تونس
مولداوی	ایالات متحده آمریکا
گینه	شیلی

موضوع: مشکل اخراج

بیشترین	کمترین
آنگولا	کاستاریکا
کامرون	هنگ کنگ

**جدول ۴-۲ تفکیک کشورها براساس کمترین و بیشترین مقررات
تنظیمی برای اشتغال**

مصر	ایسلند
لائوس	ژاپن
سری لانکا	کویت
توگو	عمان
اوکراین	عربستان سعودی
هند	سنگاپور
نیپال	تایلند
تونس	اوروگوئه

موضوع: انعطاف ناپذیری اشتغال

بیشترین	کمترین
عراق	هنگ کنگ
چاد	سنگاپور
موریتانی	ایالات متحده آمریکا
آفریقای مرکزی	زلاندنو
توگو	مالزی
جمهوری کنگو	زامبیا
سیرالئون	جامائیکا
بورکینافاسو	عربستان سعودی
جمهوری دموکراتیک کنگو	اوگاندا
نیجر	انگلستان

Source: Doing Business database.

چندین کشور دیگر در حال انجام این اصلاحات هستند. استرالیا قصد دارد کسب و کارهای کوچک را از الزامات اداری در خصوص اخراج نیروی کار معاف سازد. اصلاحات اولیه باعث شد تا هزینه‌های اخراج کارگران اضافی کاهش یابد زیرا منابع پرداختی به عنوان باز خرید و دوره زمانی مربوط به اطلاع قبلی به کارگر، کاهش یافت. کشور فیجی مشغول انعطاف پذیر کردن قراردادهای کارگران جدید است به شکلی که انعقاد انواع جدید قراردادهای موقت را مجاز دانسته است. آفریقای جنوبی نیز تصمیم دارد از طریق لغو قوانین

مربوط به حداقل دستمزد برای کارکنان تازه کار عوامل مانع شونده استخدام را کاهش دهد تا بنگاه‌های کوچک بتوانند کارگران اضافی را راحت‌تر اخراج کرده و انعطاف‌پذیری بیشتری در ساعت کار داشته باشند.

با این حال سایر کشورها مقررات اشتغال را دشوارتر کردند. قزاقستان در سال ۲۰۰۴ میلادی، اضافه کار را به ۴ ساعت در هفته محدود کرد. سری‌لانکا نیز حداکثر پول بازخرید برای کارگران دارای ۲۰ سال سابقه خدمت را از ۳۶ ماه دستمزد به ۴۸ ماه افزایش داد و پس از سیرالئون حائز رتبه گرانترین مکان در جهان برای اخراج کارگران شد (جدول ۴-۳). مراکش نیز ساعت اضافه کار را به ۱۰۰ ساعت در یک سال محدود کرد و هزینه اخراج یک کارگر اضافی دارای ۲۰ سال سابقه خدمت را از ۱۵/۳ ماه دستمزد به ۱۹/۳ ماه افزایش داد. در هر دو کشور سری‌لانکا و مراکش افزایش پرداخت حق سنوات، با استدلال بیمه کردن کارگران در برابر خطرات بیکار شدن انجام شد. در کشورهایی که فاقد بیمه بیکاری هستند پرداخت حق سنوات تنها سازوکار برای حمایت از کارکنان است. اما با تحمیل چنین هزینه بالایی بر کسب و کارها، سری‌لانکا و مراکش یک ریسک به مراتب بزرگتر برای کارگران به وجود آوردند: اینکه در مرحله نخست آن‌ها هرگز شغلی به دست نمی‌آورند تا بخواهند بیکار شوند.

جدول ۴-۳ تفکیک کشورها براساس کمترین و بیشترین هزینه اخراج

مربوط به یک کارگر اضافی

(واحد: مقدار حقوق هفتگی)

بیشترین		کمترین	
۱۰۸	سائومه و پرنسیب	۰	زلاندنو
۱۱۲	ترکیه	۰	ایالات متحده آمریکا
۱۳۱	اکوادور	۴	افغانستان
۱۴۱	موزامبیک	۴	استرالیا
۱۴۵	اندونزی	۴	گرجستان
۱۶۲	مصر	۴	عراق
۱۶۵	برزیل	۴	نیجریه
۱۷۶	سريلانکا	۴	سنگاپور
۱۷۶	زامبیا	۸	قزاقستان
۱۸۸	سیرالئون	۱۲	سوئیس

Source: Doing Business database.

۲-۴ موارد مورد نظر در اصلاحات

قوانین اشتغال برای این طراحی شده‌اند که کارگران را در برابر اقدامات خودسرانه و ناعادلانه کارفرمایان حمایت کنند. این مقررات مسائلی مانند حداقل دستمزد اجباری، پرداخت اضافه کار، لزوم وجود دلیل برای اخراج و پرداخت پول بازخرید را شامل می‌شود تا شکست‌های ظاهری بازار را تصحیح کند. این شکست‌ها از ناتوانی در متنوع‌سازی ریسک بیکاری تا تبعیض جنسیت، نژاد یا سن را دربرمی‌گیرد. مقررات تأمین اجتماعی از طریق مستمری بازنشستگی، افراد را در سالمندی در برابر ریسک بیکاری، بیماری و یا ریسک فقر، بیمه می‌کند.

چند رابطه دو طرفه در اینجا وجود دارد. کشورهای ثروتمند استطاعت مالی برای سیستم‌های تأمین اجتماعی بزرگتر را دارند در حالی که کشورهای فقیر به اتکای بیشتر به مقررات اشتغال نیازمند هستند. با توسعه یافتگی کشورها، آن‌ها می‌توانند مقررات اشتغال را انعطاف‌پذیر کرده و از سیستم تأمین اجتماعی با قدرت مالی بالا برخوردار شوند.

در آسیای شرقی و در جنوب و شرق آفریقا در این خصوص توازن وجود دارد. اما در کشورهای دیگر در حال توسعه این توازن دیده نمی‌شود. عدم توازن در آمریکای لاتین در بیشترین حد ممکن است. کشورهای مثل آرژانتین و برزیل، از مقررات اشتغال انعطاف‌ناپذیری برخوردارند. این مقررات، بنگاه‌ها را ملزم می‌سازد تا نسبت به کشورهای ثروتمندی مثل دانمارک و هلند، مالیات تأمین اجتماعی بالاتری بپردازند.

مقررات اشتغال در بیشتر موارد به حمایت از مشاغل موجود و به زیان کل کارگران تمام می‌شود. برای مثال هزینه‌های سنگین بازخرید معمولاً با هدف کاهش ریسک بیکاری تصویب می‌شوند اما فایده برندگان آن کسانی هستند که از قبل صاحب شغل بوده‌اند. در عین حال هزینه‌های سنگین، کارفرمایان را مجبور می‌سازد تا استخدام‌های جدید را متوقف سازند. در نتیجه مشاغل کمتری در اقتصاد ایجاد می‌گردد. چنین سیاست‌هایی نه تنها باعث کاهش ریسک نمی‌شوند بلکه احتمال پیدا کردن شغل را نیز کاهش می‌دهند.

چهار نوع اصلاحات در مقررات اشتغال و تأمین اجتماعی می‌تواند بار مالی بنگاه‌ها را کاهش داده و فرصت‌ها را برای کارگران افزایش دهد:

- افزایش سن بازنشستگی در کشورهایی با جمعیت سالمند بالا
- یکسان‌سازی سن بازنشستگی زنان و مردان
- تبدیل پرداخت حق سنوات به بیمه بیکاری
- معرفی قراردادهای کارورزی

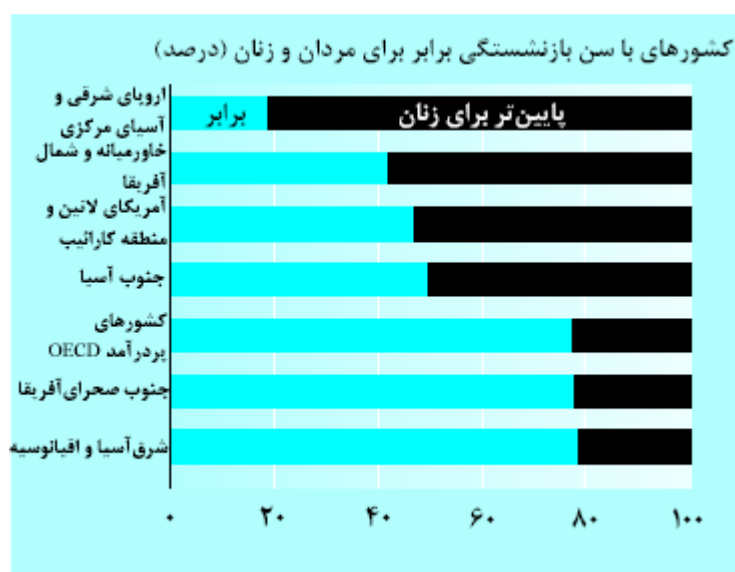
۴-۲-۱ افزایش سن بازنشستگی در کشورهایی با جمعیت سالمند بالا

اتو فون بیسمارک، صدراعظم آلمان در سال ۱۸۸۹ میلادی نخستین نظام مستمری دولتی جهان را ایجاد کرد. با توجه به اینکه در آن زمان سن بازنشستگی (۶۵ سال)، بسیار بالاتر از امید به زندگی (۴۶ سال) بود، از هر ۱۶ نفر آلمانی تنها یک نفر، مستمری دریافت می‌کردند. امروزه آلمانی‌ها به طور میانگین ۷۹ سال عمر می‌کنند اما سن قانونی بازنشستگی تغییری نکرده است. بنابراین هزینه مزایای بازنشستگی چندین برابر افزایش یافته است. بنگاه‌ها در آلمان ۹/۷۵ درصد حقوق هر کارگر را به صندوق بازنشستگی واریز می‌کنند. بنگاه‌های کشورهای دیگر حتی مبالغ بیشتری نیز می‌پردازند. این مبالغ در فنلاند معادل ۲۱/۶ درصد، در اسپانیا ۲۴/۴ درصد و در ایتالیا ۲۳/۸ درصد حقوق هر کارگر می‌باشد. پیر شدن جمعیت کشورهای ثروتمند و کشورهای با درآمد متوسط، اتخاذ سیاستی مناسب در این خصوص را ضروری ساخته است. در این سیاست یا باید نرخ مالیات تأمین اجتماعی بالا برود تا هزینه‌های بالاتر جمعیت در حال پیر شدن را پوشش دهند یا اینکه سن بازنشستگی را افزایش دهند. در سال ۲۰۰۴ میلادی فنلاند سن بازنشستگی را به ۶۸ سال و اسرائیل به ۶۷ سال افزایش داد.

اینگ فنلاند بالاترین سن بازنشستگی را دارد. ایسلند و نروژ با سن ۶۷ سال در رتبه‌های بعدی قرار دارند. در سایر کشورهای توسعه‌یافته سن بازنشستگی در حدود ۶۵ سال است و این مقررات پس از جنگ جهانی دوم تغییری نکرده است. اما امید به زندگی طی این مدت حدود ۱۰ سال بیشتر شده و به ۸۰ سال رسیده است. الزام به طولانی شدن سال‌های اشتغال، بار مالی تأمین اجتماعی را کاهش داده و دولت‌ها آسان‌تر می‌توانند مالیات بر بنگاه‌ها را کاهش دهند.

۴-۲-۲ یکسان‌سازی سن بازنشستگی زنان و مردان

در یونان مردان به طور میانگین ۱۰ سال و زنان ۲۳ سال در دوران بازنشستگی زندگی می‌کنند. بخشی از این تفاوت به دلیل سن بازنشستگی قانونی است. زیرا سن بازنشستگی قانونی برای مردان ۶۵ سال و برای زنان ۵۸ سال است. شاید هدف از این کار منتفع ساختن زنان باشد با این حال این سیاست نتایج مثبتی نداشته است، زیرا بازنشستگی زود هنگام موجب پایین آمدن مبلغ مستمری پرداختی می‌شود.

Source: Doing Business database.

نمودار ۳-۴ برابری در سن بازنشستگی- پایین ترین در اروپای شرقی

در سراسر جهان، زنان به طور مستقیم ۴ سال بیشتر از مردان عمر می کنند و در کشورهای توسعه یافته این تفاوت ۶ سال است. این اختلاف در اروپای شرقی و آسیای میانه در بیشترین حد قرار دارد. زنان در کشور روسیه سفید و روسیه ۱۲ سال و در لیتوانی و اوکراین ۱۱ سال بیش از مردان عمر می کنند. علی رغم این مطالب در ۸۰ درصد کشورهای این منطقه، سن بازنشستگی قانونی برای زنان، کمتر از مردان است (نمودار ۳-۴). سن قانونی بازنشستگی در روسیه برای زنان ۵۵ سال و برای مردان ۶۰ سال است. در نتیجه بنگاهها مجبورند حق بیمه بازنشستگی بالایی بپردازند. در اوکراین ۳۲ درصد حقوق کارکنان به حق بیمه بازنشستگی اختصاص دارد این امر موجب می شود که بنگاهها بسیاری از کارگران مولد خود را زود از دست بدهند. در عین حال فرصت های شغلی و حقوق دریافتی زنان نیز تزییع می شود. یک راه حل مشخص برای حل این مشکل وجود دارد و آن یکسان سازی سن بازنشستگی زنان و مردان است. در سال ۲۰۰۴ میلادی اسلواکی قانونی برای این کار به تصویب رساند.

در سال ۱۹۹۷ میلادی کمیسیون اروپا که نگران برخورد ناعادلانه با زنان و مردان بود اعضای خود را متعهد ساخت که سن بازنشستگی یکسانی را برای زنان و مردان به تصویب

برسانند. تقریباً تمامی کشورهای اروپای غربی از آن زمان به چنین کاری اقدام کردند. این اقدام لازم است در سایر کشورها نیز انجام شود. این اصلاح در اروپای شرقی که شکاف سن بازنشستگی قانونی بین زنان و مردان در بیشترین مقدار است، بسیار ضروری است.

۳-۲-۴ تبدیل پرداخت حق سنوات به بیمه بیکاری

به جای اینکه بنگاه‌ها به پرداخت حق سنوات‌های سنگین ملزم شوند، که در بدترین زمان ممکن (یعنی در هنگام افت فعالیت اقتصادی) ضربه‌ای به کسب و کار وارد می‌سازد کشورهای با درآمد متوسط می‌توانند بیمه بیکاری را برقرار سازند و این اقدام باعث می‌شود تمرکز مقررات از حمایت مشاغل به حمایت کارگران تغییر یابد زیرا به کارگران کمک می‌کند تا گذار به شغل جدید راحت‌تر انجام شود. کشور شیلی، در سال ۲۰۰۲ میلادی اصلاحاتی را انجام داد که مطابق آن حساب‌های پس‌انداز را به جای حق سنوات معرفی کرد و کارگران ۰/۶ درصد و کارفرما ۲/۴ درصد دستمزد ناخالص را می‌پردازند. دو سوم این مبلغ به حساب شخص و یک سوم آن به صندوق مشترک واریز می‌شود. حق سنوات بدون توجه به اینکه کارکنان چه مدت بیمه بوده‌اند، از ۳۰ روز به ۲۴ روز برای هر سال کاری کاهش یافت. کارگران بیکار در کشور شیلی بدون توجه به اینکه چه مدت بیمه شده‌اند، به مدت ۵ ماه بیمه بیکاری دریافت می‌کنند. مبالغ پرداختی به کارگران به صورت تصاعدی هر ماه کاهش می‌یابد تا کارگر تشویق به پیدا کردن کار جدید شود.

۴-۲-۴ معرفی قراردادهای کارورزی

استفاده از قراردادهای کارورزی یکی از روشهای آسان انجام اصلاحات است. دولت‌ها نگران بیکاری بالا بین جوانان هستند. هدف‌گذاری برای افراد ذی‌نفع آسان است و بنگاه‌ها انگیزه دارند تا پس از سرمایه‌گذاری در آموزش، کارگران را حفظ کنند. قراردادهای کارورزی به این شکل عمل می‌کنند که یک بنگاه کارگر تازه کار را استخدام کرده و به مدت ۲ سال به او آموزش می‌دهد در حالی که بخشی از دستمزد قانونی معمولاً ۷۵ یا ۸۰ درصد را به او می‌پردازد. در کشورهای ثروتمند، دولت پرداخت مابه‌التفاوت مذکور را تأمین می‌کند. پس از دوره کارورزی، کارگران مشاغل منظمی به دست می‌آورند. تقریباً در همه کشورهای پیشرفته چنین قراردادهایی وجود دارد. کشور بوركینافاسو در سال ۲۰۰۴ میلادی با انجام اصلاحاتی قراردادهای کارورزی را به کار گرفت.

۳-۴ دلایل انجام اصلاحات

سازمان بین‌المللی کار مجموعه اصول و حقوق بنیادی درباره کار را تثبیت می‌نماید. این مجموعه شامل آزادی تشکل‌ها، حق چانه‌زنی جمعی، حذف کار اجباری، لغو کار کودکان و حذف تبعیض در استخدام است. دولت‌ها فراتر از تصویب و اجرای این مقررات، سعی می‌کنند توازن مناسبی بین انعطاف‌پذیری بازار کار و ثبات شغلی به وجود آورند. اکثر کشورهای در حال توسعه مرتکب اشتباه طرفداری یک سویه از انعطاف‌ناپذیری افراطی شده‌اند که به زیان بنگاه‌ها و کارگران بوده است.

مقررات اشتغال انعطاف‌پذیر، بهره‌وری را افزایش می‌دهد. تحلیل‌ها نشان می‌دهد اگر پاراگوئه مقررات اشتغال آن کشور را همانند شیلی اصلاح کرده بود، در شاخص انعطاف‌ناپذیری اشتغال (در مقیاس صفر تا صد) از ۲۰ به ۸۰ ارتقاء و رشد بهره‌وری سالانه آن نیز حدود یک درصد افزایش می‌یافت که بیانگر دو برابر شدن این نرخ بود.

اما اگر مقررات اشتغال، انعطاف‌ناپذیر باشند بنگاه‌ها به سمت سایر روش‌های حفظ قدرت رقابتی می‌روند. آن‌ها به استخدام کارگران غیررسمی روی می‌آورند و پرداخت‌های غیررسمی نیز انجام می‌دهند ولی از ارائه مزایای اجتماعی خودداری می‌کنند. هنگامی که والدین نتوانند شغل رسمی آبرومندی پیدا کنند فرزندان آن خانواده نیز اغلب به همان شیوه به کار خواهند پرداخت.

اصلاحات در مقررات اشتغال، هزینه‌های کسب‌وکار را کاهش می‌دهد زیرا بنگاه‌ها قادر می‌شوند خود را با فناوری‌های جدید، شوک‌های اقتصاد کلان و ورود نیروی کار مهاجر تطبیق دهند و نتیجه این اصلاحات افزایش نرخ اشتغال است. در کشورهای پیشرفته که قوانین اشتغال انعطاف‌پذیر هستند، نرخ اشتغال ۲ تا ۲/۵ درصد بیشتر است.

مقررات اشتغال انعطاف‌پذیر، مزایای آزادسازی تجاری را نیز افزایش می‌دهد. با باز شدن اقتصاد و انجام واردات ارزان، شرایط رقابتی ایجاد می‌شود و مشاغل از بخش‌های کمتر مولد به بخش‌های مولدتر منتقل می‌شوند و در نتیجه اقتصاد گسترش می‌یابد. اما این امر زمانی اتفاق می‌افتد که کارگران قادر به جابه‌جایی بین مشاغل باشند. در کشوری که موانع استخدام و اخراج بالا است کارگران در بخش‌های غیرمولد باقی می‌مانند که نتیجه آن ایجاد مشاغل کمتر و از دست دادن قدرت رقابتی است که مثال آن شرایط آمریکای لاتین در دهه گذشته است. این پیامدها اثراتی نیستند که قانون‌گذاران انتظار آن را داشتند.

۵ ثبت اموال

به اعتقاد شهروندان کشور موزامبیک ثبت اموال این کشور آنقدر مراحل دشواری دارد که می‌توان عنوان کرد در عمل متوقف گشته است. مراحل اداری این کشور با ابهامات متعددی روبه‌رو بوده و شناخت مراحل ثبت اموال فقط از طریق تجربه قابل یادگیری هستند و با مطالعه قانون مربوط به ثبت اموال فقط می‌توان در خصوص مراحل ثبت به حدس و گمان‌هایی دست یافت. به علاوه این قوانین یکسان نبوده و از یک شهرداری به شهرداری دیگر تفاوت دارد. پرداخت هزینه به ثبت رساندن اموال از عهده ۹۵ درصد شهروندان این کشور خارج است. بنابراین تعجبی ندارد که فقط ۱۰ درصد اموال در مایوتو (موزامبیک) به ثبت رسمی رسیده است و ۲۰ درصد آن‌ها هنوز در حال بررسی است.

با انجام اصلاحات می‌توان شرایط ثبت اموال را بهتر کرد. سال گذشته دولت موزامبیک هزینه به ثبت رساندن اموال را به نصف کاهش داد. ثبت اموال در بنگلادش ۳۶۳ روز زمان نیاز دارد اما در نروژ انجام این مراحل فقط ۱ روز و در سوئد تنها ۲ روز زمان می‌برد. هزینه‌های مراحل اداری در چاد، کنگو و زیمبابوه حدود ۲۱ درصد ارزش دارایی‌ها است. اسلوواکی و زلاندنو بهترین عملکرد را در آسانی ثبت اموال داشتند زیرا هزینه‌های مراحل اداری فقط ۰/۱ درصد ارزش دارایی‌ها است (جدول ۵-۱). در هلند کارآفرین‌ها قادر هستند اموال خود را در هر لحظه در شبکه‌های رایانه‌ای ثبت نمایند و می‌توان سوابق مالکیت را از سال ۱۸۳۲ تاکنون کنترل کرد. اما در نیجریه یک کارآفرین مجبور به تکمیل ۲۱ فرم و تأیید آن‌ها است که یکی از آن مراحل، کسب رضایت فرماندار ایالتی است. این فرایند در نیجریه در حدود ۲۷۴ روز طول می‌کشد و مستلزم پرداخت حق‌الزحمه رسمی تا مبالغی بیش از ۲۷ درصد ارزش دارایی است. در نتیجه تعداد اندکی از مردم حاضر هستند اموال خود را به ثبت برسانند.

**جدول ۵-۱ تفکیک کشورها براساس آسان‌ترین و دشوارترین
مراحل ثبت اموال**

دشوارترین	آسان‌ترین
تانزانیا	زلاندنو
فرانسه	لیتوانی
آنگولا	عربستان سعودی
ماداگاسکار	اسلواکی
ساحل عاج	نروژ
بورکینافاسو	سوئد
ازبکستان	ارمنستان
افغانستان	امارات متحد عربی
بنگلادش	ایسلند
نیجریه	ایالات متحده آمریکا

Source: Doing Business database.

اگر ثبت اموال به صورت ساده، سریع و با هزینه کم انجام شود، کارآفرین‌ها می‌توانند بر روی کسب و کار اصلی خود متمرکز شوند. با تشویق کارآفرینان تهیه سند رسمی، حقوق مالکیت آن‌ها تقویت می‌شود. بدون کسب اسناد رسمی، کارآفرینان سرمایه‌گذاری کمتری کرده و به دشواری تسهیلات و اعتبارات مالی به دست می‌آورند. اگر مراحل ثبت اموال دشوار باشد مالکیت خیلی سریع به بخش غیررسمی منتقل می‌شود. برای مثال در ارمنستان، برنامه اصلاح ارضی ۱۰ میلیون دلاری در خطر شکست قرار داشت زیرا تنها عده اندکی اموال و خرید و فروش خود را در بخش رسمی به ثبت رسانده بودند. دولت حق الزحمه ثبت را ۵۰ درصد و زمان مورد نیاز را ۶ روز کاهش داد و در نتیجه انجام مراحل اداری را ساده کرد. با این اقدام ثبت اموال در بخش رسمی به سرعت افزایش یافت.

۵-۱ کشورهای انجام دهنده اصلاحات

شانزده کشور در سال ۲۰۰۴ میلادی مراحل به ثبت رساندن اموال را آسان‌تر کرده‌اند. اکثریت آن‌ها فرایند این اقدام را کم هزینه‌تر ساختند و یک سوم این کشورها نیز تعداد روزهای تأخیر

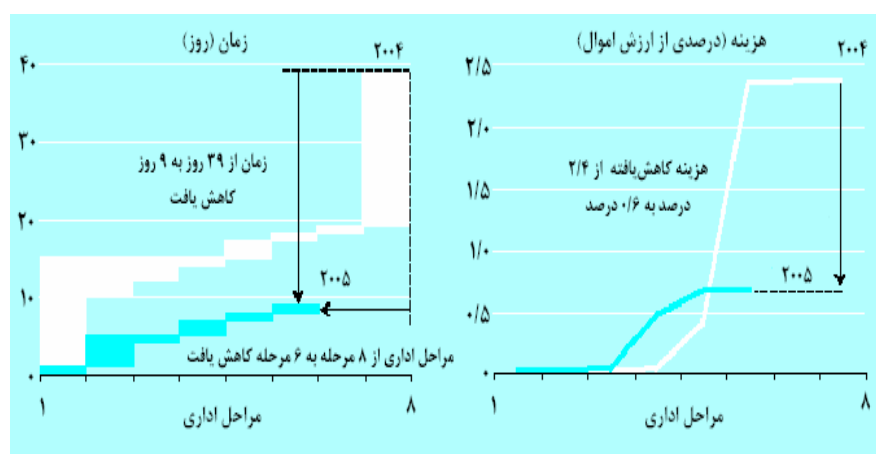
را کاهش داده‌اند. ده کشور پیشتاز در اصلاحات، به طور متوسط تعداد مراحل اداری را ۱۲ درصد، زمان مورد نیاز را ۱۶ درصد و هزینه‌ها را ۴۳ درصد کاهش دادند (نمودار ۵-۱).

Source: Doing Business database.

نمودار ۵-۱ ده کشور با بیشترین اصلاحات در ثبت اموال در سال ۲۰۰۴

کشورهای اروپای شرقی و آسیای میانه در رأس اصلاح مراحل ثبت اموال قرار دارند. گرجستان در سال ۲۰۰۴ بیشترین پیشرفت را در این زمینه داشته است. نهاد تازه تأسیس اداره ثبت عمومی، مراحل ثبت را به سرعت انجام داده و مراحل اداری را با هم ادغام می‌کند تا کارآفرین‌ها بتوانند گواهی خلاصه ثبت، گواهی محدوده ملک و گواهی عدم ادعای سایرین را با یکدیگر دریافت کنند. قبلاً برای این اقدام باید به سه اداره مراجعه می‌شد. با انجام اصلاحات، زمان مورد نیاز برای ثبت از ۳۹ روز به ۹ روز و تعداد مراحل اداری از ۸ مرحله به ۶ مرحله کاهش یافت (نمودار ۵-۲). کشور گرجستان نیز حق‌الزحمه‌ها را کاهش داده و مالیات نقل‌وانتقال را حذف کرد، به این ترتیب هزینه‌های انجام ثبت ۷۵ درصد کاهش یافت.

Source: Doing Business database.

نمودار ۵-۲ ثبت اموال در گرجستان آسان‌تر می‌شود

لتونی یک واحد برای کسب سریع اطلاعات در مورد زمین‌های دولتی تأسیس کرد. با این اصلاحات هر کارآفرین در لتونی می‌تواند با پرداخت ۵/۲ دلار بیشتر، کار خود را ۵ برابر سریع‌تر انجام دهد. اسلواکی نیز مالیات نقل و انتقالات ۳ درصدی و اخذ مالیات مضاعف با دریافت مالیات بردرآمد را حذف کرد و در نتیجه به جمع ده کشور نخست در آسانی انجام مراحل ثبت اموال پیوست. هزینه ثبت به ۰/۱ درصد ارزش ملک کاهش یافت و فقط دو مرحله ارزش‌گذاری رسمی دارایی و پرداخت مالیات نقل و انتقال باقی مانده است.

لهستان و صربستان و مونته‌نگرو شاهد مزایای ناشی از انجام اصلاحات جامع در این حوزه هستند. لهستان به رایانه‌ای کردن ثبت سوابق زمین اقدام کرد و با این عمل ۷ روز از وقت کارآفرین برای کسب و کار، صرفه‌جویی شد. به علاوه با امکان ثبت لحظه‌ای سوابق در شبکه‌های رایانه‌ای، انتظار بهبودی بیشتری نیز می‌رود. کرواسی نیز اصلاحات مشابهی را آغاز کرده است. صربستان و مونته‌نگرو با ادغام نظام ثبت (که نقشه‌های مرز فیزیکی را به سوابق حقوقی ثبت زمین متصل می‌کند) مراحل فرایند ثبت را ۴۰ درصد کاهش داد. در حال حاضر اطمینان به صحت ثبت اسناد ملک نیز بیشتر شده است. رویه‌های جدید اداری فقط در ۶۵ درصد کشور انجام شده است ولی انتظار می‌رود با توسعه اصلاحات و پوشش‌دهی تمام کشور، تعداد روزهای تأخیر در این کشور کمتر شود.

کشورهای پیشرفته از کاراترین سیستم ثبت اموال برخوردارند. با این حال در سال ۲۰۰۴ میلادی مجدداً آن را بهبود دادند. سوئیس مالیات نقل و انتقال یک درصدی را حذف کرد و جزء ۱۰ کشور اول در کم هزینه‌ترین ثبت دارایی قرار گرفت (جدول ۵-۲). هم‌اکنون هزینه‌های ثبت فقط ۰/۴ درصد ارزش دارایی را شامل می‌شود. هلند با استفاده از جستجو، اجرا و ثبت اسناد در شبکه‌های رایانه‌ای، ثبت دارایی را به ۲ مرحله و ۲ روز کاهش داد و در بین ۱۰ کشور نخست انجام دهنده اصلاحات در مراحل اداری و کاهش زمان قرار گرفت. استرالیا نیز خدمات ثبت اسناد در شبکه‌های رایانه‌ای را آغاز کرد و صرف زمان را از ۷ روز به ۶ روز کاهش داد اما هزینه‌های مربوط به ثبت اموال ۵۰ درصد افزایش یافت.

جدول ۵-۲ تفکیک کشورها براساس کمترین و بیشترین مقررات مربوط به

ثبت اموال

موضوع: مراحل اداری (واحد: تعداد)

نام کشور	کمترین مراحل	نام کشور	بیشترین مراحل
نروژ	۱	اوکراین	۱۰
سوئد	۱	افغانستان	۱۱
نیپال	۲	بنگلادش	۱۱
هلند	۲	یونان	۱۲
زلاندنو	۲	تانزانیا	۱۲
تایلند	۲	ازبکستان	۱۲
انگلستان	۲	برزیل	۱۵
فنلاند	۳	اتیوپی	۱۵
ایسلند	۳	الجزایر	۱۶
سنگاپور	۳	نیجریه	۲۱

موضوع: زمان (واحد: روز)

نام کشور	کمترین زمان	نام کشور	بیشترین زمان
نروژ	۱	نیجریه	۲۷۴
نیپال	۲	بوسنی و هرزگوین	۳۳۱
هلند	۲	آنگولا	۳۳۴
زلاندنو	۲	بنگلادش	۳۶۳
سوئد	۲	ساحل عاج	۳۶۹

جدول ۵-۲ تفکیک کشورها براساس کمترین و بیشترین مقررات مربوط به

ثبت اموال

۳۷۱	رواندا	۲	تایلند
۳۸۲	غنا	۳	لیتوانی
۳۹۱	اسلوونی	۴	ایسلند
۶۸۳	هائیتی	۴	عربستان سعودی
۹۵۶	کرواسی	۵	استرالیا

موضوع: هزینه (واحد: درصد ارزش ملک)

نام کشور	کمترین هزینه	نام کشور	بیشترین هزینه
عربستان سعودی	۰/۰	آفریقای مرکزی	۱۷/۳
اسلوآکی	۰/۱	سنگال	۱۸/۰
زلاندنو	۰/۱	بوروندی	۱۸/۹
روسیه سفید	۰/۱	کامرون	۱۹/۰
سوئیس	۰/۴	مالی	۲۰/۰
آذربایجان	۰/۴	چاد	۲۱/۳
روسیه	۰/۴	جمهوری گنگو	۲۲/۱
ایالات متحده آمریکا	۰/۵	زیمبابوه	۲۲/۶
استونی	۰/۵	نیجریه	۲۷/۱
ارمنستان	۰/۵	سوریه	۳۰/۴

Source: Doing Business database.

در منطقه آمریکای لاتین، کشورهای هندوراس و دومینیکن قانون جدید ثبت اموال را به تصویب رساندند. این قانون جدید در هندوراس، ثبت را از حیطة وظایف دادگاه خارج و آن را تحت نظر نهادی جدید قرار داد که گزارش عملکرد خود را به قوه مجریه ارائه می‌دهد. هندوراس با کاهش مالیات نقل و انتقال و حذف حق الزحمه ثبت و عوارض تمبر، هزینه ثبت را یک پنجم کاهش داد. قانون جدید در دومینیکن نیز برای ثبت سقف زمانی تعیین کرده و تضمین می‌کند که ثبت دارایی طی دوره‌ای که متصدی ثبت برای انتقال سند لازم دارد انجام می‌شود. در اصلاحاتی دیگر در سال ۲۰۰۴ میلادی مالیات‌ها از ۴ درصد ارزش دارایی به ۳ درصد کاهش یافت. در اکوادور مالیات ثبت و پرداخت‌های مالیاتی در این زمینه لغو گردید. ۲ مرحله اداری نیز حذف شده و هزینه‌ها ۱۳ درصد کاهش یافت. آرژانتین روش ثبت سوابق را رایانه‌ای کرده و اسناد غیررسمی را تنظیم کرده است. قانون جدید ثبت اموال

در مکزیک، احتمالاً باعث ارتقای کارایی در آینده می‌شود. خاورمیانه شاهد انجام دو نوع اصلاحات بود. عربستان سعودی قانون جدیدی تصویب کرد که مطابق آن نخستین مؤسسه ثبت اموال در این کشور تأسیس شد. تا زمان اجرایی شدن آن قانون، ثبت اموال در حضور یک سردفتر و بدون هزینه انجام می‌گیرد. هزینه این نوع ثبت دارایی‌ها، از کارایی برخوردار است اما امنیت آن کمتر است. مصر نیز حق الزحمه ثبت اموال را یک سوم کاهش داده و از ۴/۵ درصد ارزش دارایی به ۳ درصد رساند.

اصلاحات در جنوب آسیا و آفریقا نیز با هدف کاهش هزینه‌ها انجام می‌شود. در یکی از ایالت‌های هند عوارض تمیر از ۱۰ درصد ارزش ملک به ۵ درصد کاهش یافت. پاکستان نیز عوارض ثبت را از ۳ درصد ارزش دارایی به ۲ درصد کاهش داد. در آفریقا تنها کشور موزامبیک در این زمینه پیشرفت‌هایی داشته است. زیرا با کاهش مالیات نقل و انتقال، از ۱۰ درصد ارزش اموال به ۲/۴ درصد، پیشرفت قابل توجهی در این زمینه به دست آورد و بیشترین کاهش هزینه را انجام داده است.

اما تمامی اخبار خوشایند نیستند. به ازای هر ۴ کشوری که مراحل ثبت اموال را آسان‌تر ساخته، یک کشور آن را دشوارتر کرده است. در کنیا ارزش‌گذاری رسمی ملک قبل از انجام مراحل انتقال تحمیل می‌گردد. این اقدام یک مرحله به مراحل ثبت می‌افزاید و روزهای تأخیر را به شدت افزایش داده و از ۳۹ روز به ۷۳ روز می‌رساند. بزرگترین عقب‌گرد در کشور بوتان اتفاق افتاد زیرا رویه جدیدی به دادگاه‌ها اضافه شده و موجب شد تا مراحل ثبت طولانی‌تر شود به طوری که زمان ثبت اموال ۲۸ روز بیشتر شد. برخی دیگر از کشورها نیز حق الزحمه‌ها را افزایش داده‌اند. کامبوج حق الزحمه انتقال را از ۲۰،۰۰۰ ریل (واحد پول کامبوج) به ۳۵،۰۰۰ ریل افزایش داد که باعث ۱۲ درصد افزایش در کل هزینه‌ها شد. گواتمالا نیز هزینه‌ها را ۲۰ درصد افزایش داد. چاد حق الزحمه محضر، مالیات نقل و انتقال و مالیات ثبت را افزایش داد به طوری که هزینه کل از رقم ۱۷ درصد ارزش ملک به ۲۱ درصد رسید.

۲-۵ موارد مورد نظر در اصلاحات

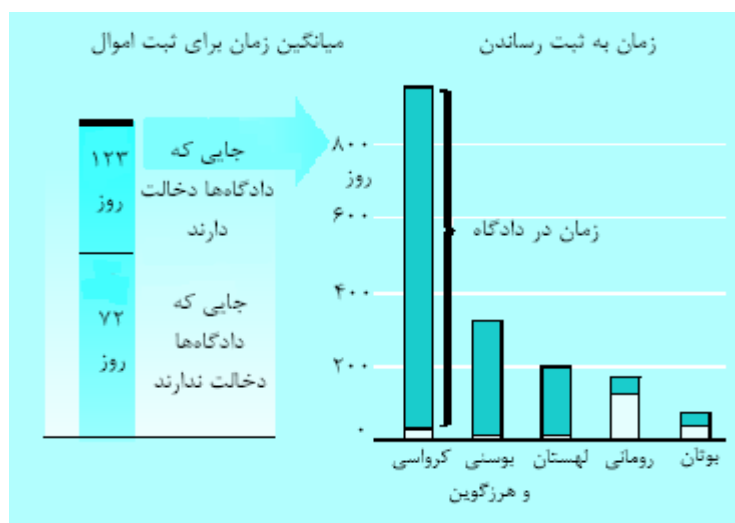
برای آسان‌سازی مراحل ثبت اموال، توصیه می‌شود از ساده‌سازی و ترکیب مراحل اداری استفاده شود زیرا نهادهای مسئول را به یکدیگر متصل و یکپارچه کرده و دسترسی آسان‌تر به اداره ثبت را فراهم می‌سازد. همچنین توجه به این هشدار ضروری است که فناوری

راه‌حل بسیاری از مشکلات به ویژه در کشورهای فقیر نیست. این اصلاحات بسیار مؤثر بوده و سه روش دیگر نیز برای آسان‌سازی مراحل ثبت اموال به شرح زیر تعریف می‌شوند:

- تبدیل ثبت به فرایندی اداری
- ساده‌سازی مالیات و حق‌الزحمه‌ها
- اختیاری کردن حضور محضرداران

۱-۲-۵ تبدیل ثبت به فرایندی اداری

ثبت اموال یک موضوع اداری است و فرایندی قضایی نمی‌باشد. اشتغال دادگاه‌ها به فرایند ثبت باعث می‌شود تا هزینه‌های کارفرما بر حسب زمان صرف شده به طور متوسط ۷۰ درصد بیشتر شود (نمودار ۳-۵). کشورهای کرواسی، بوسنی و هرزگوین و اسلونی، با ایجاد تأخیرهای طولانی در مراحل ثبت، زمان مورد نیاز را ماه‌ها یا حتی سال‌ها طولانی‌تر کردند. انجام اصلاحات در سال ۲۰۰۴ میلادی در لهستان برای رایانه‌ای کردن سوابق زمین باعث بهبود اوضاع در این کشور شده است. اما تنگنای فرایند ثبت که تأخیر ۶ ماهه دادگاه‌ها است در این اصلاحات نادیده گرفته شده است.

Source: Doing Business database.

نمودار ۳-۵ دادگاه- یک مانع اصلی در ثبت اموال

قضاتی که با ثبت اموال سروکار دارند زمان کمتری برای پرداختن به فعالیت اصلی خویش یعنی حل و فصل اختلافات تجاری اختصاص می‌دهند. کشورهای لهستان و سوریه نیز قضاات را در فرایند ثبت درگیر می‌سازند. این کشورها نیز در بین کشورهایی با طولانی‌ترین زمان برای اجرای قراردادهای تجاری قرار دارند. در کرواسی و اسلوانی، نیز نیمی از پرونده‌های عقب‌مانده در دادگاه‌ها را پرونده‌های مربوط به خرید و فروش ملک تشکیل داده‌اند. یکی از راه‌حل‌های این موضوع آن است که به جای قضاات به منشی‌های دادگاه اجازه داده شود تا کار ثبت را انجام دهند، این اقدام در نروژ و سوئد انجام شده است.

خروج عملیات ثبت از دادگاه‌ها باعث می‌شود تا اداره ثبت را بتوان به آسانی به واحدهای خصوصی ثبت املاک متصل کرده و یکپارچه نمود. به این ترتیب ردیابی اسناد تداخلی و تکراری آسانتر انجام و زمان بیشتری صرف پی‌گیری‌های لازم شده و امنیت حقوق مالکیت بیشتر می‌شود. کارآفرینان کشورهایی که واحدهای خصوصی ثبت املاک و اداره ثبت آن‌ها در یک نهاد متمرکز هستند، برای ثبت اموال ۴۰ روز کمتر صرف می‌کنند. ادغام واحدهای خصوصی ثبت املاک و اداره ثبت دومین مورد از اصلاحات ضروری است که پاسخ‌دهندگان (پس از رایانه‌ای کردن) به آن اشاره کرده‌اند. در بین کشورهایی که ثبت را در دادگاه‌ها انجام می‌دهند، فقط ۱۵ درصد آن‌ها اداره ثبت متمرکز دارند. اما بیش از نیمی از کشورهایی که دادگاه‌ها را در امور ثبت دخالت نمی‌دهند از اداره ثبت واحدی برخوردارند. السالوادور ثبت را از دادگاه‌ها خارج کرده و اداره ثبت را با واحدهای خصوصی ثبت املاک در سال ۱۹۹۹ میلادی ادغام کرد. این اقدام باعث شد که زمان ثبت اموال چندین ماه کاهش یابد. هندوراس در سال ۲۰۰۵ میلادی پیش‌تاز این اقدام بود و پس از آن نیز صربستان و مونتنگرو این اصلاحات را انجام داد. سوئد نیز برنامه‌ای برای انجام این اقدام دارد.

۲-۲-۵ ساده‌سازی مالیات و حق‌الزحمه‌ها

کارآفرینان در کشور فیلیپین برای ثبت انتقال دارایی‌های خود، مجبور هستند به ۳ نهاد دولتی مراجعه کنند تا حق‌الزحمه ثبت، مالیات نقل و انتقال و عوارض تمبر را پرداخت نمایند. در رأس تمام این پرداختی‌ها هزینه رسمی و محضری کردن قباله و سند قرار دارد. پس از انجام این مراحل مالیات بر سود سرمایه و مالیات بر ارزش افزوده نیز پرداخت می‌شود. در ۴۱ کشور سه نوع مالیات بر معاملات وجود دارد که از بین آن‌ها در بیش از ۲۰ کشور انجام مراحل محضری کردن سند، پرداخت مالیات بر ارزش افزوده یا مالیات بر سود سرمایه ضروری است.

در کشورهایی که انواع مختلف حق‌الزحمه و مالیات را برای ثبت اموال دریافت می‌کنند، هزینه انجام این مراحل بسیار بالا است. این کشورها مراحل اداری بیشتری نیز دارند زیرا هر حق‌الزحمه‌ای معمولاً باید به اداره متفاوتی پرداخت شود. هزینه بالاتر مراحل ثبت، کارآفرینان را تشویق به معاملات غیررسمی و عدم ارائه گزارش در خصوص ارزش دارایی می‌کند. این فرایندهای پیچیده، زمینه را برای فساد مساعد می‌سازد. راه حل این مشکل در ادغام حق‌الزحمه‌های پرداختی است. سی و یک کشور مانند مغولستان و دانمارک، حق‌الزحمه‌ها را در یک مبلغ واحد تجمیع کردند که معمولاً این رقم واحد به اداره ثبت اموال پرداخت می‌شود.

علی‌رغم ساده‌سازی و تجمیع پرداخت‌ها، برای انجام اصلاحات باید پرداختها نیز با کاهش مواجه شوند. اما منظور این نیست که درآمدها کاهش یابد. برای مثال در هند هزینه‌های نقل‌وانتقال حدود ۱۳ درصد ارزش دارایی بوده و در نتیجه مانع انجام معاملات رسمی املاک و مستغلات می‌شود. فرار مالیاتی در این کشور بسیار رایج است. برخی خریداران معاملات را ثبت نمی‌کنند و برخی دیگر از روش‌های پردردسر و اغلب نامطمئن‌تر استفاده می‌کنند تا مالیات قانونی را نپردازند. برای مثال جایگزینی سند با توافقات مسکن تعاونی، اجاره‌های بلندمدت، توافقات بدون تملک و انتقال‌های تحت احکام دادگاه‌ها از این قبیل می‌باشند. همچنین رونق فعالیت ۱۷ میلیارد دلاری تمبرهای تقلبی به نفع برخی مقامات پلیس بوده است. در سال ۲۰۰۴ میلادی، در یکی از ایالت‌های هند، عوارض تمبر از ۱۰ درصد به ۵ درصد کاهش یافت و این اقدام باعث ۲۰ درصد افزایش درآمد عوارض تمبر شد که حدود ۸۰ درصد آن از نقل و انتقال اموال عاید می‌گردید (نمودار ۵-۴). با انجام این اصلاحات اکنون اموال بیشتری به ثبت رسمی رسیده و اداره ثبت، اطلاعات بهتری درباره ارزش اموال و مالکیت املاک و مستغلات، دارد. این اطلاعات به جمع‌آوری مالیات بر سود سرمایه و مالیات دارایی نیز کمک می‌کند.

دیگر کشورها نیز این اصلاحات را انجام دادند. موزامبیک مالیات بر نقل‌وانتقال را ۷۵ درصد کاهش داد بدون اینکه تأثیر منفی بر درآمد بگذارد و همزمان آمار ثبت رسمی در این کشور افزایش یافت. در اسلواکی نیز با حذف مالیات بر نقل‌وانتقال که جزئی از اصلاح کلی نظام مالیاتی است تنها کاهش اندکی در درآمد کل اتفاق افتاد. در پاکستان نیز پس از کاهش حق‌الزحمه در سال گذشته مشاهده می‌شود که تعداد ثبت‌ها و درآمدها، اندکی افزایش داشته است. اما کشور چاد شرایط را سخت‌تر کرده است. این کشور در سال ۲۰۰۴ میلادی، مالیات

ثبت را از ۱۰ درصد ارزش ملک به ۱۵ درصد افزایش داد تا درآمدها بالا رود اما این تلاش با شکست مواجه شد زیرا درآمد و تعداد موارد ثبتی به شدت کاهش یافت. این کاهش به حدی زیاد بود که دولت اعلام کرد مالیات را به ۱۰ درصد سابق برمی گرداند.

Source: Maharashtra Ministry of Finance.

نمودار ۴-۵ کاهش عوارض باعث افزایش مالیات‌ها در هند می‌شود

۳-۲-۵ اختیاری کردن حضور محضرداران

تلاش هندوراس برای کارآمد ساختن هزینه‌های ثبت امیدوار کننده است. با انجام اصلاحات، مالیات بر نقل و انتقال و حق الزحمه ثبت در این کشور نصف و عوارض تمبیر نیز برداشته شد. و هزینه‌ها از ۸/۸ درصد ارزش ملک به ۵/۸ درصد کاهش یافت که علی‌رغم این کاهش این نرخ هنوز در بین کشورهای آمریکای لاتین نرخ بالایی است. علت این امر آن است که محضردارها، همچنان سهم زیادی از هزینه‌ها را تشکیل داده و حق الزحمه‌های آنها کاهش نیافته است.

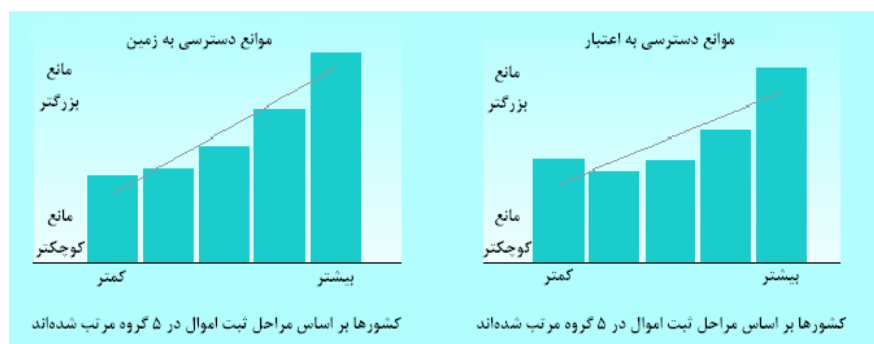
اغلب محضردارها وظایف مؤثر و مفیدی دارند. در برخی کشورها، آن‌ها ثبت اموال را مدیریت می‌کنند، توافقات خرید-فروش را آماده می‌سازند، هویت طرفین را شناسایی کرده و قانونی بودن اسناد را تأیید می‌کنند. اما در کشورهایی که مقامات اداره ثبت انجام این وظایف را برعهده دارند، اعطای وظیفه به محضرداران، اغلب بی‌معنا می‌شود و هزینه‌ها را تا حد زیادی بالا می‌برد. در کشورهایی که محضرداران مسئول کلیه مراحل ثبت هستند،

هزینه کل ۳۳ درصد بالاتر از کشورهایی است که نیاز به ثبت در محضر ندارند. با چنین حق‌الزحمه‌های بالایی، انگیزه‌ای برای تغییر و اصلاح وجود ندارد. در کشور پرو غلبه کردن بر مخالفت‌های محضرداران برای اصلاح حقوق مالکیت به تلاش‌های قابل توجهی نیاز داشت. کشورهای یونان، گواتمالا و نیجریه، انجام مراحل مربوط به آماده‌سازی توافق خرید-فروش توسط وکیل یا محضردار را اختیاری کرده‌اند. در این کشورها هزینه‌ها ۲۶ درصد بالاتر است. اما راه مناسب‌تر استانداردسازی اسناد است. تایلد که در بین کاراترین کشورها در زمینه ثبت اموال قرار دارد، قراردادهای ثبت زمین به صورت بخشی از عملیات ثبت از قبل آماده می‌شود. در نروژ نیز فرم‌های ثبت را می‌توان از شبکه اینترنت یا کتابفروشی‌ها تهیه کرد. برخی کشورها موفق به ثبت اموال بدون استفاده اجباری از محضرداران شدند. حقوق مالکیت در این کشورها امنیت کمتری ندارد و از کارایی بالاتری نیز برخوردار است. با انجام این اصلاحات برخی مالکان اموال هنوز برای مراحل ثبت از محضر استفاده می‌کنند اما آن‌ها این کار را به انتخاب خود انجام می‌دهند.

۳-۵ دلایل انجام اصلاحات

کارایی ثبت اموال باعث تقویت حقوق مالکیت می‌شود. برخی ادعا می‌کنند که مقررات بیشتر و فرایند ثبت رسمی‌تر اموال، باعث دقت نظر و ارتقای حقوق مالکیت می‌شود. اما پیچیدگی بیشتر با خود نااطمینانی، افزایش هزینه معاملات و فرصت‌هایی برای تقلب و فساد می‌آورد. بوروکراسی بیشتر نیز اشتباهاتی درباره تعیین دقیق مالک اموال به وجود می‌آورد. به‌طور کلی امنیت سند، مهمتر از تعداد مراحل اداری، زمان و هزینه ثبت است. این مسئله در همه کشورهای فقیر و غنی صادق است.

امنیت بیشتر، باعث تقویت بازارهای اموال و اعتبار می‌شود. نظرسنجی از بنگاه‌ها نشان می‌دهد که دسترسی به زمین و منابع مالی، با ثبت کاراتر اموال رابطه مستقیم دارد (نمودار ۵-۵). ثبت کاراتر اموال همچنین با اعتبار خصوصی بیشتر، سرمایه‌گذاری بیشتر بخش خصوصی، فساد کمتر و رسمی شدن اقتصاد ارتباط دارد.

Source: Doing Business database, World Bank investment Climate Survey database.

نمودار ۵-۵ ثبت ساده اموال- دسترسی بیشتر به زمین و اعتبار

تجربه اعمال اصلاحات در برخی کشورها مزایای رسمی کردن اسناد را به خوبی نشان می‌دهد. در اصلاحات ارضی در کشور تایلند بیش از ۸/۵ میلیون سند املاک صادر شد که این اقدام یکی از کاراترین نظام‌های ثبت در جهان را به وجود آورد. با انجام این اصلاحات ارزش زمین و مقدار سرمایه‌گذاری تقریباً دو برابر و دسترسی به اعتبار برای مالکان اسناد رسمی سه برابر شد. تجربه کشور پرو نیز بسیار قابل توجه بود. بیش از ۱/۳ میلیون سند از اواخر دهه ۱۹۹۰ صادر شد و دو سوم سندهایی که برای اشخاص حقیقی صادر شده بود به زنان تعلق داشت. زمان مورد نیاز برای رسمی‌سازی اموال از ۶ سال به ۴۵ روز کاهش یافت. تعداد معاملات ثبت شده از ۵۸,۰۰۰ مورد در سال ۱۹۹۹ میلادی به ۱۳۷,۰۰۰ مورد در سال ۲۰۰۳ میلادی افزایش یافت و بیش از ۲۰,۰۰۰ وام رهنی برای اسناد جدید به ثبت رسید. اموال دارای سند رسمی دو برابر نسبت به اموال بدون سند از وضعیت بهتری برخوردار شدند. یک بررسی نشان می‌دهد، کسانی که برای اموال خود اسناد رسمی دریافت کرده‌اند معمولاً در خارج منزل به کار اشتغال پیدا کرده و اتکا به کار کودکان برای کسب درآمد در این خانواده‌ها کمتر شده است.

املاک بین نصف تا سه چهارم ثروت را در اکثر کشورها تشکیل می‌دهند. در کشورهای فقیر، سهم بالایی از دارایی‌ها، ثبت نشده است. صدور اسناد رسمی برای املاک در این کشورها بسیار ضروری است. اقدام کارآمد و مؤثر ثبت دارایی‌ها موجب ارزشمندی سند رسمی می‌شود که می‌تواند به منظور دریافت اعتبار و انجام سرمایه‌گذاری مورد استفاده قرار گیرد. این اقدامات افزایش رشد اقتصادی را در پی خواهد داشت.

۶ دریافت اعتبار

بیش از ۲ تریلیون دلار سرمایه بنگاه‌ها در کشور چین دارایی‌هایی هستند که نمی‌توان به دلیل محدودیت‌های قانون از آن‌ها به عنوان وثیقه استفاده کرد. با این مبالغ می‌توان دیوار دیگری به عظمت دیوار چین ساخت. هنگامی که کارآفرینان در این کشور برای دریافت وام به بانک مراجعه می‌کنند بعد از تحقیق از آن‌ها در خصوص طرح تجاری، آن‌ها را به چند بانکدار برای مصاحبه درباره وضع مالی و ثروت خانوادگی معرفی می‌کنند. کارشناس بانک از محل شرکت بازدید کرده و کسب‌وکار و حساب‌های شرکت را کنترل می‌کند. اما هیچکدام از این اموال، قابل استفاده برای تضمین وام نیست. ضرورت انجام این اقدامات چیست؟ در مالزی، مراحل دریافت این وام تنها در یک روز انجام می‌شود.

با این حال شرایط در چین در حال بهبود است. پیش‌نویس قانون اموال، دامنه دارایی‌هایی که می‌توان به عنوان وثیقه مورد استفاده قرار گیرد را گسترش می‌دهد. همچنین برنامه‌هایی برای تشکیل اداره اعتبار پیش‌بینی شده است. ۳۳ کشور دیگر نیز اقداماتی انجام داده‌اند و دریافت اعتبار را در سال ۲۰۰۴ میلادی آسان ساخته‌اند. کشورهای فقیر بیشترین اصلاحات را انجام داده‌اند. اکثر کشورها در انجام اصلاحات به سمت ایجاد یا بهبود نظام اطلاعات اعتبار گام برداشتند. برخی کشورها سعی کردند دریافت وثیقه و به جریان انداختن آن را تسهیل کنند. هند که پیش‌تاز این اصلاحات است، اینک هر دو اقدام را انجام می‌دهد یعنی اداره اعتبار مصرف‌کننده را تأسیس کرده و مراحل اجرای توافقات وثیقه‌ای را نیز بسیار سریع انجام می‌دهد. بانک‌ها می‌توانند سوابق اعتباری بیش از ۱۲ میلیون وام‌گیرنده را کنترل کنند و در برخی موارد وثیقه را در عرض ۶ ماه دریافت نمایند. این اقدامات قبلاً بیش از ده سال به طول می‌انجامید. در نتیجه نرخ تأیید وام بالاتر رفته و تعداد وام‌های بازپرداخت نشده نیز کاهش یافت.

وام‌دهندگان، هنگام تمدید مهلت وام، به سابقه اعتباری و وثیقه وام‌گیرنده توجه می‌کنند. در اکثر کشورهای فقیر که قوانین ثبت اعتبار و وثیقه مؤثر وجود ندارد، بانک‌ها وام‌های کمتری ارائه می‌دهند. نسبت اعتبار اعطایی به بخش خصوصی به تولید ناخالص داخلی در ۱۰ کشور که بدترین وضعیت را از نظر قوانین وثیقه و بازار اعتبار دارند در حدود ۱۶ درصد است، (جدول ۶-۱) در حالی که در ۱۰ کشوری که از بهترین وضعیت اعتباری برخوردارند، این نسبت در حدود ۱۲۰ درصد است.

جدول ۶-۱ تفکیک کشورها براساس آسان‌ترین و دشوارترین مراحل دریافت اعتبار

دشوارترین	آسان‌ترین
الجزایر	انگلستان
جمهوری دموکراتیک کنگو	هنگ کنگ
مصر	استرالیا
اریتره	بوتسوانا
گینه	آلمان
تیمور شرقی	مالزی
توگو	زلاندنو
لائوس	سنگاپور
افغانستان	ایرلند
کامبوج	ایالات متحده آمریکا

Source: Doing Business database.

۶-۱ کشورهای انجام دهنده اصلاحات

در سال ۲۰۰۴ میلادی، ۲۵ کشور شیوه اشتراک‌گذاری اطلاعات اعتباری را بهبود بخشیدند و هشت اداره اعتبار خصوصی جدید، عملیات اجرایی خود را در کشورهای هند، اندونزی، قرقیزستان، لیتوانی، نیجریه، رومانی، عربستان سعودی و اسلواکی آغاز کردند. اداره ثبت جدید دولتی در ارمنستان و آذربایجان نیز شروع به کار کرد. با این حال چندین اداره ثبت جدید هنوز پوشش‌دهی محدود و وضعی از وام‌گیرندگان دارند (جدول ۶-۲)

جدول ۶-۲ تفکیک کشورها براساس کمترین و بیشترین اطلاعات اعتباری

واحد: وام‌گیرندگان تحت پوشش به صورت درصدی از کل بزرگسالان

نام کشور	بیشترین	نام کشور	کمترین
استرالیا	۱۰۰	قرقیزستان	۰/۲۰
کانادا	۱۰۰	موریتانی	۰/۱۹
ایسلند	۱۰۰	چاد	۰/۱۹
ایرلند	۱۰۰	نپال	۰/۱۴
نروژ	۱۰۰	کنیا	۰/۱۴
سوئد	۱۰۰	رواندا	۰/۱۲
ایالات متحده آمریکا	۱۰۰	اندونزی	۰/۰۹
زلاندنو	۹۶	صربستان و مونته‌نگرو	۰/۰۸
آرژانتین	۹۵	یمن	۰/۰۸
آلمان	۸۸	گینه	۰/۰۲

Source: Doing Business database.

سایر اصلاحات انجام شده برای به اشتراک‌گذاری اطلاعات اعتباری به ۵ صورت زیر است:

- **تصویب مقررات جدید:** در سال ۲۰۰۴ میلادی متداول‌ترین اصلاح در این زمینه، حذف موانع به اشتراک‌گذاری اطلاعات اعتباری از طریق وضع یک قانون یا مقررات ویژه (که در هند، قزاقستان، اسرائیل، نیکاراگوئه و روسیه صورت پذیرفت) و یا از طریق افزودن یک متمم به قانون بانکداری بود (که در آذربایجان، کنیا، مقدونیه و جزیره موریس انجام شد). بازنگری قانون در زلاندنو باعث به وجود آمدن مراحل اداری در مواقع شکایت مصرف‌کنندگان و کنترل شدید بر دقت داده‌ها شد. در ایتالیا نیز این قانون به قابلیت اعتماد و به موقع بودن گزارشات اعتباری تأکید داشته اما زمان ذخیره‌سازی داده‌های قبلی را کاهش داده است. در یونان و اووروگوئه نیز قانون حمایت از داده‌های جدید وضع شد تا از حریم دریافت‌کنندگان وام و سلامت داده‌ها مراقبت شود.

- **گسترش قلمرو اطلاعات:** در بنگلادش اداره ثبت عمومی، داده‌های کارت اعتباری مصرف‌کنندگان را با بانک اطلاعاتی خود ادغام کرد. اداره ثبت در مصر نیز فهرست دریافت‌کنندگان وام که نتوانسته‌اند وام خودرو دریافتی را پردازند احصاء نموده است. هندوراس همه بانک‌ها را ملزم ساخته است تا تمامی اطلاعات مثبت و منفی را گزارش

دهند. در لبنان، مقدونیه، رومانی و رواندا نیز گزارشات اعتباری جامع‌تری توزیع می‌شود.

• **تحت پوشش قرار دادن تعداد وام‌های بیشتر:** اداره ثبت عمومی مصر، حداکثر مقدار وام که بیش از آن، به جمع‌آوری اطلاعات نیاز دارد را از ۶۹۰۰ دلار به ۵۲۰۰ دلار کاهش داد. اداره ثبت لبنان نیز سقف رقم وام را از ۶۶۰۰ دلار به ۶۰۰۰ دلار کاهش داد و در نتیجه ۱۰۰۰۰ نفر بیشتر برای دریافت وام به اداره ثبت مراجعه کردند. ادارات ثبت عمومی در کشورهای بلغارستان، ایران، رومانی و ویتنام نیز سقف رقم وام را کاهش دادند. در ویتنام تعداد افراد دریافت‌کننده وام یک سوم و در بلغارستان ۹ برابر افزایش یافت.

• **ارائه داده‌ها در شبکه‌های مستقیم رایانه‌ای:** اداره ثبت عمومی بلغارستان سیستم مستقیمی در شبکه‌های رایانه‌ای راه‌اندازی کرد که زمان بازیابی داده‌ها را از سه روز به چند ثانیه کاهش می‌دهد. در رواندا با اینکه داده‌ها هنوز به صورت دستی جمع‌آوری و توزیع می‌شوند، ولی بانک مرکزی، پایگاه اطلاعاتی در اداره ثبت عمومی را رایانه‌ای کرد.

• **ارتقای کیفیت داده‌ها:** در مغولستان برای بانک‌هایی که موفق به، به‌روزرسانی سوابق اعتباری خود نشده باشند جریمه‌ای تا حداکثر ۹۰۰ دلار وضع می‌شود. کشور نپال نیز مجازات‌هایی بر بانک‌ها و کارکنان آن‌ها به دلیل عدم توزیع اطلاعات اعتباری وضع کرد و در نتیجه تعداد افراد دریافت‌کننده وام ۱۳ درصد افزایش یافت. بیش از نیمی از کشورها مجازات‌هایی برای توزیع داده‌های نادرست وضع کرده‌اند، اما ممکن است در این مورد زیاده‌روی شود. هنگامی که در تایلند مدیران واحدهای اعتباری شخصاً مسئول خطاهای رخ داده شناخته شدند، واحدهای اعتباری در حدود ۵ ماه بسته بودند تا این قانون لغو شود. کشورها باید مجازات‌ها را در حد متوسط نگاه دارند و بر بهبود کیفیت داده‌ها از طریق قوانین حمایتی متمرکز شوند. برای مثال دریافت‌کنندگان وام می‌باید از حق دسترسی به داده‌ها و درخواست تصحیح آن‌ها برخوردار شوند.

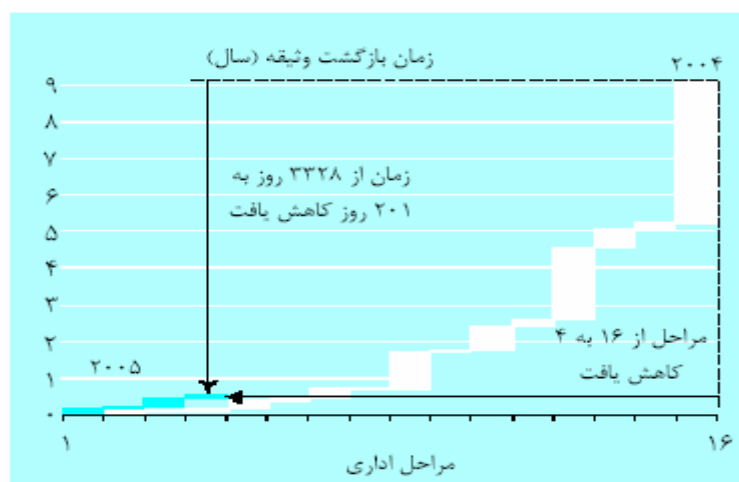
۱۰ کشور بوسنی و هرزگوین، برزیل، کرواسی، فنلاند، هند، ژاپن، رومانی، صربستان و مونته‌نگرو، سوئد و اوکراین در سال ۲۰۰۴ میلادی ایجاد و اجرای توافقات وثیقه‌ای را آسان‌تر ساختند. اصلاحات در بوسنی و هرزگوین، صربستان و مونته‌نگرو و اوکراین تمامی جنبه‌های قوانین معاملاتی تضمینی شامل ایجاد، اولویت‌بندی، ثبت و اجرای وثیقه را پوشش می‌دهد. قانون وثیقه‌گذاری جدید در بوسنی و هرزگوین اجازه توصیفات کلی از دارایی را می‌دهد. در نتیجه دامنه دارایی‌های مورد استفاده برای وثیقه مانند موجودی انبار و حساب‌های قابل دریافت بیشتر می‌شود. با این اقدام ضمانت اجرایی تقویت شده و قوانین، این موضوع را که

چه کسی ادعای اصلی در خصوص وثیقه دارد را شفاف ساخت. اینک اعتباردهندگان می‌توانند صحت ادعاها و مطالبات نسبت به وثیقه را بررسی کنند. که این اقدام در یک واحد ثبت متمرکز الکترونیکی وثیقه‌ای انجام می‌پذیرد.

کشور اوکراین نیز دامنه‌های را که می‌توان به عنوان وثیقه مورد استفاده قرار داد، گسترش داده و ضمانت شده است که اعتباردهندگان اولویت نخست را در وثیقه و عایدات وثیقه قرار دهند. این اقدام به اعتباردهندگان این قدرت را داد که با به جریان انداختن وثیقه خصوصی، ضرورتی به طی کردن مراحل دادگاهی طولانی که قبلاً مورد نیاز بود نباشد. در سال ۲۰۰۴ میلادی اداره ثبت متمرکز جدیدی شروع به فعالیت کرد. منافع حاصل از تأسیس این اداره کاملاً مشهود است زیرا بیش از ۱۵۰۰۰ اعلامیه توافق وثیقه‌ای در ۴ ماه نخست فعالیت این اداره به ثبت رسید.

سایر کشورهایی که اصلاحات جزئی انجام دادند نیز موفقیت‌هایی کسب کردند. کشور هند به اجرا گذاشتن وثیقه را با انجام اصلاحاتی بسیار ساده ساخت. زمان به اجرا گذاشتن وثیقه در این کشور در برخی موارد از حداکثر ۱۰ سال به ۶ ماه کاهش یافت، زیرا آیین‌نامه‌های جدید، موجب ایجاد حداقل مداخله دادگاه‌ها شدند (نمودار ۶-۱). کرواسی نیز با سخت‌تر کردن امکان تأخیر بدهکار در فرایند اجرا، چندین ماه از زمان اجرا کاست. علاوه بر دادگاه‌ها که می‌توانند وثیقه‌های منقول را مصادره و به فروش برسانند، بنگاه‌های خصوصی معینی نیز مجاز به این کار هستند. کشور ژاپن نیز قلمرو وثیقه‌های مجاز را گسترش داد، به طوری که حساب‌های دریافتی آتی را نیز جزء وثیقه‌های مجاز محسوب نمود. قبلاً فقط حساب‌های معاملات جاری به عنوان وثیقه قابل استفاده بود.

سایر کشورهایی که به اصلاحات اقدام نموده‌اند نیز وصول وثیقه از بنگاه‌های ورشکسته را آسان ساختند. در برزیل در هنگام ورشکستگی، مطالبات ضمانت شده اعتباردهندگان بر مالیات اولویت دارند. در کشور پرتغال به اعتباردهندگان این قدرت داده شده است تا در تجدید سازمان بنگاه ورشکسته مشارکت کنند. در کشور رومانی اعتباردهندگان ضمانت شده می‌توانند از موارد استثناء یا ممنوعیت با یک پیام اتوماتیک در مورد جمع‌آوری وثیقه در زمان ورشکستگی مطلع شوند. در سوئد اعتباردهندگان قادر به گرفتن انواع انعطاف‌پذیرتر وثیقه با حساب‌های شناور جدید هستند که ۵۵ درصد دارایی‌های بدهکار و با اولویت بستانکار را پوشش می‌دهد.

Source: Doing Business database.

نمودار ۱-۶ پیشرفت‌های بزرگ در هند

اما تمامی اصلاحات هنوز انجام نشده است. دو سال قبل در صربستان و مونته‌نگرو یک کارآفرین نمی‌توانست از اموال منقول خود به عنوان وثیقه استفاده کند مگر اینکه اجازه تملک دارایی را به اعتباردهندگان بدهد. این اقدام قابل اجرا نبود. اینک که قانون جدید وثیقه‌ها در سال ۲۰۰۴ به اجرا درآمده است، کارآفرینان می‌توانند از تمامی اموال منقول خود به عنوان وثیقه، بدون واگذاری مالکیت استفاده کنند. اگر بدهکار بدهی خود را بپردازد اعتباردهنده می‌تواند براساس قانون، وثیقه را بدون مراجعه به دادگاه مالک شود. اما توافقات وثیقه‌ای فقط پس از ثبت معتبر هستند و اداره ثبت، هنوز در این زمینه به فعالیت نمی‌پردازد. اقدامات زیادی می‌توان در این زمینه انجام داد. قوانین در کشور لائوس به بنگاه‌ها اجازه نمی‌دهد تا دارایی‌های منقول را بدون تحویل مالکیت دارایی‌ها به وثیقه بگذارند به همین دلیل این کشور در میان ۱۰ کشور انتهایی جدول حقوق قانونی برای وام‌دهندگان و وام‌گیرندگان قرار گرفته است (جدول ۶-۳). در کشور لسوتو زنان نمی‌توانند بدون رضایت شوهرانشان دارایی خود را به وثیقه بگذارند. در کشور نیکاراگوئه توصیف خاصی از دارایی در توافقات وثیقه لازم است. این الزام باعث می‌شود تا نتوان از یک میزان متغیر دارایی مثل موجودی کالا یا حساب‌های دریافتی به عنوان وثیقه استفاده کرد. کارآفرینان در این کشور بیش از دو برابر ارزش وام، وثیقه نیاز دارند.

جدول ۳-۶ تفکیک کشورها براساس کمترین و بیشترین حقوق قانونی برای وام‌دهندگان و وام‌گیرندگان

واحد: قدرتمندی شاخص حقوق قانونی (۰ تا ۱۰)

نام کشور	بیشترین	نام کشور	کمترین
هنگ کنگ	۱۰	چین	۲
سنگاپور	۱۰	هائیتی	۲
انگلستان	۱۰	لائوس	۲
آلبانی	۹	پرو	۲
استرالیا	۹	یمن	۲
بوتسوانا	۹	مصر	۱
زلاندنو	۹	رواندا	۱
آلمان	۸	ترکیه	۱
مالزی	۸	افغانستان	۰
هلند	۸	کامبوج	۰

Source: Doing Business database.

در چین بیش از ۱۰ مؤسسه دولتی مجزا، بهره‌های وثیقه را به ثبت می‌رسانند. انجام این مراحل به مناطق جغرافیایی ارتباط نداشته و همگی مبتنی بر درخواست هستند. هر اداره ثبتی ملزم به بازنگری جامع در توافقات وثیقه‌دار است. در حالی که سایر کشورها فقط یک اعلامیه از توافق را کافی می‌دانند.

۲-۶ موارد مورد نظر در اصلاحات

در کشورهایی دسترسی بنگاه‌ها به اعتبارات بیشتر است که ادارات ثبت اعتبار اقدام به توزیع همزمان اطلاعات مثبت و منفی، شامل داده‌های اعتباردهندگان تجاری، خرده‌فروشان، بنگاه‌های خدمات عمومی، جمع‌آوری و در دسترس قراردادن اطلاعات به صورت الکترونیکی می‌کنند. دسترسی به وام‌ها نیز در کشورهایی بیشتر است که قوانین وثیقه اجازه می‌دهد همه دارایی‌ها به عنوان وثیقه استفاده شوند.

چهار نوع اصلاحات دیگر نیز باعث دسترسی بیشتر به اعتبارات می‌شود:

- حذف موانع حقوقی برای به اشتراک‌گذاری اطلاعات اعتباری

- تمرکز ادارات ثبت عمومی بر نظارت
- شفاف‌سازی اولویت اعتباردهندگان در دریافت وثیقه‌های ضمانت شده
- معرفی خلاصه صورت‌جلسات اجرایی

۶-۲-۱ حذف موانع حقوقی برای به اشتراک‌گذاری اطلاعات اعتباری

قوانین مربوط به رازداری در بانکداری و حمایت از داده‌ها یا حریم شخصی برخی اوقات مانع از به اشتراک‌گذاری اطلاعات اعتباری می‌شود. اداره اعتباری که در سال ۲۰۰۰ میلادی در ازبکستان تأسیس شد، هنوز نتوانسته است به فعالیت بپردازد، زیرا فاقد اختیار قانونی برای به اشتراک‌گذاری داده‌ها است. در اسلواکی نیز، آغاز به کار اداره اعتبار به تأخیر افتاد زیرا قوانین مانع جمع‌آوری داده‌های قبلی بود. در برخی کشورها از قبیل بوسنی و هرزگوین و آلمان، اگر وام‌گیرندگان رضایت دهند می‌توان برخی موانع را رفع نمود، اما در برخی دیگر از کشورها مثل گرجستان یا قزاقستان، رضایت وام‌گیرنده کافی نیست.

قوانین مربوط به اطلاعات اعتباری، اختیارات معینی برای جمع‌آوری و توزیع داده‌ها می‌دهد. در سال ۲۰۰۴ میلادی ۱۵ کشور به وضع مقرراتی برای حذف موانع به اشتراک‌گذاری داده‌ها اقدام کردند. در کشورهای ثروتمند، روند قوانین مربوط به حمایت داده‌های جدید برای حفاظت از حریم خصوصی وام‌گیرنده و ایجاد انگیزه در اداره اعتبار در راستای نگهداری داده‌های با کیفیت است (نمودار ۶-۲). در کشور چک نیز قوانین اصلاح شد تا اجازه دهد بین نهادهای مالی و غیرمالی اشتراک داده‌ای ایجاد شود. قوانین در کشورهای کرواسی، ایسلند، هند و اسلواکی هنوز مانع این اقدام هستند. در ۴۰ درصد دیگر از کشورها، ادارات اعتبار این داده‌ها را با نهادهای غیرمالی تقسیم نمی‌کنند. در این کشورها، بنگاه‌ها دسترسی بسیار کمتری به اعتبار دارند.

Source: Doing Business database.

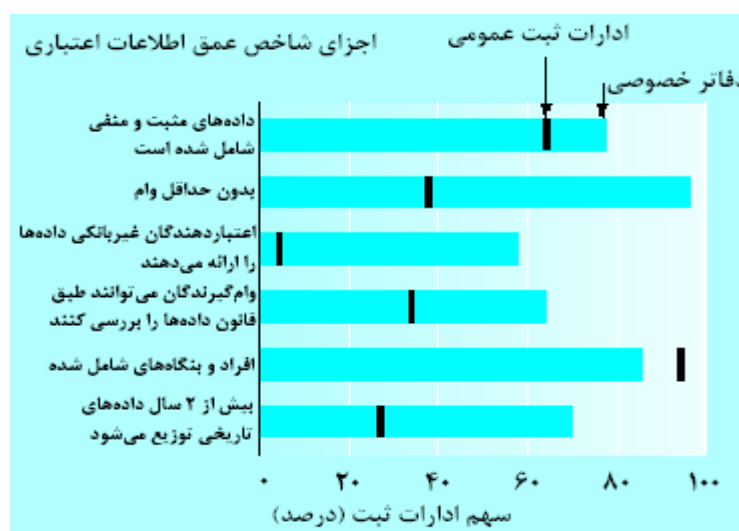
نمودار ۲-۶ رشد تنظیم دفاتر اعتبار خصوصی

دولت‌ها همچنین وام‌دهندگان را مجبور می‌سازند تا داده‌های مصرف‌کننده را به اداره اعتبار تحویل دهند، همان‌طور که اسرائیل، قزاقستان و روسیه از طریق قوانین جدید این کار را کردند. کلمبیا، هنگ کنگ، مکزیک و ۷ کشور دیگر نیز، با ملزم ساختن نهادهای مالی به مشاوره با ادارات ثبت قبل از تمدید اعتبار، موجب شدند که تقاضا برای خدمات ادارات ثبت به صورت خودکار انجام شود.

۲-۲-۶ تمرکز ادارات ثبت عمومی بر نظارت

ادارات ثبت عمومی می‌توانند در کشورهای فقیر، جایگزین ادارات خصوصی شوند. در این کشورها و در سایر بازارهای وام‌دهی کاملاً متمرکز، راه‌اندازی یک اداره اعتبار خصوصی دشوار است زیرا تقاضا برای اطلاعات اعتباری بسیار ناچیز است و چنین اداره‌ای سودآور نخواهد بود. تأسیس یک اداره ثبت عمومی مزیت دارد زیرا متکی به مقررات بانک مرکزی است و از قوانین جدید پیروی نمی‌کند. الزام قانونی ناظران بانک می‌تواند با عدم تمایل وام‌گیرنده به مشارکت در این امر مقابله کند. آغاز به کار اداره ثبت عمومی ارزان است و در کشور موزامبیک کمتر از ۱ میلیون دلار هزینه داشت و اداره ثبت عمومی معمولاً وظایف مربوطه را به خوبی انجام می‌دهد. بررسی‌ها در کشورهای فقیر نشان می‌دهد که این ادارات جریان اعتبار به بنگاه‌ها را افزایش می‌دهند.

اما در اکثر کشورها ادارات ثبت عمومی نسبت به دفاتر خصوصی کارایی کمتری دارند (نمودار ۳-۶). دفاتر خصوصی به نحو بهتری به وام‌دهندگان ارائه خدمت می‌کنند و حدوداً ۵ برابر بیشتر وام‌ها را تحت پوشش قرار می‌دهند و امتیاز شاخص عمق اطلاعات اعتباری آن‌ها ۷۳ درصد بیشتر است. کمتر از ۱۰ درصد ادارات ثبت عمومی گزارش دادند که چنین خدماتی مثل امتیازدهی اعتباری یا نمایش مقایسه‌ای وام‌گیرندگان را ارائه می‌دهند، این شاخص در دفاتر خصوصی ۹۰ درصد است. اما در برخی کشورها مثل ارمنستان، بولیوی، بلغارستان، اندونزی و مالزی دفاتر خصوصی با مشکلاتی مواجه هستند زیرا ادارات ثبت عمومی برخی از وظایف آن‌ها را انجام می‌دهند. در سال ۲۰۰۳ میلادی در بلژیک برخی از دفاتر خصوصی تعطیل شدند، زیرا ادارات ثبت عمومی حوزه عملیات خود را گسترش دادند.

Source: Doing Business database.

نمودار ۳-۶ دفاتر خصوصی به وام‌دهندگان بهتر خدمت می‌کنند

ادارات ثبت عمومی می‌توانند با تمرکز به وام‌های کلان برای شرکتها و اطلاعات وام که برای ریسک سیستماتیک اهمیت دارد فضای کافی را برای فعالیت دفاتر خصوصی ایجاد کنند. این اقدام در اتریش، آلمان و عربستان سعودی انجام می‌گیرد. بانک مرکزی کلمبیا پا را فراتر گذاشته و اداره ثبت عمومی را تعطیل کرد و تنها داده‌ها را برای نظارت بر بانک‌ها

نگاه داشت. در کشورهایی که اداره ثبت عمومی فعالیت خود را در نظارت بر بانک‌ها متمرکز کرده، دفاتر خصوصی امتیاز بالاتری در شاخص اطلاعات اعتباری و تحت پوشش قراردادن تعداد وام‌های بیشتر کسب کردند.

راه حل دیگر پیوستن و ادغام دفاتر مختلف با یکدیگر است. در هند، سریلانکا و تایلند دفاتری هستند که به صورت شراکتی تأسیس شدند. در کشور شیلی نیز عملیات ثبت به دفاتر خصوصی واگذار شده است. دفاتر ثبت در رومانی، عربستان سعودی و سنگاپور خصوصی هستند اما با پشتیبانی بانک‌های مرکزی به وجود آمدند. ادارات ثبت عمومی، در کشورهای آرژانتین، بولیوی و دومینیک اطلاعات را از بانک‌ها جمع‌آوری کرده و در اختیار دفاتر خصوصی می‌گذارند. سال ۲۰۰۵ میلادی اداره ثبت عمومی نپال، به یک شرکت با مسئولیت محدود تبدیل شد که ۹۰ درصد آن در مالکیت نهادهای مالی و تنها ۱۰ درصد در اختیار بانک مرکزی است.

۳-۲-۶ شفاف‌سازی اولویت اعتباردهندگان در دریافت وثیقه‌های ضمانت شده

تضمین یک وام با وثیقه، ریسک اعطای وام را کاهش داده و برای کارآفرینان شرایط اعتباری بهتری را فراهم می‌آورد. اگر اولویت اعتباردهنده در دریافت وثیقه به سایر مدعیان مانند مالیات‌ها، مطالبات کارگران، خریداران وثیقه یا سایرین واگذار شود، فواید ناشی از دریافت وثیقه از بین می‌رود. این قضیه می‌تواند در هنگام ورشکستگی یا بحرانهای دیگر اتفاق بیفتد. سطح اعطای اعتبارات هنگامی که اعتباردهندگان در دریافت وثیقه‌های ضمانت‌شده، اولویت مطلق داشته باشند بیشتر می‌شود (نمودار ۴-۶).

Source: Doing Business database.

نمودار ۴-۶ اعتبار بیشتر زمانی که اعتباردهندگان بیمه شده اولویت دارند

همیشه صرف اصلاح مبادلات مربوط به وثیقه‌های ضمانت‌شده و قوانین ورشکستگی جهت شفاف‌سازی اولویت تضمین‌ها کافی نیست. سایر قوانین ممکن است برای این موضوع تداخل ایجاد نمایند. اصلاح قانون شرکت‌ها در کشور ملاوی، مطالبات اعتباردهندگان را در اولویت قرار داد اما قانون کار مطالبات کارگران را مقدم می‌شمارد. در چین قانون مربوط به وثیقه، اولویت دریافت وثیقه‌های ضمانت‌شده را به اعتباردهنده می‌دهد در حالی که قانون مالیات اجازه می‌دهد وثیقه مربوط به نفع مالیات‌های پرداخت‌نشده ضبط گردد. باید به چنین تضادهایی هنگام بازنگری در قوانین توجه نمود.

قوانین مربوط به اولویت‌ها هنگامی بهتر اجرا می‌شود که با یک اداره ثبت وثیقه ادغام شوند تا وام‌دهندگان بتوانند به آسانی تعیین کنند که طلب و ادعای قبلی در خصوص یک دارایی وجود دارد یا خیر. قوانین می‌توانند در مواردی که مدعیان دیگری در اولویت قرار دارند (اولویت دوم برای بازارهای اعتبار) الزام نمایند که چنین مطالباتی در اداره ثبت وثیقه به ثبت برسند. اصلاحات در اوکراین ثبت را برای تمام مدعیان حتی دولت اجباری ساخت. اگر حق و حقوق مالیاتی دولت به ثبت نرسد دولت نیز اولویت خود را در دریافت وثیقه

ضمانت شده از دست می‌دهد. به این ترتیب بانک‌ها می‌توانند ریسک را در نظر گرفته و در خصوص ارائه یا عدم ارائه وام تصمیم بگیرند.

۴-۲-۶ ارائه خلاصه صورت‌جلسات اجرایی

در صورت وجود خلاصه صورت‌جلسات، در هنگام بررسی در دادگاه، به اجرا گذاشتن وثیقه به سرعت انجام می‌شود. فقط لازم است به دو موضوع توافق وثیقه معتبر و اثبات عدم پرداخت بدهی در خلاصه صورت‌جلسات اجرایی اشاره شود. در ۵۶ کشور خلاصه صورت‌جلسات ارائه می‌شود. کشورهایی که این اقدام را انجام داده‌اند برای اجرای وثیقه در مقایسه با کشورهایی که متکی به سایر تمهیدات قضایی هستند به ۵۰ درصد وقت کمتر نیاز دارند. هنگامی که اعتباردهندگان بتوانند وثیقه را بدون توسل به دادگاه، صادره و بفروشند اجرای وثیقه سریعتر نیز انجام می‌شود. اما ارائه خلاصه صورت‌جلسات نیز به عنوان یک پشتوانه برای اجرای وثیقه در خارج از دادگاه اهمیت دارد.

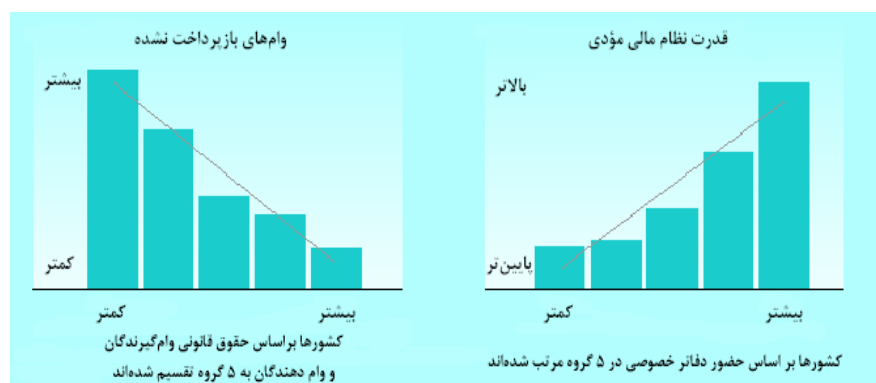
کشور آلبانی در سال ۱۹۹۹ میلادی ارائه خلاصه صورت‌جلسات را معرفی کرد. با وجود توافق وثیقه ثبت شده، هنگامی که وام‌گیرنده بدهی خود را پرداخت نمی‌کند و پس از اینکه مهلت پنج روزه به بدهکار داده می‌شود، اعتباردهنده جهت دریافت حکم به دادگاه مراجعه می‌کند. حکم در عرض چند روز صادر می‌شود و افسر مجری اقدام به صادره وثیقه کرده و به بستانکار تحویل می‌دهد. با انجام این اقدامات فرایند اجرایی کمتر از یک ماه طول می‌کشد. کشورهای بلغارستان، رومانی و هند نیز خلاصه صورت‌جلسات مشابهی را معرفی کردند. چنین اصلاحاتی هنگامی موفقیت‌آمیز است که زمینه‌ای محدود برای تجدیدنظر وجود داشته باشد و اجازه داده شود که در عین انتظار برای نتیجه تجدیدنظر، مراحل اجرایی نیز انجام شود.

۳-۶ دلایل انجام اصلاحات

اگر بستانکاران و وام‌گیرندگان، حقوق قانونی قوی و اطلاعات اعتباری مناسب در اختیار داشته باشند بنگاه‌ها دسترسی بهتری به وام و شرایط اعتباری دارند. برای مثال در رومانی در سال ۱۹۹۹ میلادی دامنه قوانین گسترش یافته و قوانین اولویت‌دار مشخص شدند بنابراین عملیات اجرایی با سرعت بیشتری انجام شد. همچنین با تأسیس اداره ثبت وثیقه که ثبت را در شبکه‌های رایانه‌ای انجام می‌داد بیش از ۲۰۰،۰۰۰ پرونده وثیقه به ثبت رسیده است. با انجام

این اصلاحات تعداد وام‌گیرندگان سه برابر شده، حجم اعتبار ۵۰ درصد رشد کرده و نرخ بهره نیز کاهش یافته است. پس از تصویب قانون مجاز دانستن وثیقه دارایی‌های منقول در اسلوواکی بیش از ۷۰ درصد اعتبارات تجاری با دریافت چنین وثیقه‌هایی تضمین شد و اعتبارات دریافتی بخش خصوصی به میزان ۱۰ درصد در سال رشد کرد.

منافع ایجاد شده بیشتر از دسترسی به اعتبارات است. کشورهایی که از حقوق قانونی بیشتری برای وام‌دهندگان و وام‌گیرندگان و همچنین اطلاعات بیشتر برخوردارند، وام‌های اعطا نشده کمتر و ریسک نظام مالی پایین‌تری دارند (نمودار ۶-۵). در صورت وجود بازارهای اعتباری کارا، سرمایه‌گذاری و رشد افزایش می‌یابد و بنگاه‌های کوچک و زنان که با بیشترین موانع، برای دسترسی به اعتبارات مواجه‌اند از اصلاح قوانین مربوط به وثیقه و اطلاعات اعتباری پشتیبان تصمیمات دریافت وام بیشترین نفع را می‌برند.

Source: Doing Business database, IMF (2005a).

نمودار ۶-۵ حقوق قانونی و اطلاعات اعتباری موجب کاهش ریسک می‌شود

برخی دولت‌ها تلاش کردند با تضعیف در شرایط اعطاکنندگان وام برای گرفتن و به اجرا گذاشتن وثیقه، از دریافت‌کنندگان وام حمایت کنند. قوانین در بنین و سوریه بر نرخ بهره‌ای که اعطا کنندگان وام تعیین می‌کنند سقف می‌گذارد. قوانین ساحل عاج و ایتالیا، بدهکاران و ورشکستگان را مصون از جمع‌آوری بدهی برای کل عواید ورشکستگی می‌دانند. انجام این اقدامات صحیح نبوده و بهترین روش برای کمک به دریافت‌کنندگان وام، بهبود اطلاعات اعتباری و آسان‌تر کردن مراحل و شیوه دریافت و به اجرا گذاشتن وثیقه است.

۷ حمایت از سرمایه‌گذاران

مدیران اجرایی یکی از بزرگترین شرکت‌های نفتی فرانسه، در قبال واگذاری معاملات تجاری، رشوه دریافت کردند. آن‌ها علاوه بر برگرداندن پول دریافتی، به ۷ سال زندان نیز محکوم شده و به خاطر سوءاستفاده از قدرت دو میلیون یورو نیز جریمه شدند. یکی از شرکت‌های نفتی روسیه برای احداث خطوط جدید انتقال نفت از طریق شرکت‌های واسطه‌ای که در مالکیت مدیران آن شرکت بود مواد اولیه خریداری کرد. قیمت بالای تعیین شده برای مواد اولیه، موجب تعجب همگان شد و نشان از تخلفی آشکار داشت اما دادگاه و جریمه‌ای در کار نبود.

موارد بزرگی مثل اینها در مطبوعات منعکس می‌شود، اما تخلفات مدیران داخلی شرکت‌ها هر روزه در مقیاسی کوچک‌تر اتفاق می‌افتد و اغلب ردیابی نمی‌شود. حمایت از سرمایه‌گذاران در برابر معاملات شخصی (استفاه از دارایی‌های شرکت در جهت نفع شخصی) برای توسعه بازار سهام اقدامی ضروری است. این اقدام یکی از مهمترین موضوعات مربوط به حکمرانی شرکتی است. سایر موضوعات مانند نوشتن قراردادهای مدیریت که انگیزه‌هایی برای تصمیمات سرمایه‌گذاری بهینه فراهم می‌سازد نیز در جهت حمایت از سرمایه‌گذاری هستند ولی در این فصل مورد بحث قرار نمی‌گیرد.

برای اشاره به چگونگی حمایت سرمایه‌گذار در برابر معاملات شخصی می‌توان نشان داد که چگونه کشورها یک نمونه استاندارد را تنظیم می‌کنند. این نمونه در عمل بسیار ساده است. فردی که مالک ۶۰ درصد سهام در یک شرکت سهامی عام و عضو هیئت مدیره آن شرکت است پیشنهاد می‌دهد که شرکت، ۵۰ کامیون دست دوم را از یک شرکت خصوصی خریداری کند که وی مالک ۹۰ درصد آن است. قیمت پیشنهادی وی بالاتر از قیمت بازار است. این فرد از این معامله سود می‌برد زیرا از هر یک دلاری که این فرد در

شرکت خصوصی دریافت می‌کند ۴۰ سنت آن از درآمد متعلق به سهامداران اقلیت دیگر در شرکت عمومی به‌دست آمده است. در انعقاد این معامله ثقلب صورت نگرفته و چنین معاملاتی کاملاً قانونی هستند اما اگر افشاگری‌های مناسب صورت گیرد مشخص نیست که این معامله تأیید شود. در این راستا چندین پرسش مطرح می‌شود. چه کسی این معامله را تأیید می‌کند؟ چه اطلاعاتی باید افشاء شود؟ سرمایه‌گذاران به چه اسنادی از شرکت می‌توانند دسترسی یابند؟ سهامداران اقلیت چه کاری باید انجام دهند تا معامله را متوقف سازند یا از فرد مذکور خسارت بگیرند؟ براساس این پرسش‌ها و پرسش‌های دیگر، شاخص‌های حمایت از سرمایه‌گذاران تهیه شده است.

زلاندنو یکی از کشورهایی است که بیشترین حمایت را از سرمایه‌گذار در برابر معاملات شخصی انجام می‌دهد (جدول ۷-۱). کشور سنگاپور در حمایت از سرمایه‌گذاران در رتبه بعدی قرار دارد. تنظیم مقررات در سنگاپور آن چنان گسترده است که یک وکیل، عمل به قانون را در آن کشور مثل راه رفتن از میان لاله‌ها با سر انگشت پا توصیف می‌کند. کشورهایی که بهترین حمایت را در برابر معاملات شخصی می‌کنند چندین وجه مشترک دارند. این کشورها همه را ملزم به افشای آنی معاملات و تضاد منابع معامله‌گران می‌سازند. آن‌ها تأیید قبلی معامله توسط سایر سهامداران را ضروری می‌دانند. قوانین این کشورها سهامداران را قادر می‌سازد تا مدیران شرکت را مسئول و پاسخگو ساخته و اگر شرایط معامله ناعادلانه بود مدیران را مجبور به لغو معامله کنند و همچنین به سهامداران اجازه می‌دهد تا مدیران شرکت را به خاطر حمایت از معاملات شخصی به دادگاه بکشانند.

جدول ۷-۱ تفکیک کشورها براساس کمترین و بیشترین حمایت

از سرمایه‌گذاران

کمترین حمایت	بیشترین حمایت
کاستاریکا	زلاندنو
کرواسی	سنگاپور
آلبانی	کانادا
اتیوپی	هنگ کنگ
ایران	مالزی
اوکراین	اسرائیل

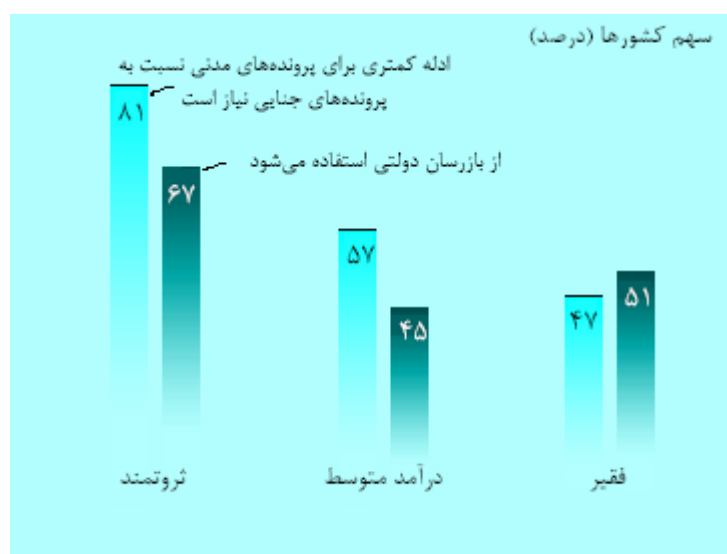
جدول ۷-۱ تفکیک کشورها براساس کمترین و بیشترین حمایت
از سرمایه‌گذاران

ایالات متحده آمریکا	ونزوئلا
آفریقای جنوبی	ویتنام
انگلستان	تانزانیا
جزیره موریس	افغانستان

Source: Doing Business database.

در چندین کشور در حال توسعه، حمایت‌های مناسبی از سرمایه‌گذاران صورت می‌پذیرد. جزیره موریس و آفریقای جنوبی در بین ۱۰ کشوری هستند که بیشترین حمایت را از سرمایه‌گذاران انجام می‌دهند و پاکستان هم فاصله چندانی با آن کشورها ندارد. اما به طور معمول، کشورهای فقیر، معاملات شخصی و به ویژه الزام به افشا را کمتر از کشورهای ثروتمند تنظیم کرده‌اند. در آلبانی، گواتمالا، تونس و هفت کشور دیگر هیچ الزامی به افشاگری عمومی درباره معاملات با طرف‌های مرتبط وجود ندارد. همچنین در این کشورها به جای اینکه مدیر شرکت را ملزم سازند تا سهامداران غیرذینفع (کسانی که در موقعیت کسب نفع شخصی از معامله قرار ندارند) را در تأیید معامله دخیل کند به او اجازه داده می‌شود که خود رسماً معامله را تأیید کند.

برخی کشورهای فقیر سعی می‌کنند تا عدم دسترسی سهامداران به اطلاعات و دادگاه‌ها را با استفاده از بازرسان دولتی جبران کنند (نمودار ۷-۱). یک وکیل در کشور تونس اظهار می‌دارد که سهامداران به خوبی می‌دانند این روش در مقایسه با شکایت به صورت شخصی ارزان‌تر و اثربخش‌تر است. سهامداران مجبور نیستند هزینه‌ای بابت انجام بازرسی بپردازند و بازرسان می‌توانند اطلاعات بیشتری از متهمان به دست آورند. در شرایطی که بعید به نظر می‌رسد انجام اقدامی به صورت خصوصی نتیجه بدهد این روش می‌تواند انتخابی مناسب با اولویت دوم باشد. اما بازرسان دولتی انگیزه‌هایی متفاوت نسبت به سهامداران دارند برای مثال در این مورد که کدام پرونده، مورد تحقیق قرار گیرد، می‌تواند اختلاف نظر باشد.

Source: Doing Business database.

نمودار ۱-۷ کشورهای ثروتمند مقررات تنظیمی بیشتری در برابر معاملات داخلی دارند

حمایت از سرمایه‌گذاران، منافع بسیار زیادی برای جامعه دارد و در جایی که استثمار سهامداران اقلیت مهار شده است، سرمایه‌گذاری ارزش ویژه و بالایی داشته و تمرکز مالکیت کمتر است. در این شرایط سرمایه‌گذاران از وجود تنوع دارایی‌ها سود می‌برند و کارآفرینان نیز به نقدینگی دسترسی دارند. بدون حمایت از سرمایه‌گذار، بازارهای سرمایه توسعه پیدا نکرده و بانک‌ها به تنها منبع تأمین مالی تبدیل می‌شوند. با این حال سیستم‌های ضعیف وثیقه یا ثبت اموال، به اکثر بنگاه‌های کشورهای فقیر حتی اجازه نمی‌دهد تا بتوانند از وام‌های بانکی استفاده کنند.

در نتیجه بنگاه‌های اقتصادی به خاطر انبوه مشکلات موجود در بخش منابع تأمین مالی به سطح کارای خود نمی‌رسند و رشد اقتصادی آنان متوقف می‌شود.

۱-۷ کشورهای انجام دهنده اصلاحات

۱۵ کشور در سال ۲۰۰۴ میلادی قوانین مربوط به حمایت از سرمایه‌گذاران را اصلاح کردند (جدول ۲-۷). تایلند در صدر کشورهایی قرار دارد که به این اصلاحات اقدام کرده‌اند. در این

کشور شرکت‌های عرضه شده در بورس ملزم هستند هرگونه معامله با طرف‌های مرتبط را به تأیید مدیران و سهامدارانی که در انجام آن معامله ذی‌نفع نیستند، برسانند. این معاملات به طور کلی تعریف شده و با در نظر گرفتن اعضای خانواده و سایر شخصیت‌های حقوقی که تحت کنترل مدیر هستند جلوی بسیاری از تخلفها را می‌گیرند.

در اسپانیا وظایف هیئت مدیره برای بنگاه‌های دولتی در قانون شرکت‌ها مدنظر قرار گرفت. براساس این قانون مدیران باید منافع شرکت را بالاتر از هرگونه منافع شخصی که گاهی از طریق عملیات شرکت دریافت می‌دارند، قرار دهند. همچنین در اسپانیا تهیه «گزارش حکمرانی شرکتی» به صورت شش ماهه الزامی است. شرکت‌های عرضه شده در بورس باید هرگونه معامله با طرف‌های مرتبط را گزارش کرده و در انجام معاملات، خط‌مشی‌های شرکتی جدید را رعایت کنند.

در ترکیه نیز شرکت‌ها ملزم هستند که کلیه موارد مربوط به روابط سرمایه‌گذار را در سایت رایانه‌ای شرکت ارائه نمایند. در سایت رایانه‌ای شرکت باید اطلاعات مربوط به مالکیت مدیران شرکت، اطلاعات مربوط به سهام ممتاز، صورت‌جلسات هیئت مدیره و معاملاتی که شرکت انجام داده است ارائه شود. در ویتنام نیز از مدیران خواسته می‌شود تا انواع منافع حاصل از مالکیت که شامل منافع همسر و فرزندان خود در شرکت می‌شود را منتشر سازند.

جدول ۷-۲ انواع اصلاحات صورت گرفته در کشورهای مختلف در سال ۲۰۰۴ میلادی
در خصوص حمایت از سرمایه‌گذاران

نام کشور	سیاست اصلاحی
اسرائیل، ایتالیا، پاکستان، اسپانیا، تایلند، ترکیه، ویتنام	افزایش الزام به اظهار و افشا
جامائیکا، تایلند	تنظیم و قانونمند کردن معاملات با طرف‌های مرتبط
جامائیکا، نامیبیا، اسپانیا	تعریف وظایف مدیران
مالزی، پاکستان	افزایش مجازات برای معاملات شخصی
کاستاریکا، اندونزی، تایلند	تقویت الزامات حساسی
هنگ کنگ، ایسلند، ترکیه	معرفی موازین حکمرانی
کره	مجاز دانستن دادخواهی‌ها براساس اقدام طبقه‌ای

Source: Doing Business database.

جامائیکا در قانون جدید شرکت‌ها، استانداردهای سرپرستی مدیران را تعریف کرد. برای

مثال مدیرانی که دارای تحصیلات حسابداری هستند باید صورت‌های مالی شرکت را از دید یک حسابدار، نه صرفاً «با قضاوت و مسئولیت منطقی یک شخص» مثل سابق بازبینی کنند. پاکستان نیز مجازات‌های سختی برای نقض مقررات در معاملات شخصی وضع نمود. در سال ۲۰۰۴ میلادی، قانون حسابرسی ملی، برای مدیرانی که هر گونه اموال واگذار شده به آن‌ها را با فریب و تخلف به نحو نامناسبی خرج کنند. حکم مسئولیت قضایی در نظر گرفت. این محکومیت با جرائم مالی نامحدود و حداکثر ۱۴ سال زندان همراه است. اما تجربه سایر کشورها شامل کشورهایی با سخت‌ترین مسئولیت برای مدیران، نشان می‌دهد که قضاوت به ندرت مایل هستند فعالان اقتصادی را به مجازات زندان محکوم کنند.

جدول ۳-۷ تفکیک کشورها براساس کمترین و بیشترین شرایط مربوط به تنظیم مسئولیت مدیران

کمترین	بیشترین
نیپال	زلاندنو
مولداوی	سنگاپور
زیمبابوه	مالزی
سائوتومه و پرنسیپ	کانادا
لبنان	ایالات متحده آمریکا
ویتنام	کامبوج
سنگال	اسرائیل
مکزیک	هنگ کنگ
دومینیکن	آفریقای جنوبی
افغانستان	جزیره موریس

Source: Doing Business database.

کشورهای ایسلند و ترکیه موازین حکمرانی شرکتی را برای شرکت‌های دولتی تصویب کردند. علی‌رغم اینکه رعایت این موازین اختیاری است شرکت‌هایی که از توصیه‌ها منحرف می‌شوند باید دلیل عدم پیروی از آن‌ها را در گزارشات عمومی خود توضیح دهند. کشورهای مالزی و تایلند نیز مشوق‌هایی برای حمایت بهتر از سرمایه‌گذار ارائه نمودند. بورس سهام کوالالامپور به شرکتی‌هایی که بهترین حکمرانی شرکتی را داشته باشد، پاداش

سالانه اعطا می‌کند. شرکت‌ها برای دریافت این جایزه رقابت می‌کنند و در نتیجه شهرت و معروفیت بیشتری کسب می‌کنند. تایلدن یک گام فراتر گذاشته و کمیسیون بورس و اوراق بهادار این کشور به شرکت‌هایی که اصول ۱۵ گانه «حمایت مناسب از سرمایه‌گذار» را رعایت می‌کنند معافیت مالیاتی می‌دهد.

۲-۷ موارد مورد نظر در اصلاحات

از وکلای یک شرکت خواسته شد تا موانع اصلی حمایت از سرمایه‌گذاران را رتبه‌بندی کنند. هرچند این پاسخ‌ها، بیان‌کننده مشکلات کل جامعه نیستند اما آن‌ها به سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی توصیه می‌کنند که پول‌های خود را در کجا سرمایه‌گذاری کنند. زیرا آنان هر روز با نقاط ضعف مختلف قوانین برخورد می‌کنند. عدم وجود اطلاعات درباره معامله با طرف‌های مرتبط از بزرگترین موانع پیش‌روی سرمایه‌گذاران است. بنابراین ارائه یک معیار اثبات عالی برای نشان دادن تخلفات مدیران، ناممکن است. (جدول ۴-۷).

جدول ۴-۷ موانع اصلی پیش‌روی حمایت از سرمایه‌گذاران

موانع	سهم کشورها (درصد)
فقدان اطلاعات درباره معاملات با طرف‌های مرتبط	۵۳
افزایش قطعیت ادله سرمایه‌گذاران به سطح پرونده جنایی	۳۹
توانایی مدیران در حفظ سود حاصل از معاملات شخصی حتی پس از محکومیت به تخطی از وظیفه	۳۷
مسئولیت مدیران در موارد تخلف و سوءنیت	۱۳
عدم دسترسی به اسناد شرکت یا متهم	۸

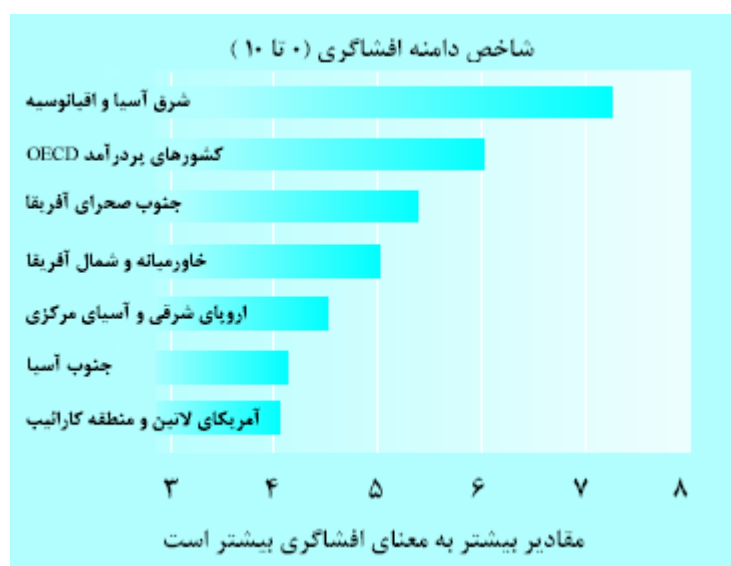
Source: Doing Business database.

چهار نوع اصلاحات موجب حمایت از سرمایه‌گذاران در برابر معاملات شخصی می‌شود:

- ارائه اطلاعات به سرمایه‌گذاران در مورد منافع مدیران در معاملات
- الزام به تأیید مدیران یا سرمایه‌گذاران غیرذینفع برای انجام معاملات شخصی
- حذف راه‌های گریز از قوانین در خصوص تأیید سهامداران
- کمک به طرح دعاوی حقوقی در کشورهایی که از دادگاه‌های قوی برخوردارند.

۷-۲-۱ ارائه اطلاعات به سرمایه‌گذاران در مورد منافع مدیران در معاملات

آسان‌ترین نوع اصلاحات در هر کشوری افزایش سطح افشاگری است. انجام این نوع اصلاحات به ویژه در کشورهای جنوب آسیا و آمریکای لاتین بسیار ضروری است (نمودار ۷-۲). سرمایه‌گذاران باید آگاه باشند که مدیران شرکت چه منافعی در معاملات پیشنهادی دارند. به طوری که بتوانند از طریق رأی دادن، معاملاتی که به منافع آنها آسیب می‌رساند را متوقف سازند یا برای دریافت خسارت اقامه دعوی کنند. چنین اقدامی بسیار کم هزینه‌تر از آن است که به نظر می‌رسد. استفاده از شبکه‌های رایانه‌ای، توزیع اطلاعات مالی و مالکیتی را بسیار ارزان ساخته است. برای مثال قوانین حقوقی انعطاف‌پذیر مانند اجازه ارائه رأی به وسیله فاکس یا نامه الکترونیکی موجب کاهش هزینه شرکت‌های اداره کننده آرای سهامداران شده است.

Source: Doing Business database.

نمودار ۷-۲ شرق آسیا نیازمند بیشترین افشاگری است

کشور مالزی که در بین کشورهای با سخت‌ترین قوانین افشاگری قرارداد، افشای گسترده معاملات با طرف‌های مرتبط را قبل از اینکه رأی سهامداران غیر ذینفع مشخص شود الزامی می‌داند (جدول ۷-۵). افرادی که این قانون را نقض نمایند به ۷ سال زندان و

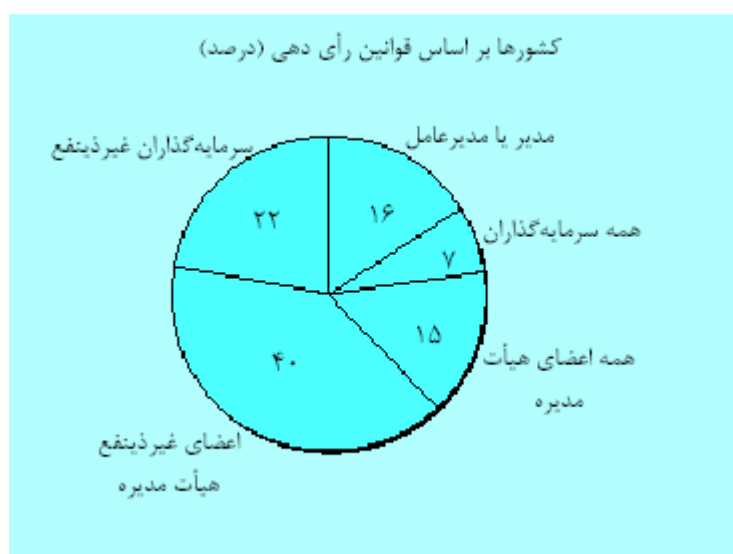
پرداخت جرائم سنگین محکوم می‌شوند. بر عکس کشورهای بولیوی، کرواسی و اتیوپی مدیران شرکتها را حتی زمانی که رأی به انجام آن معامله داده‌اند، ملزم به افشای منافع خویش در یک معامله به بقیه هیئت مدیره نمی‌کند.

جدول ۵-۷ تفکیک کشورها براساس کمترین و بیشترین الزام به افشاگری در معاملات با طرف‌های مرتبط

کمترین	بیشترین
فیلیپین	زلاندنو
هندوراس	سنگاپور
یونان	مالزی
اتیوپی	هنگ کنگ
اوکراین	انگلستان
روسیه سفید	زامبیا
آذربایجان	تایلند
تونس	فرانسه
آلبانی	چین
افغانستان	ایرلند

Source: Doing Business database.

۲-۲-۷ الزام به تأیید معاملات شخصی توسط مدیران یا سرمایه‌گذاران غیرذی‌نفع
در استرالیا و ۲۴ کشور دیگر، معاملات با طرف‌های مرتبط، بطور خودکار مستلزم بازنگری و رأی دادن سهامداران غیرذی‌نفع در آن معامله است (نمودار ۷-۳). اغلب اوقات این اتفاق روی نمی‌دهد. در فنلاند، مکزیک و ۱۵ کشور دیگر، برای انجام معاملاتی با مبلغ بیشتر از حد معین، طی مراحل تأیید ویژه اجباری است. اما برخورد مشابهی با این معاملات با آنچه در معامله با طرف‌های مرتبط انجام می‌شد، صورت نمی‌پذیرد. برخی کشورها از قبیل آلمان، انجام معامله با مدیران را به شرطی قانونی می‌دانند که شخصیت حقوقی طرف معامله تحت کنترل مدیر نباشد. عدم توجه به این شرط، زمینه را برای سوءاستفاده مدیران فراهم می‌سازد.

Source: Doing Business database.

نمودار ۲-۳ چه کسی در معاملات مرتبط با طرفین رأی می‌دهد؟

۲-۳ حذف راه‌های گریز از قوانین در خصوص تأیید سهامداران

در لبنان انجام هر معامله‌ای بین شرکت و مدیران باید به تأیید سهامداران غیر ذی‌نفع آن شرکت برسد. هر چند چنین قانونی به نظر کافی می‌آید اما در عمل سهامداران فقط در جلسه عمومی سالانه، همه معاملات با طرف‌های مرتبط که طی سال در آن شرکت اتفاق می‌افتد را به طور کلی تأیید می‌کنند. این عمل با الزام قانونی مطابقت دارد اما نکته اینجاست که سهامداران هر معامله را به صورت جداگانه بررسی نمی‌کنند. یکی دیگر از راه‌های رایج گریز از قانون، اعطای استثناء برای انجام معاملاتی است که «در جریان روزمره کسب و کار» انجام می‌شود. با انجام اصلاحات در سنگال و چندین کشور آفریقایی غربی، تأیید معاملات با طرف‌های مرتبط، توسط سهامداران غیر ذی‌نفع الزامی شد، اما معاملاتی که بخشی از فعالیت «روزمره» شرکت هستند از لزوم انجام این حکم معاف هستند. در کامرون جزئیات فعالیت‌های روزمره تا حدی در قانون مبهم هستند که هر معامله‌ای می‌تواند با این لایحه مطابقت داده شود.

۴-۲-۷ کمک به طرح دعاوی حقوقی در کشورهایی که از دادگاه‌های قوی برخوردارند

ایالات متحده آمریکا، مدت زمان طولانی، به عنوان مقصد اصلی سرمایه‌های بین‌المللی شناخته می‌شده است. در این کشور از طریق نظام دادگاهی و نقد و بررسی گسترده اقدامات مدیران، از سرمایه‌گذاران حمایت می‌شود. در جریان محاکمه، همه اسناد شرکت که با پرونده مربوط است برای بازرسی در اختیار دادگاه قرار می‌گیرد. در دادگاه، شاکیان پرونده می‌توانند مستقیماً از همه شهود از جمله متهم سوال کنند بدون اینکه نیازی به بررسی قضایی پرسش‌های آن‌ها باشد. مدیران باید مدارکی ارائه نمایند که نشان دهد معاملات آن‌ها از نظر قیمت و رفتار منصفانه بوده است. این اقدامات موجب شده است که آمریکا یکی از آسان‌ترین کشورها برای طرح دعاوی حقوقی سهامداران باشد (جدول ۶-۷).

جدول ۶-۷ تفکیک کشورها براساس آسان‌ترین و دشوارترین شرایط طرح دعاوی حقوقی سهامداران

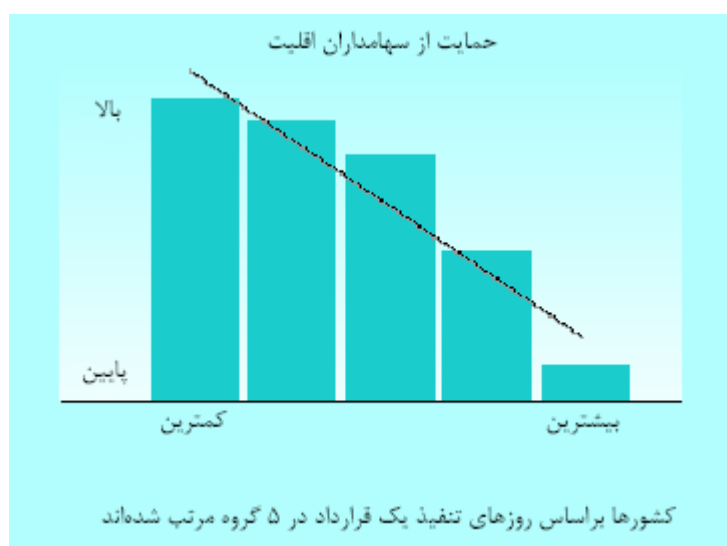
سخت‌ترین	آسان‌ترین
امارات متحده عربی	زلاندنو
آلبانی	کنیا
ونزوئلا	سنگاپور
ویتنام	کانادا
افغانستان	اسرائیل
سوریه	ایالات متحده آمریکا
مراکش	ایرلند
الجزایر	جزیره موریس
ایران	کلمبیا
تانزانیا	نپال

Source: Doing Business database.

حمایت‌های مناسب از سرمایه‌گذار، حمایت‌هایی هستند که یک کشور بتواند آن‌ها را اجرایی کند. حتی بهترین قوانین اگر ضمانت اجرایی نداشته باشند، بی‌فایده هستند. در برخی از کشورهای در حال گذار، قوانین مهمی در خصوص شرکت‌ها و بورس اوراق بهادار

به تصویب رسیده است اما برای مثال در کشور قرقیزستان و مولداوی تاکنون هیچ موردی از سوءاستفاده سهامداران اقلیت در دادگاه حل و فصل نشده است و هیچ کدام از این کشورها نتوانسته‌اند بازار سهام فعالی را به وجود آورند. در نپال نیز قوانین حمایتی مهمی به تصویب رسیده است (جدول ۶-۷). اما در این کشور با توجه به فقدان ضمانت اجرایی قانون مذکور، این قوانین به ندرت مورد استناد و استفاده قرار می‌گیرند و بازارهای سرمایه در این کشور نوپا و ضعیف هستند.

همانند هر نوع دعاوی تجاری دیگر، سرعت، هزینه و عدالت در قضاوت، تعیین می‌کند که آیا سرمایه‌گذاران کوچک به دادگاه‌ها متوسل می‌شوند یا خیر. افرادی که به صورت بالقوه اموال را سلب مالکیت می‌کنند نیز این را می‌دانند و ریسک گرفتار شدن و به مجازات رسیدن را محاسبه می‌کنند. در کشورهایی مثل زلاندنو و سنگاپور که دادگاه‌ها خیلی مناسب عمل می‌کنند موارد سوءاستفاده کمتری از طرف سرمایه‌گذاران دیده می‌شود (نمودار ۴-۷).

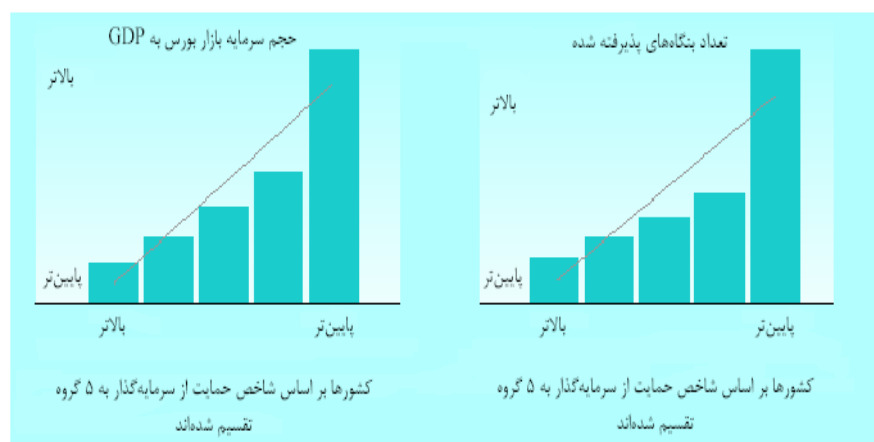
Source: Doing Business database, WEF (2004).

نمودار ۴-۷ دادگاه‌های کارا به حمایت از حقوق سهامداران کمک می‌کنند

۳-۷ دلایل انجام اصلاحات

عدم حمایت کافی از سرمایه‌گذاری به معنای انجام سرمایه‌گذاری کمتر در سهام عادی و ارزش ویژه است. اگر از حقوق سرمایه‌گذاران حمایت نشود مالکیت اکثریت در یک کسب‌وکار تنها روش کاهش ریسک مصادره سرمایه‌گذاری‌ها است. اما تنها تعداد معدودی از کارآفرینان موافقت می‌کنند که کسب‌وکار آن‌ها تحت کنترل افراد دیگری باشد و کسانی نیز که با این اقدام موافقت می‌کنند انگیزه کمتری برای سخت کار کردن دارند زیرا پاداش موفقیت آن‌ها نصیب افراد دیگری می‌شود. در این حالت سرمایه‌گذاران می‌باید بر سرمایه‌گذاری‌های کمتر، نظارت بیشتری داشته باشند. در نتیجه، اقدام به کارآفرینی با اعمال فشار و سرکوب انجام می‌شود و پروژه‌های سودآور کمتری به مرحله اجرا در می‌آیند.

در بررسی‌های اخیر در کشورهایی که ریسک مصادره اموال بیشتر است، سهم سرمایه‌گذاری در تولید ناخالص داخلی، نصف کشورهایی است که در آن‌ها حمایت‌های مناسبی از سرمایه‌گذاران انجام می‌شود. از هر سه معامله منعقد شده، دو معامله در کشورهایی روی می‌دهد که از سرمایه‌گذاران حمایت می‌کنند در نتیجه سرمایه‌گذاران منافع اکثریت را به دست آورده و فرصت برای متنوع‌سازی محدود می‌شود. تمامی این موارد در حجم و اندازه بازار سهام منعکس می‌شود. وقتی سرمایه‌گذاران کوچک، با ریسک بالای مصادره اموال مواجه می‌شوند، اقدام به سرمایه‌گذاری نخواهند کرد. در نتیجه بازار سرمایه توسعه‌نیافته باقی می‌ماند (نمودار ۷-۵) در این شرایط بنگاه‌های کمتری می‌پذیرند که وارد بورس شوند. بنابراین حمایت از سرمایه‌گذاران از منافع قابل‌ملاحظه‌ای برخوردار است. اگر کشور مجارستان نیز همانند تایلند قوانین و مقررات افشاگری سخت‌تری را تصویب و اجرا کرده بود سرمایه‌گذاری در سهام، در این کشور تا ۵۰ درصد افزایش یافته و حجم معاملات نیز ۳۵ درصد بیشتر می‌شد.

Source: Doing Business database, World Bank (2005d).

نمودار ۷-۵ حمایت بیشتر از سرمایه‌گذار = افزایش حجم سرمایه بازار بورس و بنگاه‌های پذیرفته شده بیشتر در بورس

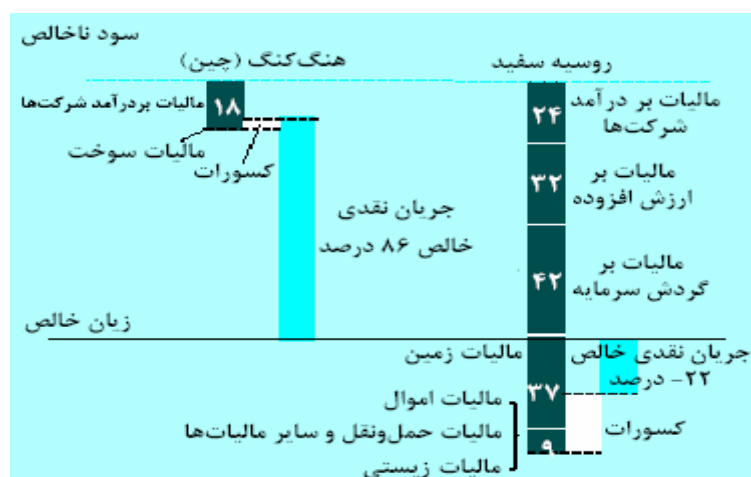
۸ پرداخت مالیات

اخذ و جمع‌آوری مالیات از زمان‌های قدیم فعالیت نکوهیده و ناپسندی شمرده می‌شده است. در انجیل آمده است که یکی از یهودیان ریاکار در زمان حضرت عیسی (ع) حواریون را تحقیر کرده و به آن‌ها طعنه می‌زد که چرا پیشوای شما با مأموران وصول مالیات و با گناهکاران غذا می‌خورد؟ این شرایط در هنگام انقلاب فرانسه نیز مشاهده شد زیرا مأموران وصول مالیات به جرم خیانت به اعدام با تیغه گیوتین محکوم شدند.

با این حال جمع‌آوری انواع مالیات بسیار ضروری و حیاتی است. بدون اخذ مالیات هیچ پولی برای ساخت مدرسه، دادگاه، جاده، فرودگاه و سایر زیربناهای عمومی وجود ندارد. این زیرساخت‌ها به بنگاه‌ها و جامعه کمک می‌کند تا بهره‌وری بیشتر و اوضاع اقتصادی مناسب‌تری داشته باشند.

در عین حال روش‌های مختلفی برای جمع‌آوری مالیات وجود دارد که برخی مناسب و برخی غیرمناسب هستند. برای مقایسه بنگاهی را تصور کنید که کالاهای مصرفی تولید کرده و به فروش می‌رساند. در هنگ‌کنگ این بنگاه، مالیات بر درآمد و مالیات بر سوخت می‌پردازد که مجموعاً ۱۴ درصد سود ناخالص سالانه این بنگاه است. پرداخت این مالیات‌ها نیاز به تشکیل پرونده سالانه الکترونیکی و صرف ۸۰ ساعت وقت جهت رعایت الزامات مالیاتی دارد. در حالی که در روسیه سفید، همین بنگاه ملزم به پرداخت ۱۱ نوع مالیات شامل مالیات بر درآمد، مالیات بر ارزش افزوده، مالیات حمل‌ونقل، مالیات زمین، مالیات دارایی، مالیات محیط‌زیست، مالیات سوخت و مالیات بر معاملات است که این مالیات‌ها بر نهادهای تولیدی و مجدداً بر تولیدات نهایی وضع می‌شوند. علی‌رغم وجود کسورات و معافیت‌های متعدد، مالیات پرداختی در این کشور به ۱۲۲ درصد سود ناخالص سالانه بالغ می‌شود، بنابراین بنگاه یا باید فعالیت تولیدی را متوقف کند یا به فرار مالیاتی اقدام نماید.

در این کشور بنگاه‌ها ۱۱۳ مالیات را به سه اداره پرداخت می‌کنند که تمامی مراحل تکمیل فرم تنها بر روی کاغذ انجام می‌شود و ۱،۱۸۸ ساعت وقت صرف این اقدام می‌شود. مراحل مربوط به استرداد مبالغ مالیاتی نیز دو سال به طول می‌انجامد. این پیچیدگی و تأخیر موجب شده تا نظام مالیاتی در کشور روسیه سفید در بین پردردسرتترین و پرهزینه‌ترین نظام‌های مالیاتی جهان قرار گیرد. (کادر ۸-۱).

Source: Doing Business database.

نمودار ۸-۱ کمترین پرداخت مالیات در هنگ کنگ (چین)، بیشترین در روسیه سفید

استدلال‌های ارائه شده در طرفداری از اصلاح نظام مالیات مربوط کسب و کار معمولاً بر نرخ‌های مالیاتی به خصوص نرخ مالیات بر درآمد شرکت‌ها تأکید دارد. ارائه چنین استدلال‌هایی از سه جهت گمراه‌کننده است.

الف) اینکه مالیات بر درآمد شرکت‌ها تنها سهم اندکی از کل بار مالی مالیات بنگاه‌ها بوده و این میزان به طور متوسط کمتر از ۲۵ درصد است. برای مثال مالیات بر درآمد شرکت‌ها فقط ۱۶ درصد خالص است اما کل قبوض مالیاتی بنگاه ۵۷ درصد سود ناخالص را دربرمی‌گیرد زیرا انواع متعدد دیگری از مالیات‌ها مانند مالیات بر ارزش افزوده، مالیات بر دارایی، مالیات بر زمین، مالیات کسب و کار محلی، مالیات اجتماعی، مالیات وسیله نقلیه و ۹ مالیات دیگر، پس از لحاظ کردن تخفیف‌ها و معافیت‌های مربوطه وجود دارند. در

چندین کشور اروپای شرقی، ساده‌سازی و اصلاحات مربوط به نظام مالیاتی تأثیر مطلوبی بر موانع پیش‌روی کسب‌وکار نداشته است. علت این عدم موفقیت تا حدودی به خاطر تمرکز بر اصلاح مالیات بر درآمد بوده است.

کادر ۸-۱ تفکیک کشورها براساس آسانترین و دشوارترین شرایط پرداخت مالیات

موضوع: کل مالیات قابل پرداخت (واحد: درصد سود ناخالص)			
نام کشور	کمترین درصد	نام کشور	بیشترین درصد
عربستان سعودی	۱	ازبکستان	۷۶
عمان	۵	موریتانی	۷۶
عراق	۶	اوروگوئه	۸۰
کویت	۸	آرژانتین	۹۸
امارات متحده عربی	۹	روسیه سفید	۱۲۲
مالزی	۱۲	یمن	۱۲۹
هنگ کنگ	۱۴	جمهوری دموکراتیک کنگو	۱۳۵
ایران	۱۵	برزیل	۱۴۸
پورتوریکو	۱۸	سیرالئون	۱۶۴
سنگاپور	۲۰	بوروندی	۱۷۳

موضوع: پرداخت‌ها (واحد: تعداد در سال)			
نام کشور	کمترین تعداد	نام کشور	بیشترین تعداد
هنگ کنگ	۱	ساحل عاج	۷۱
افغانستان	۲	جامائیکا	۷۲
نروژ	۳	بوسنی و هرزگوین	۷۳
سوئد	۵	بنین	۷۵
جزیره موریس	۷	اوکراین	۸۴
پرتغال	۷	جمهوری دومینیکن	۸۵
اسپانیا	۷	جمهوری کنگو	۹۴
شیلی	۸	قرقیزستان	۹۵
ایرلند	۸	روسیه سفید	۱۱۳
زلاندنو	۸	ازبکستان	۱۱۸

موضوع: زمان لازم برای رعایت قوانین مالیاتی (واحد: ساعت در سال)

نام کشور	کمترین زمان	نام کشور	بیشترین زمان
امارات متحده عربی	۱۲	جمهوری چک	۹۳۰
سنگاپور	۳۰	سائوتومه و پرنسیپ	۱۰۰۸
عراق	۴۸	ویتنام	۱۰۵۰
نامیبیا	۵۰	بولیوی	۱۰۸۰
اتیوپی	۵۲	ارمنستان	۱۱۲۰
عمان	۵۲	نیجریه	۱۱۲۰
تایلند	۵۲	روسیه سفید	۱۱۸۸
اسپانیا	۵۶	کامرون	۱۳۰۰
سوئیس	۶۳	اوکراین	۲۱۸۵
زلاندنو	۷۰	برزیل	۲۶۰۰

موضوع: آسانی پرداخت مالیات

آسان‌ترین	سخت‌ترین
هنگ‌کنگ	اوروگوئه
امارات متحده عربی	بولیوی
عمان	ونزوئلا
عربستان سعودی	ارمنستان
کویت	کلمبیا
عراق	الجزایر
افغانستان	اوکراین
سنگاپور	جمهوری کنگو
سوئیس	موریتانی
مالزی	روسیه سفید

Source: Doing Business database.

برای تهیه این گزارش از حسابداران ۱۵۵ کشور خواسته شد تا صورت‌های مالی و فهرستی از معاملات یک بنگاه استاندارد در کشورشان را مورد بازبینی قرار دهند. این بنگاه‌ها در تمامی این کشورها با وضعیت مالی یکسانی شروع به فعالیت کردند. از پاسخ‌دهندگان خواسته شد، کل مالیاتی که بنگاه باید بپردازد و مراحل اداری انجام آن را

تعیین نمایند. تمامی انواع مالیات، شامل مالیات بر درآمد شرکت، مالیات بر ارزش افزوده، مالیات تبلیغات، مالیات محیط زیست و... و تمامی تخفیف‌ها و معافیت‌ها برای محاسبه کل بار مالی مالیاتی در نظر گرفته شد.

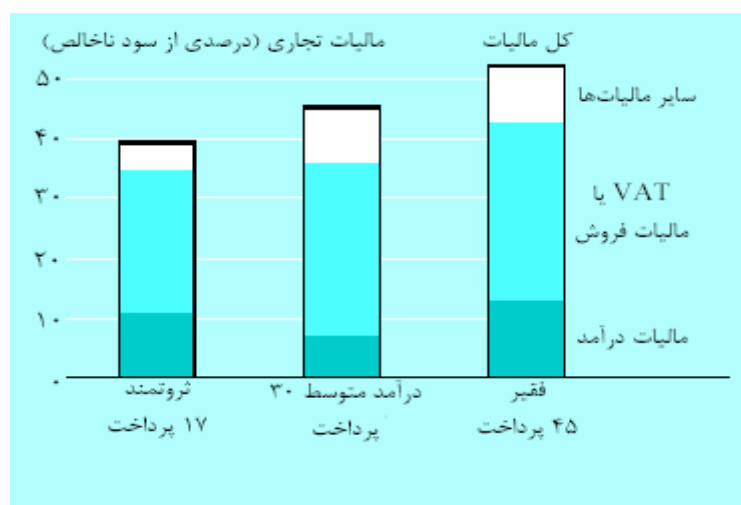
به عنوان نمونه کشور اوروگوئه را مدنظر قرار دهید. در این کشور نرخ مالیات بر ارزش افزوده، ۲۳ درصد ارزش افزوده (فروش منهای هزینه مواد) است. اگر هزینه نیروی کار در نظر گرفته شود، معادل ۴۱ درصد سود ناخالص (فروش منهای هزینه مواد و نیروی کار) می‌شود. بعد از لحاظ کردن کسورات و معافیت‌ها، مالیات بر درآمد شرکت برابر ۳۰ درصد سود خالص (معادل با ۱۱ درصد سود ناخالص) است. در رأس مالیات‌هایی که بنگاه می‌پردازد مالیات حق بیمه تأمین اجتماعی قرار دارد که معادل ۲۷ درصد سود ناخالص است، مالیات بر سرمایه ۱ درصدی و ۸ نوع مالیات دیگر که مجموع آن‌ها ۱ درصد سود ناخالص است. بنابراین مجموع کل مالیات پرداختی ۸۰ درصد سود ناخالص بوده و برای بنگاه تنها ۲۰ درصد باقی می‌گذارد تا همه هزینه‌های دیگر را بپردازد و تجهیزات را حفظ و در محصولات جدید سرمایه‌گذاری کند و سود حاصله را بین سهامداران توزیع نماید.

اوروگوئه در میان ۱۰ کشوری است که از بالاترین سطح مالیات تجاری برخوردارند. در ۶ کشور از این ۱۰ کشور، مجموع مالیات تجاری از سود ناخالص بیشتر است. این بنگاه‌ها در بخش رسمی این کشورها قادر به فعالیت نیستند و در بسیاری از این کشورها انگیزه برای فرار مالیاتی بسیار قوی است. در آلبانی ۲۰ درصد فرار مالیاتی از قبوض مالیاتی، سود ناخالص بنگاه را به میزان ۵۰ درصد افزایش می‌دهد. این میزان فرار مالیاتی در کنیا به اندازه ۴۳ درصد و در بولیوی معادل ۳۵ درصد سود ناخالص بنگاه را افزایش می‌دهد.

رتبه‌بندی در مورد آسانی یا دشواری شرایط پرداخت مالیات، براساس شاخص‌های میانگین رتبه‌بندی کشور در کل مالیات، تعداد پرداخت‌ها و زمان مورد نیاز برای رعایت قانون مالیات برآورده می‌شود. کشورهای خاورمیانه و شرق آسیا، از آسان‌ترین روش و شرایط پرداخت مالیات برخوردارند. کشورهای آمریکای لاتین بار مالیاتی سنگینی را تحمل می‌کنند که علت اصلی آن هزینه‌های ناشی از رعایت قانون است. کشورهای آفریقایی نیز از بار مالیاتی بالایی برخوردارند. با این حال کشورهای توسعه‌یافته از کمترین بار مالی اداری برخوردارند و نرخ‌های مالیاتی متوسطی دارند.

ب) پیچدگی رعایت قوانین مالیاتی نیز از اهمیت بسزایی برخوردار است. در کشور نروژ ۶۰ درصد سود ناخالص شرکت‌ها با استفاده از ۳ نوع مالیات که به صورت الکترونیکی تشکیل پرونده می‌یابند جمع‌آوری می‌شود. برعکس در فیلیپین، ۱۴ نوع مالیات و ۶۲ تعامل با مقامات مالیاتی لازم است، تا تنها ۴۶ درصد سود ناخالص شرکتها جمع‌آوری شود. بنگاه‌های اقتصادی در ۹۰ درصد کشورها، مدیریت مالیاتی را در بین ۵ مانع اصلی پیش‌روی فضای کسب‌وکار برشمردند. در چند کشور شامل بنگلادش، کامبوج، قرقیزستان، روسیه و ازبکستان مواجهه با دیوان‌سالاری مالیاتی مشکلی بزرگتر از نرخ‌های مالیاتی برشمرده می‌شود.

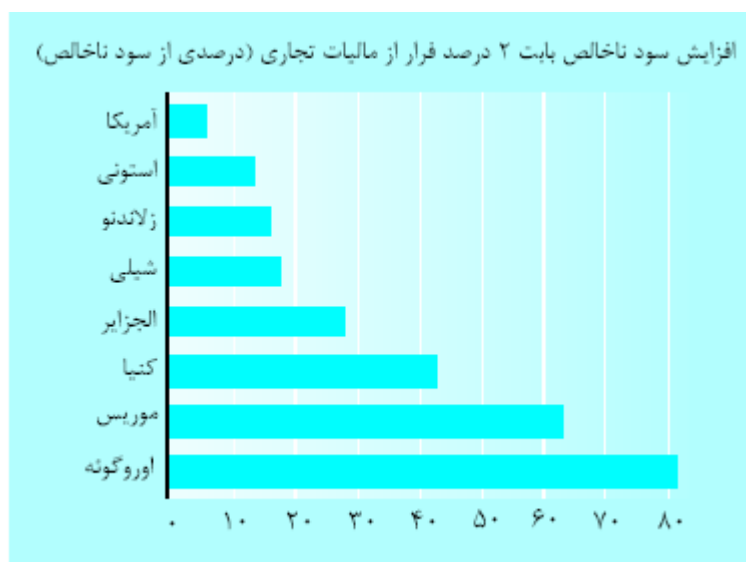
ج) بنگاه‌ها به این نکته توجه دارند که در قبال مالیات پرداختی چه تسهیلاتی به دست می‌آورند. کشور فنلاند از مالیات‌های تجاری به نسبت بالاتری نسبت به مکزیک برخوردار است. نرخ مالیات در فنلاند ۵۲ درصد و در مکزیک ۳۱ درصد است. اما بنگاه‌های فنلاندی شکایت کمتری درباره بار مالی مالیات دارند. این موضوع که بنگاه‌های فنلاندی، این کشور را در بین ۱۰ کشور با کیفیت بالا در زیربناها و خدمات اجتماعی رتبه‌بندی می‌کنند به همین قضیه مربوط است.

Source: Doing Business database.

نمودار ۸-۲ کشورهای ثروتمند، مالیات‌های تجاری کمتر و ساده‌تری دارند

در کشورهای ثروتمند نرخ مالیات‌های تجاری پایین‌تر و پیچیدگی مالیاتی نیز کمتر است (نمودار ۸-۲). مالیات‌های ساده و متوسط با نظام اداری کم هزینه و سریع به معنای دردسر کمتر برای بنگاه‌ها و درآمدهای بالاتر است. برعکس کشورهای فقیر تمایل دارند تا بنگاه‌ها را به عنوان نقاط جمع‌آوری مالیات در نظر بگیرند و مالیات‌های تجاری بالاتری وضع نمایند. چنین مالیات‌های پردردسر و پرهزینه‌ای، انگیزه مناسبی برای فرار مالیاتی ایجاد می‌کند. مالیات تجاری در کشور ایالات متحده آمریکا به ۲۱ درصد سود ناخالص می‌رسد. بنابراین اگر یک شرکت ۱۰۰ دلار سود ناخالص داشته باشد، فرار مالیاتی به اندازه ۲۰٪ مبلغ مالیات، باعث افزایش سود ناخالص پس از مالیات از ۷۹ دلار به ۸۳ دلار می‌شود که معادل با ۵ درصد افزایش در سود ناخالص است. اما در کشور موریتانی این سود با فرار مالیاتی به میزان ۶۳ درصد افزایش خواهد یافت (نمودار ۸-۳).

Source: Doing Business database.

نمودار ۸-۳ مالیات‌های سنگین، انگیزه‌های قوی برای فرار مالیاتی ایجاد می‌کند

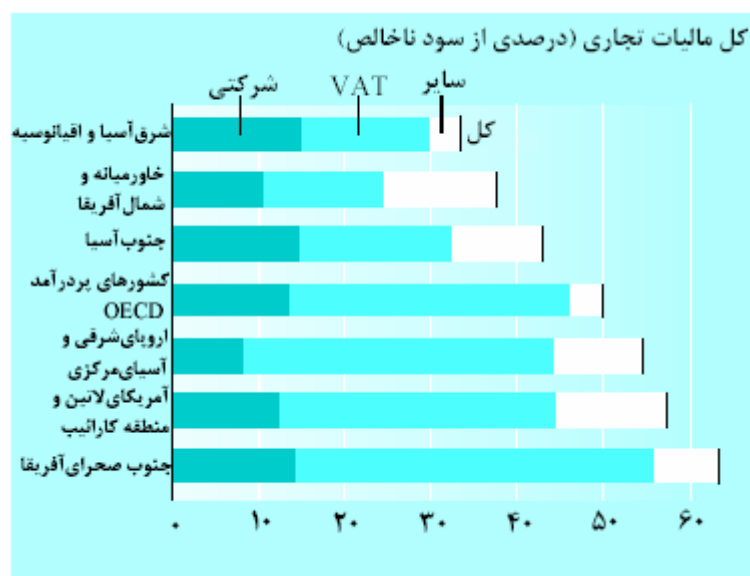
۸-۱ کشورهای انجام دهنده اصلاحات

در سال ۲۰۰۴ میلادی، ۲۸ کشور به اصلاحات و انجام تغییرات جدی در نظام مالیاتی اقدام

کردند. اکثر کشورها در پیروی از یک روند بلندمدت، نرخ مالیات شرکت‌ها را کاهش دادند. با این حال چندین کشور به افزایش قانون‌پذیری و پایه مالیاتی اقدام نمودند به طوری که علی‌رغم کاهش نرخ‌ها و یا ثابت ماندن آن‌ها، مجموع درآمد مالیاتی افزایش یافت. در سال ۱۹۹۴ میلادی، کشور استونی به انجام اصلاحات اساسی در قانون مالیاتی اقدام نمود و یک مالیات ثابت ۲۶ درصدی بر درآمد شرکت‌ها و درآمد شخصی وضع نمود. موفقیت این کشور، سایر کشورهای اروپای شرقی را نیز ترغیب به انجام این اصلاحات نمود. در سال ۲۰۰۴ میلادی، رومانی و گرجستان آخرین کشورهایی بودند که به انجام این اصلاحات اقدام نمودند. رومانی مالیات ثابت ۱۶ درصدی وضع کرد و مالیات بر حقوق را نیز کاهش داد با این حال این نرخ هنوز ۴۹/۵ درصد است که نرخی بالا تلقی می‌شود. قانون مالیاتی گرجستان معادل ۲۰ درصد مالیات بر درآمد بنگاه‌ها و مالیات ثابت ۱۲ درصدی (که قبلاً ۲۰ درصد بود) بر مالیات شخصی وضع می‌کند. به علاوه مالیات‌های اجتماعی از ۳۳ درصد به ۲۰ درصد کاهش یافته و تعداد مالیات‌ها از ۲۱ به ۹ رسیده و شیوه ارائه فاکتورها و رسیدها نیز بسیار ساده شده است.

کشور صربستان و مونتنگرو از شیوه دیگری پیروی کرده و به ۹۰ درصد کشورهای دیگری پیوسته که از سیستم مالیات بر ارزش افزوده استفاده می‌کنند. استفاده از این سیستم مزایای متعددی دارد. سیستم مالیات بر ارزش افزوده از سرازیر شدن مالیات جلوگیری می‌کند که مالیات بر مالیات پرداخت می‌شود. این نوع مالیات تا حدودی خود تنفیذی است چون شرکتها اعتبار مالیاتی برای مالیات پرداختی خریدهای خود دریافت می‌کنند، بنابراین آن‌ها مایل هستند تا با سایر شرکت‌های ثبت شده برای مالیات بر ارزش افزوده معامله کنند.

کاهش مالیات بر درآمد شرکت‌ها در سایر کشورهای اروپای شرقی نیز اعمال گردید و این منطقه را در رأس کشورهای اصلاح‌کننده نظام مالیاتی قرار داد (جدول ۸-۱). کشورهای اروپای غربی نیز به استفاده از این شیوه پرداختند که این اقدام تا حدی در واکنش به رقابت اعضای جدید اتحادیه اروپا بود. با اینکه چنین کاهش‌هایی، از متداول‌ترین اصلاحات است، اما تاثیر نسبتاً اندکی دارند. در سطح جهانی، مالیات بر درآمد فقط حدود یک چهارم مالیات‌های تجاری را شامل می‌شود (نمودار ۸-۴).

Source: Doing Business database.

نمودار ۴-۸ کل مالیات تجاری در شرق آسیا کمترین است

جدول ۸-۱ تفکیک اصلاحات صورت گرفته در کشورهای مختلف در سال ۲۰۰۴ میلادی در خصوص اصلاح نرخ مالیات بر درآمد شرکتها

اصلاحات شامل کاهش در نرخ مالیات بر درآمد شرکتها (درصد)	همه اصلاحات (تعداد)	منطقه
آلبانی ۲۳ به ۲۵	۱۲	اروپای شرقی و آسیای میانه
بلغارستان ۱۹/۵ به ۱۵		
جمهوری چک ۲۸ به ۲۶		
استونی ۲۶ به ۲۴		
لتونی ۱۹ به ۱۵		
مولداوی ۲۰ به ۱۸		
لهستان ۲۷ به ۱۹		
ازبکستان ۱۸ به ۱۵		

جدول ۸-۱ تفکیک اصلاحات صورت گرفته در کشورهای مختلف در سال ۲۰۰۴ میلادی در خصوص اصلاح نرخ مالیات بر درآمد شرکتها

اتریش ۳۴ به ۲۵	۶	کشورهای با درآمد بالا (توسعه‌یافته)
دانمارک ۳۰ به ۲۸		
فنلاند ۲۹ به ۲۶		
یونان ۳۵ به ۳۲		
هلند ۳۴/۵ به ۳۱/۵		
غنا ۳۲/۵ به ۲۸	۳	جنوب صحرای آفریقا
سنگال ۳۵ به ۳۳		
مکزیک ۳۳ به ۳۰	۲	آمریکای لاتین و حوزه کارائیب
افغانستان ۲۵ به ۲۰	۱	جنوب آسیا
————	۰	شرق آسیا و اقیانوسیه
————	۰	خاورمیانه و شمال آفریقا

Source: Doing Business database.

سایر کشورها به اصلاح مدیریت مالیاتی توجه نمودند. کشور اسپانیا قوانینی تصویب کرد که حسابرسی‌ها و تجدیدنظر خواهی را کاراتر نموده و مجازات‌ها را افزایش می‌دهد. لیتوانی نیز همین اصلاح را انجام داده و مقرر گردید که تشکیل پرونده مالیاتی به شکل الکترونیکی صورت پذیرد. مدیران مالیاتی باید مبنایی قانونی برای هر گونه تجدید محاسبه مالیاتی ارائه نمایند.

بنگاه‌ها در آفریقا با بالاترین حد مالیات مواجه هستند (نمودار ۸-۴). در سال ۲۰۰۴ میلادی، ۳ کشور منطقه جنوب صحرای آفریقا، یعنی غنا، تانزانیا و سنگال قوانین مالیاتی را تغییر داده و از بار مالی مالیات کاستند. غنا نرخ مالیات بر شرکت‌ها را کاهش داده و اداره‌ای واحد برای تسهیل مدیریت مالیاتی بنگاه‌های بزرگ ایجاد کرد. اما مالیات بر ارزش افزوده را به میزان ۲/۵ درصد افزایش داد.

سه چهارم بنگاه‌ها در تانزانیا شکایت دارند که مالیات‌ها و مدیریت مالیاتی از موانع جدی پیش‌روی فضای کسب‌وکار هستند. اما اوضاع به تدریج در حال آسان‌تر شدن است. قانون مالیات بر درآمد جدید، پایه مالیاتی را گسترش داده، راههای گریز از قانون را حذف

کرد و خود اظهاری مالیات‌دهنده را به وجود آورد. در سنگال نیز بهبودهایی مشاهده می‌شود. بنگاه‌های کوچک اینک می‌توانند یک نوع مالیات بپردازند که نرخ پایین‌تری داشته و مالیات قبلی را تجمیع کرده است. همچنین تعدادی معافیت نیز حذف شد تا پایه مالیاتی گسترش یابد و نرخ مالیات بر درآمد شرکت از ۳۵ درصد به ۳۳ درصد کاهش یابد. اما در کشور موریتانی بالعکس، مالیات بر شرکت‌ها از ۲۰ درصد به ۲۵ درصد افزایش یافت موریتانی تنها کشوری است که این مالیات‌ها را در سال ۲۰۰۴-۲۰۰۵ افزایش داده است.

در آمریکای لاتین، کشور مکزیک مالیات بر درآمد شرکت‌ها را از ۳۳ درصد به ۳۰ درصد کاهش داد و پیش‌بینی نمود که کاهش بیشتری نیز در ۲ سال آینده صورت پذیرد. کشور السالوادور نیز قوانین مالیات بر ارزش افزوده و مالیات بر درآمد و نیز موازین مالیاتی را با هدف افزایش پایه مالیاتی اصلاح کرد. این کشور همچنین پیش‌پرداخت ماهانه مالیات بر ارزش افزوده را معادل ۱ درصد وضع کرد. نرخ مالیات در کشور جمهوری دومینیکن افزایش یافت و نرخ مالیات بر ارزش افزوده از ۱۲ درصد به ۱۶ درصد رسید. چندین کشور دیگر در این منطقه نیز اصلاحات جزئی انجام دادند. کشور هندوراس در تلاش برای قانون‌پذیری بیشتر، جرائم را تعدیل کرد. جریمه دیرکرد پرداخت و فرار مالیاتی را تخفیف داده و این جرائم به جای جرائم جنایی، جرائمی مدنی هستند. آرژانتین مالیات معاملات مالی را گسترش داد و بولیوی نیز چنین مالیاتی را در دستور کار قرار داد.

هم اکنون نصف درآمد دولت افغانستان از طریق کمک‌های خارجی تأمین می‌شود. اما این وضعیت با قانون جدید مالیاتی شروع به تغییر خواهد کرد. شماره شناسایی شخصی برای هرکدام از مالیات‌دهندگان صادر شده و مالیات بر درآمد شرکت از ۲۵ درصد به ۲۰ درصد کاهش یافت. در جنوب آسیا، کشور نپال نرخ مالیات بر ارزش افزوده را از ۱۰ درصد به ۱۳ درصد افزایش داد درحالی‌که هند و پاکستان همچنان در حال انجام اصلاحات آغاز شده از قبل از سال ۲۰۰۴ میلادی هستند.

مناطق که از کمترین نرخ مالیات برخوردارند (شرق آسیا، اقیانوسیه، خاورمیانه و شمال آمریکا) کمترین اصلاحات را در سال ۲۰۰۴ میلادی داشتند. کشور ساموا نرخ مالیات بر ارزش افزوده را از ۱۰ درصد به ۱۲/۵ درصد افزایش داد. کشور عربستان سعودی قانون مالیات بر شرکت‌ها را اصلاح کرد، اما این تغییر بر بنگاه‌های خارجی، همانند بسیاری از همسایگان این کشور که برای تأمین مخارج به درآمدهای نفتی متکی هستند تاثیر می‌گذارد. در نتیجه بنگاه‌های این منطقه کمترین نرخ مالیات را در جهان می‌پردازند. کشور

مراکش نیز اصلاحات اداری را شروع کرده است و با قانون مالیاتی جدید، ۱۰ درصد مجازات بابت عدم پرداخت به موقع مالیات وضع نمود.

۲-۸ موارد مورد نظر در اصلاحات

اصلاحات مالیاتی می‌تواند موجب ایجاد چالش‌های سیاسی شده و منازعاتی جدی ایجاد نماید. اما هنگامی که مالیات‌ها ساده و عادلانه باشند و برای رشد ایجاد انگیزه نمایند هم بنگاه‌ها و هم دولت نفع خواهند برد. در این قسمت به ۴ روش برای این اقدام به شرح زیر اشاره می‌شود:

- تجمع مالیات‌ها.
- کاهش معافیت‌ها و امتیازات ویژه.
- تسهیل مراحل تشکیل پرونده مالیاتی.
- گسترش پایه مالیاتی با تعدیل نرخ مالیاتی در کشورهای در حال توسعه.

۱-۲-۸ تجمع مالیات‌ها

در سریلانکا نظام مالیاتی گرفتار تعداد انواع مالیات‌هایی است که بار سنگینی بر مدیریت مالیاتی وارد می‌سازند. مالیات‌های اصلی در این کشور شامل انواع مختلفی مانند مالیات بر درآمد، مالیات بر ارزش افزوده، مالیات بر واردات، مالیات بر صادرات، مالیات مقطوع، مالیات ویژه، مالیات بر معاملات استانی و مالیات بر دارایی است. در سطوح مختلف دولت نیز مالیات‌هایی اخذ می‌شود. همچنین موارد گوناگون دیگری مانند عوارض مسئولیت اجتماعی، مالیات بدهکاری، عوارض بر معامله سهام، هزینه خدمات اقتصادی، مالیات معاملات مالی، عوارض تمبر و مجموعه‌ای از مالیات‌های خاص صنعت وجود دارند. بنابراین شرایط نظام مالیاتی در این کشور بسیار پیچیده است.

برخورداری از انواع متعدد مالیات، مستلزم تعامل بیشتر بنگاه‌ها با ادارات مالیاتی است. بنگاه‌ها از این موضوع ناراضی هستند زیرا تعداد تنوع مالیات‌ها، دردسر آن‌ها را بیشتر می‌کند (نمودار ۸-۵). این مشکل در کشورهای فقیر بیشتر است زیرا بر «سایر مالیات‌ها» در مقایسه با مالیات بر درآمد و مالیات بر ارزش افزوده اتکای بیشتری دارند. برای مثال در کشور تانزانیا مقامات محلی ۵۰ نوع مالیات و حق‌الزحمه تجاری وضع کرده و دریافت می‌کنند. اما تعداد مالیات‌ها در برخی کشورهای ثروتمند نیز به عنوان بار مالی محسوب

می‌شود. در شهر نیویورک، مالیات بر درآمد در سطوح شهری، ایالتی و فدرال وضع می‌شود. هرکدام از این سطوح براساس یک پایه مالیاتی متفاوت محاسبه شده و در نتیجه بنگاه‌ها ملزم به ثبت اطلاعات مالیاتی در ۳ نوع دفتر هستند. چنین رویکردی هزینه‌های جمع‌آوری زیادی نیز برای دولت ایجاد می‌کند.

Source: Doing Business database, WEF (2004).

نمودار ۸-۵ مالیات‌ها و پرداخت‌های بیشتر- مزاحمت‌های بیشتر

برای توجه به چگونگی اصلاحات می‌توان به کشور گرجستان اشاره کرد. در این کشور در سال ۲۰۰۴ میلادی تعداد مالیات‌ها از ۲۱ مورد به ۹ مورد کاهش یافت. بنگاه‌ها از این نظام جدید و ساده‌تر استقبال نمودند. در سال ۲۰۰۱ میلادی، روسیه چندین مالیات تجاری را تجمیع کرد و تعداد مالیات‌ها را از ۲۰ مورد به ۱۵ مورد کاهش داد کشور ایران نیز به تازگی ۳ نوع مالیات را در یک مالیات تجمیع کرد تا پرداخت آن‌ها راحت‌تر انجام شود. برخی مالیات‌ها را می‌توان حذف کرد. این اصلاحات باید در جهت حذف عوارض و مالیات‌های بسیار ناچیزی باشد که جمع‌آوری آن‌ها هزینه داشته ولی درآمدی ایجاد نمی‌کنند و یا مالیات‌هایی اختلال‌زا می‌باشند. یک نمونه در این خصوص مالیات بر معاملات است که بر نهادهای

تولیدی و مجدداً بر محصولات بنگاه وضع می‌شود و به نوعی مالیات در مالیات محسوب می‌شود. انتخاب جایگزین مالیات بر معاملات، مالیات بر ارزش افزوده است که معاملات را فقط بر تفاوت بین نهاده‌ها و ستانده‌ها (ارزش افزوده) وضع می‌کند تا از مالیات‌ستانی مضاعف جلوگیری شود. انتخاب جایگزین دیگر، مالیات بر فروش است که فقط بر اخذ مالیات از محصولات بنگاهها دلالت دارد و این روش در ایالات متحده آمریکا معمول است. کشور موزامبیک، مالیات بر معاملات را در سال ۱۹۹۹ میلادی حذف نمود و به جای آن از روش مالیات بر ارزش افزوده استفاده نمود. کشور گرجستان نیز مالیات بر گردش مالی معاملات را حذف کرد که بخشی از این اصلاحات در سال ۲۰۰۴ میلادی صورت پذیرفت، اما ۲۲ کشور از جمله آرژانتین، روسیه سفید و تونس هنوز مالیات بر معاملات را دریافت می‌کنند، تقریباً در تمام این کشورها مالیات بر ارزش افزوده یا مالیات بر فروش نیز اخذ می‌شود.

۸-۲-۲ کاهش معافیت‌ها و امتیازات ویژه

ایجاد استثناء در نظام‌های مالیاتی از طریق فشارهای سیاسی، اعمال نفوذ و همچنین تلاش برای تشویق صنایع یا فعالیت‌های خاص به اعطای معافیت‌های مالیاتی و یا امتیازات دیگر به فرد یا بخش‌هایی خاص منجر می‌شود. در اکثر کشورها، این فرایندها حتی اگر به پیچیدگی دائمی موازین مالیاتی توجهی نکنیم، منجر به گسترش معافیت‌ها، تخفیف‌ها، امتیازات و سایر قوانین شده است. در کشور جمهوری چک، مقررات مالیاتی طی ۱۰ سال گذشته بیش از ۴ برابر شد و از ۱۰،۰۰۰ صفحه به ۴۴،۰۰۰ صفحه بالغ گردید. در کشور استرالیا نیز این مقررات از ۳،۶۰۰ صفحه به ۹،۶۰۰ صفحه افزایش یافت.

ارائه معافیت‌های مالیاتی خاص باعث تضعیف پایه مالیاتی می‌شود. در این نظام، بنگاه‌هایی که از این معافیت‌ها برخوردار نیستند، مجبورند مالیات بیشتری بپردازند. بنابراین از شفافیت این نظام کاسته شده و مدیریت آن پرهزینه‌تر می‌شود. اعطای معافیت مالیاتی باعث اختلال در تخصیص بهینه منابع می‌شود. این طرح‌ها موجب ایجاد انگیزش برای رانت‌جویی می‌شود زیرا بنگاه‌ها می‌خواهند با روش‌هایی مانند دستکاری در درآمدها، مالیات کمتری بپردازند.

انجام اصلاحات در سال ۱۹۹۴ میلادی در کشور استونی موجب جایگزینی سیستم پر از معافیت، امتیاز و تخفیف ویژه با یک نظام مالیاتی ثابت بدون معافیت گردید. با توجه به اینکه این کشور دیگر تحمل هزینه‌های نظام مالیاتی پیچیده را نداشت به این اصلاحات اقدام نمود. در نتیجه پایه مالیاتی این کشور گسترش یافت ولی درآمدهای مالیاتی کاهش

نیافت. در سال ۲۰۰۳ میلادی اسلواکی نظام مالیاتی پیچیده و ناکارای خود را کارا ساخت و به یک مالیات ثابت واحد با نتایج مشابه تبدیل نمود. کشورهای کلمبیا، السالوادور، اندونزی، جامائیکا و مکزیک نیز با اصلاح نظام مالیاتی ناکارآمد و افزایش درآمد مالیاتی در این فرایند، اختلالات موجود در این نظام را از بین بردند.

۸-۲-۳ تسهیل مراحل تشکیل پرونده مالیاتی

یک روش متداول برای تسهیل فرایند پرداخت مالیات، استفاده از تشکیل پرونده مالیاتی به صورت الکترونیکی است. بنگاه‌ها می‌توانند اطلاعات مالی را به صورت مستقیم در شبکه‌های متصل رایانه‌ای وارد کرده و در یک لحظه پرونده مالیاتی مربوط را بدون اینکه به محاسبه‌ای نیاز باشد، تشکیل دهند. خطاها و نواقص پرونده را می‌توان در یک لحظه شناسایی کرده و نتایج را به سرعت پردازش نمود. کشور سنگاپور پیش‌تاز این‌گونه اصلاحات است. در اوایل دهه ۱۹۹۰ میلادی اداره مالیات این کشور با انبوه پرونده‌های عقب‌افتاده مالیاتی مواجه بود و انجام خدمات مالیاتی پایین‌ترین نرخ رضایت عمومی را در بین خدمات دولتی داشت. به‌همین دلیل اداره جدیدی به نام اداره درآمد داخلی سنگاپور تاسیس شد. در سال ۱۹۹۸ میلادی این اداره سیستم تشکیل پرونده مالیاتی الکترونیکی را ایجاد کرد. تشکیل پرونده مالیات کاملاً بدون استفاده از کاغذ انجام می‌شود (به استثنای رسید تأییدیه) و فقط یک روز زمان می‌برد. با انجام این اصلاحات، ۹۰ درصد مالیات‌دهندگان شرکتی از عملکرد اداره مالیات اعلام رضایت کردند.

۴۵ کشور دیگر نیز تشکیل پرونده الکترونیکی را عملیاتی نموده‌اند. کشورهای انجام‌دهنده این اصلاحات در حال افزایش هستند. در سال ۲۰۰۴ میلادی کشورهای ارمنستان و لیتوانی تشکیل پرونده به صورت مستقیم در شبکه‌های متصل رایانه‌ای را برقرار کردند. لبنان در حال انجام این اقدام در خصوص مالیات بر حقوق است. بنگاه‌های فعال در کشور اسلواکی می‌توانند اظهارنامه‌های مالیاتی را بدون امضاء یا ارائه سند کاغذی به اداره مالیاتی پست الکترونیکی کنند. کشور آفریقای جنوبی نیز نظام تشکیل پرونده الکترونیکی را به مرحله اجرا گذاشته است. چنین اصلاحاتی نتایج خوبی به‌همراه دارند. در کشورهایی که تشکیل پرونده مالیاتی را به صورت مستقیم در شبکه‌های متصل رایانه‌ای میسر کردند، زمان کمتری برای رعایت مقررات مالیاتی صرف می‌شود. این زمان به ۱۵ روز در مقایسه با ۲۵ روز کاهش یافته است.

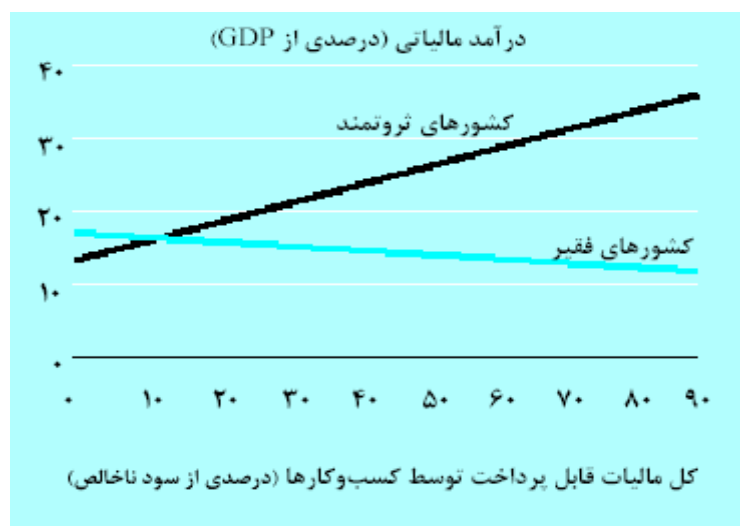
تسهیل مراحل تشکیل پرونده‌های مالیاتی در شبکه‌های رایانه‌ای یکی از راه‌حلهای تسهیل در نظام مالیاتی است. این اقدام در تمامی کشورها و حتی کشورهای فقیر که تقاضا یا ظرفیت لازم برای پشتیبانی از تشکیل پرونده‌های الکترونیکی را ندارند مؤثر است. در بسیاری از این کشورها، فرم‌های اظهارنامه و پرداخت با اطلاعاتی متعدد انباشته شده‌اند و هرگز پردازش نمی‌شوند. در دهه ۱۹۹۰ میلادی فرم مالیات بر ارزش افزوده ماهانه در لهستان، از ۱۰۵ قلم اطلاعات برخوردار بود که ۳۷ مورد آن به اطلاعات شناسایی مرتبط بوده و ۳۸ مورد نیز به محاسبه نیاز داشت. در یک مقطع، کارآفرینان و بنگاه‌ها، می‌باید گواهی مالیات بر ارزش افزوده رسمی را برای هر قرارداد تجاری تهیه می‌کردند. با انجام اصلاحات، شرایط در این خصوص بهتر شده است اما هنوز برای هر پرونده ماهانه باید ۲ صفحه تکمیل شود و این اعلام ۳ روز در سال به طول می‌انجامد تا تشکیل پرونده مالیات بر ارزش افزوده انجام شود. در کشور سوئیس ارائه یک صفحه در هر سه ماه و صرف ۱ روز در سال برای انجام مراحل مالیات بر ارزش افزوده لازم است. کشور برزیل در انجام این اصلاحات هنوز راه طولانی در پیش دارد. در این کشور بنگاهها ملزم به تکمیل ۶ فرم هستند تا مالیات بر درآمد پرداخت شود. برای تکمیل یکی از این فرم‌ها مالیات‌دهندگان باید ۳۰۰ صفحه راهنما را مطالعه نمایند. برای پرداخت مالیات بر ارزش افزوده نیز حداقل به تکمیل سه فرم نیاز است.

حذف مراحل متعدد و گسترده مربوط به پرداخت مالیات، مدت زمانی را که بنگاه صرف رعایت قوانین مالیاتی می‌کند کاهش می‌دهد. در کشور انگلستان برای افزایش قانون‌پذیری، استرداد مالیات بر ارزش افزوده با ارائه تنها یک فرم امکان‌پذیر است. در سال ۲۰۰۴ میلادی کشور پاکستان همین اقدام را برای استرداد مالیات بر درآمد انجام داد و زمان مورد نیاز تشکیل پرونده را به شدت کاهش داد.

۸-۲-۴ گسترش پایه مالیاتی با تعدیل نرخ مالیاتی در کشورهای در حال توسعه

بیشتر کشورهای فقیر تلاش می‌کنند تا بالاترین مبلغ مالیات را بر بنگاه‌ها وضع کنند (نمودار ۸-۲). به اعتقاد برخی، اخذ مالیات‌های بالا امری ضروری است تا خدمات عمومی تأمین شده و کسری بودجه تصحیح شود. این استدلال در صورتی قانع‌کننده است که شواهدی برای اثبات آن ارائه شود. هرچند ایجاد درآمد برای دولت امری ضروری است، اما نرخ‌های مالیاتی بالا معمولاً این هدف را در کشورهای فقیر تأمین نمی‌کنند (نمودار ۸-۶).

برعکس این نرخ‌ها موجب انتقال بنگاه‌ها به اقتصاد غیررسمی می‌شود. در نتیجه پایه مالیاتی کوچکتر شده و درآمد کمتری نیز جمع‌آوری می‌شود.

Source: Doing Business database, IMF (2005b) and World Bank (2005).

نمودار ۸-۶ مالیات و درآمد-بی‌ارتباط با هم در کشورهای فقیر

روش مناسب‌تر برای دستیابی به اهداف درآمدی، تشویق به پرداخت مالیات از طریق پایین نگاه داشتن نرخ‌های مالیاتی است. کاهش شدید نرخ‌های مالیاتی در روسیه دقیقاً به همین منظور انجام شد. نرخ مالیات بر شرکت‌ها از ۳۵ درصد به ۲۴ درصد کاهش یافت. طرح تسهیل نظام مالیاتی، نرخ‌ها را برای بنگاه‌های کوچک کاهش داد. با این حال درآمد مالیاتی با میانگین سالانه ۱۴ درصد در طی یک دوره سه ساله افزایش یافت. بررسی‌ها نشان می‌دهد که درآمدهای جدید به علت التزام بیشتر به قانون بوده است.

انجام اصلاحات در برخی کشورها در سال ۲۰۰۴ نیز نتایج مشابهی را نشان می‌دهد. کشور غنا با کاهش قابل توجه در نرخ مالیاتی به اهداف درآمدی قابل توجهی دست یافت. میزان مالیات بر درآمد شرکت‌ها در کشور آلبانی، پس از کاهش نرخ مالیاتی، ۲۱ درصد افزایش یافت این میزان افزایش در کشور مولداوی ۲۸ درصد و در کشور لتونی ۳۷ درصد بوده است. در کشور رومانی نیز درآمدهای بودجه‌ای به قیمت واقعی در سه ماهه نخست

سال ۲۰۰۵ میلادی نسبت به همان دوره در سال ۲۰۰۴ میلادی، ۸ درصد افزایش یافت. با وجودی که در این کشورها وضع مالیات با نرخ ثابت، در دستور کار قرار گرفت، می‌توان رشد اقتصادی را به عنوان عامل اصلی افزایش درآمد در این کشورها دانست، اما رعایت قانون مالیاتی نیز در این کشورها افزایش یافته است.

نرخ‌های پایین‌تر هنگامی نتیجه بهتر می‌دهد که مدیریت مالیاتی ساده باشد این اصلاحات می‌تواند به علت معافیت‌هایی که پایه مالیاتی را کوچک می‌سازند تضعیف شود. درآمد مالیاتی در کشور ازبکستان با انجام اصلاحات کاهش یافت زیرا اقدام به کاهش مالیات بر درآمد با بهبود مدیریت مالیاتی و گسترش پایه مالیاتی همراه نبود.

۳-۸ دلایل انجام اصلاحات

بنگاه‌ها نرخ‌های مالیاتی پایین‌تر را ترجیح می‌دهند زیرا به سادگی قابل پرداخت هستند. در صورتی که نرخ‌های مالیاتی بالا باشند، بنگاه‌ها در قبال پرداخت‌های مالیاتی، انتظار دریافت خدمات مطلوب‌تری را دارند. اکثر اوقات و به خصوص در کشورهای در حال توسعه این اتفاق روی نمی‌دهد. در اغلب اوقات به جای نرخ‌های مالیاتی ناکافی، بخش غیررسمی بزرگ یا مخارج عمومی ناکافی، مشکل اصلی این کشورها است. در بین این کشورها، پرداخت مالیات بالاتر رابطه مستقیم و مشخصی با نتایج اجتماعی بهتر ندارد. این مالیات‌ها، مخارج دولت در بهداشت و آموزش را افزایش نمی‌دهد، موجب ارتقای نرخ سواد و یا امید به زندگی نمی‌شود و مرگ‌ومیر کودکان را کاهش نمی‌دهد. همچنین دریافت مالیات‌های بالا به معنای ارائه زیربناهای بهتر و خدمات عمومی بیشتر نیست.

اخذ مالیات‌های سنگین و ناعادلانه، نتایج نامطلوبی به بار می‌آورد. برای مثال فساد در این موارد بیشتر می‌شود. بنگاه‌های فعال در ۳۰ کشور دارای بیشترین دشواری در پرداخت مالیات، دو برابر بیشتر نسبت به بنگاه‌های فعال در ۳۰ کشور با آسانی پرداخت مالیات، پرداخت‌های غیررسمی را به عنوان مشکل اصلی مطرح می‌سازند. ارتباط مداوم یک مأمور اداری با کارآفرین بنگاه‌های اقتصادی، احتمال پرداخت رشوه را بیشتر می‌کند. تعداد پیچیدگی قوانین حجیم و اغلب متناقض نیز فضا را برای اعمال نظر شخصی و سلیقه‌ای فراهم می‌سازد. اکثر کارآفرینان در مواجهه با چنین وضعیتی ترجیح دارند که، در اقتصاد غیررسمی فعالیت کنند (نمودار ۸-۷). با فعالیت بنگاه‌ها در بخش غیررسمی، آن‌ها هیچ مالیاتی نمی‌پردازند و درآمد مالیاتی دولت برای ارائه خدمات عمومی و ضروری دائماً کاهش می‌یابد.

Source: Doing Business database, Schneider (2005), World Bank (2005d).

نمودار ۸-۷ مالیات‌های پرحمت مرتبط با غیررسمی بودن بیشتر و سرمایه‌گذاری کمتر است

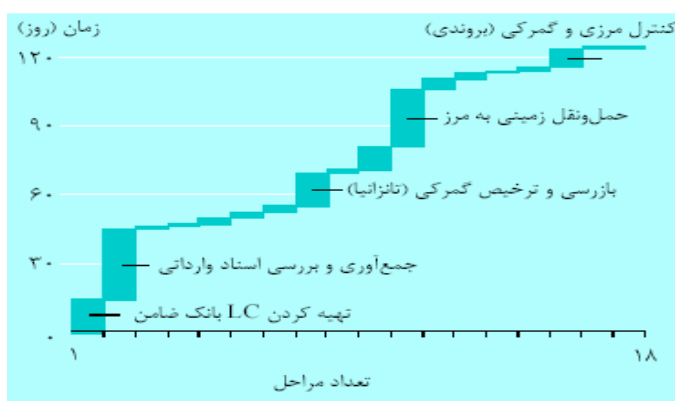
تنها بنگاه‌های اقتصادی از اصلاحات نفع نمی‌برند بلکه کارآمدسازی مالیات‌ها برای دولت نیز پس‌اندازهایی را به‌وجود می‌آورد. اداره نظام مالیاتی پیچیده هزینه‌های سنگینی را طلب می‌کند، منابعی که می‌توانست صرف آموزش، مراقبت بهداشتی و ساخت زیرساخت‌ها شود، برای اداره کردن این نظام ناکارا هزینه می‌شود. در کشور دانمارک، به ازای هر یک کرونر (واحد پول دانمارک) که صرف مدیریت مالیاتی می‌شود ۱۱۳ کرونر درآمد مالیاتی حاصل می‌شود. اما در کشور مجارستان به ازای هر یک فورینت (واحد پول مجارستان) تنها ۷۷ فورینت درآمد ایجاد می‌شود. در کشور مکزیک نیز به ازای هر یک پزو (واحد پول مکزیک) فقط ۳۳ پزو حاصل می‌شود.

اصلاح نظام مالیاتی موجب شادابی و پویایی فضای کسب‌وکار می‌شود. بار مالی مالیات کمتر، بنگاه‌ها را تشویق به سرمایه‌گذاری می‌کند (نمودار ۸-۷). بررسی‌های اخیر نشان می‌دهد که ۱۰ درصد کاهش در مالیات‌های غیرمستقیم از قبیل مالیات بر ارزش افزوده، باعث افزایش سرمایه‌گذاری تا ۷ درصد می‌شود. اصلاح مالیات شرکتها در کشور غنا موجب رضایت بنگاه‌ها از این تغییر شد و بنگاهها توانستند به سرمایه‌گذاری بیشتری بپردازند. به علاوه چنین سرمایه‌گذاری‌هایی، بازدهی بالاتری عاید می‌سازند زیرا مالیات‌ها نیز کارا تر شده‌اند. براساس یک مطالعه در هند برآورد شده است که اصلاح نظام مالیاتی

موجب افزایش بهره‌وری تا ۶۰ درصد شده است. رشد کل اقتصاد نیز با اخذ مالیات‌های کمتر و شیوه جمع‌آوری مناسب، افزایش می‌یابد و با ایجاد انگیزه‌های مالیاتی بنگاه‌ها به انجام فعالیت‌های بیشتر تشویق شده و در نتیجه مشاغل بیشتری ایجاد می‌شود. به‌طور متوسط یک درصد کاهش در نرخ مالیات شرکت‌ها موجب ۳/۷ درصد افزایش در تعداد بنگاه‌ها شده و سطح اشتغال را نیز تا ۱/۱ درصد افزایش می‌دهد.

۹ تجارت خارجی

با توجه به اینکه در کشور برون‌دی تولید دوچرخه صورت نمی‌پذیرد، بنگاه‌های اقتصادی در این کشور اقدام به واردات این کالا می‌نمایند. واردات به کشور برون‌دی می‌تواند از دو مسیر کنیا و تانزانیا صورت پذیرد. با توجه به اینکه هزینه پایانه و حق‌الزحمه انبارداری در تانزانیا یک‌سوم کمتر از کنیا است و همچنین در این کشور راه‌آهن وجود دارد انتخاب کشور تانزانیا برای واردات ترجیح دارد. اما اقدام به واردات کالا از این مسیر در حدود ۱۲۴ روز زمان صرف می‌کند. زیرا ۵۰ روز برای اخذ تأیید ورود، ۸ روز جهت تخلیه کالا در بندر، ۱۵ روز برای انجام مراحل گمرکی، یک ماه برای حمل با قطار، ۱۲ روز برای ترخیص از گمرک و بارگیری و... زمان صرف می‌شود. برای انجام این اقدامات در حدود ۱۹ سند باید به امضا و تأیید ۵۵ مقام مسئول برسد (نمودار ۹-۱).

Source: Doing Business database.

نمودار ۹-۱ واردات به برون‌دی = پرزحمت

در کشور سوریه اقدام به صادرات کالا مستلزم کسب مجوز و دریافت گواهی مبدأ از وزارت بازرگانی است. انجام این مراحل ۴۹ روز زمان صرف می‌کند و مستلزم کسب ۱۲ سند و ۱۱۹ امضا و تأیید می‌باشد.

اما برخلاف این کشورها که فرایند تجارت خارجی زمان زیادی می‌طلبد، صادرات در آلمان و سوئد با کسب یک امضاء صورت می‌پذیرد و در کشور دانمارک نیز که با بازرگانان برخورد مناسبی انجام می‌شود، این مراحل ۵ روز زمان صرف می‌کند و تنها مستلزم کسب ۳ سند است. بازرگانان این کشورها از شرایط بسیار مناسب‌تری نسبت به کشورهایی که فرایند تجارت خارجی در آن‌ها مستلزم صرف زمان طولانی است، برخوردار هستند. (جدول ۹-۱)

منافع ناشی از انجام تجارت و همچنین برخی موانع پیش‌روی بخش تجارت به‌طور کامل در مطالعات و بررسی‌های انجام شده مستند شده است. تعرفه‌ها، سهمیه‌ها و فاصله از بازارهای بزرگ جهانی، هزینه کالاها را به‌شدت افزایش می‌دهد، به اندازه‌ای که در برخی اوقات تجارت کاملاً متوقف می‌شود. اما توافقات جهانی و منطقه‌ای، این موانع تجاری را کاهش داده و با استفاده از کشتی‌های سریع‌تر و هواپیماهای بزرگ، جهان در حال کوچک‌تر شدن است.

جدول ۹-۱ تفکیک کشورها براساس آسانترین و دشوارترین وضعیت مراحل تجارت خارجی

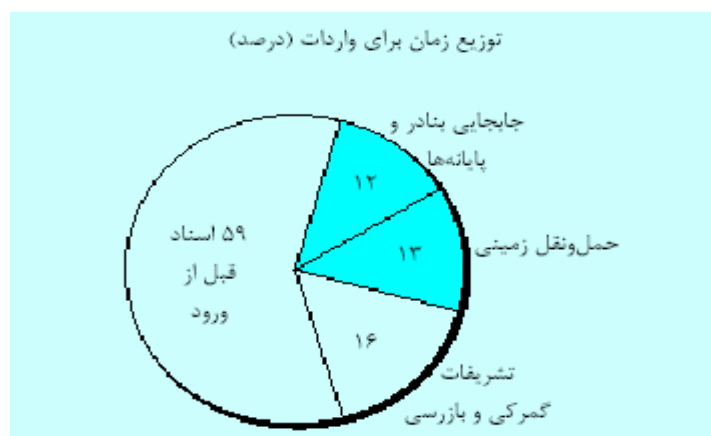
آسان‌ترین	سخت‌ترین
دانمارک	سوریه
سوئد	مالی
آلمان	اریتره
فنلاند	قرقیزستان
هلند	زامبیا
سنگاپور	ازبکستان
نروژ	رواندا
اتریش	بوروندی
بلژیک	نیجر
اسپانیا	عراق

Source: Doing Business database.

کادر ۹-۱ شاخص‌های تجاری انجام کسب‌وکار

گزارش «انجام کسب‌وکار» مراحل اداری الزامی برای انجام رویه‌های صادرات و واردات یک محموله کالای استاندارد را گردآوری می‌کند. مرحله اداری از زمانی که بنگاه شروع به آماده‌سازی اسناد می‌کند تا زمانی که محموله در انبار مشتری جای می‌گیرد را محاسبه می‌کند. تمامی مراحل رسمی کار شامل توافق قراردادی بین دو طرف برای تحویل کالا و زمان لازم برای تکمیل آن محاسبه می‌شود. تمامی اسناد و امضاءهای لازم برای ترخیص کالاهای بین مرزی نیز ثبت می‌شود. برای مثال فرایند ورود به ۴ مرحله تقسیم می‌شود:

۱. ارائه اسناد لازم پیش از ورود برای اینکه محموله بارگیری شود،
۲. مراحل اداری لازم برای ورود کشتی در بندر و جابه‌جایی در پایانه مربوط،
۳. عبور از بازرسی‌های گمرکی،
۴. حمل‌ونقل زمینی برای تحویل بار به انبار (جدول ۹-۱).

Source: Doing Business database.

نمودار کادر ۹-۱ زیرساخت‌های سخت‌افزاری فقط عامل یک چهارم تأخیرها هستند

به طور میانگین، دو مرحله شامل بنادر و حمل‌ونقل زمینی که نیازمند زیرساخت‌های اصلی است، فقط یک چهارم کل زمان صرف شده را دربرمی‌گیرد. ولی آماده‌سازی اسناد قبل از ورود بیش از نصف زمان را به خود اختصاص می‌دهد (نمودار ۹-۱). زمانی که محموله در

کادر ۹-۱ شاخص‌های تجاری انجام کسب و کار

حال حمل است جزو زمان صرف شده محاسبه نمی‌شود و هنگامی که بازرگان، اسناد پس از ورود را تکمیل کرد، محاسبه زمان متوقف می‌شود و مجدداً هنگامی که مراحل بارگیری انجام می‌شود، محاسبه شروع می‌شود. زمان مورد نیاز برای حمل و نقل زمینی، شامل زمان ترانزیت نیز محاسبه می‌شود.

اطلاعات درباره اسناد و امضاهای مورد نیاز و زمان تکمیل هر مرحله اداری توسط بنگاه‌های باربری، خطوط کشتی‌رانی، حق‌العمکاران گمرکی و مقامات بندری با استفاده از چند فرض به شرح زیر تهیه می‌شود:

۱. محصول مبادله شده در یک بار کانتینری کامل (۲۰ فوتی) حمل می‌شود.

۲. این محصول جزو کالاهای خطرناک نبوده، نیاز به یخچال نداشته و از استانداردهای بین‌المللی سلامت و ایمنی محیط زیست برخوردار است. در جمع‌آوری این اطلاعات چندین گروه محصول شامل منسوجات، پارچه، وسایل منزل، قهوه، چای، کاکائو و ادویه‌جات مورد نظر قرار گرفته است.

جدول کادر ۹-۱ تعداد روزهای صرف شده برای انجام مراحل رویه واردات در مناطق

مختلف جهان

مناطق مختلف جهان	اسناد قبل از ورود	جابه‌جایی در بندر و تخلیه	گمرک و بازرسی	حمل و نقل زمینی و انبار	کل زمان
کشورهای توسعه‌یافته	۸	۲	۲	۲	۱۴
شرق آسیا و اقیانوسیه	۱۸	۳	۴	۳	۲۸
آمریکای لاتین و حوزه کارائیب	۲۴	۴	۵	۳	۳۶
خاورمیانه و شمال آفریقا	۲۵	۵	۹	۴	۴۳
اروپای شرقی و آسیای میانه	۲۵	۴	۷	۷	۴۳
جنوب آسیا	۲۴	۶	۷	۱۰	۴۷
جنوب صحرای آفریقا	۳۳	۸	۱۰	۹	۵۹
کل جهان	۲۳	۵	۶	۵	۳۹

Source: Doing Business database.

با این حال سهم آفریقا از تجارت جهانی، نسبت به ۲۵ سال قبل و سهم تجارت خاورمیانه بدون صادرات نفت، کاهش یافته است. دلیل این کاهش آن است که کارآفرینان در این مناطق با موانع بیشماری برای انجام صادرات مواجهند. در مورد کالاهای ساخته شده، مجموع هزینه گمرک و حمل و نقل، بزرگترین هزینه تجارت در کشورهای در حال توسعه است. این هزینه‌ها حتی از هزینه تعرفه بر صادرات، که کشورهای ثروتمند وضع می‌کنند نیز بالاتر است. توافقات تجاری به استثنای توافقات اتحادیه اروپا و موافقتنامه بین کشورهای آمریکای مرکزی با ایالات متحده آمریکا به این هزینه‌ها توجهی ندارند. به همین علت کشورهای انجام‌دهنده اصلاحات نتوانستند بزرگترین موانع پیش‌روی تجارت را در کشور خود برطرف نمایند. به همین دلیل است که در گزارش حاضر (انجام کسب‌وکار) مراحل اداری و زمانی که از طریق گمرک صرف می‌شود و استفاده از زیرساخت‌های تجاری مثل جاده، بندر و انبارداری را بررسی می‌کنیم (کادر ۹-۱).

۹-۱ کشورهای انجام دهنده اصلاحات

۲۵ کشور در سال ۲۰۰۴ میلادی، امور گمرکی یا حمل و نقل تجاری را اصلاح کردند (جدول ۹-۲). مصر در رأس کشورهایی است که به انجام اصلاحات گسترده اقدام نمودند. این کشور یک اداره واحد برای اسناد تجاری ایجاد کرده و ۲۶ تأییدیه مختلف را در ۵ مورد تجمیع کرد. اینک حداکثر سقف زمانی برای ترخیص گمرکی در این کشور دو روز است. این پیشرفت‌ها بخشی از اصلاحات گسترده‌تری است که در مصر انجام شد. در این اصلاحات تعداد طبقات تعرفه‌ای از ۲۷ مورد به ۶ مورد کاهش یافت و مراحل انجام بازرسی‌ها تسهیل گردید. عامل محرک و انگیزه اصلی این اقدامات، در راستای تعامل و همکاری با اتحادیه اروپا است.

جدول ۹-۲ انواع اصلاحات صورت گرفته در کشورهای مختلف در سال ۲۰۰۴

میلادی در خصوص قوانین امور گمرکی و حمل و نقل تجاری

کشورها	اصلاحات
کامرون، کلمبیا، مصر، گواتمالا، جامائیکا، پرو، روسیه	تعیین سقف زمانی محدود در گمرک
فیجی، مجارستان	تشکیل پرونده‌های الکترونیکی
آلمان، پاکستان، اوگاندا، یمن	حذف مجوزهای تجاری
اتریش، جزیره موریس، تیمور شرقی	آشنایی بازرسان با تحلیل ریسک

جدول ۹-۲ انواع اصلاحات صورت گرفته در کشورهای مختلف در سال ۲۰۰۴
 میلادی در خصوص قوانین امور گمرکی و حمل و نقل تجاری

توقف بازرسی‌های قبل از حمل	فیلیپین، رواندا
بهبود زیر ساختار راه‌ها و بنادر	افغانستان، چین، موریتانی، امارات متحده عربی
اتوماسیون پرداخت مالیات تجاری	ایران، پاناما، اسپانیا

Source: Doing Business database.

کشور رواندا در جایگاه دوم کشورهای انجام‌دهنده اصلاحات قرار دارد. در این کشور هم‌اکنون نیازی به انجام بازرسی قبل از تشریفات حمل نیست. اظهارنامه گمرکی را می‌توان به صورت الکترونیکی ارائه نمود. اگرچه هنوز نسخه‌های کاغذی هنگام باربری مورد بازرسی قرار می‌گیرد.

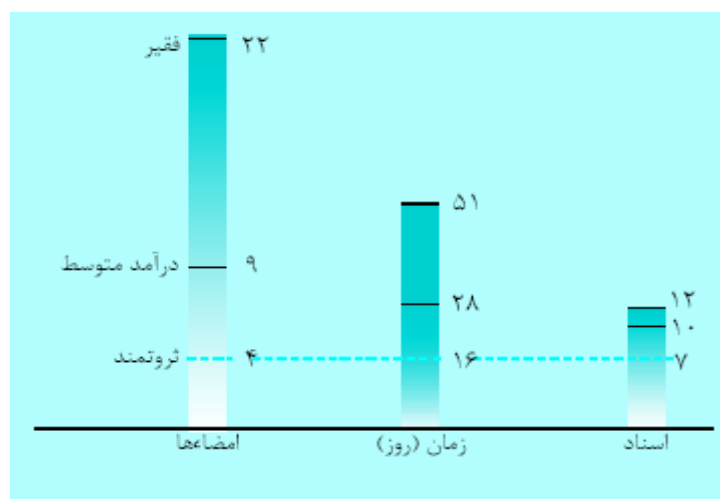
کلمبیا، گواتمالا، پرو و ۴ کشور دیگر، سقف زمانی کمتری برای انجام تشریفات گمرکی تعیین کردند. کلمبیا سقف زمانی را از ۵ روز به ۲ روز، گواتمالا از ۴ روز به ۲ روز و پرو از ۶ روز به ۲ روز کاهش دادند. اگر سقف زمانی مجاز پایان یابد و کالاها از گمرک ترخیص نشود بازرگان می‌تواند ادعای خسارت نماید.

کشورهای فیجی و مجارستان اصلاحاتی انجام دادند تا تشکیل پرونده‌های مربوط به اسناد گمرکی به وسیله سیستم الکترونیکی صورت گیرد. پرونده‌ها قبل از رسیدن کالا به مرز گمرکی تحویل داده شده و معمولاً در عرض ۱ دقیقه تأیید می‌شوند. اکنون ۸۸ درصد محموله‌ها بدون توقف در گمرک از مرز گمرکی عبور می‌کنند. برای مابقی محموله‌ها براساس ارزیابی ریسک، اختطاری فرستاده می‌شود. اسناد مربوط به ۱۰ درصد مبادلات کنترل شده و تنها ۲ درصد کانتینرها بازرسی می‌شوند.

پاکستان الزام به ارائه مجوز واردات و صادرات برای هر محموله را لغو کرد. قبلاً یک بازرگان پاکستانی باید برای هر کالایی که از آن سوی مرز می‌خرید، یک مجوز می‌گرفت. اکنون به جای اینکه مجوز به کالا داده شود، مجوز به شخص بازرگان داده می‌شود و این مجوز تا ۲ سال اعتبار دارد. کشور یمن مجوزدهی به محموله‌های وارداتی را حذف کرده و به جای آن مجوزی کلی برای واردات صادر می‌کند. این اصلاحات موجب صرفه‌جویی در هزینه‌ها شده و دیگر نیازی به رفت و آمدهای مکرر به وزارت بازرگانی وجود ندارد.

در امارات متحده عربی لنگرگاه‌های جدید متعددی به بندر جبل علی افزوده شد. در سال ۲۰۰۴ میلادی حدود ۶ روز طول می‌کشید تا محموله‌ای در این بندر بارگیری شود. اینک

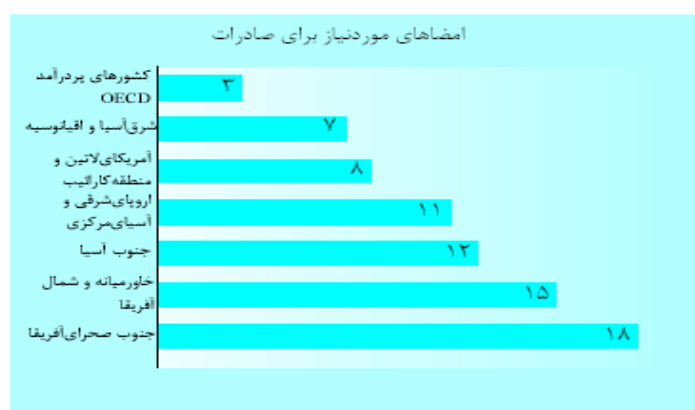
این اقدام به طور متوسط ۱۷ ساعت زمان می برد. پیشرفت های مشابهی در کاهش زمان بارگیری به میزان دو سوم در شانگهای چین اتفاق افتاده است. در موریتانی، بندر نوکچوت به صورت ۲۴ ساعته به فعالیت می پردازد. این بندر قبلاً تنها ۶۰ ساعت در هفته کار می کرد.

Source: Doing Business database.

نمودار ۹-۲ موانع بیشتر برای واردکنندگان در کشورهای فقیر

بیش از نیمی از اصلاحات انجام شده در این خصوص در سال ۲۰۰۴ میلادی در کشورهای فقیر اتفاق افتاده است. اما هنوز به طور متوسط کشورهای فقیر ۳ برابر روز بیشتر، دو برابر اسناد بیشتر و ۶ برابر امضای بیشتر برای واردات نسبت به یک کشور ثروتمند نیاز دارند (نمودار ۹-۲). موانع پیش روی صادرات نیز به همین اندازه زیاد هستند. تجارت در آفریقا طولانی ترین زمان را صرف می کند. به طور متوسط صادرات ۴۵ روز و واردات ۵۹ روز زمان صرف می کند. مقررات در آفریقا معمولاً مستلزم ۱۸ امضا برای صادرات و ۲۸ امضا برای واردات است. علاوه بر کشورهای توسعه یافته، فرایند تجارت خارجی در شرق آسیا نیز در زمان مناسبی صورت می پذیرد (نمودار ۹-۳). کشورهای آمریکای لاتین در رتبه بعدی قرار دارند. بسیاری از اصلاحات اخیر در این کشورها ناشی از توافق نامه های تجارت منطقه ای با ایالات متحده آمریکا بوده است.

Source: Doing Business database.

نمودار ۳-۹: بوروکراسی کمتر در شرق آسیا

۲-۹ موارد مورد نظر در اصلاحات

برای کاهش هزینه‌های مربوط به حمل‌ونقل کالاهای تجاری، سه روش از مؤثرترین راه‌های اصلاحات در سال ۲۰۰۴ میلادی به شرح ذیل هستند:

- تشکیل پرونده الکترونیکی بررسی اسناد تجاری
- استفاده از سیاست ارزیابی ریسک در خصوص انجام بازرسی
- اصلاح منطقه‌ای قوانین امور گمرکی و حمل‌ونقل

یکی دیگر از راه‌های متداول اصلاحات پیمان‌سپاری مدیریت بازرسی و گمرکی قبل از حمل است. البته در اغلب اوقات پیمان‌سپاری نتوانسته است خدمات بهتری ارائه دهد، ضایعات کالاها را کاهش دهد و برخی اوقات نیز موجب افزایش فساد شده است.

جدول ۳-۹: تفکیک کشورها براساس کمترین و بیشترین موانع پیش‌روی صادرات

موضوع: زمان (واحد: روز)

نام کشور	کمترین زمان	نام کشور	بیشترین زمان
دانمارک	۵	بوروندی	۶۷
آلمان	۶	مالی	۶۷
لیتوانی	۶	آذربایجان	۶۹

جدول ۹-۳ تفکیک کشورها براساس کمترین و بیشترین موانع پیشروی صادرات

۶۹	اریتره	۶	سنگال
۷۱	بورکینافاسو	۶	سنگاپور
۸۲	سودان	۶	سوئد
۸۷	چاد	۷	بلژیک
۹۳	قزاقستان	۷	فنلاند
۱۰۵	عراق	۷	هلند
۱۱۶	آفریقای مرکزی	۷	نروژ

موضوع: تعداد اسناد مورد نیاز

نام کشور	کمترین سند	نام کشور	بیشترین سند
دانمارک	۳	ایران	۱۱
اتریش	۴	مغولستان	۱۱
فنلاند	۴	نیجریه	۱۱
آلمان	۴	اکوادور	۱۲
نروژ	۴	لائوس	۱۲
اسپانیا	۴	سوریه	۱۲
سوئد	۴	اوگاندا	۱۳
استرالیا	۵	قزاقستان	۱۴
لیتوانی	۵	رواندا	۱۴
سنگاپور	۵	زامبیا	۱۶

موضوع: تعداد امضاءهای مورد نیاز

نام کشور	کمترین امضاء	نام کشور	بیشترین
آلمان	۱	اتیوپی	۳۳
سوئد	۱	مالی	۳۳
استرالیا	۲	گرجستان	۳۵
اتریش	۲	سودان	۳۵
کانادا	۲	آفریقای مرکزی	۳۸
دانمارک	۲	نیجریه	۳۹

جدول ۹-۳ تفکیک کشورها براساس کمترین و بیشترین موانع پیش‌روی صادرات

۴۰	آذربایجان	۲	استونی
۴۲	جمهوری کنگو	۲	اسرائیل
۴۵	جمهوری دموکراتیک کنگو	۲	زلاندنو
۷۰	عراق	۲	سنگاپور

Source: Doing Business database.

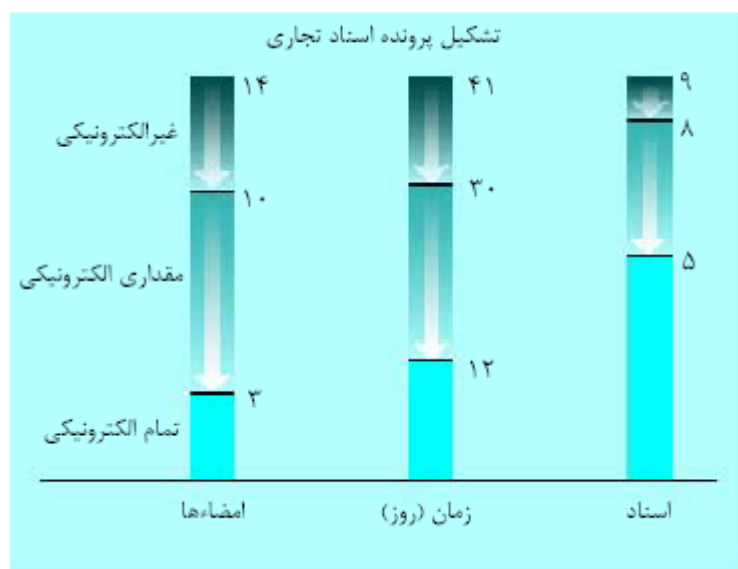
۹-۲-۱ تشکیل پرونده الکترونیکی بررسی اسناد تجاری

در سال ۱۹۸۹ میلادی، سنگاپور با انجام اصلاحاتی اقدام به تشکیل پرونده‌های الکترونیکی برای تمامی اسناد تجاری کرد. ۳۴ اداره دولتی مسئول ترخیص گمرکی، صدور مجوز صادرات و واردات، اخذ عوارض واردات، صدور گواهی مبدا و ارائه آمار بازرگانی خارجی به وسیله شبکه رایانه‌ای تجاری به یکدیگر متصل شدند. هر بازرگان تنها یک فرم را تکمیل کرده و به شبکه تجاری ارسال می‌کند. شبکه تجاری، درخواست تاجر را دریافت و هر بخش آن را به اداره مربوطه ارسال می‌کند، هر بخش سقف زمانی مشخصی برای پاسخ‌گویی دارد. در عرض ۲ سال، زمان ترخیص گمرکی کالاها در سنگاپور از ۴ روز به ۳۰ دقیقه کاهش یافت. تعداد مرسولات پردازش شده سه برابر شد و به ۳۲,۰۰۰ مورد در روز رسید و هزینه رفع و رجوع اسناد تجاری یک سوم کاهش یافت. اصلاحات انجام شده باعث شد سنگاپور از کشورهایی باشد که صادرات از آن به آسانی انجام می‌شود. بنابراین سنگاپور موقعیت خود را به عنوان یک مرکز تجاری جهانی تثبیت نمود (جدول ۹-۳).

بسیاری از کشورهای دیگر نیز از این رویه پیروی کردند. جزیره موریس از میزبانان شبکه تجاری دعوت کرد تا در این کشور به تأسیس فروشگاه اقدام کنند. در سال ۱۹۹۶ میلادی تعداد اسناد مورد نیاز برای صادرات از ۳۶ مورد به ۵ مورد کاهش یافت. زمان ترخیص گمرکی کالاها از ۷ روز به ۲ روز رسید. فناوری تعدیل شده شبکه الکترونیکی تشکیل پرونده‌های تجاری از جزیره موریس به کشور غنا معرفی شد. قبل از انتقال این فناوری به غنا در سال ۲۰۰۳ میلادی، صادرکنندگان ۲۳ مرحله مختلف را در ۲ هفته طی می‌کردند. هر واردکننده نیز موظف بود که ۱۳ کپی از پروانه حمل را به گمرک مربوط تحویل دهد. اکنون ۱۸ درصد کالاها در فرودگاه در ۲ ساعت ترخیص می‌شوند و ۷۵ درصد نیز در همان روز ترخیص می‌گردند. اما در بنادر این کشور هنوز پیشرفت‌ها به‌طور کامل تحقق نیافته است.

بیش از ۲۴ کشور دیگر، که عمدتاً در اروپا، شرق آسیا و آمریکای لاتین قرار دارند، تشکیل پرونده الکترونیکی بررسی اسناد تجاری را اجرا کردند. در کار آفریقا، کشور اوگاندا، بیشترین پیشرفت را داشته است. در آفریقای شمالی، کشور تونس، اسناد الکترونیکی را در سال ۲۰۰۰ معرفی کرد. سه سند گواهی برای تجارت خارجی، اظهارنامه گمرکی و اوراق کنترل فنی به صورت الکترونیکی پردازش می‌شوند. پرداخت عوارض گمرکی و بندری به صورت الکترونیکی انجام شده و برای این اقدام تنها یک ساعت زمان صرف می‌شود. قبل از اصلاحات این اقدام یک روز کامل زمان می‌برد.

در ۵۰ کشور دیگر پیشرفت‌های جزئی صورت گرفته است. در بوتسوانا، برزیل و روسیه، اظهارنامه گمرکی از طریق اینترنت تحویل داده می‌شود. اما سایر اسناد باید به صورت کاغذی ارائه شوند که بندرت عملی هستند. تأخیر در این کشورها کاهش یافته اما این اصلاحات به اندازه کافی انجام نشده است (نمودار ۹-۴).

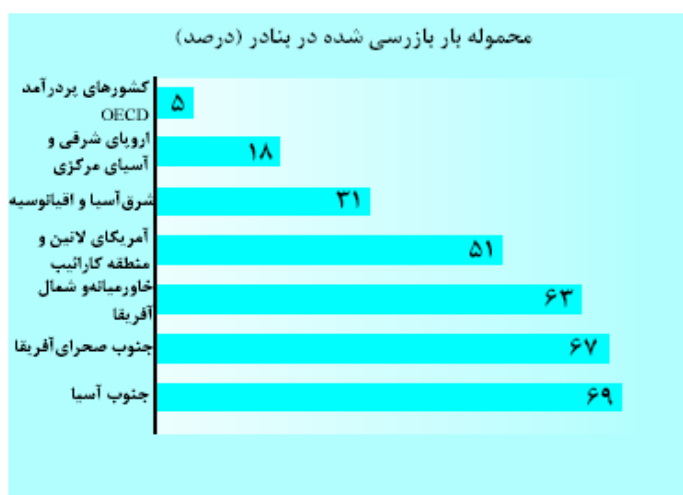

Source: Doing Business database.

نمودار ۹-۴ پرونده‌های الکترونیکی باعث ترکیب مراحل شده و در زمان صرفه‌جویی می‌کند

۹-۲-۲ استفاده از سیاست ارزیابی ریسک در خصوص انجام بازرسی

در آفریقا و جنوب آسیا تقریباً ۷۰ درصد کانتینرهای باری وارداتی هنگام ترخیص گمرکی، مورد بازرسی قرار می‌گیرند (نمودار ۹-۵). در کشورکنیا، بوركینافاسو، مالاوی و مالی و همین‌طور در نپال، پاکستان و سریلانکا تمامی کانتینرها بازرسی می‌شوند. در خاورمیانه بیش از ۶۰ درصد کانتینرها باز شده و مورد بازرسی قرار می‌گیرند. برخلاف این کشورها در کشورهای توسعه‌یافته فقط ۵ درصد واردات بازرسی می‌شود.

Source: Doing Business database.

نمودار ۹-۵ بازرسی‌های زیاد در جنوب آسیا

تفاوت نوع برخورد با واردات در کشورهای توسعه‌یافته به دلیل استفاده از سیاست ارزیابی «ریسک» می‌باشد. این اقدام به این صورت انجام می‌شود که مأمور گمرک، به هنگام دریافت اسناد بار اطلاعات مربوط را وارد رایانه می‌کند. این اطلاعات توسط برنامه‌ای نرم‌افزاری، پردازش شده و احتمال اینکه محموله باید بازرسی شود را محاسبه می‌کند. احتمال برآورد شده براساس اطلاعاتی از قبیل کسب و کار، مؤسسه حمل و نقل، ماهیت کالاها و مقصد کالا محاسبه می‌شود. در برخی کشورها، کانتینرها برای تعیین وزن و شکل اشیاء داخل آن، اسکن می‌شوند. اگر مورد مشکوکی دیده نشود، کانتینر چراغ سبز گرفته و از

گمرک عبور می‌کند. اگر احتمال برآورد شده بیشتر از ریسک معین باشد، چراغ زرد روشن شده و اسناد به طور کامل کنترل می‌شوند ولی مهر و موم کانتینر باز نمی‌شود. در سطح بالاتری از احتمال، چراغ قرمز روشن شده و کانتینر برای بازرسی باز می‌شود. با اجرای این سیستم در کشور مکزیک سقف بازرسی‌های انجام شده به ۱۰ درصد محموله‌ها کاهش یافت. در تایلد میزان بازرسی تنها ۱۵ یا ۲۰ درصد کل محموله‌ها را شامل می‌شود. کشف کالاهای قاچاق نیز با اعمال این رویه افزایش پیدا کرده است.

استفاده از سیاست ارزیابی ریسک موجب کاهش تأخیرهای انجام شده در تشریفات گمرکی می‌شود. ۱۰ سال قبل در کشور پرو تقریباً ۲۰ روز طول می‌کشید تا محموله‌ای از گمرک ترخیص شود. در سال ۲۰۰۰ میلادی با استفاده از مالیات ارزیابی ریسک، کالاهایی که در مسیر سبز قرار می‌گرفتند در عرض ۹۰ دقیقه ترخیص شده و کالاهایی که در مسیر قرمز بودند نیز یک روزه ترخیص می‌شدند. براساس قانون مربوطه تنها ۱۵ درصد کالاها را می‌توان از طریق مسیر قرمز عبور داد.

استفاده از فواید ناشی از سیاست ارزیابی نسبی بر ریسک بستگی به داده‌هایی دارد که در این روش از آن‌ها استفاده می‌شود. اگر هیچ اطلاعاتی وجود نداشته باشد که بتوان مشخصات بازرگانان، مؤسسات حمل‌ونقل و غیره را تهیه نمود حتی پیچیده‌ترین نرم‌افزار ارزیابی ریسک نیز قابل استفاده نخواهد بود. به همین دلیل اصلاحات انجام شده در خصوص ارزیابی ریسک در کشور تیمورشرقی که در سال ۲۰۰۴ میلادی آغاز شد هنوز به نتایج قطعی نرسیده است.

۹-۲-۳ اصلاح منطقه‌ای قوانین امور گمرکی و حمل‌ونقل

این موضوع که کشوری در خشکی محصور شده باشد مسئله خوشایندی محسوب نمی‌شود، با این حال در اروپا، میان بازرگانان کشورهای که از اطراف در خشکی واقع‌اند با کشورهای که به دریا دسترسی دارند تفاوتی وجود ندارد.

برای انتقال کالای وارداتی از بندر هامبورگ (آلمان) به برلین (آلمان) یک روز زمان صرف می‌شود و دقیقاً ۲ روز دیگر زمان صرف می‌شود تا کالای وارداتی مذکور به شهر براتیسلاوا (اسلواکی) که محصور در خشکی است، منتقل شود. با تشکیل اتحادیه اروپا، به محض اینکه کالایی وارد این اتحادیه شود بدون توقف می‌تواند از مرز کشورهای مختلف عبور کند و نیازی به انجام نظارت‌های اضافی وجود ندارد.

کارآفرینان کشورهای آفریقایی اگر کالایی را به کشورهای محصور در خشکی وارد کنند

با تأخیرهای ۶۵ روزه مواجه می‌شوند اما اگر این واردات از طریق بنادر کشورهایی که با دریا در ارتباط هستند انجام شود، انجام تشریفات گمرکی تنها ۳۸ روز به طول می‌انجامد. علی‌رغم این مشکلات دلیلی وجود ندارد که کشورهای محصور در خشکی مانند بوركینافاسو، مالی و نیجر و سایر کشورهای غرب آفریقا نتوانند از برخی اصلاحات جامعه اروپا تقلید کرده و از فهرست دشوارترین کشورها برای واردات خارج شوند (جدول ۹-۴). در جنوب قاره آفریقا، کشورهای بوتسوانا، نامیبیا، لسوتو و آفریقای جنوبی از فرم‌های گمرکی مشترکی استفاده می‌کنند. این اقدام باعث کاهش مراحل اداری و هزینه‌ها شده است. گام بعدی این کشورها در راستای اصلاحات، حذف موانع و کنترل‌های مرزی و ایجاد قوانین حمل‌ونقل هماهنگ خواهد بود.

جدول ۹-۴ تفکیک کشورها براساس کمترین و بیشترین موانع پیش‌روی واردات

موضوع: زمان (واحد: روز)

نام کشور	کمترین زمان	نام کشور	بیشترین زمان
دانمارک	۵	نیجریه	۸۹
آلمان	۶	رواندا	۹۲
سوئد	۶	افغانستان	۹۷
فنلاند	۷	چاد	۱۱۱
نروژ	۷	سودان	۱۱۱
هلند	۸	آفریقای مرکزی	۱۲۲
سنگاپور	۸	بوروندی	۱۲۴
اتریش	۹	قزاقستان	۱۲۷
بلژیک	۹	عراق	۱۳۵
ایالات متحده آمریکا	۹	ازبکستان	۱۳۹

موضوع: تعداد اسناد

نام کشور	کمترین سند	نام کشور	بیشترین سند
دانمارک	۳	آذربایجان	۱۸
فنلاند	۳	قزاقستان	۱۸
سوئد	۳	قرقیزستان	۱۸
آلمان	۴	سوریه	۱۸
ایرلند	۴	ازبکستان	۱۸
هلند	۴	بوروندی	۱۹

جدول ۹-۴ تفکیک کشورها براساس کمترین و بیشترین موانع پیشروی واردات

۱۹	عراق	۴	نروژ
۱۹	نیجریه	۴	انگلستان
۱۹	رواندا	۵	اتریش
۱۹	زامبیا	۵	ایالات متحده آمریکا

موضوع: تعداد امضاءها

نام کشور	کمترین امضاء	نام کشور	بیشترین امضاء
کانادا	۱	جمهوری کنگو	۵۱
دانمارک	۱	نیجر	۵۲
فنلاند	۱	آذربایجان	۵۵
آلمان	۱	بروندی	۵۵
هلند	۱	افغانستان	۵۷
سوئد	۱	مالی	۶۰
بلژیک	۲	نیجریه	۷۱
ایسلند	۲	آفریقای مرکزی	۷۵
زلاندنو	۲	عراق	۷۵
سنگاپور	۲	جمهوری دموکراتیک کنگو	۸۰

Source: Doing Business database.

۹-۲-۴ پیمان‌سپاری امور مربوط به بازرسی قبل از حمل و مدیریت گمرکی به

بخش غیردولتی

هنگامی که اعتبار سازمان گمرک به دلیل تأخیرهای طولانی در ارائه خدمات یا وجود فساد آسیب می‌بیند، با انجام اصلاحاتی ارائه این خدمات به شرکت‌های خصوصی محول می‌شود. انجام این اصلاحات در کشور بلغارستان در سال ۲۰۰۲ میلادی با نتایج موفقی مواجه بود. درآمد سالانه گمرک در سال بعد انجام اصلاحات مذکور ۱۸ درصد افزایش یافت که تقریباً رقمی معادل ۵۰۰ میلیون دلار برآورد می‌شود. تعداد جریمه‌های اخذ شده از کالای موضوع جرم قاچاق سه برابر شده و به رقمی معادل ۱۲،۰۰۰ دلار در سال رسید.

البته انجام اصلاحات در این زمینه به ندرت به موفقیت‌های مطلوبی دست پیدا می‌کند. در سال ۱۹۹۶ میلادی، کشور موزامبیک، انجام امور گمرکی را به بخش خصوصی واگذار نمود. در سال ۱۹۹۹ میلادی مشاهده شد که تنها تعداد اندکی از اهدافی که در قرارداد مربوط به

پیمان‌سپاری تعیین شده بود به دست آمد. با این حال نکات مثبتی مانند سه برابر شدن کشف محموله‌های قاچاق که از ۵۵۹ مورد در سال ۱۹۹۷ به ۱۷۰۹ مورد در ۱۹۹۹ رسیده است نیز مشاهده می‌شود. اما تأخیر در انجام خدمات مربوط به رویه‌های گمرکی همچنان همانند قبل با موانع و مشکلاتی روبه‌رو بوده است. درآمد گمرکی نیز تنها اندکی افزایش یافت و دلیل اصلی آن را می‌توان در افزایش حجم تجارت دانست. علی‌رغم مشکلات مذکور قرارداد منعقد شده با بخش خصوصی در خصوص پیمان‌سپاری انجام خدمات مربوط به امور گمرکی به امید دستیابی به نتایج مطلوب تمدید شد. در برخی کشورهای دیگر نیز پیمان‌سپاری فعالیت‌ها به بخش دولتی به عنوان عاملی در راستای افزایش فساد قلمداد می‌شود و پرونده‌هایی نیز که برای معامله با فساد به وجود آمد، تشکیل نشده است.

در بسیاری از کشورهای در حال توسعه، پیمان‌سپاری امور مربوط به بازرسی قبل از حمل با نتایج منفی روبه‌رو بوده است. کشورهای آنگولا، بنین، جمهوری کنگو، ساحل عاج و توگو به پیمان‌سپاری مدیریت بازرسی کالاها اقدام نمودند. در این خصوص دو شکایت عمده مطرح است. نخست اینکه شرکت‌های بازرسی خصوصی، برای افزایش درآمد تمایل دارند تا مقررات جدیدی برای اجرایی ساختن بازرسی قبل از حمل تمامی محموله‌ها وضع شود. این اقدام موجب افزایش هزینه تجارت می‌شود. دوم اینکه شرکت‌های بازرسی خصوصی، علاوه بر اسنادی که گمرک تاکنون دریافت می‌کرد، مراجعین را به تکمیل فرم‌های مخصوص به خود نیز ملزم می‌کند. اگر کالاها به کشوری صادر شود که بازرسی قبل از حمل در آن کشور به شرکتی متفاوت با شرکت کشور مبدأ سپرده شده است، تشریفات گمرکی به تکمیل ۳ برابر فرم بیشتر نیاز دارد. برای مثال این مسئله برای صادرکنندگان کشور آنگولا که به توگو کالا صادر می‌کنند، روی می‌دهد.

۳-۹ دلایل انجام اصلاحات

در کشورهای در حال توسعه، هزینه انجام معاملات تجاری در مورد کالاهای ساخته شده، که شامل هزینه انجام امور گمرکی و هزینه حمل و نقل می‌شود، بیش از هزینه تحمیلی تعرفه‌ها در اتحادیه اروپا و ایالات متحده آمریکا است. هزینه تشریفات اداری معادل بیش از ۱۰ درصد ارزش صادرات در کشورهای در حال توسعه می‌باشد. هزینه‌های تجاری در کشور گرجستان ۱۴ درصد و در کشور نیجریه ۱۸ درصد ارزش صادرات را شامل می‌شود. همچنین عدم کارایی امور گمرکی و حمل و نقل تجاری ناکافی موجب می‌شود که بنگاه‌ها مجبور شوند موجودی

کالای بیشتری در انبار نگه دارند که این امر ۴ تا ۶ درصد به هزینه‌های تولید می‌افزاید. با این شرایط تولید در «زمان به موقع» به یک رویا تبدیل می‌شود.

کشورهایی که از امور گمرکی و حمل‌ونقل تجاری کارا برخوردارند، به اسناد و امضاهای کمتری نیاز دارند و در نتیجه زمان کمتری نیز برای انجام مراحل اداری و تشریفات گمرکی مربوط به رويه‌های صادرات و واردات اختصاص می‌دهند (نمودار ۹-۶). در این کشورها فعالیت صادرکنندگان آسان‌تر است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که هر روز تأخیر اضافی در حمل‌ونقل، معادل ۰/۵ درصد ارزش کالا برای کالاهای صادر شده با کشتی یا راه‌آهن هزینه دارد.

Source: Doing Business database, WEF (2004), World Bank (2005d).

نمودار ۹-۶ قوانین دست‌وپاگیر بیشتر در تجارت = تجارت کمتر و رشوه بیشتر

به عبارت دیگر، اگر حمل‌ونقل کالایی ۲۰ روز به طول می‌انجامد و با انجام اصلاحاتی بتوان زمان حمل‌ونقل را به ۱۰ روز کاهش داد، به میزان ۵ درصد ارزش کالا، برای صادرکننده صرفه‌جویی ایجاد خواهد شد. حتی کشورهای فقیر نیز می‌توانند در این زمینه به پیشرفت‌های قابل قبول دست پیدا کنند. زیرا بار مالی تحمیل شده ناشی از مراحل پیچیده اداری، بیشتر از زیربناهای حمل‌ونقل ضعیف و عقب‌مانده، هزینه ایجاد می‌کند.

مواجهه بازرگانان با تأخیرهای طولانی در انجام تشریفات گمرکی و تقاضای متعدد رشوه، موجب می‌شود که آنان از عبور از مرزهای گمرکی مجاز اجتناب کنند و کالاها را از طریق قاچاق ارائه نمایند. ورود کالا از طریق قاچاق موجب می‌شود که نظارتی بر کیفیت کالای وارد

شده صورت نپذیرد و درآمدهای پیش‌بینی شده از راه مالیات بر واردات نیز حاصل نشود. در بسیاری از کشورهای توسعه‌نیافته مانند بوروندی هزینه‌های حمل‌ونقل و گمرک به عنوان بزرگترین مشکل بنگاه‌ها محسوب نمی‌شود. زیرا با توجه به وجود درآمد سالانه بسیار اندک، تقاضا برای دریافت کالاها در سطح پایینی است و عمده کالاها، لوکس محسوب می‌شود و این امر تأثیر بیشتری بر فعالیت بنگاه دارد. در ضمن مراجعات مکرر پلیس به بنگاه‌ها جهت اخذ رشوه نیز به عنوان مانعی پیش‌روی فعالیت بنگاه محسوب می‌شود. علی‌رغم این موضوعات، کاهش هزینه‌های تجاری به عنوان راهکار مناسبی جهت ارتقای فضای کسبوکار بنگاه‌های اقتصادی می‌تواند در دستور کار قرار گیرد.

۱۰ اجرای قراردادهای

مدیر یک بنگاه منسوجات در کشور تیمور شرقی، تجربه خود در برخورد با دادگاهها را چنین خلاصه می‌کند: هیچکدام از بنگاههای فعال در این کشور در مواقع بروز اختلاف از دادگاهها استفاده نمی‌کنند. زیرا در دادگاههای این کشور هر فردی که رشوه بیشتری پرداخت نماید رأی دادگاه به نفع او صادر خواهد شد. با این شرایط وصول طلب با استفاده از دادگاهها بیشتر به یک معجزه شبیه است. حل اختلاف تجاری در این کشور مستلزم انجام ۶۹ مرحله اداری است و این فرایند ۹۹۰ روز طول می‌کشد. یک بنگاه برای وصول طلب ۱۰۰۰ دلار خود باید ۱۸۰۰ دلار برای هزینه‌های دادگاه و حق‌الزحمه وکیل بپردازد. این شرایط موجب شده است که تیمور شرقی یکی از دشوارترین کشورها برای اجرای قراردادهای شناخته شود (جدول ۱۰-۱).

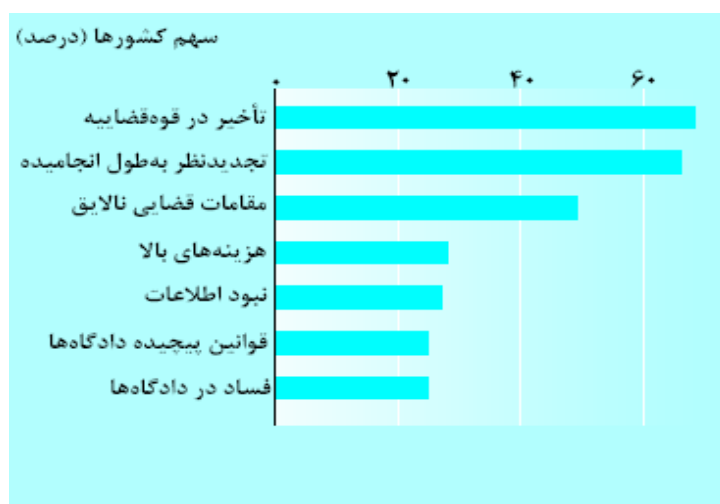
جدول ۱۰-۱ تفکیک کشورها براساس آسانترین و دشوارترین

وضعیت اجرای قراردادهای

دشوارترین	آسانترین
بنین	نروژ
فرقیستان	دانمارک
جمهوری کنگو	ژاپن
سوریه	ژلاندنو
چاد	ایسلند
سودان	تونس
کامرون	لیتوانی
آفریقای مرکزی	یونان
جمهوری دموکراتیک کنگو	سوئیس
تیمور شرقی	ایالات متحده آمریکا

Source: Doing Business database.

علی‌رغم ناکارایی شدید دادگاه‌ها در تیمور شرقی، امکان بهبود اوضاع در هر کشوری وجود دارد. عمده‌ترین شکایت به موضوع تأخیر دادگاه‌ها و اجرای حکم پس از اعلام رأی قاضی برمی‌گردد (نمودار ۱۰-۱). دومین شکایت، مربوط به موضوع طولانی بودن مراحل تجدیدنظر است. سومین موضوع، به عدم صلاحیت و شایستگی منشی دادگاه، ضابط قضایی و سایر مقامات مرتبط است. در ۴۳ کشور، معضل فساد به عنوان یک مشکل جدی مطرح است.

Source: Doing Business database.

نمودار ۱۰-۱: بزرگترین مانع اجرایی یک قرارداد چیست؟

در سال ۲۰۰۴ میلادی ۱۶ کشور رویه‌های اجرای قراردادها را اصلاح کردند. کشور صربستان و مونتنگرو تقریباً ۴۰۰ روز از زمانی که صرف مراحل دادگاه می‌شود را کاهش داد. کشورهای قزاقستان، لتونی، اسلوانی و ویتنام نیز تأخیرها را کاهش دادند. رایج‌ترین روش انجام اصلاحات در این زمینه، کارآمدسازی تجدیدنظرخواهی‌ها و تعیین سقف زمانی برای تشکیل پرونده است. پنج کشور برزیل، برونیدی، جمهوری چک، رومانی و رواندا قوانینی وضع کردند تا مطمئن شوند بدهکاران از این فرایند سوءاستفاده نمی‌کنند. با انجام این اصلاحات و صرفه‌جویی در زمان و هزینه، بنگاه‌ها توانستند از دادگاه‌ها استفاده نمایند. در کشور اوگاندا پس از انجام اصلاحات مشابه در سال ۲۰۰۲ میلادی، تعداد

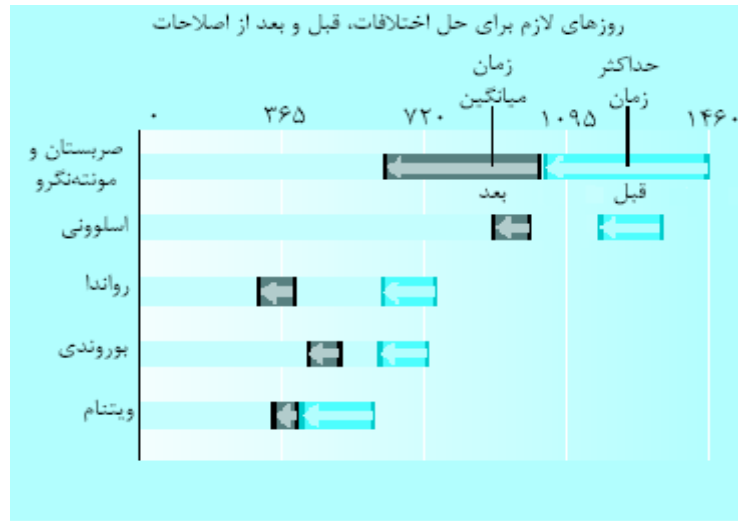
پرونده‌های تجاری تشکیل شده ۶۲ درصد افزایش یافت. فعالان اقتصادی اذعان داشتند که بعد از انجام اصلاحات آنان به دادگاه‌ها ایمان و اعتماد بیشتری پیدا کردند و مقامات دولتی (رئیس‌جمهور) در سخنرانی‌ها به نکاتی در خصوص اهمیت قضات اشاره می‌کنند.

۱-۱۰ کشورهای انجام دهنده اصلاحات

کشور صربستان و مونتنگرو که در سال ۲۰۰۳ میلادی طولانی‌ترین تأخیر در مراحل دادگاهی را داشت با انجام اصلاحاتی روزهای تأخیر را از ۱۲۰۸ به ۶۳۵ روز کاهش داد. دو قانون جدید در این کشور درباره رویه‌های مدنی و اجرایی احکام قضایی تصویب شد. براساس این قوانین سقف زمانی مشخص تعیین گردید. برای مثال فرد بدهکار تنها ۳ روز پس از رأی قاضی، فرصت درخواست تجدیدنظر دارد. پیش از این، انجام این مراحل می‌توانست ۱۰ ماه طول بکشد.

قاره آفریقا از ناکارترین دادگاه‌ها برخوردار است. اما دو کشور برونیدی و رواندا اصلاحات خوبی در سال ۲۰۰۴ میلادی انجام دادند. برونیدی آیین‌نامه‌ای جدید برای وصول بدهی‌ها ارائه کرد که مراحل و بیانیه کتبی خلاصه‌تری دارد. همچنین در این آیین‌نامه زمان مشخص شده برای تجدیدنظرخواهی از ۶۰ روز به ۳۰ روز کاهش یافت. اجرای حکم با انجام این اصلاحات علاوه بر مأموران دادگاه‌ها توسط ضابط خصوصی نیز می‌تواند انجام شود. اصلاحات مشابهی در کشور کلمبیا در سال ۲۰۰۳ میلادی و در کشور اسلواکی در سال ۲۰۰۲ میلادی انجام گرفت که با موفقیت‌های فراوانی روبه‌رو بوده است.

کشور رواندا برای انجام جلسات محاکمه دادگاه در خصوص دادخواهی مربوط به موضوعات تجاری، مالی و مالیاتی کمیته‌های تخصصی جداگانه‌ای ایجاد کرد. با انجام این اصلاحات یک قاضی حرفه‌ای می‌تواند بر روی چندین پرونده نظارت کند و دو قاضی معمولی به وی کمک کنند. قبلاً برای انجام این امور به یک هیئت منصفه و ۳ قاضی نیاز بود. هر چند تاجران اذعان دارند که در ابتدا نسبت به تغییرات و اصلاحات انجام شده بدگمان بوده‌اند اما اینک این اصلاحات را باور دارند. پرونده‌هایی که سال‌ها در دادگستری بایگانی می‌شدند حال با انجام این اصلاحات در عرض چند ماه حل‌وفصل می‌شوند. با این حال مسائل و مشکلات بزرگی هنوز باقی مانده‌اند. برای مثال برخی کمیته‌ها به‌خاطر کمبود قاضی آموزش دیده هنوز فعال نشده‌اند.

Source: Doing Business database.

نمودار ۱۰-۲ اصلاحات موجب کاهش زمان در دادگاه‌ها برای کارآفرینان می‌شود

در ۱۰ کشوری که در رأس اصلاحات قرار دارند زمان حل‌وفصل اختلافات به‌طور متوسط ۱۲ درصد کاهش یافت. در کشور صربستان و مونتنگرو تأخیرها ۳۸ درصد و در کشور رواندا ۲۲ درصد کاهش پیدا کرد (نمودار ۱۰-۲). انجام اصلاحات هزینه‌ها را نیز کاهش داده است. برای مثال در رواندا حق الزحمه وکلا ۱۵ درصد کاهش یافت. رایج‌ترین روش اصلاح دادگاه‌ها در سال ۲۰۰۴ میلادی که ۷ کشور به انجام آن اقدام کردند، کاهش تأخیر در فرایند درخواست تجدیدنظر است (جدول ۱۰-۲). کشورهای بوروندی، رومانی و رواندا از روش استماع مجدد قاضی‌ای که بر پرونده اولیه اشراف داشته و شواهد را بررسی نموده است استفاده نمودند. این روش به جای تجدیدنظر اولیه مورد استفاده قرار گرفته و زمان قابل ملاحظه‌ای را صرفه‌جویی می‌کند. قبلاً قضات دادگاه تجدیدنظر شواهد را از ابتدا بازبینی می‌کردند. اینک آن‌ها به‌جای شواهد، فرایند را مرور می‌کنند. در کشورهای برزیل و صربستان و مونتنگرو سقف زمانی مشخصی برای تشکیل پرونده تجدیدنظر تعیین شد. این اصلاحات همانند حمله‌ای به فرایند قبلی بوده و روشن است که توازنی باید بین حقوق بدهکار و بستانکار برقرار باشد. با این حال روند کارآمدسازی درخواست‌های تجدیدنظر نشان می‌دهد که تأخیرهای بیش از حد، جامعه را از عدالت محروم می‌سازد. بیش از یک فرایند

تجدیدنظر، حتی با نیت خیرخواهانه امکان سوءاستفاده را بیشتر می‌کند. دومین اصلاح رایج که در ۶ کشور انجام شد، کاهش زمان اجرای حکم است. ایجاد نظام مدیریت مورد به مورد در دادگاه‌ها، اصلی‌ترین اصلاح در اقتصادهای در حال گذار است. در ارمنستان انجام این اصلاحات آن‌چنان مورد پذیرش قرار گرفت که در پربیننده‌ترین برنامه تلویزیونی این کشور، از معاون وزیر دادگستری در یک دادگاه دعوت و از بینندگان درخواست می‌شد تا با پرسش مسائل حقوقی تشخیص دهند که آیا دادگاه‌ها قادر به حل مؤثر اختلافات هستند.

جدول ۱۰-۲ انواع اصلاحات صورت گرفته در کشورهای مختلف در سال ۲۰۰۴ میلادی در خصوص شرایط دادگاه‌ها

نام کشورها	اصلاحات
روسیه سفید، برزیل، برونودی، جمهوری چک، رومانی، رواندا، صربستان و مونتنگرو	کارآمدسازی فرایند تجدیدنظر
آلمان، قزاقستان، لتونی، لهستان، رواندا	کوتاه کردن زمان اجرای حکم
فیلیپین، رواندا، صربستان و مونتنگرو، ویتنام	تعیین سقف زمانی برای احکام صادره
برونودی، لتونی	معرفی صورت‌جلسات دادگاه
اسلوونی	ایجاد مدیریت موردی

Source: Doing Business database.

۱۰-۲ موارد مورد نظر در اصلاحات

دادگاه‌ها باید سریع، عادلانه و کم هزینه باشند. وجود تأخیرهای طولانی همانند کشورهای ایتالیا و گواتمالا (جدول ۱۰-۳) بنگاه‌ها را مجبور می‌سازد تا دنبال ابزارهای دیگری برای حل و فصل اختلافات خود باشند. اگر مراجعه به دادگاه همانند کشورهای تیمور شرقی و جمهوری دموکراتیک کنگو از هزینه‌های بالایی برخوردار باشد معاملات تجاری کمتری صورت می‌پذیرد و کسانی که در این بازار حضور می‌یابند تنها گروه کوچکی از مردم هستند که به واسطه روابط فامیلی قومی یا معاملات قبلی با دادگاه‌ها ارتباط دارند. در این حالت ثروت کمتری خلق می‌شود.

انجام سه نوع اصلاح به شرح زیر در این مواقع ضروری است:

- کاهش تأخیر در فرایند تصمیم‌گیری پرونده‌ها

- کاهش تعداد ارجاع درخواست‌های تجدیدنظر به دادگاه عالی
- ایجاد فضای رقابتی با تعدد مراجع اجرای حکم

۱۰-۲-۱ کاهش تأخیر در فرایند تصمیم‌گیری پرونده‌ها

انجام چهار نوع راهکار اصلاحی، زمان لازم برای اجرای یک قرارداد را کاهش می‌دهد.

۱. ارائه خلاصه مذاکرات یا رویه‌های ساده شده محاکمه،

۲. ساده‌سازی مراحل جمع‌آوری و استماع اظهارات شهود،

۳. تغییر عملیات مدیریت موردی،

۴. استفاده از دادگاه‌های سطح پایین‌تر برای تصمیم‌گیری در خصوص پرونده‌های ساده تجاری.

در خلاصه صورت‌جلسات، طرف اعتباردهنده معامله تنها باید شواهدی از معامله و دال بر عدم پرداخت طرف مقابل به قاضی ارائه نماید. پرونده‌های بدهی همانند گذشته از طریق تحقیقات مقدماتی مجری دادگاه انجام نمی‌شود. در کشور برون‌دیدی، انجام این اصلاحات تقریباً ۳ ماه زمان بازیابی و دریافت طلب را کاهش داد. در کشور لتونی نیز بستانکار می‌تواند بلافاصله پس از استماع رأی دادگاه پرداخت طلب را به مرحله اجرا درآورد. البته تمامی اصلاحات نتایج مطلوبی را فراهم نیاورده است. برای مثال در لهستان یک رویه ساده شده برای مطالبات جزئی تا سقف ۳۰۰۰ دلار وجود دارد. اما عده کمی از این رویه استفاده می‌کنند. علت عدم استقبال، دسترسی محدود و حق الزحمه بالای دادگاه است که برابر با رویه‌های جاری به فعالیت می‌پردازد.

جدول ۱۰-۳ تفکیک کشورها براساس کمترین و بیشترین کارایی دادگاه‌ها در اجرای قراردادهای

موضوع: مراحل اداری (واحد: تعداد)

نام کشور	کمترین مرحله	نام کشور	بیشترین مرحله
استرالیا	۱۱	کویت	۵۲
یونان	۱۴	لاتویس	۵۳
ایسلند	۱۴	امارات متحده عربی	۵۳
نروژ	۱۴	مصر	۵۵
تونس	۱۴	کامرون	۵۸

جدول ۱۰-۳ تفکیک کشورها براساس کمترین و بیشترین کارایی دادگاهها در اجرای قراردادها

۵۸	سیرالئون	۱۴	انگلستان
۶۵	عراق	۱۵	دانمارک
۶۷	سائوتومه و پرنسیپ	۱۵	اوگاندا
۶۷	سودان	۱۶	هنگ کنگ
۶۹	تیمور شرقی	۱۶	ایرلند

موضوع: زمان (واحد: روز)

بیشترین زمان	نام کشور	کمترین زمان	نام کشور
۷۲۱	لبنان	۲۷	تونس
۷۳۰	نیجریه	۴۸	هلند
۹۰۹	جمهوری دموکراتیک کنگو	۵۰	زلاندنو
۹۱۳	اسلوونی	۶۰	ژاپن
۹۱۵	سودان	۶۹	سنگاپور
۹۸۰	لهستان	۷۵	فرانسه
۹۹۰	تیمور شرقی	۷۵	کره
۱۰۱۱	آنگولا	۸۳	دانمارک
۱۳۹۰	ایتالیا	۸۷	نروژ
۱۴۵۹	گواتمالا	۱۱۲	بلژیک

موضوع: هزینه (واحد: درصد بدهی منقضی شده)

بیشترین هزینه	نام کشور	کمترین هزینه	
۶۹/۵	سائوتومه و پرنسیپ	۴/۲	نروژ
۷۲/۲	آفریقای مرکزی	۴/۸	زلاندنو
۹۵/۴	بورکنیافاسو	۵/۲	سوئیس
۱۱۰/۳	گینه نو	۵/۳	دانمارک
۱۱۳/۸	بوتان	۵/۴	کره
۱۲۱/۳	کامبوج	۵/۹	سوئد
۱۲۶/۵	اندونزی	۶/۲	بلژیک
۱۳۶/۵	مالاوی	۶/۵	فنلاند
۱۸۳/۱	تیمور شرقی	۷/۵	ایالات متحده آمریکا
۲۵۶/۸	جمهوری دموکراتیک کنگو	۷/۷	تایوان

Source: Doing Business database.

در ۹۴ کشور جهان، تنها شواهد مکتوب برای قاضی قابل پذیرش است. وقتی قضاات سابقه هر شاهد را می‌شنوند آن را مکتوب و تأیید می‌کنند. مکتوب کردن این موارد چند روز و برخی اوقات هفته‌ها طول می‌کشد. در سال ۲۰۰۴ میلادی، کشور برزیل اظهارات شفاهی شاهدان را در دادگاه‌ها مورد پذیرش قرار داد. در آلمان اگر شاهدان قبلاً در برابر قاضی دیگر درباره موضوع پرونده شهادت داده باشند، قاضی جدید می‌تواند به همان نظرات استناد کند. این اقدام حتی بدون رضایت طرفین پرونده نیز قابل انجام است. اگر قضاات به این نتیجه برسند که شواهد کافی در دست دارند، می‌توانند جلسه را قطع کرده و حکم را صادر نمایند. در کشور فنلاند هم اکنون استماع نظرات شهود اختیاری است. قضاات می‌توانند در مورد برخی پرونده‌ها منحصراً براساس شواهد تسلیم شده تصمیم بگیرند.

مدیریت موردی که در اصلاحات انجام شده در اسلوونی مورد نظر قرار گرفت، مستلزم دو تغییر است. نخست اینکه قضاات در مورد پرونده‌هایی که به آن‌ها ارجاع می‌شود، از ابتدا تا انتها مسئول هستند، بنابراین طرفین پرونده از یک دادگاه به دادگاه دیگر فرستاده نمی‌شوند. دوم اینکه جلسه استماع مقدماتی ماهیت اختلاف را روشن می‌سازد تا طرفین برای جلسه اصلی آماده شوند. مدیریت موردی پرونده در نخستین سال خود توانست زمان میانگین برای حل اختلافات را در اسلوونی ۹۰ روز کاهش دهد.

حق الزحمه و کلا در کشورهایی که مدیریت موردی را اجرا نموده‌اند کمتر است. متوسط هزینه‌های حل یک اختلاف در خصوص بدهی در کشورهایی با مدیریت موردی ۱۵ درصد ارزش بدهی و در کشورهای بدون مدیریت موردی ۲۹ درصد است. علت این اختلاف در هزینه‌ها آن است که پرونده‌ها سریع‌تر به نتیجه می‌رسند. کشور گرجستان مدیریت موردی را در ۱۵ دادگاه به صورت آزمایشی انجام داده است. در این دادگاه‌ها، تعداد پرونده‌های تعیین تکلیف نشده برای بیش از یک سال در ژوئن ۲۰۰۵ حدود ۲۳ درصد نسبت به سال قبل کاهش یافت. این در حالی است که در سایر دادگاه‌ها تعداد چنین پرونده‌هایی تنها ۵ درصد کاهش یافته است.

کشور ویتنام با ارجاع پرونده‌ها به حوزه‌های حقوقی پایین‌تر، ۲ ماه در اجرای قرارداد تسریع ایجاد کرد. دولت توانست این اقدام را تنها با حذف یک ماده قانونی انجام دهد. در این ماده اجازه داده می‌شود که دادگاه‌های استانی پرونده‌هایی را بپذیرند که رقم اختلافی آن‌ها بیش از ۳۲۰۰ دلار باشد. پرونده‌هایی با ارقام محدودتر به دادگاه‌های محلی ارجاع داده می‌شوند. اصلاحات مشابهی در کشور لائوس در سال ۲۰۰۳ میلادی انجام شد که مطابق آن پرونده‌های جمع‌آوری

بدهی به ارزش کمتر از ۲۵۰۰ دلار در دادگاههای محلی رسیدگی می‌شوند.

۱۰-۲-۲ کاهش تعداد ارجاع درخواست‌های تجدیدنظر به دادگاه عالی

استفاده از فرایند درخواست تجدیدنظر در احکام برای اجرای عدالت ضروری است و در تمامی کشورها این موضوع مورد نظر قرار گرفته است. اما ضرورتی ندارد که تمامی پرونده‌ها در دادگاه عالی مورد تجدیدنظر قرار گیرند. چنین سوءاستفاده‌ای در برزیل به طور کامل صورت می‌گیرد. زیرا بدهکاران از این روش برای به تأخیر انداختن اجرای حکم استفاده می‌کنند. در برزیل ۸۸ درصد احکام پرونده‌های تجاری، مورد تجدیدنظر قرار می‌گیرند. در نتیجه دیوان عالی برزیل در هر سال بیش از ۱۱۵۰۰۰ پرونده را رسیدگی می‌کند. در حالی که دیوان عالی ایالات متحده آمریکا به حدود ۲۰۰ پرونده در سال رسیدگی می‌کند زیرا دیوان عالی عمدتاً با مسایل مرتبط با قانون اساسی مرتبط است ولی دادگاه‌های فدرال و ایالتی مرجع اصلی برای تجدیدنظر در پرونده‌های تجاری هستند. این دادگاه‌های واسطه‌ای، مهمترین منبع فرایند مناسب برای درخواست تجدیدنظر هستند. دسترسی به این دادگاه‌ها معمولاً آسان است زیرا زمینه برای ارائه درخواست‌های تجدیدنظر به دیوان عالی محدود شده است.

روش قبلی در جمهوری چک این گونه اقدام می‌نمود که وقتی بدهکار، در خصوص رأی دادگاه بدوی درخواست تجدیدنظر می‌کرد، پرونده به دادگاه تجدیدنظر فرستاده می‌شد. در اغلب موارد رأی نقض شده و پرونده برای محاکمه مجدد به دادگاه بدوی فرستاده می‌شد. اکنون دادگاه تجدیدنظر قدرت بیشتری دارد تا حکم نهایی و لازم‌الاجرا را صادر کند. پرونده‌های کمتری به دیوان عالی ارجاع می‌شود و در نتیجه این فرایند ۴ ماه کمتر زمان صرف می‌نماید.

البته تمامی کشورها این اصلاحات را به درستی انجام نداده‌اند. قانون رویه‌های حقوقی در سال ۲۰۰۴ میلادی در بوریکنافاسو با چند شرط به ارائه مهلتی برای اجرای احکام تجدیدنظر شده می‌پردازد. اگر این مهلت اعطا شود زمان این فرایند دو سال طول می‌کشد و پرونده به دیوان عالی فرستاده می‌شود. این اقدام باعث بیش از دو برابر شدن زمان متوسط اجرای یک قرارداد می‌شود. صدور حکم برای چنین پرونده‌ای به جای ۴۴۶ روز، بیش از ۱۲۰۰ روز به طول می‌انجامد. راه‌حل احتمالی، کسب تعهد و تضمین در ضمن درخواست تجدیدنظر است. بدین ترتیب فرد بدهکار مبلغی را تضمین می‌نماید تا درخواست تجدیدنظر بررسی شود. استفاده از چنین تعهدنامه‌هایی موجب می‌شود تا ضمانت اجرایی احکام پس از استیناف راضی‌کننده باشد. در کشورهایی که نرخ تورم بالا دارند و ارزش پول به سرعت

تضعیف می‌شود باید اجازه تعلق گرفتن بهره به تعهدنامه داده شود.

۱۰-۲-۳ ایجاد فضای رقابتی با تعدد مراجع اجرای حکم

بهترین روش برای سرعت بخشیدن به فرایند وصول بدهی‌هایی که تاریخ سررسید آن‌ها فرا رسیده است، ایجاد فضای رقابتی در اجرای احکام است. کلمبیا با از بین بردن انحصار دادگاه‌ها در اجرای آرای قضات، به انجام اصلاحاتی در سال ۲۰۰۳ میلادی اقدام نمود. با این اصلاحات شرکت‌های خصوصی به سرعت وارد کسبوکار اجرای احکام شدند. در نتیجه زمان مورد نیاز برای انجام این امور تقریباً ۲ ماه کاهش یافت.

کشورهای مجارستان و اسلواکی در ۵ سال گذشته اجرای احکام را به بخش خصوصی واگذار کردند. در کشور هلند نیز اصلاحات سال ۲۰۰۱ میلادی، انحصار موجود را در اجرای احکام لغو کرد. با انجام این اصلاحات شرکت‌ها در اجرای احکام در سطح ملی رقابت می‌کنند. کشورهای قزاقستان و بوروندی نیز این اصلاحات را انجام دادند که موجب شد در کشور قزاقستان دریافت بدهی‌هایی که سررسیدشان فرا رسیده است در کمتر از ۲۰ روز انجام شود. اثرات این اصلاحات در بوروندی کاملاً مشاهده نشده زیرا این فعالیت به تازگی انجام شده است.

۱۰-۳ دلایل انجام اصلاحات

چندین استدلال قوی برای اصلاح شرایط حاکم بر دادگاه‌ها وجود دارد. دلیل اول آنکه اجرای آسان قراردادهای رابطه نزدیکی با وام‌دهی بیشتر بانک‌ها دارد (نمودار ۱۰-۳). یک بررسی از ۲۷ ناحیه قضایی در کشور ایتالیا نشان می‌دهد که به‌طور میانگین رسیدگی به پرونده‌های تجاری ۵۳ ماه یا تقریباً ۴/۵ سال طول می‌کشد، که با استفاده از روش‌های «انجام کسبوکار» مستند شده است. تأخیر در رسیدگی به پرونده‌ها موجب انباشته‌شدن بسیاری از پرونده‌ها می‌شود. در ناحیه قضایی شهر ونیز در ایتالیا که از کارایی مطلوبی برخوردار است تنها ۲۲ مورد پرونده بلاتکلیف و در حال بررسی در هر ۱۰۰۰ نفر وجود دارد. در این منطقه ارائه تسهیلات به بخش خصوصی معادل ۴۰ درصد درآمد سالانه است. ولی در ناحیه قضایی کالابریا که پرونده‌های بررسی نشده، ۵۰ مورد در هر ۱۰۰۰ نفر است، ارائه تسهیلات به بخش خصوصی تنها حدود ۱۰ درصد درآمد سالانه است. نرخ سود وام‌ها نیز تحت تأثیر این موضوع قرار می‌گیرد. بانک‌ها در مناطقی از ایتالیا که از کوتاه‌ترین تأخیر

دادگاه‌ها برخوردارند و ام را با ۴ درصد بهره کمتر از مناطقی که پرونده‌ها را با تأخیر رسیدگی می‌کنند، می‌پردازند.

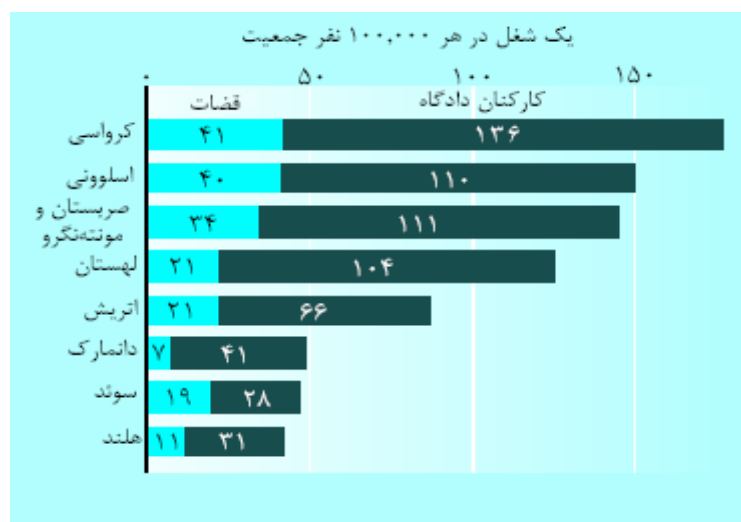
Source: Djankov, Mcleish and Shleifer (2005).

نمودار ۱۰-۳ دادگاه‌های بهتر = اعتبار بیشتر

دلیل دوم اینکه وجود دادگاه‌هایی با کارایی بالا، ورود بنگاه‌های جدید و استخدام توسط بنگاه‌های فعال را افزایش می‌دهد. در اروپای مرکزی و شرقی، وجود رویه‌های دادگاهی پردردسر و زمان‌بر، رابطه مستقیمی با کاهش ۸۰ درصدی تعداد کسب‌وکارهای جدید دارد. این موانع رشد شرکت‌ها را نیز محدود می‌سازند. در مقایسه بنگاه‌ها با شرایط مشابه، در کشورهایی که اجرای قراردادهای در آنها با تأخیر مواجه است، بنگاه‌ها ۱۸ درصد کمتر کارگر استخدام می‌کنند.

دلیل سوم آنکه، انجام اصلاحات، تقاضا برای بودجه دولتی را کاهش می‌دهد. کشورهای کرواسی، لهستان، صربستان و مونته‌نگرو و اسلوانی از بیشترین تعداد قضاات و کادر اداری دادگاهی (به صورت سرانه) در اروپا برخوردار هستند. این کشورها با پیچیده‌ترین مراحل اداری دادگاهی و طولانی‌ترین تأخیر دادگاه‌ها در منطقه مواجه هستند. ساده‌سازی اجرای قراردادهای درخواست برای بودجه بیشتر مورد نیاز دادگاه‌ها را کاهش می‌دهد. برای

مثال بودجه دادگاه‌ها در کشورهای هلند و دانمارک تنها یک چهارم بودجه قضات و کادر اداری مورد استفاده در کرواسی (به صورت سرانه) است (نمودار ۱۰-۴).

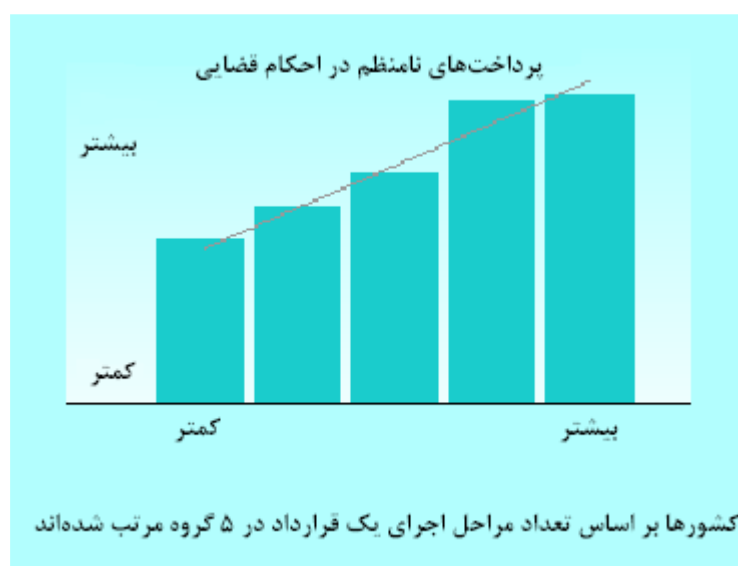

Source: Council of Europe (2004).

نمودار ۱۰-۴ تعداد کارکنان زیاد در برخی دادگاه‌های اروپایی

اگر کشور بلغارستان نیز همانند استونی به اصلاح فرایندهای مربوط به اجرای قراردادها می‌پرداخت و قوانین رویه‌های مدنی را اصلاح می‌نمود، یک سوم بودجه قضایی را می‌توانست به مصارف مناسب‌تری اختصاص دهد. به علاوه فرایند قضایی ساده‌تر، موجب ارجاع پرونده‌های بیشتری به دادگاه‌ها می‌شود که برآورد می‌شود ۴ میلیارد دلار اعتبار تخصیص داده نشده خارج از نظام رسمی قضایی را پوشش می‌دهد. تحلیل‌ها نشان می‌دهد که دقیقاً در ۵ سال، چنین اصلاحاتی می‌تواند حدود ۷۰۰۰۰ شغل ایجاد کند زیرا مبلغ بیشتری برای عملیات کسب‌وکار جدید در دسترس خواهد بود.

دلیل چهارم اینکه سلامت قوه قضائیه در کشورهایی بالاتر است که صدور رأی پرونده‌ها سریع‌تر و مراحل اداری کمتر است (نمودار ۱۰-۵). در این کشورها اگر بنگاه‌ها مشاهده کنند که خدمات حل اختلافات در دادگاه به شکل مطلوبی انجام می‌شود از دادگاه‌ها بیشتر استفاده می‌کنند.

Source: Doing Business database, WEF (2004).

نمودار ۱۰-۵ مراحل اداری کمتر = فساد کمتر

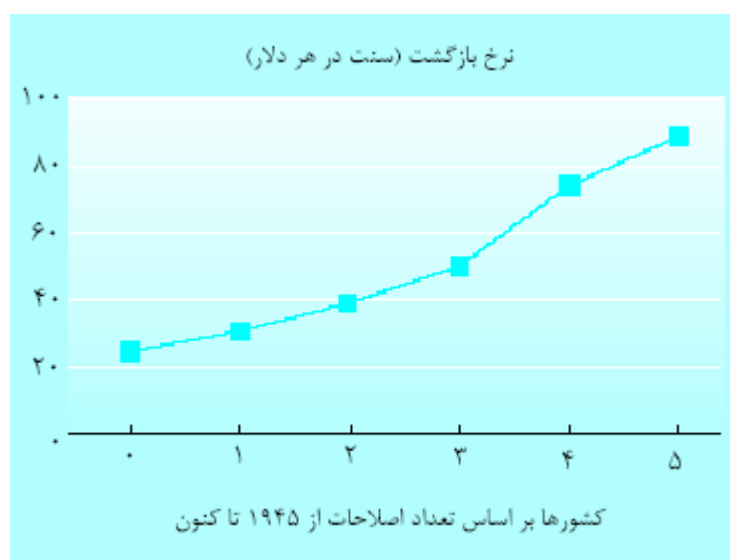
متخصصان حقوقی اغلب استدلال می‌کنند که الزامات و مراحل اداری محکم و سختگیرانه باعث عدالت بیشتری می‌شود. اما حداقل در کشورهای در حال توسعه این موضوع مصداق ندارد. پیچیدگی اداری باعث می‌شود تا فهم و درک فرایند این اقدامات برای بنگاه‌های معمولی مشکل شود. در نتیجه آن‌ها از مراجعه به دادگاه‌ها پرهیز می‌کنند و به گزینه‌های ساده‌تر و اغلب غیررسمی روی می‌آورند. در کشورهایی مانند مصر که از مراحل اداری بیشتری برای اجرای قراردادها برخوردارند، بنگاه‌ها این فرایند را عادلانه‌تر تلقی نمی‌کنند. اما خلاف این موضوع کاملاً صادق است زیرا در نظرسنجی انجام شده توسط بانک جهانی از ۱۰۰۰۰ بنگاه اقتصادی در ۸۲ کشور مشاهده می‌شود که مراحل اداری کمتر، با عدالت و بی‌طرفی بیشتر در نظام حقوقی رابطه دارد. مراحل اداری کمتر باعث افزایش رضایت مراجعان دستگاه قضایی کشور شده و اعتبار آن را افزایش می‌دهد.

۱۱ تعطیل کردن کسب و کار

یک ضرب‌المثل برزیلی عنوان می‌کند که «برای دوستانم، هر چیزی و برای دشمنانم، قانون». در سال ۱۹۸۵ میلادی یکی از تولیدکنندگان برزیلی با مشکلات مالی مواجه شد. هنگامی که شرکت قادر به ادامه فعالیت نبود، کارگران بیکار شدند و هیچ وجه نقدی برای پرداخت حق سنوات کارگران وجود نداشت. مالک بنگاه در سال ۱۹۹۰ میلادی تقاضای تجدید سازمان (ورشکستگی) نمود. فرایند پیچیده دادرسی و تصفیه آغاز شد و قاضی با موارد متعددی از دادخواست‌ها و اختلافات مالی مواجه شد. بنابراین تنها دو سال طول کشید تا فهرست مدعیان و شاکیان تهیه شود. با توجه به این مراحل پیچیده ۱۵ سال بعد از تقاضای ورشکستگی، تنها کمتر از نصف بدهی‌ها تصفیه خواهد شد. کشور برزیل در سال ۲۰۰۴ میلادی قانون جدید ورشکستگی را تصویب نمود. رویه‌های تجدید سازمان به شرکت‌هایی که با مشکل مواجه شده‌اند اجازه می‌دهد تا شانس بیشتری برای اعمال نفوذ بر صورت‌جلسات مذکور داشته باشند. با انجام این اصلاحات اعتباردهندگان بیمه شده، نسبت به مطالبات مالیاتی از اولویت برخوردارند و مطالبات کارگری نیز محدود است. زمان مورد انتظار برای ورشکستگی نصف شده و از ۱۰ سال به ۵ سال رسیده است. اگر قانون جدید برزیل مشابه قانون اسپانیا عمل کند، ۲۰۴ میلیارد رئال (واحد پول برزیل) در عرض ۶ سال به اقتصاد این کشور تزریق می‌شود. اگر این منابع به مصارف تولیدی اختصاص یابد، بیش از ۴۰۰،۰۰۰ شغل ایجاد می‌شود.

بعد از جنگ جهانی دوم کشور برزیل نیز همانند ۸۸ کشور دیگر قانون ورشکستگی را اصلاح کرد. بیش از نیمی از این اصلاحات در ۱۰ سال گذشته و بیشتر در کشورهای ثروتمند اتفاق افتاده است. این اصلاحات معمولاً با نتایج مطلوبی همراه بوده است. نرخ بازیابی دعاوی مدعیان شرکت ورشکسته شامل اعتباردهندگان، کارگران و دولت در

کشورهایی که به انجام اصلاحات اقدام نمودند، بسیار بالاتر است (نمودار ۱۱-۱). دلیل این نتایج آن است که نظام ورشکستگی اصلاح‌شده به بنگاه‌های فعال و پویا اجازه می‌دهد تا از بحران نقدینگی کوتاه‌مدت به سلامت عبور کنند و تنها بنگاه‌های ضعیف به سرعت ورشکسته می‌شوند. هر کشوری باید رویه‌های مؤثری برای تعطیل کردن بنگاه‌های ضعیف یا کمک به بنگاه‌های فعال که مشکلات موقت را تجربه می‌کنند داشته باشد. در این میان در تعداد کمی از بنگاه‌ها از روش ورشکستگی استفاده می‌شود. در کشورهای ثروتمند در طول سال‌های ۱۹۹۹ تا ۲۰۰۳ میلادی به طور متوسط حدود ۱۰,۰۰۰ پرونده ورشکستگی وجود داشته است. اما در کشورهای فقیر کمتر از ۵۰ مورد بوده است. در کشورهای کامرون، گرجستان و لائوس هر کدام کمتر از ۱۰ پرونده در خصوص ورشکستگی وجود دارد.

Source: Doing Business database.

نمودار ۱۱-۱ اصلاحات ورشکستگی ارزش دارد

هر چند این کشورها، با مشکلاتی از لحاظ بنگاه‌های شکست خورده مواجه نمی‌باشند. اما نباید انتظار داشته باشیم رویه‌های پیچیده ورشکستگی باعث احیاء کسب‌وکارها شود. حتی در کشورهای ثروتمند، نرخ تجدید سازمان موفقیت‌آمیز که در آن بنگاه‌ها بدون تغییر

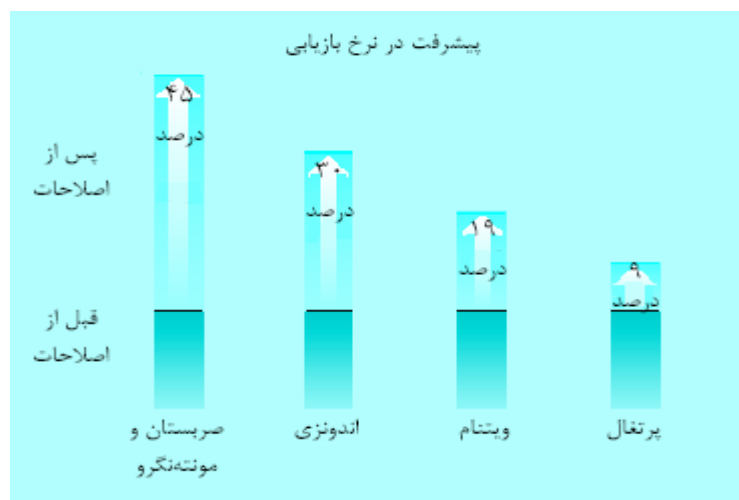
مالکیت و مدیریت از ورشکستگی خارج شوند، بسیار اندک بوده و این شاخص در ایالات متحده آمریکا ۱۲ درصد، در فرانسه ۳ درصد و در انگلستان ۲ درصد می‌باشد. انجام اصلاحات در کشورهای فقیر بهتر است بر بهبود نقاط قوت دعاوی بر بدهی بیمه شده خارج از ورشکستگی متمرکز شده و بنابراین اتکاء و مراجعه به دادگاه‌ها کاهش یابد.

۱-۱۱ کشورهای انجام دهنده اصلاحات

در سال ۲۰۰۴ میلادی قوانین ورشکستگی در ۹ کشور مورد تجدیدنظر قرار گرفت. در هفت کشور برزیل، فنلاند، اندونزی، ژاپن، پرتغال، صربستان و مونته‌نگرو و ویتنام، قوانین ورشکستگی جدیدی به تصویب رسید. اما کشورهای ماداگاسکار و تایلند با متمم‌ها و اصلاحیه‌هایی که به قانون قبلی اضافه نمودند ورشکستگی را پیچیده‌تر ساختند.

تصویب قانون جدید ورشکستگی در پرتغال موجب سرعت بخشیدن به فرایند دادخواهی‌ها شده و قدرت اعتباردهندگان را افزایش داد. در این قانون پیگیری ورشکستگی مورد نظر قرار می‌گیرد. قاضی، سرپرست اموال و بستانکار، به صورت مشترک آینده شرکت را بررسی کرده و تصمیم می‌گیرند که دستور انحلال یا تجدید سازمان شرکت را اعلام کنند. در گذشته، انحلال یا تجدید سازمان شرکت از طریق مراجع دیگری پیگیری می‌شد. اصلاحات جدید، دامنه شرایطی که دادخواهی‌ها را موجب می‌گردد افزایش داده و تقاضا برای ورشکستگی را آسان‌تر می‌سازد. انجام این تغییرات و اصلاحات، زمان لازم برای ورشکستگی را ۶ ماه کاهش داد. نرخ وصول طلب که با استفاده از روش «انجام کسب‌وکار» محاسبه می‌شود از ۶۹ سنت در یک دلار طلب به ۷۵ سنت افزایش یافت (نمودار ۱۱-۲).

با اعمال قانون جدید در سال ۲۰۰۴ میلادی، انتظار می‌رود که نرخ وصول طلب در کشور صربستان و مونته‌نگرو به میزان ۴۵ درصد افزایش یابد و به ۲۹ سنت در هر دلار برسد. در قانون قبلی، تنها تعداد معدودی از شرکت‌های خصوصی از طریق اقامه دعوی اعلام ورشکستگی می‌کردند، زیرا انجام این فرایند تا ۱۲ سال طول می‌کشید. قانون جدید سقف زمانی محدودی تعیین کرد. به این ترتیب طرفین ۵ روز وقت دارند تا مخالفت خود را با رأی صادره اعلام کنند. درخواست تجدیدنظر باید در عرض ۸ روز پس از رأی صورت گیرد و دادگاه ۳۰ روز فرصت دارد تا رأی قطعی در خصوص درخواست تجدیدنظر را صادر کند. این تغییرات موجب شد تا زمان مورد نظر به حدود ۱/۵ سال کاهش یابد.

Source: Doing Business database.

نمودار ۱۱-۲ خروج را در سال ۲۰۰۴ آسان‌تر ساختند

کشورهای شرق آسیا بیشترین اصلاحات را در این مورد انجام داده‌اند. اندونزی و ویتنام، قوانین ورشکستگی را اصلاح و بهبود بخشیده‌اند. قانون جدید اندونزی، تعریف دقیق‌تری ارائه کرد و قانون موضوع را به طور کامل تدوین کرده است. اعتباردهندگان اینک قدرت بیشتری یافته‌اند تا به برنامه‌های تجدید سازمان شرکت رأی دهند. با استفاده از روش «انجام کسب و کار» زمان رأی دادن درباره ورشکستگی ۶ ماه کاهش یافته و نرخ بازیابی طلب از ۱۰ سنت به ۱۳ سنت در هر دلار افزایش یافته است.

از قانون ورشکستگی ویتنام در ده سال گذشته به ندرت استفاده شده است. تنها ۴۵ بنگاه در این کشور، اعلام ورشکستگی کرده‌اند که بسیاری از آن‌ها دولتی بودند. تصویب قانون جدید در سال ۲۰۰۴ میلادی، دادخواست ورشکستگی را آسان‌تر کرده است. تنها یک شرط لازم است. اینکه بنگاه قادر به پرداخت بدهی در زمان موردنظر نباشد. قبلاً بنگاه باید دو سال نیز زیان می‌داد و تلاش به تجدید سازمان می‌کرد. به عبارت دیگر مطالبات اعتباردهندگان بیمه شده، بر مطالبات اداره مالیات اولویت دارد. انجام این اصلاحات موجب ۶ ماه کاهش در فرایند انجام کار می‌شود و نرخ وصول از ۱۶ سنت در یک دلار به ۱۹ سنت رسیده است. اصلاحات در کشور ژاپن نیز فرایند انجام امور ورشکستگی را سرعت داد زیرا به

شرکت‌های بیشتری اجازه داده شد تا در دادگاه‌های تخصصی شهرهای توکیو و اوزاکا حضور یابند و متصدی ورشکستگی، دارایی‌ها را جدای از دیگر مطالبات بفروشد. قبلاً رضایت تمامی اعتباردهندگان برای فروش دارایی‌ها لازم بود و این امر فرایند فروش دارایی‌ها را به تأخیر می‌انداخت. کشور فنلاند با حذف انتصاب سه مرحله‌ای سرپرست اموال، کارایی را بالا برد. اما هزینه‌ها اندکی افزایش می‌یابد زیرا قدرت اجرایی از دادگاه به سرپرست اموال (که هزینه بیشتری دارد) انتقال می‌یابد. هر دو این کشورها ترتیب اولویت مدعیان را تغییر دادند. در کشور ژاپن اکنون متولی ورشکستگی، مالیات و کارکنان و در کشور فنلاند اعتباردهندگان تأمین یافته در اولویت قرار دارند.

با این حال انجام برخی اصلاحات شرایط را بدتر کرده است. یک راهکار رایج برای ایجاد تأخیر در فرایند ورشکستگی، درخواست تجدیدنظر است. در کشور تایلند اقداماتی صورت گرفته است که بدهکاران آسانتر می‌توانند از فرایند درخواست تجدیدنظر سوءاستفاده کنند. براساس قانون مصوب سال ۱۹۹۹ میلادی درخواست تجدیدنظر می‌تواند حکم موقت دادگاه را محدود سازد یعنی تجدیدنظر از احکام طی محاکمه و تجدیدنظر درباره تجدید سازمان امکانپذیر نمی‌باشد. از جنبه مثبت، این اصلاحات حق الزحمه جمع‌آوری دارایی را کاهش داده و هزینه‌ها ۲ درصد کم شد. کشور ماداگاسکار تنها کشوری است که در آفریقا به اصلاحات پرداخت. این کشور نیز به نتایج مطلوبی دست نیافت زیرا براساس این اصلاحات آیین‌نامه تجدید سازمان پیچیده‌ای در این کشور برقرار گردید که تعداد اندکی ورشکستگی دارد بنابراین تأخیرها افزایش یافت.

در چندین کشور دیگر نیز تغییرات اندکی صورت گرفت. کشور مقدونیه مراحل اداری فروش دارایی‌ها را کارآمد کرد و قانون جدید ورشکستگی را در سال ۲۰۰۶ میلادی تصویب نمود. در کشور بوركینافاسو، تعداد قضاات افزایش یافته و زمان معطل شدن پرونده‌های ورشکستگی کاهش یافت. در بوسنی و هرزگوین فقط ۸ ماه از حقوق کارگران، بر اعتباردهندگان تضمین شده اولویت دارد. قبل از اصلاحات در این کشور تمامی حقوق‌های معوقه از اولویت برخوردار بودند. کشورهای شیلی، ایتالیا و اسلواکی تغییراتی را تصویب کردند که در اواخر سال ۲۰۰۵ میلادی اجرا خواهد شد.

۲-۱۱ موارد مورد نظر در اصلاحات

متأسفانه فرایند ورشکستگی در اکثر کشورها به صورتی ناکارا صورت می‌پذیرد. مطالبات

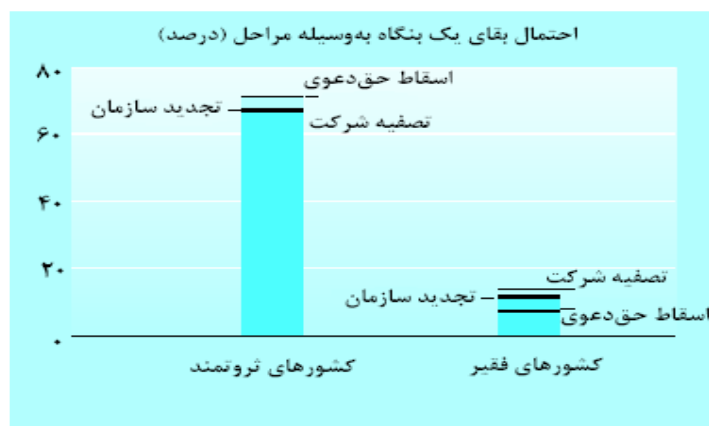
به واسطه تأخیرهای طولانی، هزینه‌های بالا و قوانینی که بنگاه‌های فعال را تعطیل می‌کنند یا بنگاه‌های ضعیف را سرپا نگه می‌دارد از بین می‌رود. به طور میانگین از یک دلار مطالبات تنها ۳۲ سنت برای توزیع میان بستانکاران، اداره مالیات و سایر مدعیان وجود دارد. کشورهای جنوب آسیا با میانگین ۱۷ سنت بدترین نرخ وصول را دارند و پس از آن کشورهای آفریقایی با ۲۷ سنت در رتبه بعدی قرار دارند. تنها در کشورهای توسعه‌یافته و برخی کشورهای با درآمد متوسط اعتباردهندگان می‌توانند نصف یا بیشتر طلب سررسید شده خود را مجدداً دریافت کنند (جدول ۱۱-۱).

کشورهای فقیر می‌توانند با بهبود فرایندهای ضبط رهن و حق دعاوی، نرخ وصول را به آسانی بالا ببرند. در کشورهای با درآمد متوسط، نیز سرعت تصفیه حساب باید در اولویت باشد. سایر اصلاحات مفید در این راستا تهیه تخصص ویژه، محدود ساختن درخواست‌های تجدیدنظر، کاهش قدرت دادگاه‌ها و پرداخت به مسئول اموال برای حداکثرسازی ارزش ملک است. انجام اصلاحات همچنین می‌تواند شامل مواردی به شرح زیر باشد:

- تشویق به استمرار فعالیت کسبوکارهای فعال و پویا
- تشکیل کمیته اعتباردهندگان
- اعطای فرصت مجدد به کارآفرینان جهت شروعی تازه

۱-۲-۱۱ تشویق به استمرار فعالیت کسبوکارهای فعال و پویا

قوانین ورشکستگی کارا، بنگاه‌های ضعیف شده ولی فعال را حفظ می‌کنند. با امید به ارائه فعالیت بنگاه‌های فعال و پویا بیش از ۶ کشور قوانین مربوط به تجدید سازمان را در ۲۵ سال گذشته تصویب کردند. اما تصویب قوانین مربوط به تجدید سازمان به معنای کمک به بنگاه‌های ضعیف نیست تا امور مالی و عملیاتی خود را تجدید ساختار کنند. مراحل تجدید سازمان در کشور آلبانی، هیچ بنگاه فعال و پویایی را حفظ نکرده و نتایج اصلاحات در کشورهایی که بنگاه را از طریق رویه‌های تجدید سازمان پیش می‌برند نشان می‌دهد که هیچ بنگاه فعال و پویایی حفظ نشده است (نمودار ۱۱-۳). مراحل اداری در الجزایر، اکوادور و ویتنام (تا سال ۲۰۰۴) که ملزم به تلاش برای تجدید سازمان قبل از ورشکستگی هستند، به ندرت متضمن ارائه فعالیت یک بنگاه فعال و پویا است.

Source: Doing Business database.

نمودار ۱۱-۳ تجدید سازمان به معنای نجات یافتن بنگاه‌ها نیست

جدول ۱۱-۱ تفکیک کشورها براساس بالاترین و پایین‌ترین کارایی در عملکرد فرایند ورشکستگی

موضوع: زمان (واحد سال)

نام کشور	کمترین زمان	نام کشور	بیشترین زمان
ایرلند	۰/۴	فیلیپین	۵/۷
ژاپن	۰/۶	روسیه سفید	۵/۸
کانادا	۰/۸	ترکیه	۵/۹
سنگاپور	۰/۸	آنگولا	۶/۲
تایوان	۰/۹	عمان	۷
بلژیک	۰/۹	موریتانی	۸
فنلاند	۰/۹	چک	۹/۲
نروژ	۰/۹	برزیل	۱۰
اسپانیا	۱	چاد	۱۰
انگلستان	۱	هند	۱۰

موضوع: هزینه (واحد: درصد ملک)

نام کشور	کمترین هزینه	نام کشور	بیشترین هزینه
کلمبیا	۱	آلبانی	۳۸

جدول ۱۱-۱ تفکیک کشورها براساس بالاترین و پایین‌ترین کارایی در عملکرد فرایند ورشکستگی

۳۸	دومینیکن	۱	کویت
۳۸	فیلیپین	۱	هلند
۳۸	ونزوئلا	۱	نروژ
۴۲	گینه	۱	سنگاپور
۴۲	سیرالئون	۳/۵	بلژیک
۴۲	اوکراین	۳/۵	کانادا
۶۳	چاد	۳/۵	فنلاند
۷۶	آفریقای مرکزی	۳/۵	ژاپن
۷۶	لائوس	۳/۵	تایوان

موضوع: نرخ وصول طلب (واحد: سنت در هر دلار)

پایین‌ترین نرخ	نام کشور	بالاترین نرخ	نام کشور
۲/۹	هائیتی	۹۲/۶	ژاپن
۲/۶	نیجر	۹۱/۳	سنگاپور
۲/۱	زیمبابوه	۹۱/۱	نروژ
۱/۶	جمهوری کنگو	۹۰/۱	کانادا
۰/۶	آنگولا	۸۴/۴	تایوان
۰/۵	برزیل	۸۹	فنلاند
۰	تیمور شرقی	۸۸	ایرلند
۰	لائوس	۸۶/۷	هلند
۰	آفریقای مرکزی	۸۶/۶	بلژیک
۰	چاد	۸۵/۳	انگلستان

Source: Doing Business database.

اتکا به ابزارهایی مانند اعطای حق دعاوی و تسویه حساب‌ها می‌تواند به ادامه فعالیت بنگاه‌ها منجر شود. استفاده از حق دعاوی اغلب به فروش کل بنگاه جهت ارائه به مالکان جدید منجر می‌شود که آن را به صورت یک بنگاه فعال حفظ می‌کند. حتی در شرایط تسویه حساب‌ها نیز در کشورهایی مثل بوتسوانا، دانمارک، لهستان و سوئد بنگاه‌ها به ادامه فعالیت مشغول می‌باشند. با انجام این اقدامات افرادی که به اعطای اعتبار به بنگاه‌ها می‌پردازند از مزایایی برخوردار می‌شوند زیرا ادامه فعالیت بنگاه‌های پویا می‌تواند متضمن

درصد وصول بالاتری باشد. کارگران بنگاه نیز با این اقدام از مزایایی برخوردار می‌شوند زیرا آن‌ها نیز مشاغل خود را حفظ می‌کنند.

علاوه بر استفاده از روش تجدید سازمان، برای ادامه فعالیت بنگاه‌های فعال، روش‌های مناسب‌تری نیز وجود دارد. نخست اینکه الزامی به قطع عملیات بنگاه نباشد. در ۲۵ کشور جهان به محض اینکه دادخواست تسویه حساب‌ها تأیید شد بنگاه‌ها، ملزم به توقف عملیات هستند. دوم اینکه فرایند تسویه حساب‌ها در طولانی مدت انجام نشود. هنگامی که بنگاه‌ها در سومین سال ورشکستگی هستند احتمال ادامه فعالیت بسیار ناچیز است. فرایندهای کوتاه‌مدت به حداکثرسازی ارزش ملک کمک می‌کند و فرایندهای طولانی اغلب باعث کاستن از ارزش دارایی‌های بنگاه می‌شود.

قانون جدید برزیل فروش بنگاه در آغاز ورشکستگی را تشویق کرده و به خریداران اجازه می‌دهد تا دارایی‌ها را بدون مسئولیت‌های مالیاتی و کارگری دریافت کنند. قبلاً فروش دارایی‌ها تنها پس از پایان یافتن دادخواست ورشکستگی صورت می‌پذیرفت و ارزش دارایی‌ها تابعی از مطالبات بنگاه بود. سایر اصلاحات انجام شده نیز مفید هستند. یکی از این اصلاحات به این نکته دلالت دارد که به مسئول اموال اجازه داده می‌شود تا عملکرد قراردادهای باطل یا الزامی کند و یا به بنگاه اجازه می‌دهد تا وام‌هایی که به تازگی دریافت کرده‌اند را مسترد نمایند. این اقدامات احتمال ادامه فعالیت بنگاه را از ۲۲ درصد به ۳۸ درصد افزایش می‌دهد. همچنین مدیریت بنگاه، اجازه اخراج کارکنان را در فرایند ورشکستگی پیدا می‌کند تا به حفظ شرکت کمک کند. انجام این اصلاحات از فواید بسیار زیادی برخوردار است. در کشورهایی که بنگاه‌ها را فعال نگاه می‌دارند میانگین وصول طلب ۵۹ سنت در یک دلار است اما در کشورهایی که به این اقدام نمی‌پردازند این میزان تنها ۲۱ سنت است.

۲-۲-۱۱ تشکیل کمیته اعتباردهندگان

با انجام اصلاحات در کشور فنلاند به اعطاکنندگان اعتبار این اجازه داده شد که به تأسیس کمیته اعتباردهندگان بپردازند تا به مسئول اموال مشاوره دهند. انجام این اقدام برای املاک و مستغلات بزرگ اجباری است. در شش کشور از ۸ کشور که به انجام این اصلاحات اقدام کردند، قدرت اعتباردهندگان افزایش یافت. این اقدام باعث شد که نرخ وصول افزایش یابد. (نمودار ۴-۱۱). علت این افزایش آن است که انجام چنین اصلاحاتی انگیزه اعتباردهندگان را با تجدید سازمان بنگاه‌های فعال و تعطیل کردن بنگاه‌های ضعیف مرتبط می‌سازد و زمانی

که اعتباردهندگان در تصمیمات مشارکت دارند، دادخواست‌ها باعث حداکثر شدن وصول طلب می‌شود و هنگامی که اعتباردهندگان از حق انتخاب در مورد روش ورشگستگی (تجدید سازمان یا تصفیه بنگاه) برخوردارند، تنها زمانی روش تجدید سازمان را انتخاب می‌کنند که احتمال وصول مطالبات بالا باشد.

Source: Doing Business database.

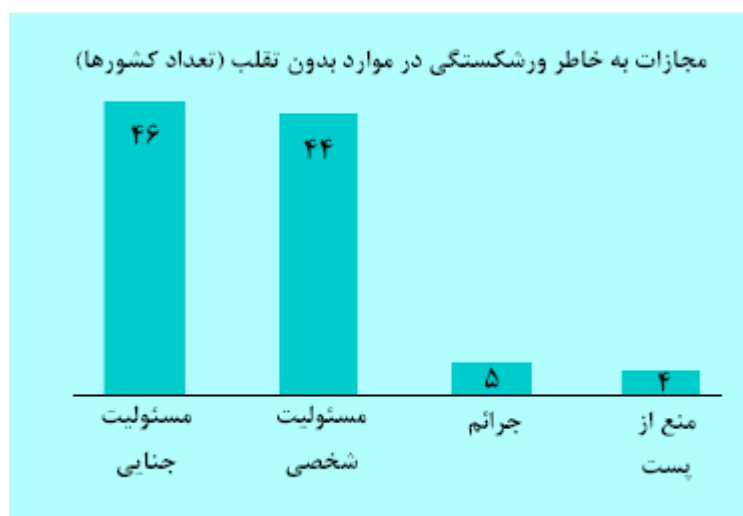
نمودار ۱۱-۴ وصول بالاتر مطالبات در حالت حضور اعتباردهندگان

سایر کشورها نیز به فواید مشارکت اعتباردهندگان در اتخاذ تصمیمات پی برده‌اند. انجام اصلاحات در کشور شیلی و اسلواکی در سال ۲۰۰۵ میلادی به اعتباردهندگان اختیار داد تا هیئت امنای منصوب کنند (انتخاب هیئت امنای تاکنون توسط دادگاه صورت می‌گرفت). با انجام این اصلاحات در کشور اندونزی و برزیل اعتباردهندگان از حق رأی برای تجدید سازمان برخوردار شدند.

۱۱-۲-۳ اعطای فرصت مجدد به کارآفرینان جهت شروعی تازه

در کشور یونان کارآفرینانی که ورشکسته می‌شوند، مجوز تجاری خود را از دست می‌دهند. در

کشور لیتوانی، ورشکستگی حتی با مجازات‌های قضایی مانند کلاهبرداری نیز مواجه است. حکم به چنین جرائمی، اقداماتی رایج هستند. در دو سوم کشورها، مدیران بنگاه‌های ورشکسته را می‌توان به خاطر سهل‌انگاری در انجام کار مجازات کرد، حتی اگر آن‌ها هیچ اقدام فریبکارانه و تقلبی نیز انجام نداده باشند (نمودار ۱۱-۵). در ۳۹ درصد کشورها، به جرائمی مانند محرومیت از اشتغال در سمت‌های دولتی محکوم می‌شوند. متوسط این محکومیت در حدود ۴ سال است که البته در کشورهای لبنان و چاد به ۱۰ سال نیز می‌رسد.

Source: Doing Business database.

نمودار ۱۱-۵ چگونه کارآفرینان ناامید می‌شوند: صادق‌ترین آنها را جریمه کنید

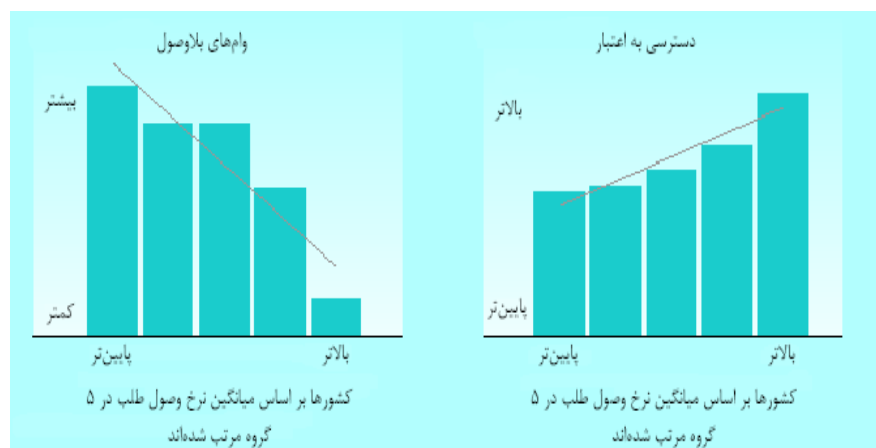
چنین اقداماتی، مانع استفاده صحیح از ورشکستگی می‌شود و کارآفرینی را تضعیف می‌کند. در کشور ایالات متحده آمریکا کارآفرینان در خصوص فضای کسب و کار قبل از اقدام چند فرضیه را آزمون می‌کنند. تنبیه بابت کلاهبرداری توجیه‌پذیر است اما ورشکستگی امری متفاوت است. یک کارآفرین می‌تواند بدشانسی بیاورد یا اشتباه کند. بدهکاران ورشکسته با مشکلات متعدد مواجه هستند، چرا باید با اعمال مجازات‌های حقوقی آن را تشدید کنیم؟ با توجه به این فروض، اصلاح چنین بند قانونی از مجازات‌های قوانین ورشکستگی مورد استقبال قرار گرفت. قوانین جدید در کشور ماداگاسکار مجازات مدیریت را

از انجام مراحل تسویه حساب مجزا می‌کند. این مراحل قبلاً بدون توجه به موضوع کلاهبرداری یکجا صورت می‌پذیرفت. با انجام اصلاحات در سال ۲۰۰۴ میلادی در کشور تایلد بین ورشکستگی به علت کلاهبرداری با ورشکستگی بدون سوءنیت تفاوت‌هایی در نظر گرفته شد. در کشور لهستان تا قبل از سال ۲۰۰۳ میلادی کارآفرینان ورشکسته به طور خودکار تا ۵ سال از انجام فعالیتی جدید محروم بودند. هر چند این محکومیت به ۳ تا ۱۰ سال تغییر کرده است اما فقط دادگاه است که در خصوص تشخیص وجود کلاهبرداری در بنگاه تصمیم می‌گیرد. براساس قانون جدید شرکت‌ها در سال ۲۰۰۳ میلادی در کشور انگلستان، مجازات بدهکاران ورشکست شده لغو گردید.

۱۱-۳ دلایل انجام اصلاحات

وجود تنگنانهایی در شرایط ورشکستگی، درصد مطالبات قابل وصول را کاهش می‌دهد. در کشورهای که از قوانین پیچیده ورشکستگی استفاده می‌کنند، عامل بازدارنده قوی پیش‌روی سرمایه‌گذاری وجود دارد که دسترسی به اعتبارات را کاهش می‌دهد در نتیجه درصد وام‌های پرداخت نشده و ریسک مالی افزایش می‌یابد زیرا اعتباردهندگان قادر به وصول وام‌هایی که سررسید آنها فرارسیده است نیستند (نمودار ۱۱-۶). حتی در کشورهای فقیر که ورشکستگی به ندرت اتفاق می‌افتد، قوانین کار را می‌توان به عنوان تهدیدی تلقی کرد و بدهکاران را تشویق نمود تا فارغ از ورشکستگی به مذاکره و تجدید ساختار بنگاه بپردازند. در کشور مصر در حدود ۹۵ درصد درخواست‌های ورشکستگی برای سرعت بخشیدن به پرداخت غیررسمی بدهی‌ها صورت می‌گیرد.

خروج آسان‌تر بنگاه‌ها به معنای ورود آسان‌تر آن‌ها به فضای کسب‌وکار است. قوانین ورشکستگی مناسب می‌تواند کارآفرینان را به فعالیت اقتصادی تشویق کند. انجام اصلاحات در قوانین، به منظور تشویق بنگاه‌های ورشکسته به شروعی تازه، نرخ کارآفرینی را حدود ۸ تا ۹ درصد افزایش می‌دهد. آزاد گذاشتن بنگاه‌ها برای این موضوع که شکست‌ها را بپذیرند و انجام اقدامات لازم از طریق فرایندی کارا، مردم و سرمایه‌ها را در موقعیتی اثربخش و بهینه قرار می‌دهد. در نتیجه کسب‌وکارها مؤثرتر و تعداد فرصت‌های شغلی بیشتر می‌شود.

Source: Doing Business database, IMF (2005a), WEF (2004).

نمودار ۱۱-۶ وصول بالاتر = وام‌های بلاوصول کمتر، محدودیت‌های اعتباری کمتر

منابع و مأخذ

- Acemoglu, Daron. 2001. "Credit Market Imperfections and Persistent Unemployment." *European Economic Review* 45 (4–6): 665–79.
- Alavi, Hamid. 2004. "Good Practice in Trade Facilitation: Lessons from Tunisia." PREM Economic Policy Note 89. World Bank, Washington, D.C.
- Alesina, Alberto, Silvia Ardagna, Giuseppe Nicoletti and Fabio Schiantarelli. 2003. Regulation and Investment. NBER Working Paper 9560. Cambridge, Mass.: National Bureau of Economic Research.
- Alm, James, Patricia Annez and Arbind Modi. 2004. "Stamp Duties in Indian States: A Case for Reform." Policy Research Working Paper 3413. World Bank, Washington, D.C.
- Angrist, Joshua, and Adriana Kugler. 2003. "Protective or Counter-Productive? Labor Market Institutions and the Effect of Immigration on EU Natives." *Economic Journal* 113 (488): 302–31.
- Armour, John, and Douglas Cumming. 2005. "Bankruptcy Law and Entrepreneurship." University of Cambridge Centre for Business Research Working Paper 300.
- Avery, Robert, Paul Calem and Glenn Canner. 2004. "Credit Report Accuracy and Access to Credit." *Federal Reserve Board Bulletin* (summer): 297–322.
- Azar, Ziad Raymond, and Marcelo Lu. 2004. "Comparing the Old and New Brazilian Bankruptcy Law." *Inter-American Trade Report* 12(3).
- Batra, Geeta, Daniel Kaufmann and Andrew Stone. 2003. Investment Climate around the World: Voices of the Firms from the World Business Environment Survey. Washington, D.C.: World Bank.
- Berglof, Erik, and Stijn Claessens. 2004. "Enforcement and Corporate Governance." Policy Research Working Paper 3409. World Bank, Washington, D.C.

- Bertrand, Marianne, and Francis Kramarz. 2002. "Does Entry Regulation Hinder Job Creation? Evidence from the French Retail Industry." *Quarterly Journal of Economics* 117 (4): 1369–413.
- Bhagwati, Jagdish. 2004. *In Defense of Globalization*. Oxford: Oxford University Press.
- Bird, Richard. 2003. "Administrative Dimensions of Tax Re-form." Draft module prepared for course on Practical Issues of Tax Policy in Developing Countries, World Bank, Washington, D.C., April 28–May 1.
- Bird, Richard, and Oliver Oldman. 2000. "Improving Taxpayer Service and Facilitating Compliance in Singapore." PREM Note 48. World Bank, Poverty Reduction and Economic Management Network, Washington, D.C. <http://www1.worldbank.org/prem/PREMNotes/premnote48.pdf>.
- Black, Bernard. 2001. "The Legal and Institutional Precondi- tions for Strong Securities Markets." *UCLA Law Review* 48 (3): 781–855.
- Blanchard, Olivier, and Thomas Philippon. 2004. "The Qual-ity of Labor Regulations and Unemployment." Massachusetts Institute of Technology, Department of Economics, Cambridge, Mass.
- Blanchard, Olivier, and Pedro Portugal. 1998. *What Hides Be- hind an Unemployment Rate: Comparing Portuguese and U.S. Unemployment*. NBER Working Paper 6636. Cam-bridge, Mass.: National Bureau of Economic Research.
- Bolaky, Bineswaree, and Caroline Freund. 2004. "Trade, Regu- lations, and Growth." Policy Research Working Paper 3255. World Bank, Washington, D.C.
- Botero, Juan, Simeon Djankov, Rafael La Porta, Florencio López-de-Silanes and Andrei Shleifer. 2004. "The Regula- tion of Labor," *Quarterly Journal of Economics* 119 (4): 1339–82.
- Burns, Tony. 2005. "Registering Property: Country Case Stud- ies of Reform in Armenia, Ghana, New Zealand, Peru, Thailand." Working paper. World Bank Group, Private Sector Development Vice Presidency, Monitoring, Analy- sis and Policy Unit, Washington, D.C.
- Caballero, Ricardo, Kevin Cowan, Eduardo Engel and Alejan- dro Micco. 2005. "Effective Labor Regulation and Micro- economic Flexibility." MIT Department of Economics Working Paper 04-30. Massachusetts Institute of Technol- ogy, Cambridge, Mass.
- Chaves, Rodrigo, Nuria de la Peña and Heywood Fleisig. 2004. "Secured Transactions Reform: Early Results from Roma- nia." CEAL Issues Brief. Center for the Economic Analysis of Law, Washington, D.C.

- Council of Europe. 2004. "European Judicial Systems 2002." European Commission for the Efficiency of Justice, Strasbourg.
- Couwenberg, Oscar. 2001. "Survival Rates in Bankruptcy Systems: Overlooking the Evidence." *European Journal of Law and Economics* 12 (3): 253–73.
- Davydenko, Sergei, and Julian Franks. 2005. "Do Bankruptcy Codes Matter? A Study of Defaults in France, Germany and the UK." Finance Working Paper 89. European Corporate Governance Institute, Brussels.
- de Soto, Hernando. 2000. *The Mystery of Capital*. New York: Basic Books.
- De Wulf, Luc. 2004. "Ghana." In Luc De Wulf and José B. Sokol, eds., *Customs Modernization Initiatives: Case Studies*. Washington, D.C.: World Bank.
- Deininger, Klaus. 2003. *Land Policies for Growth and Poverty Reduction*. World Bank Policy Research Report. New York: Oxford University Press.
- Desai, Mihir A., C. Fritz Foley and James R. Hines Jr. 2004. "Foreign Direct Investment in a World of Multiple Taxes." *Journal of Public Economics* 88: 2727–44.
- Desai, Mihir, Paul Gompers and Josh Lerner. 2004. "Institutions, Capital Constraints and Entrepreneurial Firm Dynamics: Evidence from Europe." Harvard Business School, Cambridge, Mass.
- Dimitrov, Martin, and Krasen Stanchev. 2005. "Privatizing Enforcement." *Economic Policy Brief* 8 (213): 3–8.
- Djankov, Simeon, Rafael La Porta and Andrei Shleifer. 2005. "The Law and Economics of Self-Dealing." Harvard University, Department of Economics, Cambridge, Mass.
- Djankov, Simeon, Caralee McLiesh and Rita Ramalho. 2004. "Regulation and Growth." Working paper. World Bank Group, Private Sector Development Vice Presidency, Monitoring, Analysis and Policy Unit, Washington, D.C.
- Djankov, Simeon, Caralee McLiesh and Andrei Shleifer. 2005. *Private Credit in 129 Countries*. NBER Working Paper 11078. Cambridge, Mass.: National Bureau of Economic Research.
- Djankov, Simeon, Rafael La Porta, Florencio López-de-Silanes and Andrei Shleifer. 2002. "The Regulation of Entry." *Quarterly Journal of Economics* 117 (1): 1–37.
- . 2003. "Courts," *Quarterly Journal of Economics*, 118 (2): 453–517.

- Dreher, Axel, Christos Kotsogiannis and Steve McCorriston. 2004. "Corruption around the World: Evidence from a Structural Model." University of Exeter, Department of Economics.
- . 2005. "How Do Institutions Affect Corruption and the Shadow Economy?" University of Exeter, Department of Economics.
- Dulleck, Uwe, Paul Frijters and Rudolf Winter-Ebmer. 2003. "Reducing Start-Up Costs for New Firms: The Double Dividend on the Labor Market." IZA Discussion Paper 923. Institute for the Study of Labor, Bonn.
- Ebell, Monique, and Christian Haefke. 2003. "Product Market Deregulation and Labor Market Outcomes." IZA Discussion Paper 957. Institute for the Study of Labor, Bonn.
- Engelschalk, Michael. 2004. "Creating a Favorable Tax Environment for Small Business." In James Alm, Jorge Martinez-Vazquez and Sally Wallace, eds., *Taxing the Hard to Tax: Lessons from Theory and Practice*. Boston: Elsevier.
- Engen, Eric, and Jonathan Skinner. 1996. "Taxation and Economic Growth." *National Tax Journal* 49 (4): 617–42.
- EU (European Union). 2004. *Facing the Challenge: The Lisbon Strategy for Growth and Employment*. Brussels.
- European Council. 1997. Council Directive 96/97/EC. *Official Journal of the European Community* 46, 17.2.1997.
- Feder, Gershon. 2002. "The Intricacies of Land Markets: Why the World Bank Succeeds in Economic Reform through Land Registration and Tenure Security." Paper presented at the Conference of the International Federation of Surveyors, Washington, D.C., April 19–26.
- FIAS (Foreign Investment Advisory Service). 2002. *Administrative Barriers to Investment in Latvia*. Washington, D.C.: World Bank.
- . 2004. *Administrative Barriers to Investment in the Russian Federation*. Washington, D.C.: World Bank.
- Field, Erica. 2002. "Entitled to Work: Urban Property Rights and Labor Supply in Peru." Princeton Law & Public Affairs Working Paper 02-1. Princeton University, Princeton, N.J.
- . 2004. "Property Rights, Community Public Goods, and Household Time Allocation in Urban Squatter Communities." *William and Mary Law Review* 45 (3): 837–87.

- Fields, Gary, Paul L. Cichello, Marta Menendez and David Newhouse. 2002. "Household Income Dynamics: A Four-Country Study." *Journal of Development Studies* 40(2).
- Fjeldstad, Odd-Helge, and Lise Rakner. 2003. *Taxation and Tax Reforms in Developing Countries: Illustrations from Sub-Saharan Africa*. CMI Report R 2003: 6. Bergen, Norway: Chr. Michelsen Institute.
- Fonseca, Raquel, Paloma Lopez-Garcia and Christopher Pis-sarides. 2001. "Entrepreneurship, Start-Up Costs and Em- ployment." *European Economic Review* 45 (4–6): 692–705.
- Franks, Julian, and Gyongyi Loranth. 2005. "A Study of In-efficient Going Concerns in Bankruptcy." CEPR Discus- sion Paper 5035. Centre for Economic Policy Research, London.
- Freund, Caroline. 2000. "Multilateralism and the Endogenous Formation of Preferential Trade Agreements." *Journal of International Economics* 52 (2): 359–76.
- Goolsbee, Austan. 2002. *The Impact and Inefficiency of the Cor- porate Income Tax: Evidence from State Organizational Form Data*. NBER Working Paper 9141. Cambridge, Mass.: National Bureau of Economic Research.
- Goorman, Adrien. 2004. "Peru." In Luc De Wulf and José B. Sokol, eds., *Customs Modernization Initiatives: Case Stud- ies*. Washington, D.C.: World Bank.
- Gropp, Reint, J. Karl Scholz and Michelle White. 1997. "Per- sonal Bankruptcy and Credit Supply and Demand." *Quar- terly Journal of Economics* 112: 217–52.
- Hausman, Warren, Uma Subramanian and Hau Lee. 2005. "The Role of Logistics and Supply Chain Indicators on Trade Competitiveness." World Bank, Investment Climate Department, Washington, D.C.
- Heckman, James, and Carmen Pagés, eds. 2004. *Law and Em- ployment: Lessons from Latin America and the Caribbean*. Chicago: University of Chicago Press for National Bureau of Economic Research.
- Holmes, Thomas. 1998. "The Effect of State Policies on the Lo- cation of Manufacturing: Evidence from State Borders." *Journal of Political Economy* 106 (4): 667–705.
- Hummels, David. 2001. "Toward a Geography of Trade Costs." Purdue University, Department of Economics, West Lafayette, Ind.

- Ibbotson, Roger, Laurence Siegel and Kathryn Love. 1985. "World Wealth: Market Values and Returns." *Journal of Portfolio Management* 12 (1): 4–23.
- ILO (International Labour Organization). (1998, 2000, 2001, 2002, 2003). ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work. Geneva.
- . 2004. Household Labour Force Survey in Turkey. Geneva. ILO (International Labour Organization). 2005. Laborsta database at <http://laborsta.ilo.org>. Visited July 2005.
- IMF (International Monetary Fund). 2005a. International Financial Statistics. Washington, D.C.
- . 2005b. Government Finance Statistics. International Monetary Fund, Washington, D.C.
- Iradian, Garbis. 2005. "Inequality, Poverty and Growth: Cross-Country Evidence." IMF Working Paper WP/05/28. International Monetary Fund, Washington, D.C.
- Ivanova, Anna, Michael Keen and Alexander Klemm. 2005. "The Russian Flat Tax Reform." IMF Working Paper WP/05/16. International Monetary Fund, Washington, D.C.
- Jappelli, Tullio, Marco Pagano and Magda Bianco. 2005. "Courts and Banks: Effects of Judicial Enforcement on Credit Markets." *Journal of Money, Credit and Banking* 37 (2): 223–44.
- Kagame, Paul. 2002. Remarks by the President of the Republic of Rwanda at the occasion marking the fifth anniversary of the Rwandan bar association, Kigali, November 9.
- of the Rwandan bar association, Kigali, November 9. Schumpeter Might Be Right." *Quarterly Journal of Economics* 108 (3): 717–37.
- La Porta, Rafael, Florencio López-de-Silanes and Andrei Shleifer. Forthcoming. "What Works in Securities Laws?" *Journal of Finance*.
- La Porta, Rafael, Florencio López-de-Silanes, Andrei Shleifer and Robert Vishny. 1997. "Legal Determinants of External Finance." *Journal of Finance* 52 (3): 1131–50.
- . 1998. "Law and Finance." *Journal of Political Economy*, 106 (6): 1113–55.
- Lee, Young, and Roger Gordon. 2004. "Tax Structure and Economic Growth." University of California at San Diego, Department of Economics. <http://www.econ.ucsd.edu/%7Erogordon/papers.html>.

- Lerner, Josh, and Antoinette Schoar. 2005. "Does Legal Enforcement Affect Financial Transactions? The Contractual Channel in Private Equity." *Quarterly Journal of Economics* 120 (1): 223–46.
- Loayza, Norman, Ana Maria Oviedo and Luis Servén. 2004. "Regulation and Macroeconomic Performance." Policy Research Working Paper 3469. World Bank, Washington, D.C.
- Love, Inessa, and Nataliya Mylenko. 2003. "Credit Reporting and Financing Constraints." Policy Research Working Paper 3142. World Bank, Washington, D.C.
- Meadows, Pamela. 2003. "Retirement Ages in the UK: A Re-view of the Literature." Employment Relations Research Series 18. U.K. Department of Treasury and Industry, London.
- Micco, Alejandro, and Carmen Pagés. 2004. "Employment Protection and Gross Job Flows: A Difference-in-Difference Approach." Research Department Working Paper 505. Inter-American Development Bank, Washington, D.C.
- Miller, William, and Nadia Balgobin. 2002. "Overcoming the Ethics Crisis: Société Générale de Surveillance." *International Business Ethics Institute Magazine* 5 (1): 5–9.
- Moore, David. 2005. "Slovakia's 2004 Tax and Welfare Reforms." IMF Working Paper WP/05/133. International Monetary Fund, Washington, D.C.
- Mwangi, Anthony. 2004. "Mozambique." In Luc De Wulf and José B. Sokol, eds., *Customs Modernization Initiatives: Case Studies*. Washington, D.C.: World Bank.
- Narayan, Deepa, with Raj Patel, Kai Schafft, Anne Rademacher and Sarah Koch-Schulte. 2000. *Voices of the Poor: Can Any-one Hear Us?* New York: Oxford University Press.
- Netherlands, Ministry of Finance. 2005. *Reducing Administrative Burdens: Now Full Steam Ahead*. The Hague.
- Neumark, David, and William Wascher. 2004. "Minimum Wages, Labor Market Institutions, and Youth Employment: A Cross-National Analysis." *Industrial and Labor Relations Review* 57 (2): 223–48.
- Pierre, Gaele, and Stefano Scarpetta. Forthcoming. "Employment Protection: Do Firms' Perceptions Match with Legislation?" *Economic Letters*.

- Qian, Jun, and Philip Strahan. 2005. How Law and Institutions Shape Financial Contracts: The Case of Bank Loans. NBER Working Paper 11052. Cambridge, Mass.: National Bureau of Economic Research.
- Saavedra, Jaime, and Máximo Torero. 2004. "The Effect of Job Security Regulations on Labor Market Flexibility: Evidence from the Colombian Labor Market Reform." In James Heckman and Carmen Pagés, eds., *Law and Employment: Lessons from Latin America and the Caribbean*. Chicago: University of Chicago Press for National Bureau of Economic Research.
- Schneider, Friedrich. 2005. "The Informal Sector in 145 Countries," University of Linz, Department of Economics.
- Shleifer, Andrei, and Daniel Wolfenzon. 2002. "Investor Protection and Equity Markets." *Journal of Financial Economics* 66 (1): 3–27.
- Slemrod, Joel. 1995. "What Do Cross-Country Studies Teach about Government Involvement, Prosperity, and Economic Growth?" *Brookings Papers on Economic Activity*, no. 2: 373–431.
- Slovak Statistical Office. 2005. Labour Force Survey. Bratislava.
- Subramanian, Uma, and William Anderson. 2005. "Are We There Yet? The Impact of Logistics Time on Trade." World Bank, Investment Climate Department, Washington, D.C.
- Svensson, Jakob. 2003. "Who Must Pay Bribes and How Much? Evidence from a Cross-Section of Firms." *Quarterly Journal of Economics* 118 (1): 207–30.
- Tan Chee-Wee, Pan Shan-Ling, and Eric T. K. Lim. 2005. "Towards the Restoration of Public Trust in Electronic Governments: A Case Study of the E-Filing System in Singapore." In *Proceedings of the 38th Hawaii International Conference on System Sciences*.
<http://csdl2.computer.org/comp/proceedings/hicss/2005/2268/05/22680126c.pdf>.
- Tanzi, Vito, and Howell Zee. 2000. "Tax Policy for Emerging Markets: Developing Countries." IMF Working Paper WP/00/35. International Monetary Fund, Washington, D.C.
- UNCTAD (United Nations Conference on Trade and Development). 2004. *Handbook of Statistics 2004*. Geneva.
- UNDP (United Nations Development Programme). 2004. *Human Development Report 2004*. New York: Oxford University Press.

- Velchev, Milen. 2005. "On the Occasion of Signing a New Contract with Crown Agents." Bulgaria, Ministry of Finance, Press Office, Sofia.
- World Bank. 1991. Lessons of Tax Reform. Washington, D.C.
- . 2003. Doing Business in 2004: Understanding Regulation. Washington, D.C.
- . 2004a. Doing Business in 2005: Removing Obstacles to Growth. Washington, D.C.
- . 2004b. Improving Enterprise Performance and Growth in Tanzania. Washington, D.C.
- . 2005a. "Aide Memoire: Judicial Reform Project in Armenia." Europe and Central Asia Region, Poverty Reduction and Economic Management, Washington, D.C.
- . 2005b. Old Age Income Support in the 21st Century. Washington, D.C.
- . 2005c. "Poland: Legal Barriers to Contract Enforcement." Private Sector Development Vice Presidency, Foreign Investment Advisory Service, Washington, D.C.
- . 2005d. World Development Indicators 2005. Washington, D.C.
- WEF (World Economic Forum). 2004. Global Competitiveness Report 2004/2005. Geneva.

پیوست

شاخص راهاندازی کسب و کار جدید در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد مراحل اداری موردنیاز	زمان موردنیاز (واحد: روز)	هزینه موردنیاز (واحد: درصدی از درآمد سرانه سالیانه)	حداقل سرمایه موردنیاز (واحد: درصدی از درآمد سرانه سالیانه)
۱	آذربایجان	۱۴	۱۱۵	۱۲,۵	۰
۲	آرژانتین	۱۵	۳۲	۱۳,۴	۶,۶
۳	آفریقای جنوبی	۹	۳۸	۸,۶	۰
۴	آلبانی	۱۱	۴۱	۳۱,۱	۳۹,۹
۵	آلمان	۹	۲۴	۴,۷	۴۷,۶
۶	آمریکا	۵	۵	۰,۵	۰
۷	آنگولا	۱۴	۱۴۶	۶۴۲,۸	۴۸۵,۴
۸	اتریش	۹	۲۹	۵,۷	۶۱,۵
۹	اتیوپی	۷	۳۲	۶۵,۱	۱۵۳۲
۱۰	اردن	۱۱	۳۶	۴۵,۹	۱۰۱۱,۶
۱۱	ارمنستان	۱۰	۲۵	۶,۱	۴
۱۲	اروگوئه	۱۱	۴۵	۴۳,۹	۱۵۱,۷
۱۳	اریتره	۱۳	۹۱	۱۲۸,۶	۵۳۵,۲
۱۴	ازبکستان	۹	۳۵	۱۵,۵	۲۰,۲
۱۵	اسپانیا	۱۰	۴۷	۱۶,۵	۱۵,۷
۱۶	استرالیا	۲	۲	۱,۹	۰
۱۷	استونی	۶	۳۵	۶,۲	۴۱,۴
۱۸	اسرائیل	۵	۳۴	۵,۳	۰
۱۹	اسلواکی	۹	۲۵	۵,۱	۴۱

شاخص راه‌اندازی کسب‌وکار جدید در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد مراحل اداری موردنیاز	زمان موردنیاز (واحد: روز)	هزینه موردنیاز (واحد: درصدی از درآمد سرانه سالیانه)	حداقل سرمایه موردنیاز (واحد: درصدی از درآمد سرانه سالیانه)
۲۰	اسلوونی	۹	۶۰	۱۰,۱	۱۷
۲۱	افغانستان	۱	۷	۵۲,۸	۰
۲۲	اکوادور	۱۴	۶۹	۳۸,۱	۹,۲
۲۳	الجزایر	۱۴	۲۶	۲۵,۳	۵۵,۱
۲۴	السالوادور	۱۲	۴۰	۱۱۸	۱۲۴,۴
۲۵	امارات متحده عربی	۱۲	۵۴	۴۴,۳	۴۱۶,۹
۲۶	اندونزی	۱۲	۱۵۱	۱۰۱,۷	۹۷,۸
۲۷	انگلستان	۶	۱۸	۰,۷	۰
۲۸	اوکراین	۱۵	۳۴	۱۰,۶	۱۸۹
۲۹	اوگاندا	۱۷	۳۶	۱۱۷,۸	۰
۳۰	ایتالیا	۹	۱۳	۱۵,۷	۱۰,۸
۳۱	ایران	۸	۴۷	۶,۳	۱,۷
۳۲	ایرلند	۴	۲۴	۵,۳	۰
۳۳	ایسلند	۵	۵	۲,۹	۱۷,۱
۳۴	برزیل	۱۷	۱۵۲	۱۰,۱	۰
۳۵	بروندی	۱۱	۴۳	۲۰,۷	۰
۳۶	بلاروس	۱۶	۷۹	۲۲,۹	۴۲,۸
۳۷	بلژیک	۴	۳۴	۱۱,۱	۱۳,۵
۳۸	بلغارستان	۱۱	۳۲	۹,۶	۱۰۴,۲
۳۹	بنگلادش	۸	۳۵	۸۱,۴	۰
۴۰	بنین	۸	۳۲	۱۹۰,۸	۳۲۳,۱
۴۱	بوتان	۱۱	۶۲	۱۰,۷	۰
۴۲	بوتسوانا	۱۱	۱۰۸	۱۰,۹	۰
۴۳	بورکینافاسو	۱۲	۴۵	۱۴۹,۹	۴۸۳,۸
۴۴	بوسنی و هرزگوین	۱۲	۵۴	۴۰,۹	۵۷,۴
۴۵	بولیوی	۱۵	۵۰	۱۵۴,۸	۴,۱

شاخص راهاندازی کسب‌وکار جدید در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد مراحل اداری موردنیاز	زمان موردنیاز (واحد: روز)	هزینه موردنیاز (واحد: درصدی از درآمد سرانه سالیانه)	حداقل سرمایه موردنیاز (واحد: درصدی از درآمد سرانه سالیانه)
۴۶	پاراگوئه	۱۷	۷۴	۱۴۷,۸	۰
۴۷	پاکستان	۱۱	۲۴	۱۸,۶	۰
۴۸	پالائو	۸	۳۳	۱۰,۲	۷,۳
۴۹	پاناما	۷	۱۹	۲۴,۸	۰
۵۰	پریتغال	۱۱	۵۴	۱۳,۴	۳۹,۴
۵۱	پرو	۱۰	۱۰۲	۳۸	۰
۵۲	پورتوریکو	۷	۷	۱	۰
۵۳	تانزانیا	۱۳	۳۵	۱۶۱,۳	۶
۵۴	تایلند	۸	۳۳	۶,۱	۰
۵۵	تایوان	۸	۴۸	۶	۲۱۶,۳
۵۶	ترکیه	۸	۹	۲۷,۷	۲۰,۹
۵۷	توگو	۱۳	۵۳	۲۱۸,۳	۴۵۹,۹
۵۸	تونس	۹	۱۴	۱۰	۲۹,۸
۵۹	تونگا	۴	۳۲	۱۱,۷	۰
۶۰	تیمور شرقی	۱۰	۹۲	۱۲۵,۴	۹۰۹,۱
۶۱	جامائیکا	۶	۹	۸,۳	۰
۶۲	جزیره سالمون	۵	۳۵	۴۸,۴	۰
۶۳	جزیره مارشال	۷	۲۲	۲۷,۴	۰
۶۴	جمهوری آفریقای مرکزی	۱۰	۱۴	۲۱۱,۶	۵۶۸,۱
۶۵	جمهوری چک	۱۰	۴۰	۹,۵	۳۹
۶۶	جمهوری دموکراتیک کنگو	۱۳	۱۵۵	۵۰۳,۳	۲۱۵,۹
۶۷	جمهوری دومینیکن	۱۰	۷۵	۳۰,۹	۱,۲
۶۸	جمهوری کنگو	۸	۶۷	۲۸۸,۸	۲۲۰,۱
۶۹	چاد	۹	۷۵	۳۶۰,۸	۶۱۹,۱

شاخص راه‌اندازی کسب و کار جدید در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد مراحل اداری موردنیاز	زمان موردنیاز (واحد: روز)	هزینه موردنیاز (واحد: درصدی از درآمد سرانه سالیانه)	حداقل سرمایه موردنیاز (واحد: درصدی از درآمد سرانه سالیانه)
۷۰	چین	۱۳	۴۸	۱۳,۶	۹۴۶,۷
۷۱	دانمارک	۳	۵	۰	۴۷
۷۲	رواندا	۹	۲۱	۲۸۰,۲	۰
۷۳	روسیه	۸	۳۳	۵	۴,۴
۷۴	رومانی	۵	۱۱	۵,۳	۰
۷۵	زامبیا	۶	۳۵	۱۸,۱	۲,۱
۷۶	زلاندنو	۲	۱۲	۰,۲	۰
۷۷	زیمبابوه	۱۰	۹۶	۱۴۴۲,۵	۵۳
۷۸	ژاپن	۱۱	۳۱	۱۰,۷	۷۵,۳
۷۹	سائوتومه و پرنسپ	۹	۱۹۲	۹۷	۰
۸۰	ساحل عاج	۱۱	۴۵	۱۳۴	۲۲۵,۲
۸۱	ساموآ	۷	۶۸	۱۸,۸	۰
۸۲	سريلانكا	۸	۵۰	۱۰,۴	۰
۸۳	سنگاپور	۶	۶	۱,۱	۰
۸۴	سنگال	۹	۵۷	۱۰۸,۷	۲۶۰,۴
۸۵	سوئد	۳	۱۶	۰,۷	۳۵
۸۶	سوئیس	۶	۲۰	۸,۷	۳۱,۳
۸۷	سودان	۱۰	۳۸	۶۸,۱	۰
۸۸	سوریه	۱۲	۴۷	۳۴,۵	۵۱۱۱,۹
۸۹	سیرالئون	۹	۲۶	۸۳۵,۴	۰
۹۰	شیلی	۹	۲۷	۱۰,۳	۰
۹۱	صربستان و مونت نگرو	۱۰	۱۵	۶	۹,۵
۹۲	عراق	۱۱	۷۷	۳۷,۴	۳۱,۶
۹۳	عربستان سعودی	۱۳	۶۴	۶۸,۵	۱۲۳۶,۹
۹۴	عمان	۹	۳۴	۴,۸	۹۷,۳

شاخص راهاندازی کسب و کار جدید در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد مراحل اداری موردنیاز	زمان موردنیاز (واحد: روز)	هزینه موردنیاز (واحد: درصدی از درآمد سرانه سالیانه)	حداقل سرمایه موردنیاز (واحد: درصدی از درآمد سرانه سالیانه)
۹۵	غنا	۱۲	۸۱	۷۸,۶	۲۷,۹
۹۶	فرانسه	۷	۸	۱,۲	۰
۹۷	فنلاند	۳	۱۴	۱,۲	۲۸
۹۸	فیجی	۸	۴۶	۲۸,۴	۰
۹۹	فیلیپین	۱۱	۴۸	۲۰,۳	۲
۱۰۰	قرقیزستان	۸	۲۱	۱۰,۴	۰,۶
۱۰۱	قزاقستان	۷	۲۴	۸,۶	۲۶,۶
۱۰۲	کاستاریکا	۱۱	۷۷	۲۳,۸	۰
۱۰۳	کامبوج	۱۰	۸۶	۲۷۶,۱	۸۰,۷
۱۰۴	کامرون	۱۲	۳۷	۱۷۲,۸	۲۱۶,۵
۱۰۵	کانادا	۲	۳	۰,۹	۰
۱۰۶	کرانه باختری غزه	۱۱	۱۰۶	۲۷۵,۴	۱۴۰۹,۸
۱۰۷	کرواسی	۱۲	۴۹	۱۳,۴	۲۲,۷
۱۰۸	کره	۱۲	۲۲	۱۵,۲	۳۰۸,۸
۱۰۹	کریباتی	۶	۲۱	۷۱	۳۸,۴
۱۱۰	کلمبیا	۱۲	۴۳	۲۵,۳	۰
۱۱۱	کنیا	۱۳	۵۴	۴۸,۲	۰
۱۱۲	کویت	۱۳	۳۵	۲,۲	۱۳۳,۸
۱۱۳	گرجستان	۸	۲۱	۱۳,۷	۴۶,۸
۱۱۴	گوآتمالا	۱۵	۳۹	۵۸,۴	۲۹,۳
۱۱۵	گویانا	۸	۴۶	۱۰۱,۴	۰
۱۱۶	گینه	۱۳	۴۹	۱۷۸,۸	۴۰,۵
۱۱۷	گینه جدید پاپوآ	۸	۵۶	۳۰,۲	۰
۱۱۸	لانوس	۹	۱۹۸	۱۵,۱	۲۳,۴
۱۱۹	لبنان	۶	۴۶	۱۱۰,۶	۶۸,۵
۱۲۰	لتونی	۷	۱۸	۴,۲	۳۱,۸
۱۲۱	لسوتو	۹	۹۲	۵۶,۱	۱۶,۴

شاخص راه‌اندازی کسب و کار جدید در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد مراحل اداری موردنیاز	زمان موردنیاز (واحد: روز)	هزینه موردنیاز (واحد: درصدی از درآمد سرانه سالیانه)	حداقل سرمایه موردنیاز (واحد: درصدی از درآمد سرانه سالیانه)
۱۲۲	لهستان	۱۰	۳۱	۲۲,۲	۲۲۰,۱
۱۲۳	لیتوانی	۸	۲۶	۳,۳	۵۷,۳
۱۲۴	ماداگاسکار	۱۱	۳۸	۵۴,۳	۲۱۵۸
۱۲۵	ماکرونزیا	۷	۳۶	۲۷,۷	۵۰,۳
۱۲۶	مالاوی	۱۰	۳۵	۱۳۹,۶	۰
۱۲۷	مالدیو	۶	۱۲	۱۲,۴	۶,۶
۱۲۸	مالزی	۹	۳۰	۲۰,۹	۰
۱۲۹	مالی	۱۳	۴۲	۱۹۰,۷	۴۹۰,۸
۱۳۰	مجارستان	۶	۳۸	۲۲,۴	۷۹,۶
۱۳۱	مراکش	۵	۱۱	۱۲	۷۰۰,۳
۱۳۲	مصر	۱۰	۳۴	۱۰۴,۹	۷۳۹,۸
۱۳۳	مغولستان	۸	۲۰	۶,۲	۱۴۰,۲
۱۳۴	مقدونیه	۱۳	۴۸	۱۱,۳	۱۴۵,۲
۱۳۵	مکزیک	۹	۵۸	۱۵,۶	۱۳,۹
۱۳۶	موریتانی	۱۱	۸۲	۱۴۳,۶	۸۷۷,۵
۱۳۷	موریس	۶	۴۶	۸,۸	۰
۱۳۸	موزامبیک	۱۴	۱۵۳	۹۵	۱۲
۱۳۹	مولداوی	۱۰	۳۰	۱۷,۱	۲۲
۱۴۰	نامیبیا	۱۰	۹۵	۱۸,۸	۰
۱۴۱	نیپال	۷	۲۱	۶۹,۹	۰
۱۴۲	نروژ	۴	۱۳	۲,۷	۲۷
۱۴۳	نیجر	۱۳	۳۵	۴۶۵,۴	۷۶۰,۸
۱۴۴	نیجریه	۹	۴۳	۷۳,۸	۴۳,۳
۱۴۵	نیکاراگوئه	۸	۴۲	۱۳۹,۱	۰
۱۴۶	وانواتو	۸	۳۹	۶۵,۶	۰
۱۴۷	ونزوئلا	۱۳	۱۱۶	۱۵,۷	۰
۱۴۸	ویتنام	۱۱	۵۰	۵۰,۶	۰

شاخص راهاندازی کسب و کار جدید در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد مراحل اداری موردنیاز	زمان موردنیاز (واحد: روز)	هزینه موردنیاز (واحد: درصدی از درآمد سرانه سالیانه)	حداقل سرمایه موردنیاز (واحد: درصدی از درآمد سرانه سالیانه)
۱۴۹	هائیتی	۱۲	۲۰۳	۱۵۳,۱	۱۵۵
۱۵۰	هلند	۷	۱۱	۱۳	۶۴,۶
۱۵۱	هند	۱۱	۷۱	۶۱,۷	۰
۱۵۲	هندوراس	۱۳	۶۲	۶۴,۱	۳۴,۱
۱۵۳	هنگ کنگ	۵	۱۱	۳,۴	۰
۱۵۴	یمن	۱۲	۶۳	۲۴۰,۲	۲۷۰۳,۲
۱۵۵	یونان	۱۵	۳۸	۲۴,۶	۱۲۱,۴

شاخص شرایط و مقررات کسب مجوز در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد مراحل اداری موردنیاز	زمان موردنیاز (واحد: روز)	هزینه موردنیاز (واحد: درصدی از درآمد سرانه سالیانه)
۱	آذربایجان	۲۸	۲۱۲	۱۳۲۶,۲
۲	آرژانتین	۲۳	۲۸۸	۴۷,۹
۳	آفریقای جنوبی	۱۸	۱۷۶	۳۸
۴	آلبانی	۲۲	۳۴۴	۲۲۷,۴
۵	آلمان	۱۱	۱۶۵	۸۲,۸
۶	آمریکا	۱۹	۷۰	۱۶,۹
۷	آنگولا	۱۵	۳۲۶	۱۶۷۴,۷
۸	اتریش	۱۴	۱۹۵	۸۱,۶
۹	اتیوپی	۱۲	۱۳۳	۱۷۴۶,۵
۱۰	اردن	۱۷	۱۲۲	۵۰۶,۳
۱۱	ارمنستان	۲۰	۱۷۶	۶۴,۹
۱۲	اروگوئه	۱۷	۱۴۶	۹۵
۱۳	اریتره	۱۹	۱۸۷	۱۲۵۴,۲

شاخص شرایط و مقررات کسب مجوز در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد مراحل اداری موردنیاز	زمان موردنیاز (واحد: روز)	هزینه موردنیاز (واحد: درصدی از درآمد سرانه سالیانه)
۱۴	ازبکستان			
۱۵	اسپانیا	۱۲	۲۷۷	۷۷,۱
۱۶	استرالیا	۱۶	۱۲۱	۱۲,۳
۱۷	استونی	۱۲	۱۱۶	۴۱,۴
۱۸	اسرائیل	۲۱	۲۱۹	۹۳,۵
۱۹	اسلواکی	۱۳	۲۷۲	۱۸
۲۰	اسلوونی	۱۴	۲۰۷	۱۲۸,۷
۲۱	افغانستان			
۲۲	اکوادور	۱۹	۱۴۹	۱۰۰
۲۳	الجزایر	۲۵	۲۴۴	۷۰,۵
۲۴	السالوادور	۲۲	۱۴۴	۲۰۴,۲
۲۵	امارات متحده عربی	۲۱	۱۲۵	۲,۱
۲۶	اندونزی	۱۹	۲۲۴	۳۶۴,۹
۲۷	انگلستان	۱۹	۱۱۵	۷۰,۲
۲۸	اوکراین	۱۸	۲۶۲	۲۲۹,۴
۲۹	اوگاندا	۱۹	۱۵۵	۸۶۱,۸
۳۰	ایتالیا	۱۷	۲۸۴	۱۴۷,۳
۳۱	ایران	۲۱	۶۶۸	۸۱۸
۳۲	ایرلند	۱۰	۱۸۱	۲۳,۶
۳۳	ایسلند	۲۰	۱۲۴	۱۶,۸
۳۴	برزیل	۱۹	۴۶۰	۱۸۴,۴
۳۵	بروندی	۱۸	۳۰۲	۱۰۷۴۰,۵
۳۶	بلاروس	۱۸	۳۵۴	۲۲,۷
۳۷	بلژیک	۱۵	۱۸۴	۶۴,۱
۳۸	بلغارستان	۲۴	۲۱۲	۳۲۵,۱
۳۹	بنگلادش	۱۳	۱۸۵	۲۹۱
۴۰	بنین	۲۲	۳۳۵	۲۸۷,۹
۴۱	بوتان	۲۶	۲۴۹	۶۲,۵

شاخص شرایط و مقررات کسب مجوز در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد مراحل اداری موردنیاز	زمان موردنیاز (واحد: روز)	هزینه موردنیاز (واحد: درصدی از درآمد سرانه سالیانه)
۴۲	بوتسوانا	۴۲	۱۶۰	۲۹۸,۸
۴۳	بورکینافاسو	۴۶	۲۴۱	۵۰۰۲,۳
۴۴	بوسنی و هرزگوین	۱۷	۴۷۶	۸۷۳۵,۴
۴۵	بولیوی	۱۳	۱۸۷	۲۶۸,۲
۴۶	پاراگوئه	۱۵	۲۷۳	۵۴۴,۵
۴۷	پاکستان	۱۲	۲۱۸	۱۱۷۰,۷
۴۸	پالائو	۶	۶۷	۱۸,۸
۴۹	پاناما	۲۲	۱۲۸	۱۱۴,۳
۵۰	پرتغال	۲۰	۳۲۷	۵۷,۷
۵۱	پرو	۱۹	۲۰۱	۳۶۶,۳
۵۲	پورتوریکو	۲۰	۱۳۷	۱۰۳,۳
۵۳	تانزانیا	۲۶	۳۱۳	۴۱۱۰,۲
۵۴	تایلند	۹	۱۴۷	۱۷,۳
۵۵	تایوان	۳۲	۲۳۵	۲۵۰,۹
۵۶	ترکیه	۳۲	۲۳۲	۳۶۸,۷
۵۷	توگو	۱۴	۲۷۳	۱۲۲۳,۴
۵۸	تونس	۲۱	۱۵۴	۳۴۰
۵۹	تونگا	۱۵	۸۱	۱۹۸
۶۰	تیمور شرقی	۲۴	۱۹۲	۵۱
۶۱	جامائیکا	۱۳	۲۴۲	۵۲۶,۱
۶۲	جزیره سالمون			
۶۳	جزیره مارشال	۶	۷۶	۳۶,۹
۶۴	جمهوری آفریقای مرکزی	۲۱	۲۳۷	۳۰۸,۳
۶۵	جمهوری چک	۳۱	۲۴۵	۱۶,۱
۶۶	جمهوری دموکراتیک کنگو	۱۶	۳۰۶	۶۵۱۶,۳
۶۷	جمهوری دومینیکن	۱۲	۱۵۰	۲۵۵,۱
۶۸	جمهوری کنگو	۱۵	۱۷۴	۱۴۲۲,۲
۶۹	چاد	۱۶	۱۹۹	۱۷۰۳,۱

شاخص شرایط و مقررات کسب مجوز در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد مراحل اداری موردنیاز	زمان موردنیاز (واحد: روز)	هزینه موردنیاز (واحد: درصدی از درآمد سرانه سالیانه)
۷۰	چین	۳۰	۳۶۳	۱۲۶
۷۱	دانمارک	۷	۷۰	۷۱,۳
۷۲	روآندا	۱۷	۲۵۲	۵۱۰,۹
۷۳	روسیه	۲۲	۵۲۸	۳۵۳,۷
۷۴	رومانی	۱۵	۲۹۱	۱۸۷,۷
۷۵	زامبیا	۱۶	۱۶۵	۱۶۷۱,۲
۷۶	زلاندنو	۷	۶۵	۲۹,۳
۷۷	زیمبابوه	۲۱	۴۸۱	۱۵۰۹,۶
۷۸	ژاپن	۱۱	۸۷	۱۹,۷
۷۹	سائوتومه و پرنسیپ	۱۳	۲۵۹	۱۷۳۷,۱
۸۰	ساحل عاج	۲۲	۵۶۹	۱۹۴,۹
۸۱	ساموآ	۱۹	۸۸	۱۰۷,۳
۸۲	سريلانكا	۱۸	۱۶۷	۱۴۴
۸۳	سنگاپور	۱۱	۱۲۹	۲۴
۸۴	سنگال	۱۸	۱۸۵	۱۷۵,۹
۸۵	سوئد	۸	۱۱۶	۱۱۹,۶
۸۶	سوئیس	۱۵	۱۵۲	۵۹,۲
۸۷	سودان			
۸۸	سوریه	۲۰	۱۳۴	۳۵۹,۸
۸۹	سیرالئون	۴۸	۲۲۶	۲۶۸,۹
۹۰	شیلی	۱۲	۱۹۱	۱۲۵,۲
۹۱	صربستان و مونته نگرو	۲۱	۲۱۲	۲۱۹۵
۹۲	عراق	۱۴	۲۱۰	۳۱۱,۵
۹۳	عربستان سعودی	۱۸	۱۳۱	۸۲,۱
۹۴	عمان	۱۶	۲۷۱	۱۰۱۴
۹۵	غنا	۱۶	۱۲۷	۱۵۴۹,۷
۹۶	فرانسه	۱۰	۱۸۵	۷۸
۹۷	فنلاند	۱۷	۵۶	۷۶,۲

شاخص شرایط و مقررات کسب مجوز در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد مراحل اداری موردنیاز	زمان موردنیاز (واحد: روز)	هزینه موردنیاز (واحد: درصدی از درآمد سرانه سالیانه)
۹۸	فیجی	۲۹	۱۱۷	۳۵,۳
۹۹	فیلیپین	۲۳	۱۹۷	۱۲۱,۳
۱۰۰	قرقیزستان	۱۶	۱۵۲	۳۲۵,۲
۱۰۱	قزاقستان	۳۲	۲۵۸	۶۸,۳
۱۰۲	کاستاریکا	۱۹	۱۲۰	۱۵۰,۳
۱۰۳	کامبوج	۲۸	۲۴۷	۶۰۶,۷
۱۰۴	کامرون	۱۵	۴۴۴	۱۰۹۴,۲
۱۰۵	کانادا	۱۵	۸۷	۱۲۳
۱۰۶	کرانه باختری غزه	۱۸	۱۴۴	۷۷۹,۲
۱۰۷	کرواسی	۲۸	۲۷۸	۱۲۳۶,۷
۱۰۸	کره	۱۴	۶۰	۲۳۲,۶
۱۰۹	کریباتی			
۱۱۰	کلمبیا	۱۲	۱۵۰	۶۹۷,۳
۱۱۱	کنیا	۱۱	۱۷۰	۴۰
۱۱۲	کویت	۲۶	۱۴۹	۲۷۸,۹
۱۱۳	گرجستان	۲۹	۲۸۲	۱۴۴,۶
۱۱۴	گوآتمالا	۲۲	۲۹۴	۶۶۷,۸
۱۱۵	گویانا	۱۷	۲۰۲	۹۶,۷
۱۱۶	گینه	۲۹	۲۷۸	۵۱۲,۲
۱۱۷	گینه جدید پاپوا	۲۰	۲۱۸	۱۲۴,۷
۱۱۸	لائوس	۲۴	۲۰۸	۲۲۴,۵
۱۱۹	لبنان	۱۶	۲۷۵	۲۱۴,۶
۱۲۰	لتونی	۲۱	۱۶۰	۴۳,۹
۱۲۱	لسوتو	۱۲	۲۵۴	۱۳۴,۲
۱۲۲	لهستان	۲۵	۳۲۲	۸۳,۱
۱۲۳	لیتوانی	۱۴	۱۵۱	۱۷,۵
۱۲۴	ماداگاسکار	۱۹	۳۵۶	۴۴۷,۸
۱۲۵	ماکرونزیا	۶	۵۳	۴۱,۴

شاخص شرایط و مقررات کسب مجوز در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد مراحل اداری موردنیاز	زمان موردنیاز (واحد: روز)	هزینه موردنیاز (واحد: درصدی از درآمد سرانه سالیانه)
۱۲۶	مالاوی	۲۳	۲۰۵	۲۴۴,۷
۱۲۷	مالدیو	۹	۱۳۱	۴۰,۳
۱۲۸	مالزی	۲۵	۲۲۶	۸۲,۷
۱۲۹	مالی	۱۷	۲۶۰	۴۹۰,۳
۱۳۰	مجارستان	۲۵	۲۱۳	۲۷۹,۱
۱۳۱	مراکش	۲۱	۲۱۷	۱۳۰۲,۸
۱۳۲	مصر	۳۰	۲۶۳	۱۰۶۷,۱
۱۳۳	مغولستان	۱۸	۹۶	۵۸,۸
۱۳۴	مقدونیه	۱۸	۲۱۴	۶۷,۵
۱۳۵	مکزیک	۱۲	۲۲۲	۱۵۹
۱۳۶	موریتانی	۱۹	۱۵۲	۹۸۷,۱
۱۳۷	موریس	۲۱	۱۳۲	۱۶,۷
۱۳۸	موزامبیک	۱۴	۲۱۲	۱۴۸,۶
۱۳۹	مولداوی	۲۰	۱۲۲	۲۱۵
۱۴۰	نامیبیا	۱۱	۱۶۹	۸۹۲
۱۴۱	نیپال	۱۲	۱۴۷	۳۱۴,۷
۱۴۲	نروژ	۱۳	۹۷	۵۳,۹
۱۴۳	نیجر	۲۷	۱۶۵	۲۹۲۰,۳
۱۴۴	نیجریه	۱۶	۴۶۵	۳۵۵,۸
۱۴۵	نیکاراگوئه	۱۲	۱۹۲	۱۲۴۳,۸
۱۴۶	وانواتو	۷	۸۲	۴۲۷,۱
۱۴۷	ونزوئلا	۱۳	۲۷۶	۵۴۷,۲
۱۴۸	ویتنام	۱۴	۱۴۳	۶۴,۱
۱۴۹	هائیتی	۱۲	۱۸۶	۱۱۲۹,۶
۱۵۰	هلند	۱۸	۱۸۴	۱۴۲,۷
۱۵۱	هند	۲۰	۲۷۰	۶۷۸,۵
۱۵۲	هندوراس	۱۴	۱۹۹	۷۵۹,۶
۱۵۳	هنگ کنگ	۲۲	۲۳۰	۳۸,۵

شاخص شرایط و مقررات کسب مجوز در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد مراحل اداری موردنیاز	زمان موردنیاز (واحد: روز)	هزینه موردنیاز (واحد: درصدی از درآمد سرانه سالیانه)
۱۵۴	یمن	۱۳	۱۳۱	۲۷۴,۴
۱۵۵	یونان	۱۷	۱۷۶	۷۱,۹

شاخص استخدام و اخراج کارگران در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	سختی استخدام (۱۰۰-۱)	عدم انعطاف ساعت کاری (۱۰۰-۱)	سختی اخراج (۱۰۰-۱)	عدم انعطاف اشتغال (۱۰۰-۱)	هزینه استخدام (درصدی از حقوق)	هزینه اخراج (درصدی از حقوق)
۱	آذربایجان	۳۳	۴۰	۴۰	۳۸	۲۷	۴۲
۲	آرژانتین	۴۴	۶۰	۴۰	۴۸	۳۰	۹۴
۳	آفریقای جنوبی	۵۶	۴۰	۶۰	۵۲	۳	۳۸
۴	آلبانی	۴۴	۸۰	۲۰	۴۸	۳۱	۶۴
۵	آلمان	۴۴	۸۰	۴۰	۵۵	۲۱	۶۷
۶	آمریکا	۰	۰	۱۰	۳	۸	۰
۷	آنگولا	۳۳	۸۰	۸۰	۶۴	۸	۶۲
۸	اتریش	۱۱	۸۰	۴۰	۴۴	۳۱	۵۵
۹	اتیوپی	۳۳	۶۰	۳۰	۴۱	۰	۴۰
۱۰	اردن	۱۱	۴۰	۵۰	۳۴	۱۱	۹۰
۱۱	ارمنستان	۱۷	۶۰	۷۰	۴۹	۱۹	۱۷
۱۲	اروگوئه	۳۳	۶۰	۰	۳۱	۲۰	۲۶
۱۳	اریتره	۰	۶۰	۲۰	۲۷	۲	۶۹
۱۴	ازبکستان	۳۳	۴۰	۳۰	۳۴	۳۶	۳۱
۱۵	اسپانیا	۶۷	۸۰	۵۰	۶۶	۳۲	۵۶
۱۶	استرالیا	۰	۴۰	۱۰	۱۷	۲۱	۴
۱۷	استونی	۳۳	۸۰	۴۰	۵۱	۳۳	۳۳
۱۸	اسرائیل	۰	۸۰	۲۰	۳۳	۶	۹۰

شاخص استخدام و اخراج کارگران در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	سختی استخدام (۱۰۰-۱)	عدم انعطاف ساعت کاری (۱۰۰-۱)	سختی اخراج (۱۰۰-۱)	عدم انعطاف اشتغال (۱۰۰-۱)	هزینه استخدام (درصدی از حقوق)	هزینه اخراج (درصدی از حقوق)
۱۹	اسلواکی	۱۷	۶۰	۴۰	۳۹	۳۵	۱۳
۲۰	اسلونی	۶۱	۸۰	۵۰	۶۴	۱۷	۴۳
۲۱	افغانستان	۶۷	۲۰	۳۰	۳۹	۰	۴
۲۲	اکوادور	۴۴	۶۰	۷۰	۵۸	۱۳	۱۳۱
۲۳	الجزایر	۴۴	۶۰	۵۰	۵۱	۲۷	۱۷
۲۴	السالوادور	۴۴	۶۰	۲۰	۴۱	۱۵	۸۶
۲۵	امارات متحده عربی	۰	۸۰	۲۰	۳۳	۱۳	۹۶
۲۶	اندونزی	۶۱	۴۰	۷۰	۵۷	۱۰	۱۴۵
۲۷	انگلستان	۱۱	۲۰	۱۰	۱۴	۹	۳۴
۲۸	اوکراین	۴۴	۶۰	۸۰	۶۱	۳۶	۱۷
۲۹	اوگاندا	۰	۲۰	۲۰	۱۳	۱۰	۱۲
۳۰	ایتالیا	۶۱	۸۰	۳۰	۵۷	۳۳	۴۷
۳۱	ایران	۷۸	۶۰	۱۰	۴۹	۲۳	۹۰
۳۲	ایرلند	۲۸	۴۰	۳۰	۳۳	۱۱	۵۲
۳۳	ایسلند	۳۳	۶۰	۰	۳۱	۱۲	۱۳
۳۴	برزیل	۶۷	۸۰	۲۰	۵۶	۲۷	۱۶۵
۳۵	بروندی	۶۷	۸۰	۶۰	۶۹	۷	۲۵
۳۶	بلاروس	۰	۴۰	۴۰	۲۷	۳۹	۲۱
۳۷	بلژیک	۱۱	۴۰	۱۰	۲۰	۵۵	۱۶
۳۸	بلغارستان	۶۱	۶۰	۱۰	۴۴	۳۲	۳۰
۳۹	بنگلادش	۱۱	۴۰	۲۰	۲۴	۰	۴۷
۴۰	بنین	۳۹	۸۰	۴۰	۵۳	۲۷	۳۵
۴۱	بوتان	۷۸	۶۰	۰	۴۶	۰	۹۴
۴۲	بوتسوانا	۱۱	۴۰	۴۰	۳۰	۰	۱۹
۴۳	بورکینافاسو	۸۳	۱۰۰	۷۰	۸۴	۲۳	۵۷
۴۴	بوسنی و هرزگوین	۵۶	۴۰	۳۰	۴۲	۴۲	۳۳

شاخص استخدام و اخراج کارگران در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	سختی استخدام (۱۰۰-۱)	عدم انعطاف ساعت کاری (۱۰۰-۱)	سختی اخراج (۱۰۰-۱)	عدم انعطاف اشتغال (۱۰۰-۱)	هزینه استخدام (درصدی از حقوق)	هزینه اخراج (درصدی از حقوق)
۴۵	بولیوی	۶۱	۶۰	۰	۴۰	۱۴	۹۸
۴۶	پاراگوئه	۵۶	۶۰	۶۰	۵۹	۱۷	۹۹
۴۷	پاکستان	۶۷	۴۰	۳۰	۴۶	۱۲	۹۰
۴۸	پالائو	۰	۰	۰	۰	۶	۰
۴۹	پاناما	۷۸	۴۰	۷۰	۶۳	۱۴	۴۷
۵۰	پرتغال	۳۳	۸۰	۶۰	۵۸	۲۴	۹۸
۵۱	پرو	۴۴	۶۰	۴۰	۴۸	۱۰	۵۶
۵۲	پورتوریکو	۵۶	۲۰	۳۰	۳۵	۱۶	۰
۵۳	تانزانیا	۶۷	۸۰	۶۰	۶۹	۱۶	۳۸
۵۴	تایلند	۳۳	۲۰	۰	۱۸	۵	۴۷
۵۵	تایوان	۷۸	۶۰	۳۰	۵۶	۱۰	۹۰
۵۶	ترکیه	۴۴	۸۰	۴۰	۵۵	۲۲	۱۱۲
۵۷	توگو	۷۸	۸۰	۸۰	۷۹	۲۵	۶۶
۵۸	تونس	۶۱	۰	۱۰۰	۵۴	۱۹	۲۹
۵۹	تونگا	۰	۴۰	۰	۱۳	۰	۰
۶۰	تیمور شرقی	۶۷	۲۰	۵۰	۴۶	۰	۲۱
۶۱	جامائیکا	۱۱	۰	۲۰	۱۰	۱۲	۶۰
۶۲	جزیره سالمون	۱۱	۲۰	۲۰	۱۷	۸	۵۲
۶۳	جزیره مارشال	۳۳	۰	۰	۱۱	۱۱	۰
۶۴	جمهوری آفریقای مرکزی	۸۹	۸۰	۶۰	۷۶	۱۸	۳۷
۶۵	جمهوری چک	۳۳	۲۰	۲۰	۲۴	۳۷	۲۲
۶۶	جمهوری دموکراتیک کنگو	۱۰۰	۱۰۰	۷۰	۹۰	۹	۳۱
۶۷	جمهوری دومینیکن	۲۲	۸۰	۳۰	۴۴	۱۴	۷۷
۶۸	جمهوری کنگو	۸۹	۸۰	۷۰	۸۰	۱۶	۴۲

شاخص استخدام و اخراج کارگران در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	سختی استخدام (۱۰۰-۱)	عدم انعطاف ساعت کاری (۱۰۰-۱)	سختی اخراج (۱۰۰-۱)	عدم انعطاف اشتغال (۱۰۰-۱)	هزینه استخدام (درصدی از حقوق)	هزینه اخراج (درصدی از حقوق)
۶۹	چاد	۶۷	۸۰	۷۰	۷۲	۲۱	۲۱
۷۰	چین	۱۱	۴۰	۴۰	۳۰	۳۰	۹۰
۷۱	دانمارک	۱۱	۴۰	۱۰	۲۰	۱	۳۹
۷۲	رواندا	۵۶	۶۰	۶۰	۵۹	۸	۵۴
۷۳	روسیه	۰	۶۰	۳۰	۳۰	۳۶	۱۷
۷۴	رومانی	۶۷	۶۰	۵۰	۵۹	۳۴	۹۸
۷۵	زامبیا	۰	۲۰	۱۰	۱۰	۹	۱۷۶
۷۶	زلاندنو	۱۱	۰	۱۰	۷	۰	۰
۷۷	زیمبابوه	۱۱	۴۰	۲۰	۲۴	۶	۲۹
۷۸	ژاپن	۱۷	۴۰	۰	۱۹	۱۳	۲۱
۷۹	سائوتومه و پرنسپ	۶۱	۶۰	۶۰	۶۰	۶	۱۰۸
۸۰	ساحل عاج	۴۴	۸۰	۱۰	۴۵	۱۵	۶۸
۸۱	ساموآ	۱۱	۲۰	۰	۱۰	۶	۴۲
۸۲	سريلانكا	۰	۴۰	۸۰	۴۰	۱۶	۱۷۶
۸۳	سنگاپور	۰	۰	۰	۰	۱۳	۴
۸۴	سنگال	۶۱	۶۰	۷۰	۶۴	۲۳	۳۸
۸۵	سوئد	۲۸	۶۰	۴۰	۴۳	۳۳	۲۴
۸۶	سوئیس	۰	۴۰	۱۰	۱۷	۱۴	۱۲
۸۷	سودان	۰	۶۰	۷۰	۴۳	۱۹	۳۷
۸۸	سوریه	۱۱	۶۰	۵۰	۴۰	۱۷	۷۹
۸۹	سیرالئون	۸۹	۸۰	۷۰	۸۰	۱۰	۱۸۸
۹۰	شیلی	۳۳	۲۰	۲۰	۲۴	۳	۵۱
۹۱	صربستان و مونته نگرو	۴۴	۰	۴۰	۲۸	۲۵	۲۱
۹۲	عراق	۷۸	۸۰	۵۰	۶۹	۱۲	۴
۹۳	عربستان سعودی	۰	۴۰	۰	۱۳	۱۱	۷۹

شاخص استخدام و اخراج کارگران در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	سختی استخدام (۱۰۰-۱)	عدم انعطاف ساعت کاری (۱۰۰-۱)	سختی اخراج (۱۰۰-۱)	عدم انعطاف اشتغال (۱۰۰-۱)	هزینه استخدام (درصدی از حقوق)	هزینه اخراج (درصدی از حقوق)
۹۴	عمان	۴۴	۶۰	۰	۳۵	۹	۱۳
۹۵	غنا	۱۱	۴۰	۵۰	۳۴	۱۳	۲۵
۹۶	فرانسه	۷۸	۸۰	۴۰	۶۶	۴۷	۳۲
۹۷	فنلاند	۴۴	۶۰	۴۰	۴۸	۲۲	۲۴
۹۸	فیجی	۲۲	۴۰	۰	۲۱	۸	۲۸
۹۹	فیلیپین	۵۶	۴۰	۴۰	۴۵	۹	۹۰
۱۰۰	قرقیزستان	۳۳	۴۰	۴۰	۳۸	۲۷	۲۱
۱۰۱	قزاقستان	۰	۶۰	۱۰	۲۳	۲۲	۸
۱۰۲	کاستاریکا	۵۶	۶۰	۰	۳۹	۲۴	۳۴
۱۰۳	کامبوج	۶۷	۸۰	۳۰	۵۹	۰	۳۹
۱۰۴	کامرون	۲۸	۶۰	۸۰	۵۶	۱۵	۴۰
۱۰۵	کانادا	۱۱	۰	۳۰	۱۴	۱۲	۲۸
۱۰۶	کرانه باختری غزه	۳۳	۶۰	۲۰	۳۸	۱۳	۹۰
۱۰۷	کرواسی	۶۱	۶۰	۵۰	۵۷	۱۷	۳۸
۱۰۸	کره	۴۴	۶۰	۳۰	۴۵	۱۷	۹۰
۱۰۹	کریباتی	۰	۰	۵۰	۱۷	۸	۴۶
۱۱۰	کلمبیا	۷۲	۶۰	۴۰	۵۷	۲۸	۴۴
۱۱۱	کنیا	۳۳	۲۰	۳۰	۲۸	۵	۴۷
۱۱۲	کویت	۰	۶۰	۰	۲۰	۱۱	۴۲
۱۱۳	گرجستان	۰	۶۰	۷۰	۴۳	۳۱	۴
۱۱۴	گوآتمالا	۶۱	۴۰	۲۰	۴۰	۱۳	۱۰۱
۱۱۵	گویانا					۷	
۱۱۶	گینه	۳۳	۸۰	۳۰	۴۸	۲۷	۲۶
۱۱۷	گینه جدید پاپوآ	۲۲	۲۰	۲۰	۲۱	۸	۳۸
۱۱۸	لاتویس	۱۱	۶۰	۸۰	۵۰	۵	۳۶
۱۱۹	لبنان	۳۳	۰	۴۰	۲۴	۲۲	۱۷
۱۲۰	لتونی	۶۷	۴۰	۷۰	۵۹	۲۲	۱۷

شاخص استخدام و اخراج کارگران در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	سختی استخدام (۱۰۰-۱)	عدم انعطاف ساعت کاری (۱۰۰-۱)	سختی اخراج (۱۰۰-۱)	عدم انعطاف اشتغال (۱۰۰-۱)	هزینه استخدام (درصدی از حقوق)	هزینه اخراج (درصدی از حقوق)
۱۲۱	لسوتو	۵۶	۶۰	۱۰	۴۲	۰	۴۷
۱۲۲	لهستان	۱۱	۶۰	۴۰	۳۷	۲۶	۲۵
۱۲۳	لیتوانی	۳۳	۶۰	۴۰	۴۴	۲۸	۳۴
۱۲۴	ماداگاسکار	۶۷	۶۰	۵۰	۵۹	۱۸	۴۱
۱۲۵	ماکرونزی	۳۳	۰	۰	۱۱	۶	۰
۱۲۶	مالاوی	۲۲	۲۰	۲۰	۲۱	۱	۹۰
۱۲۷	مالدیو	۰	۲۰	۰	۷	۰	۲۰
۱۲۸	مالزی	۰	۲۰	۱۰	۱۰	۱۳	۶۵
۱۲۹	مالی	۷۸	۶۰	۶۰	۶۶	۲۴	۸۱
۱۳۰	مجارستان	۱۱	۸۰	۲۰	۳۷	۳۴	۳۴
۱۳۱	مراکش	۱۰۰	۴۰	۴۰	۶۰	۱۸	۸۳
۱۳۲	مصر	۰	۸۰	۸۰	۵۳	۲۶	۱۶۲
۱۳۳	مغولستان	۱۱	۸۰	۱۰	۳۴	۱۹	۱۷
۱۳۴	مقدونیه	۶۱	۶۰	۴۰	۵۴	۳۳	۴۱
۱۳۵	مکزیک	۳۳	۶۰	۶۰	۵۱	۲۴	۷۵
۱۳۶	موریتانی	۱۰۰	۶۰	۶۰	۷۳	۱۷	۳۱
۱۳۷	موریس	۰	۶۰	۵۰	۳۷	۷	۱۵
۱۳۸	موزامبیک	۸۳	۸۰	۲۰	۶۱	۴	۱۴۱
۱۳۹	مولداوی	۳۳	۱۰۰	۷۰	۶۸	۳۰	۲۱
۱۴۰	نامیبیا	۰	۶۰	۲۰	۲۷	۰	۲۴
۱۴۱	نیپال	۲۲	۲۰	۹۰	۴۴	۰	۹۰
۱۴۲	نروژ	۴۴	۴۰	۳۰	۳۸	۱۴	۱۲
۱۴۳	نیجر	۱۰۰	۱۰۰	۷۰	۹۰	۱۶	۷۶
۱۴۴	نیجریه	۳۳	۶۰	۲۰	۳۸	۸	۴
۱۴۵	نیکاراگوئه	۱۱	۸۰	۵۰	۴۷	۱۷	۲۴
۱۴۶	وانواتو	۳۹	۴۰	۱۰	۳۰	۶	۵۵
۱۴۷	ونزوئلا	۳۳	۸۰	۰	۳۸	۱۵	۴۶

شاخص استخدام و اخراج کارگران در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	سختی استخدام (۱۰۰-۱)	عدم انعطاف ساعت کاری (۱۰۰-۱)	سختی اخراج (۱۰۰-۱)	عدم انعطاف اشتغال (۱۰۰-۱)	هزینه استخدام (درصدی از حقوق)	هزینه اخراج (درصدی از حقوق)
۱۴۸	ویتنام	۴۴	۴۰	۷۰	۵۱	۱۷	۹۸
۱۴۹	هائیتی	۱۱	۴۰	۲۰	۲۴	۹	۲۶
۱۵۰	هلند	۲۸	۶۰	۶۰	۴۹	۱۶	۱۶
۱۵۱	هند	۵۶	۴۰	۹۰	۶۲	۱۲	۷۹
۱۵۲	هندوراس	۲۲	۴۰	۴۰	۳۴	۱۰	۴۶
۱۵۳	هنگ کنگ	۰	۰	۰	۰	۵	۱۳
۱۵۴	یمن	۰	۸۰	۳۰	۳۷	۱۷	۱۷
۱۵۵	یونان	۷۸	۸۰	۴۰	۶۶	۳۰	۶۹

شاخص ثبت اموال در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد مراحل اداری موردنیاز	زمان موردنیاز (واحد: روز)	هزینه موردنیاز (واحد: درصدی از ارزش اموال)
۱	آذربایجان	۱۱	۲۵۲	۹,۵
۲	آرژانتین	۷	۴۷	۳,۶
۳	آفریقای جنوبی	۱۶	۵۲	۹
۴	آلبانی	۷	۳۳۴	۱۱,۱
۵	آلمان	۵	۴۴	۸,۳
۶	آمریکا	۴	۶	۰,۵
۷	آنگولا	۵	۵	۷,۱
۸	اتریش	۳	۳۲	۴,۵
۹	اتیوپی	۷	۶۱	۰,۴
۱۰	اردن	۱۱	۳۶۳	۱۱
۱۱	ارمنستان	۷	۲۳۱	۰,۱
۱۲	اروگوئه	۷	۱۳۲	۱۲,۸

شاخص ثبت اموال در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد مراحل اداری موردنیاز	زمان موردنیاز (واحد: روز)	هزینه موردنیاز (واحد: درصدی از ارزش اموال)
۱۳	اریتره	۳	۵۰	۱۵,۱
۱۴	ازبکستان	۵	۷۲	۱
۱۵	اسپانیا	۷	۹۲	۵
۱۶	استرالیا	۷	۳۳۱	۶
۱۷	استونی	۶	۶۹	۵,۱
۱۸	اسرائیل	۱۵	۴۷	۴
۱۹	اسلواکی	۹	۱۹	۲,۳
۲۰	اسلوونی	۸	۱۰۷	۱۶,۲
۲۱	افغانستان	۵	۹۴	۱۸,۹
۲۲	اکوادور	۷	۵۶	۴,۷
۲۳	الجزایر	۵	۹۳	۱۹
۲۴	السالوادور	۶	۱۰	۱,۷
۲۵	امارات متحده عربی	۳	۶۹	۱۷,۳
۲۶	اندونزی	۶	۴۴	۲۱,۳
۲۷	انگلستان	۶	۳۱	۱,۳
۲۸	اوکراین	۳	۳۲	۳,۱
۲۹	اوگاندا	۷	۲۳	۳,۵
۳۰	ایتالیا	۸	۱۰۶	۱۰,۲
۳۱	ایران	۶	۱۰۳	۲۲,۱
۳۲	ایرلند	۶	۲۱	۳,۶
۳۳	ایسلند	۷	۳۶۹	۱۴,۳
۳۴	برزیل	۵	۹۵۶	۵
۳۵	بروندی	۴	۱۲۳	۳
۳۶	بلاروس	۶	۴۲	۰,۶
۳۷	بلژیک	۷	۱۰۷	۵,۱
۳۸	بلغارستان	۱۰	۲۱	۶,۷
۳۹	بنگلادش	۷	۱۹۳	۶,۱
۴۰	بنین	۵	۵۲	۳,۶

شاخص ثبت اموال در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد مراحل اداری موردنیاز	زمان موردنیاز (واحد: روز)	هزینه موردنیاز (واحد: درصدی از ارزش اموال)
۴۱	بوتان	۶	۹۱	۹,۱
۴۲	بوتسوانا	۴	۶۵	۰,۵
۴۳	بورکینافاسو	۱۵	۵۶	۱۰,۴
۴۴	بوسنی و هرزگوین	۳	۴۸	۱۲
۴۵	بولیوی	۳	۱۴	۴
۴۶	پاراگوئه	۹	۱۸۳	۶,۵
۴۷	پاکستان	۶	۹	۰,۶
۴۸	پالائو	۴	۴۱	۴,۱
۴۹	پاناما	۷	۳۸۲	۳,۷
۵۰	پرغال	۱۲	۲۳	۱۳,۷
۵۱	پرو	۵	۶۹	۴,۷
۵۲	پورتوریکو	۶	۱۰۴	۱۵,۶
۵۳	تانزانیا	۴	۲۴	۲,۵
۵۴	تایلند	۵	۶۸۳	۸,۱
۵۵	تایوان	۷	۳۶	۵,۸
۵۶	ترکیه	۵	۸۳	۵
۵۷	توگو	۴	۷۸	۱۱
۵۸	تونس	۳	۴	۲,۴
۵۹	تونگا	۶	۶۷	۸,۹
۶۰	تیمور شرقی	۷	۴۲	۱۱
۶۱	جامائیکا	۹	۳۶	۵
۶۲	جزیره سالمون	۵	۸	۷,۷
۶۳	جزیره مارشال	۵	۳۸	۱۰,۳
۶۴	جمهوری آفریقای مرکزی	۷	۱۴۴	۷,۵
۶۵	جمهوری چک	۸	۲۷	۰,۹
۶۶	جمهوری دموکراتیک کنگو	۵	۵۴	۱۳,۵
۶۷	جمهوری دومینیکن	۶	۱۴	۴,۱
۶۸	جمهوری کنگو	۸	۲۲	۱۰

شاخص ثبت اموال در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد مراحل اداری موردنیاز	زمان موردنیاز (واحد: روز)	هزینه موردنیاز (واحد: درصدی از ارزش اموال)
۶۹	چاد	۸	۵۲	۱,۶
۷۰	چین	۸	۷۳	۴,۱
۷۱	دانمارک	۴	۵۸	۰,۱
۷۲	رواندا	۷	۱۱	۶,۳
۷۳	روسیه	۸	۷۵	۰,۶
۷۴	رومانی	۷	۱۰	۵,۳
۷۵	زامبیا	۹	۱۳۵	۴,۲
۷۶	زلاندنو	۹	۵۴	۲,۱
۷۷	زیمبابوه	۸	۲۵	۵,۹
۷۸	ژاپن	۶	۱۰۱	۸,۵
۷۹	سائوتومه و پرنسیپ	۳	۳	۰,۸
۸۰	ساحل عاج	۶	۷۴	۳,۶
۸۱	ساموآ	۸	۱۳۴	۱۱
۸۲	سريلانكا	۶	۱۱۸	۳,۴
۸۳	سنگاپور	۴	۱۴۳	۲,۳
۸۴	سنگال			
۸۵	سوئد	۵	۴۴	۲۰
۸۶	سوئیس	۴	۱۲	۱,۷
۸۷	سودان	۴	۴۹	۶,۸
۸۸	سوریه	۵	۲۱۰	۱۶,۵
۸۹	سیرالئون	۵	۷۴	۵,۳
۹۰	شیلی	۳	۸	۱,۱
۹۱	صربستان و مونته‌نگرو	۶	۴۸	۱,۵
۹۲	عراق	۵	۱۱	۲,۳
۹۳	عربستان سعودی	۳	۸۲	۶,۱
۹۴	عمان	۸	۴۲	۵,۲
۹۵	غنا	۹	۲۸	۹,۳
۹۶	فرانسه	۲	۲	۶,۲

شاخص ثبت اموال در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد مراحل اداری موردنیاز	زمان موردنیاز (واحد: روز)	هزینه موردنیاز (واحد: درصدی از ارزش اموال)
۹۷	فنلاند	۲	۲	۶,۲
۹۸	فیجی	۲	۲	۰,۱
۹۹	فیلیپین	۷	۶۵	۶,۵
۱۰۰	فرقیزستان	۵	۴۹	۱۴
۱۰۱	قزاقستان	۲۱	۲۷۴	۲۷,۱
۱۰۲	کاستاریکا	۱	۱	۲,۵
۱۰۳	کامبوج	۴	۱۶	۳
۱۰۴	کامرون	۵	۴۹	۳,۲
۱۰۵	کانادا	۳	۱۴	۰,۳
۱۰۶	کرانه باختری غزه	۷	۴۴	۲,۴
۱۰۷	کرواسی	۴	۷۲	۵,۲
۱۰۸	کره	۷	۴۸	۲
۱۰۹	کریباتی	۵	۳۳	۳,۲
۱۱۰	کلمبیا	۸	۳۳	۵,۷
۱۱۱	کنیا	۶	۱۹۷	۱,۶
۱۱۲	کویت	۵	۸۳	۷,۴
۱۱۳	گرجستان	۸	۱۵	۱,۶
۱۱۴	گوآتمالا	۸	۱۷۰	۲
۱۱۵	گویانا	۶	۵۲	۰,۴
۱۱۶	گینه	۵	۳۷۱	۹,۶
۱۱۷	گینه جدید پاپوآ	۵	۱۴۷	۱,۹
۱۱۸	لائوس	۶	۵۱	۱۲,۶
۱۱۹	لبنان	۴	۴	۰
۱۲۰	لتونی	۶	۱۱۴	۱۸
۱۲۱	لسوتو	۶	۱۱۱	۵,۳
۱۲۲	لهستان	۸	۵۸	۱۵,۴
۱۲۳	لیتوانی	۳	۹	۲,۸
۱۲۴	ماداگاسکار	۳	۱۷	۰,۱

شاخص ثبت اموال در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد مراحل اداری موردنیاز	زمان موردنیاز (واحد: روز)	هزینه موردنیاز (واحد: درصدی از ارزش اموال)
۱۲۵	ماکرونزیا	۶	۳۹۱	۲
۱۲۶	مالاوی	۶	۸۶	۱۰,۲
۱۲۷	مالدیو	۶	۲۳	۱۱
۱۲۸	مالزی	۳	۲۵	۷,۲
۱۲۹	مالی	۸	۶۳	۵,۱
۱۳۰	مجارستان			
۱۳۱	مراکش	۱	۲	۳
۱۳۲	مصر	۴	۱۶	۰,۴
۱۳۳	مغولستان	۴	۳۴	۳۰,۴
۱۳۴	مقدونیه	۳	۵	۶,۲
۱۳۵	مکزیک	۱۲	۶۱	۱۲,۲
۱۳۶	موریتانی	۲	۲	۶,۳
۱۳۷	موریس	۷	۷۱	۱۰
۱۳۸	موزامبیک	۶	۲۱۲	۷,۵
۱۳۹	مولداوی	۴	۱۰۸	۱۰,۳
۱۴۰	نامیبیا	۵	۵۷	۶,۱
۱۴۱	نپال	۸	۹	۳,۲
۱۴۲	نروژ	۸	۴۸	۵,۱
۱۴۳	نیجر	۱۰	۹۳	۳,۸
۱۴۴	نیجریه	۳	۹	۲
۱۴۵	نیکاراگوئه	۲	۲۱	۴,۱
۱۴۶	وانواتو	۴	۱۲	۰,۵
۱۴۷	ونزوئلا	۸	۶۶	۷,۱
۱۴۸	ویتنام	۱۲	۹۷	۱۰,۵
۱۴۹	هائیتی	۲	۱۸۸	۷
۱۵۰	هلند	۷	۳۳	۲,۱
۱۵۱	هند	۵	۶۷	۱,۲
۱۵۲	هندوراس	۷	۵۸	۴,۷

شاخص ثبت اموال در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد مراحل اداری موردنیاز	زمان موردنیاز (واحد: روز)	هزینه موردنیاز (واحد: درصدی از ارزش اموال)
۱۵۳	هنگ کنگ	۶	۲۱	۳,۹
۱۵۴	یمن	۶	۷۰	۹,۶
۱۵۵	یونان	۴	۳۰	۲۲,۶

شاخص دریافت اعتبار در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	شاخص توانمندی (قانون ۱۰-۰)	شاخص اطلاعات اعتباری (۶-۰)	پوشش اطلاعات اعتبارسنجی در بخش دولتی (درصد)	پوشش اطلاعات اعتبارسنجی در بخش خصوصی (درصد)
۱	آذربایجان	۶	۳	۰,۴	۰
۲	آرژانتین	۳	۶	۲۲,۱	۹۵
۳	آفریقای جنوبی	۵	۵	۰	۶۳,۴
۴	آلبانی	۹	۰	۰	۰
۵	آلمان	۸	۶	۰,۶	۸۸,۲
۶	آمریکا	۷	۶	۰	۱۰۰
۷	آنگولا	۳	۴	۲,۹	۰
۸	اتریش	۵	۶	۱,۲	۴۵,۴
۹	اتیوپی	۵	۰	۰	۰
۱۰	اردن	۶	۲	۰,۶	۰
۱۱	ارمنستان	۴	۳	۲,۶	۰
۱۲	اروگوئه	۴	۵	۵,۵	۸۰
۱۳	اریتره	۳	۰	۰	۰
۱۴	ازبکستان	۵	۰	۰	۰
۱۵	اسپانیا	۵	۶	۴۲,۱	۶,۵
۱۶	استرالیا	۹	۵	۰	۱۰۰
۱۷	استونی	۴	۵	۰	۱۲,۵
۱۸	اسرائیل	۸	۵	۰	۰,۷
۱۹	اسلواکی	۹	۲	۰,۵	۱۸,۱

شاخص دریافت اعتبار در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	شاخص توانمندی قانون (۱۰-۰)	شاخص اطلاعات اعتباری (۶-۰)	پوشش اطلاعات اعتبارسنجی در بخش دولتی (درصد)	پوشش اطلاعات اعتبارسنجی در بخش خصوصی (درصد)
۲۰	اسلوونی	۶	۳	۲,۷	۰
۲۱	افغانستان	۰	۰	۰	۰
۲۲	اکوادور	۳	۴	۱۳,۶	۰
۲۳	الجزایر	۳	۰	۰	۰
۲۴	السالوادور	۵	۵	۱۷,۳	۷۸,۷
۲۵	امارات متحده عربی	۴	۲	۱,۵	۰
۲۶	اندونزی	۵	۳	۰	۰,۱
۲۷	انگلستان	۱۰	۶	۰	۷۶,۲
۲۸	اوکراین	۸	۰	۰	۰
۲۹	اوگاندا	۵	۰	۰	۰
۳۰	ایتالیا	۳	۶	۶,۱	۵۹,۹
۳۱	ایران	۵	۳	۱۳,۷	۰
۳۲	ایرلند	۸	۵	۰	۱۰۰
۳۳	ایسلند	۷	۵	۰	۱۰۰
۳۴	برزیل	۲	۵	۹,۶	۵۳,۶
۳۵	بروندی	۲	۳	۰,۲	۰
۳۶	بلاروس	۵	۳	۰	۰
۳۷	بلژیک	۵	۴	۵۵,۳	۰
۳۸	بلغارستان	۶	۳	۱۳,۶	۰
۳۹	بنگلادش	۷	۲	۰,۴	۰
۴۰	بنین	۴	۱	۳,۵	۰
۴۱	بوتان	۳	۰	۰	۰
۴۲	بوتسوانا	۹	۵	۰	۳۰,۸
۴۳	بورکینافاسو	۴	۱	۱,۹	۰
۴۴	بوسنی و هرزگوین	۸	۵	۰	۱۹,۳
۴۵	بولیوی	۳	۴	۱۰,۳	۲۴,۶

شاخص دریافت اعتبار در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	شاخص توانمندی قانون (۱۰-۰)	شاخص اطلاعات اعتباری (۶-۰)	پوشش اطلاعات اعتبارسنجی در بخش دولتی (درصد)	پوشش اطلاعات اعتبارسنجی در بخش خصوصی (درصد)
۴۶	پاراگوئه	۳	۶	۸,۷	۵۲,۲
۴۷	پاکستان	۴	۴	۰,۳	۰,۹
۴۸	پالاو	۵	۰	۰	۰
۴۹	پاناما	۶	۶	۰	۴۰,۲
۵۰	پرتغال	۵	۴	۶۴,۳	۹,۸
۵۱	پرو	۲	۶	۳۰,۲	۲۷,۸
۵۲	پورتوریکو	۶	۵	۰	۶۳,۶
۵۳	تانزانیا	۵	۰	۰	۰
۵۴	تایلند	۵	۴	۰	۱۸,۴
۵۵	تایوان	۴	۵	۰	۵۷,۱
۵۶	ترکیه	۱	۵	۴,۹	۲۷,۶
۵۷	توگو	۲	۱	۳,۵	۰
۵۸	تونس	۴	۲	۸,۲	۰
۵۹	تونگا	۵	۰	۰	۰
۶۰	تیمور شرقی	۳	۰	۰	۰
۶۱	جامائیکا	۶	۰	۰	۰
۶۲	جزیره سالمون	۶	۰	۰	۰
۶۳	جزیره مارشال	۶	۰	۰	۰
۶۴	جمهوری آفریقای مرکزی	۳	۲	۱,۲	۰
۶۵	جمهوری چک	۶	۵	۲,۸	۳۷,۹
۶۶	جمهوری دموکراتیک کنگو	۳	۰	۰	۰
۶۷	جمهوری دومینیکن	۴	۵	۱۹,۲	۳۴,۶
۶۸	جمهوری کنگو	۲	۲	۲,۳	۰
۶۹	چاد	۳	۲	۰,۲	۰
۷۰	چین	۲	۳	۰,۴	۰

شاخص دریافت اعتبار در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	شاخص توانمندی قانون (۱۰-۰)	شاخص اطلاعات اعتباری (۶-۰)	پوشش اطلاعات اعتبارسنجی در بخش دولتی (درصد)	پوشش اطلاعات اعتبارسنجی در بخش خصوصی (درصد)
۷۱	دانمارک	۷	۴	۰	۷,۷
۷۲	رواندا	۱	۲	۰,۱	۰
۷۳	روسیه	۳	۰	۰	۰
۷۴	رومانی	۴	۴	۱,۴	۱
۷۵	زامبیا	۶	۰	۰	۰
۷۶	زلاندنو	۹	۵	۰	۹۵,۸
۷۷	زیمبابوه	۷	۰	۰	۰
۷۸	ژاپن	۶	۶	۰	۶۱,۲
۷۹	سائوتومه و پرنسپ		۰	۰	۰
۸۰	ساحل عاج	۲	۱	۳	۰
۸۱	ساموآ	۷	۰	۰	۰
۸۲	سريلانكا	۳	۳	۰	۲,۲
۸۳	سنگاپور	۱۰	۴	۰	۳۸,۶
۸۴	سنگال	۳	۱	۴,۳	۰
۸۵	سوئد	۶	۵	۰	۱۰۰
۸۶	سوئیس	۶	۵	۰	۲۳,۳
۸۷	سودان	۵	۰	۰	۰
۸۸	سوریه	۵	۰	۰	۰
۸۹	سیرالئون	۵	۰	۰	۰
۹۰	شیلی	۴	۶	۴۵,۷	۲۲,۱
۹۱	صربستان و مونته نگرو	۵	۱	۰,۱	۰
۹۲	عراق	۴	۰	۰	۰
۹۳	عربستان سعودی	۴	۵	۰,۲	۱۰,۲
۹۴	عمان	۳	۰	۰	۰
۹۵	غنا	۵	۰	۰	۰
۹۶	فرانسه	۳	۲	۱,۸	۰

شاخص دریافت اعتبار در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	شاخص توانمندی قانون (۱۰-۰)	شاخص اطلاعات اعتباری (۶-۰)	پوشش اطلاعات اعتبارسنجی در بخش دولتی (درصد)	پوشش اطلاعات اعتبارسنجی در بخش خصوصی (درصد)
۹۷	فنلاند	۶	۵	۰	۱۴,۷
۹۸	فیجی	۸	۴	۰	۲۸,۳
۹۹	فیلیپین	۳	۲	۰	۳,۷
۱۰۰	قرقیزستان	۸	۲	۰	۰,۲
۱۰۱	قزاقستان	۵	۰	۰	۰
۱۰۲	کاستاریکا	۴	۶	۳۴,۸	۴,۵
۱۰۳	کامبوج	۰	۰	۰	۰
۱۰۴	کامرون	۴	۲	۰,۸	۰
۱۰۵	کانادا	۷	۶	۰	۱۰۰
۱۰۶	کرانه باختری غزه	۵	۰	۰	۰
۱۰۷	کرواسی	۴	۰	۰	۰
۱۰۸	کره	۶	۵	۰	۸۰,۷
۱۰۹	کریباتی	۶	۰	۰	۰
۱۱۰	کلمبیا	۴	۴	۰	۳۱,۷
۱۱۱	کنیا	۸	۵	۰	۰,۱
۱۱۲	کویت	۵	۴	۰	۱۶,۱
۱۱۳	گرجستان	۷	۰	۰	۰
۱۱۴	گوآتمالا	۴	۵	۰	۹,۹
۱۱۵	گویانا	۳	۰	۰	۰
۱۱۶	گینه	۲	۱	۰	۰
۱۱۷	گینه جدید پاپوآ	۶	۰	۰	۰
۱۱۸	لائوس	۲	۰	۰	۰
۱۱۹	لبنان	۴	۴	۳,۵	۰
۱۲۰	لتونی	۸	۳	۱,۱	۰
۱۲۱	لسوتو	۵	۰	۰	۰
۱۲۲	لهستان	۳	۴	۰	۳۸,۱
۱۲۳	لیتوانی	۴	۶	۲,۵	۱۲,۱
۱۲۴	ماداگاسکار	۴	۲	۰,۳	۰

شاخص دریافت اعتبار در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	شاخص توانمندی قانون (۱۰-۰)	شاخص اطلاعات اعتباری (۶-۰)	پوشش اطلاعات اعتبارسنجی در بخش دولتی (درصد)	پوشش اطلاعات اعتبارسنجی در بخش خصوصی (درصد)
۱۲۵	ماکرونزیا	۶	۰	۰	۰
۱۲۶	مالاوی	۷	۰	۰	۰
۱۲۷	مالدیو	۴	۰	۰	۰
۱۲۸	مالزی	۸	۶	۳۳,۷	۰
۱۲۹	مالی	۳	۱	۲,۳	۰
۱۳۰	مجارستان	۶	۵	۰	۴
۱۳۱	مراکش	۲	۱	۲	۰
۱۳۲	مصر	۱	۲	۱,۲	۰
۱۳۳	مغولستان	۵	۳	۴,۷	۰
۱۳۴	مقدونیه	۶	۳	۱,۹	۰
۱۳۵	مکزیک	۲	۶	۰	۴۹,۴
۱۳۶	موریتانی	۷	۱	۰,۲	۰
۱۳۷	موریس	۷	۰	۰	۰
۱۳۸	موزامبیک	۴	۴	۰,۸	۰
۱۳۹	مولداوی	۶	۰	۰	۰
۱۴۰	نامیبیا	۵	۵	۰	۲۵,۲
۱۴۱	نیپال	۴	۳	۰	۰,۱
۱۴۲	نروژ	۶	۴	۰	۱۰۰
۱۴۳	نیجر	۴	۱	۰,۹	۰
۱۴۴	نیجریه	۷	۳	۰	۰,۳
۱۴۵	نیکاراگوئه	۴	۴	۸,۱	۰
۱۴۶	وانواتو	۶	۰	۰	۰
۱۴۷	ونزوئلا	۴	۴	۱۶,۸	۰
۱۴۸	ویتنام	۳	۳	۱,۱	۰
۱۴۹	هائیتی	۲	۲	۰,۳	۰
۱۵۰	هلند	۸	۵	۰	۶۸,۹
۱۵۱	هند	۵	۲	۰	۱,۷
۱۵۲	هندوراس	۵	۴	۱۱,۲	۱۸,۷

شاخص دریافت اعتبار در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	شاخص توانمندی قانون (۱۰-۰)	شاخص اطلاعات اعتباری (۶-۰)	پوشش اطلاعات اعتبارسنجی در بخش دولتی (درصد)	پوشش اطلاعات اعتبارسنجی در بخش خصوصی (درصد)
۱۵۳	هنگ کنگ	۱۰	۵	۰	۶۴,۵
۱۵۴	یمن	۲	۲	۰,۱	۰
۱۵۵	یونان	۳	۴	۰	۱۷,۷

شاخص حمایت از سرمایه‌گذاران در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	سطح افشاگری (۱۰-۱)	اندازه مسئولیت مدیران (۱۰-۱)	پوشش آسان اطلاعات موردنیاز سهامداران (۱۰-۱)	توانایی حمایت از سرمایه‌گذاران (۱۰-۱)
۱	آذربایجان	۰	۵	۷	۴
۲	آرژانتین	۷	۲	۷	۵,۳
۳	آفریقای جنوبی	۸	۸	۸	۸
۴	آلبانی	۰	۶	۲	۲,۷
۵	آلمان	۵	۵	۶	۵,۳
۶	آمریکا	۷	۹	۹	۸,۳
۷	آنکولا	۵	۶	۶	۵,۷
۸	اتریش	۲	۵	۴	۳,۷
۹	اتیوپی	۱	۴	۳	۲,۷
۱۰	اردن	۵	۲	۴	۳,۷
۱۱	ارمنستان				
۱۲	اروگوئه	۳	۴	۸	۵
۱۳	اریتره	۴	۵	۵	۴,۷
۱۴	ازبکستان	۴	۶	۳	۴,۳
۱۵	اسپانیا	۴	۶	۴	۴,۷

شاخص حمایت از سرمایه‌گذاران در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	سطح افشاگری (۱۰-۱)	اندازه مسئولیت مدیران (۱۰-۱)	پوشش آسان اطلاعات موردنیاز سهامداران (۱۰-۱)	توانایی حمایت از سرمایه‌گذاران (۱۰-۱)
۱۶	استرالیا	۸	۲	۸	۶
۱۷	استونی	۸	۴	۶	۶
۱۸	اسرائیل	۸	۸	۹	۸,۳
۱۹	اسلواکی	۲	۴	۶	۴
۲۰	اسلوونی	۳	۸	۶	۵,۷
۲۱	افغانستان	۰	۰	۲	۰,۷
۲۲	اکوادور	۱	۵	۶	۴
۲۳	الجزایر	۸	۴	۱	۴,۳
۲۴	السالوادور	۶	۲	۶	۴,۷
۲۵	امارات متحده عربی	۴	۸	۲	۴,۷
۲۶	اندونزی	۸	۵	۳	۵,۳
۲۷	انگلستان	۱۰	۷	۷	۸
۲۸	اوکراین	۱	۳	۴	۲,۷
۲۹	اوگاندا	۷	۵	۴	۵,۳
۳۰	ایتالیا	۷	۲	۵	۴,۷
۳۱	ایران	۳	۵	۰	۲,۷
۳۲	ایرلند	۹	۵	۹	۷,۷
۳۳	ایسلند	۴	۵	۶	۵
۳۴	برزیل	۵	۷	۴	۵,۳
۳۵	بروندی				
۳۶	بلاروس	۱	۴	۷	۴
۳۷	بلژیک	۸	۷	۷	۷,۳
۳۸	بلغارستان	۸	۱	۷	۵,۳
۳۹	بنگلادش	۶	۷	۷	۶,۷

شاخص حمایت از سرمایه‌گذاران در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	سطح افشاگری (۱۰-۱)	اندازه مسئولیت مدیران (۱۰-۱)	پوشش آسان اطلاعات موردنیاز سهامداران (۱۰-۱)	توانایی حمایت از سرمایه‌گذاران (۱۰-۱)
۴۰	بنین	۵	۸	۴	۵,۷
۴۱	بوتان	۶	۶	۴	۵,۳
۴۲	بوتسوانا	۸	۲	۳	۴,۳
۴۳	بورکینافاسو	۶	۵	۳	۴,۷
۴۴	بوسنی و هرزگوین	۳	۶	۵	۴,۷
۴۵	بولیوی	۱	۵	۷	۴,۳
۴۶	پاراگوئه	۶	۵	۶	۵,۷
۴۷	پاکستان	۶	۶	۷	۶,۳
۴۸	پالائو	۰	۰	۸	۲,۷
۴۹	پاناما	۳	۴	۷	۴,۷
۵۰	پرتغال	۷	۵	۶	۶
۵۱	پرو	۷	۵	۷	۶,۳
۵۲	پورتوریکو				
۵۳	تانزانیا	۳	۳	۰	۲
۵۴	تایلند	۱۰	۲	۶	۶
۵۵	تایوان	۸	۴	۴	۵,۳
۵۶	ترکیه	۸	۳	۴	۵
۵۷	توگو	۴	۳	۵	۴
۵۸	تونس	۰	۴	۶	۳,۳
۵۹	تونگا	۳	۶	۸	۵,۷
۶۰	تیمور شرقی	۷	۱	۳	۳,۷
۶۱	جامائیکا	۳	۸	۵	۵,۳
۶۲	جزیره سالمون	۵	۶	۸	۶,۳
۶۳	جزیره مارشال	۲	۰	۸	۳,۳

شاخص حمایت از سرمایه‌گذاران در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	سطح افشاگری (۱۰-۱)	اندازه مسئولیت مدیران (۱۰-۱)	پوشش آسان اطلاعات موردنیاز سهامداران (۱۰-۱)	توانایی حمایت از سرمایه‌گذاران (۱۰-۱)
۶۴	جمهوری آفریقای مرکزی				
۶۵	جمهوری چک	۲	۵	۸	۵
۶۶	جمهوری دموکراتیک کنگو	۳	۴	۵	۴
۶۷	جمهوری دومینیکن	۳	۰	۹	۴
۶۸	جمهوری کنگو	۴	۵	۶	۵
۶۹	چاد	۳	۶	۵	۴,۷
۷۰	چین	۱۰	۱	۲	۴,۳
۷۱	دانمارک	۷	۵	۷	۶,۳
۷۲	رواندا				
۷۳	روسیه	۷	۳	۵	۵
۷۴	رومانی	۸	۵	۴	۵,۷
۷۵	زامبیا	۱۰	۴	۸	۷,۳
۷۶	زلاندنو	۱۰	۹	۱۰	۹,۷
۷۷	زیمبابوه	۸	۱	۴	۴,۳
۷۸	ژاپن	۶	۷	۷	۶,۷
۷۹	سائوتومه و پرنسیپ	۶	۱	۶	۴,۳
۸۰	ساحل عاج	۶	۵	۳	۴,۷
۸۱	ساموآ	۵	۶	۸	۶,۳
۸۲	سريلانكا	۴	۵	۷	۵,۳
۸۳	سنگاپور	۱۰	۹	۹	۹,۳
۸۴	سنگال	۷	۱	۳	۳,۷
۸۵	سوئد	۲	۵	۷	۴,۷

شاخص حمایت از سرمایه‌گذاران در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	سطح افشاگری (۱۰-۱)	اندازه مسئولیت مدیران (۱۰-۱)	پوشش آسان اطلاعات موردنیاز سهامداران (۱۰-۱)	توانایی حمایت از سرمایه‌گذاران (۱۰-۱)
۸۶	سوئیس	۱	۵	۶	۴
۸۷	سودان				
۸۸	سوریه	۵	۷	۱	۴,۳
۸۹	سیرالئون	۳	۶	۵	۴,۷
۹۰	شیلی	۸	۴	۵	۵,۷
۹۱	صربستان و مونته نگرو	۷	۶	۴	۵,۷
۹۲	عراق	۴	۵	۵	۴,۷
۹۳	عربستان سعودی	۸	۴	۳	۵
۹۴	عمان	۸	۶	۳	۵,۷
۹۵	غنا	۷	۷	۴	۶
۹۶	فرانسه	۱۰	۱	۵	۵,۳
۹۷	فنلاند	۶	۴	۷	۵,۷
۹۸	فیجی	۵	۵	۷	۵,۷
۹۹	فیلیپین	۱	۲	۷	۳,۳
۱۰۰	قرقیزستان	۸	۱	۸	۵,۷
۱۰۱	قزاقستان	۷	۲	۶	۵
۱۰۲	کاستاریکا	۲	۵	۲	۳
۱۰۳	کامبوج	۵	۹	۲	۵,۳
۱۰۴	کامرون	۸	۳	۶	۵,۷
۱۰۵	کانادا	۸	۹	۹	۸,۷
۱۰۶	کرانه باختری غزه				
۱۰۷	کرواسی	۲	۵	۲	۳
۱۰۸	کره	۷	۲	۵	۴,۷

شاخص حمایت از سرمایه‌گذاران در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	سطح افشاگری (۱۰-۱)	اندازه مسئولیت مدیران (۱۰-۱)	پوشش آسان اطلاعات مورد نیاز سهامداران (۱۰-۱)	توانایی حمایت از سرمایه‌گذاران (۱۰-۱)
۱۰۹	کریباتی	۶	۵	۸	۶,۳
۱۱۰	کلمبیا	۷	۱	۹	۵,۷
۱۱۱	کنیا	۴	۲	۱۰	۵,۳
۱۱۲	کویت	۵	۵	۵	۵
۱۱۳	گرجستان	۴	۴	۴	۴
۱۱۴	گوآتمالا	۱	۳	۷	۲,۷
۱۱۵	گویانا	۵	۴	۴	۴,۳
۱۱۶	گینه	۵	۶	۳	۴,۷
۱۱۷	گینه جدید پاپوآ	۵	۵	۸	۶
۱۱۸	لائوس	۴	۲	۴	۳,۳
۱۱۹	لبنان	۸	۱	۴	۴,۳
۱۲۰	لتونی	۵	۴	۸	۵,۷
۱۲۱	لسوتو	۲	۲	۸	۴
۱۲۲	لهستان	۷	۴	۸	۶,۳
۱۲۳	لیتوانی	۵	۴	۷	۵,۳
۱۲۴	ماداگاسکار	۵	۶	۶	۵,۷
۱۲۵	ماکرونزی	۰	۰	۸	۲,۷
۱۲۶	مالاوی	۴	۷	۵	۵,۳
۱۲۷	مالدیو	۰	۸	۸	۵,۳
۱۲۸	مالزی	۱۰	۹	۷	۸,۷
۱۲۹	مالی	۶	۵	۳	۴,۷
۱۳۰	مجارستان	۱	۵	۸	۴,۷
۱۳۱	مراکش	۶	۵	۱	۴
۱۳۲	مصر	۵	۲	۵	۴

شاخص حمایت از سرمایه‌گذاران در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	سطح افشاگری (۱۰-۱)	اندازه مسئولیت مدیران (۱۰-۱)	پوشش آسان اطلاعات موردنیاز سهامداران (۱۰-۱)	توانایی حمایت از سرمایه‌گذاران (۱۰-۱)
۱۳۳	مغولستان				
۱۳۴	مقدونیه	۵	۷	۶	۶
۱۳۵	مکزیک	۶	۰	۵	۳,۷
۱۳۶	موریتانی				
۱۳۷	موریس	۶	۸	۹	۷,۷
۱۳۸	موزامبیک				
۱۳۹	مولداوی	۷	۱	۶	۴,۷
۱۴۰	نامیبیا	۸	۵	۷	۶,۷
۱۴۱	نپال	۴	۱	۹	۴,۷
۱۴۲	نروژ	۷	۶	۷	۶,۷
۱۴۳	نیجر	۶	۵	۳	۴,۷
۱۴۴	نیجریه	۶	۷	۴	۵,۷
۱۴۵	نیکاراگوئه	۴	۵	۶	۵
۱۴۶	وانواتو	۵	۶	۸	۶,۳
۱۴۷	ونزوئلا	۳	۲	۲	۲,۳
۱۴۸	ویتنام	۴	۱	۲	۲,۳
۱۴۹	هائیتی	۴	۳	۴	۳,۷
۱۵۰	هلند	۴	۳	۶	۴,۳
۱۵۱	هند	۷	۴	۷	۶
۱۵۲	هندوراس	۱	۵	۴	۳,۳
۱۵۳	هنگ کنگ	۱۰	۸	۸	۸,۷
۱۵۴	یمن	۶	۴	۳	۴,۳
۱۵۵	یونان	۱	۴	۵	۳,۳

شاخص پرداخت مالیات در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد انواع مالیات پرداختی	زمان موردنیاز (واحد: ساعت در سال)	کل مالیات قابل پرداخت (واحد: درصدی از سود ناخالص)
۱	آذربایجان	۳۵	۷۵۶	۴۱,۴
۲	آرژانتین	۳۵	۵۸۰	۹۷,۹
۳	آفریقای جنوبی	۳۲	۳۵۰	۴۳,۸
۴	آلبانی	۵۳	۲۴۰	۷۱,۶
۵	آلمان	۳۲	۱۰۵	۵۰,۳
۶	آمریکا	۹	۳۲۵	۲۱,۵
۷	آنگولا	۳۰	۶۵۶	۳۲,۵
۸	اتریش	۲۰	۲۷۲	۵۰,۸
۹	اتیوپی	۲۰	۵۲	۴۳,۶
۱۰	اردن	۱۰	۱۰۱	۳۹,۸
۱۱	ارمنستان	۵۰	۱۱۲۰	۵۳,۸
۱۲	اروگوئه	۵۴	۳۰۰	۸۰,۲
۱۳	اریتره	۱۸	۲۱۶	۶۶,۳
۱۴	ازبکستان	۱۱۸	۱۵۲	۷۵,۶
۱۵	اسپانیا	۷	۵۶	۴۸,۴
۱۶	استرالیا	۱۲	۱۰۷	۳۷
۱۷	استونی	۱۱	۱۰۴	۳۹,۵
۱۸	اسرائیل	۳۳	۲۱۰	۵۷,۵
۱۹	اسلواکی	۳۱	۳۴۴	۳۹,۵
۲۰	اسلونی	۲۹	۲۷۲	۴۷,۳
۲۱	افغانستان	۲	۸۰	۲۱,۴
۲۲	اکوادور	۳۳	۶۰۰	۳۳,۹
۲۳	الجزایر	۶۳	۵۰۴	۵۸,۵
۲۴	السالوادور	۶۵	۲۲۴	۳۲,۲
۲۵	امارات متحده عربی	۱۵	۱۲	۸,۹
۲۶	اندونزی	۵۲	۵۶۰	۳۸,۸
۲۷	انگلستان	۲۲		۵۲,۹
۲۸	اوکراین	۸۴	۲۱۸۵	۵۱

شاخص پرداخت مالیات در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد انواع مالیات پرداختی	زمان موردنیاز (واحد: ساعت در سال)	کل مالیات قابل پرداخت (واحد: درصدی از سود ناخالص)
۲۹	اوگاندا	۳۱	۲۳۷	۴۲,۹
۳۰	ایتالیا	۲۰	۳۶۰	۵۹,۸
۳۱	ایران	۲۸		۱۴,۶
۳۲	ایرلند	۸	۷۶	۴۵,۳
۳۳	ایسلند	۱۹	۱۷۵	۵۲,۲
۳۴	برزیل	۲۳	۲۶۰۰	۱۴۷,۹
۳۵	بروندی	۴۱	۱۴۰	۱۷۳,۵
۳۶	بلاروس	۱۱۳	۱۱۸۸	۱۲۱,۸
۳۷	بلژیک	۱۰	۱۶۰	۴۴,۶
۳۸	بلغارستان	۲۷	۶۱۶	۳۸,۶
۳۹	بنگلادش	۱۷	۶۴۰	۵۰,۴
۴۰	بنین	۷۵	۲۷۰	۵۳,۱
۴۱	بوتان	۳۰	۳۷۰	۲۳,۳
۴۲	بوتسوانا	۲۴	۱۴۰	۵۲,۹
۴۳	بورکینافاسو	۴۰	۲۷۰	۴۸,۳
۴۴	بوسنی و هرزگوین	۷۳	۱۰۰	۱۹,۷
۴۵	بولیوی	۴۱	۱۰۸۰	۶۴
۴۶	پاراگوئه	۳۳	۳۲۸	۳۷,۹
۴۷	پاکستان	۳۲	۵۶۰	۵۷,۴
۴۸	پالائو	۱۷	۱۲۸	۴۰
۴۹	پاناما	۴۵	۴۲۴	۳۲,۹
۵۰	پرتغال	۷	۳۲۸	۴۵,۴
۵۱	پرو	۵۳	۴۲۴	۵۰,۷
۵۲	پورتوریکو	۴۱	۱۴۰	۱۷,۸
۵۳	تانزانیا	۴۸	۲۴۸	۵۱,۳
۵۴	تایلند	۴۴	۵۲	۲۹,۲
۵۵	تایوان	۱۵	۲۹۶	۲۳,۶
۵۶	ترکیه	۱۸	۲۵۴	۵۱,۱

شاخص پرداخت مالیات در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد انواع مالیات پرداختی	زمان موردنیاز (واحد: ساعت در سال)	کل مالیات قابل پرداخت (واحد: درصدی از سود ناخالص)
۵۷	توگو	۵۱	۲۷۰	۵۰٫۹
۵۸	تونس	۳۱	۱۱۲	۵۲٫۷
۵۹	تونگا	۱۱	۱۵۶	۳۲
۶۰	تیمور شرقی	۱۵	۶۴۰	۳۴٫۹
۶۱	جامائیکا	۷۲	۴۱۴	۴۹٫۴
۶۲	جزیره سالمون	۳۳	۸۰	۱۳٫۵
۶۳	جزیره مارشال	۲۰	۱۶۰	۴۲٫۶
۶۴	جمهوری آفریقای مرکزی	۶۶	۵۰۴	۶۰٫۹
۶۵	جمهوری چک	۱۴	۹۳۰	۴۰٫۱
۶۶	جمهوری دموکراتیک کنگو	۳۴	۳۱۲	۱۳۴٫۷
۶۷	جمهوری دومینیکن	۸۵	۱۲۴	۵۷٫۲
۶۸	جمهوری کنگو	۹۴	۵۷۶	۶۶٫۹
۶۹	چاد	۶۵	۱۲۲	۵۱٫۳
۷۰	چین	۳۴	۵۸۴	۴۶٫۹
۷۱	دانمارک	۱۸	۱۳۵	۶۳٫۴
۷۲	رواندا	۴۲	۱۶۸	۵۳٫۹
۷۳	روسیه	۲۷	۲۵۶	۴۰٫۸
۷۴	رومانی	۶۲	۱۸۸	۵۱٫۱
۷۵	زامبیا	۳۶	۱۳۲	۳۸٫۶
۷۶	زلاندنو	۸	۷۰	۴۴٫۲
۷۷	زیمبابوه	۵۹	۲۱۶	۴۸٫۶
۷۸	ژاپن	۲۶	۳۱۵	۳۴٫۶
۷۹	سائوتومه و پرنسیپ	۲۹	۱۰۰۸	۲۷٫۴
۸۰	ساحل عاج	۷۱	۲۷۰	۴۶٫۹
۸۱	ساموآ	۳۵	۲۲۴	۳۵٫۸
۸۲	سریلانکا	۴۲		۴۹٫۴
۸۳	سنگاپور	۱۶	۳۰	۱۹٫۵

شاخص پرداخت مالیات در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد انواع مالیات پرداختی	زمان موردنیاز (واحد: ساعت در سال)	کل مالیات قابل پرداخت (واحد: درصدی از سود ناخالص)
۸۴	سنگال	۵۹	۶۹۶	۴۵
۸۵	سوئد	۵	۱۲۲	۵۲,۶
۸۶	سوئیس	۲۵	۶۳	۲۲
۸۷	سودان			
۸۸	سوریه	۲۲	۳۳۶	۲۰,۸
۸۹	سیرالئون	۲۰	۳۹۹	۱۶۳,۹
۹۰	شیلی	۸	۴۳۲	۴۶,۷
۹۱	صربستان و مونته نگرو	۴۱	۱۶۸	۴۶
۹۲	عراق	۱۳	۴۸	۵,۶
۹۳	عربستان سعودی	۱۳	۷۰	۱,۴
۹۴	عمان	۱۳	۵۲	۵,۲
۹۵	غنا	۳۵	۳۰۴	۴۵,۳
۹۶	فرانسه	۲۹	۷۲	۴۲,۸
۹۷	فنلاند	۱۹		۵۲,۱
۹۸	فیجی	۲۲	۱۴۰	۴۴,۴
۹۹	فیلیپین	۶۲	۹۴	۴۶,۴
۱۰۰	قرقیزستان	۹۵	۲۰۴	۵۹,۴
۱۰۱	قزاقستان	۳۴	۱۵۶	۴۱,۶
۱۰۲	کاستاریکا	۴۱	۴۰۲	۵۴,۳
۱۰۳	کامبوج	۲۷	۹۷	۳۱,۱
۱۰۴	کامرون	۵۱	۱۳۰۰	۴۷,۶
۱۰۵	کانادا	۱۰	۱۱۹	۳۲,۵
۱۰۶	کرانه باختری غزه	۴۹		۴۲
۱۰۷	کرواسی	۳۹	۲۳۲	۴۷,۱
۱۰۸	کره	۲۶	۲۹۰	۲۹,۶
۱۰۹	کریباتی	۱۶		۱۵,۶
۱۱۰	کلمبیا	۵۴	۴۳۲	۷۵,۱
۱۱۱	کنیا	۱۷	۳۷۲	۶۸,۲

شاخص پرداخت مالیات در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد انواع مالیات پرداختی	زمان موردنیاز (واحد: ساعت در سال)	کل مالیات قابل پرداخت (واحد: درصدی از سود ناخالص)
۱۱۲	کویت	۱۴		۸,۲
۱۱۳	گرجستان	۴۹	۴۴۸	۴۹,۷
۱۱۴	گوآتمالا	۵۰	۲۶۰	۵۳,۴
۱۱۵	گویانا	۴۵	۲۸۸	۲۰,۷
۱۱۶	گینه	۵۵	۴۱۶	۵۱,۲
۱۱۷	گینه جدید پایوا	۴۳	۱۹۸	۳۶,۷
۱۱۸	لائوس	۳۱	۱۸۰	۲۴,۷
۱۱۹	لبنان	۳۳	۲۰۸	۳۰,۴
۱۲۰	لتونی	۳۹	۳۲۰	۳۴,۷
۱۲۱	لسوتو	۱۹	۵۶۴	۳۷,۷
۱۲۲	لهستان	۴۳	۱۷۵	۵۵,۶
۱۲۳	لیتوانی	۱۳	۱۶۲	۴۱,۶
۱۲۴	ماداگاسکار	۲۹	۴۰۰	۵۸,۹
۱۲۵	ماکرونزیا	۸	۱۲۸	۳۲,۱
۱۲۶	مالاوی	۳۳	۷۸۲	۵۶,۵
۱۲۷	مالدیو	۱	۰	۵,۵
۱۲۸	مالزی	۲۸		۱۱,۶
۱۲۹	مالی	۶۰	۲۷۰	۴۴
۱۳۰	مجارستان	۲۴	۳۰۴	۵۶,۸
۱۳۱	مراکش	۲۸	۶۹۰	۵۴,۸
۱۳۲	مصر	۳۹	۵۰۴	۳۲,۱
۱۳۳	مغولستان	۴۳		۴۵,۳
۱۳۴	مقدونیه	۵۴	۹۶	۴۰,۱
۱۳۵	مکزیک	۴۹	۵۳۶	۳۱,۳
۱۳۶	موریتانی	۶۱	۶۹۶	۷۵,۸
۱۳۷	موریس	۷	۱۵۸	۳۸,۲
۱۳۸	موزامبیک	۳۵	۲۳۰	۵۰,۹
۱۳۹	مولداوی	۴۴	۲۵۰	۴۴,۷

شاخص پرداخت مالیات در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد انواع مالیات پرداختی	زمان موردنیاز (واحد: ساعت در سال)	کل مالیات قابل پرداخت (واحد: درصدی از سود ناخالص)
۱۴۰	نامیبیا	۲۳	۵۰	۴۳,۹
۱۴۱	نیپال	۲۳	۴۰,۸	۳۱,۸
۱۴۲	نروژ	۳	۸۷	۶۰,۱
۱۴۳	نیجر	۴۴	۲۷۰	۴۹,۴
۱۴۴	نیجریه	۳۶	۱۱۲۰	۲۷,۱
۱۴۵	نیکاراگوئه	۶۴	۲۴۰	۵۴,۳
۱۴۶	وانواتو	۳۲	۱۲۰	۲۸,۱
۱۴۷	ونزوئلا	۶۸	۸۶۴	۴۸,۹
۱۴۸	ویتنام	۴۴	۱۰۵۰	۳۱,۵
۱۴۹	هاییتی	۵۳		۳۱,۷
۱۵۰	هلند	۲۲	۷۰۰	۵۳,۳
۱۵۱	هند	۵۹	۲۶۴	۴۳,۲
۱۵۲	هندوراس	۴۸	۴۲۳	۴۳,۲
۱۵۳	هنگ کنگ	۱	۸۰	۱۴,۳
۱۵۴	یمن	۳۲	۲۴۸	۱۲۸,۸
۱۵۵	یونان	۳۲	۲۰۴	۴۷,۹

شاخص تجارت خارجی در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد اسناد مورد نیاز برای صادرات	تعداد تأییدیه‌های مورد نیاز برای صادرات	تعداد روزهای صرف شده برای صادرات	تعداد اسناد مورد نیاز برای واردات	تعداد تأییدیه‌های مورد نیاز برای واردات	تعداد روزهای صرف شده برای واردات
۱	آذربایجان	۷	۴۰	۶۹	۱۸	۵۵	۷۹
۲	آرژانتین	۶	۶	۲۳	۷	۹	۳۰
۳	آفریقای جنوبی	۵	۷	۳۱	۹	۹	۳۴

شاخص تجارت خارجی در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد اسناد مورد نیاز برای صادرات	تعداد تأییدیه‌های مورد نیاز برای صادرات	تعداد روزهای صرف شده برای صادرات	تعداد اسناد مورد نیاز برای واردات	تعداد تأییدیه‌های مورد نیاز برای واردات	تعداد روزهای صرف شده برای واردات
۴	آلبانی	۶	۱۳	۳۷	۱۲	۱۷	۳۸
۵	آلمان	۴	۱	۶	۴	۱	۶
۶	آمریکا	۶	۵	۹	۵	۴	۹
۷	آنگولا				۱۰	۲۸	۶۴
۸	اتریش	۴	۲	۸	۵	۳	۹
۹	اتیوپی	۸	۳۳	۴۶	۱۳	۴۵	۵۷
۱۰	اردن	۷	۶	۲۸	۱۲	۵	۲۸
۱۱	ارمنستان	۷	۱۲	۳۴	۶	۱۵	۳۷
۱۲	اروگوئه	۹	۱۰	۲۲	۹	۱۲	۲۵
۱۳	اریتره	۱۱	۲۰	۶۹	۱۷	۳۳	۶۹
۱۴	ازبکستان				۱۸	۳۲	۱۳۹
۱۵	اسپانیا	۴	۳	۹	۵	۳	۱۰
۱۶	استرالیا	۵	۲	۱۲	۱۱	۲	۱۹
۱۷	استونی	۵	۲	۱۲	۵	۵	۱۴
۱۸	اسرائیل	۵	۲	۱۰	۵	۴	۱۳
۱۹	اسلواکی	۹	۸	۲۰	۸	۱۰	۲۱
۲۰	اسلوونی	۹	۷	۲۰	۱۱	۹	۲۴
۲۱	افغانستان				۱۰	۵۷	۹۷
۲۲	اکوادور	۱۲	۴	۲۰	۱۱	۷	۴۲
۲۳	الجزایر	۸	۸	۲۹	۸	۱۲	۵۱
۲۴	السالوادور	۷	۱۰	۴۳	۱۵	۱۱	۵۴
۲۵	امارات متحدہ عربی	۶	۳	۱۸	۶	۳	۱۸
۲۶	اندونزی	۷	۳	۲۵	۱۰	۶	۳۰
۲۷	انگلستان	۵	۵	۱۶	۴	۵	۱۶
۲۸	اوکراین	۶	۹	۳۴	۱۰	۱۰	۴۶

شاخص تجارت خارجی در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد اسناد مورد نیاز برای صادرات	تعداد تأییدیه‌های مورد نیاز برای صادرات	تعداد روزهای صرف شده برای صادرات	تعداد اسناد مورد نیاز برای واردات	تعداد تأییدیه‌های مورد نیاز برای واردات	تعداد روزهای صرف شده برای واردات
۲۹	اوگاندا	۱۳	۱۸	۵۸	۱۷	۲۷	۷۳
۳۰	ایتالیا	۸	۵	۲۸	۱۶	۱۰	۳۸
۳۱	ایران	۱۱	۳۰	۴۵	۱۱	۴۵	۵۱
۳۲	ایرلند	۵	۵	۱۴	۴	۵	۱۵
۳۳	ایسلند	۷	۳	۱۵	۶	۲	۱۵
۳۴	برزیل	۷	۸	۳۹	۱۴	۱۶	۴۳
۳۵	بروندی	۱۱	۲۹	۶۷	۱۹	۵۵	۱۲۴
۳۶	بلاروس	۷	۹	۳۳	۷	۱۰	۳۷
۳۷	بلژیک	۵	۲	۷	۶	۲	۹
۳۸	بلغارستان	۷	۵	۲۶	۱۰	۴	۲۴
۳۹	بنگلادش	۷	۱۵	۳۵	۱۶	۳۸	۵۷
۴۰	بنین	۸	۱۰	۳۶	۱۱	۱۴	۴۹
۴۱	بولیوی	۹	۱۵	۴۳	۹	۱۶	۴۹
۴۲	بوتان	۱۰	۱۲	۳۹	۱۴	۱۲	۴۲
۴۳	بوتسوانا	۶	۷	۳۷	۹	۱۰	۴۲
۴۴	بورکینافاسو	۹	۱۹	۷۱	۱۳	۳۷	۶۶
۴۵	بوسنی و هرزگوین	۹	۱۵	۳۲	۱۵	۱۸	۴۳
۴۶	پاراگوئه	۹	۷	۳۴	۱۳	۱۱	۳۱
۴۷	پاکستان	۸	۱۰	۳۳	۱۲	۱۵	۳۹
۴۸	پالائو	۷	۳	۲۰	۹	۴	۲۶
۴۹	پاناما	۸	۳	۳۰	۱۲	۳	۳۲
۵۰	پرتغال	۶	۴	۱۸	۷	۵	۱۸
۵۱	پرو	۸	۱۰	۲۴	۱۳	۱۳	۳۱
۵۲	پورتوریکو	۹	۳	۱۵	۱۰	۳	۱۹
۵۳	تانزانیا	۷	۱۰	۳۰	۱۳	۱۶	۵۱

شاخص تجارت خارجی در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد اسناد مورد نیاز برای صادرات	تعداد تأییدیه‌های مورد نیاز برای صادرات	تعداد روزهای صرف شده برای صادرات	تعداد اسناد مورد نیاز برای واردات	تعداد تأییدیه‌های مورد نیاز برای واردات	تعداد روزهای صرف شده برای واردات
۵۴	تایلند	۹	۱۰	۲۳	۱۴	۱۰	۲۵
۵۵	تایوان	۸	۹	۱۴	۸	۱۱	۱۴
۵۶	ترکیه	۹	۱۰	۲۰	۱۳	۲۰	۲۵
۵۷	توگو	۸	۸	۳۴	۱۱	۱۴	۴۳
۵۸	تونس	۵	۸	۲۵	۸	۱۲	۳۳
۵۹	تونگا	۶	۴	۱۱	۹	۵	۱۱
۶۰	تیمور شرقی	۶	۹	۳۲	۱۱	۱۲	۳۷
۶۱	جامائیکا	۵	۷	۲۰	۸	۷	۲۶
۶۲	جزیره سالمون				۷	۵	۲۴
۶۳	جزیره مارشال				۶	۶	۱۴
۶۴	جمهوری آفریقای مرکزی	۹	۳۸	۱۱۶	۱۰	۷۵	۱۲۲
۶۵	جمهوری چک	۵	۳	۲۰	۸	۴	۲۲
۶۶	جمهوری دموکراتیک کنگو	۸	۴۵	۵۰	۱۵	۸۰	۶۷
۶۷	جمهوری دومینیک	۶	۳	۱۷	۱۱	۶	۱۷
۶۸	جمهوری کنگو	۸	۴۲	۵۰	۱۲	۵۱	۶۲
۶۹	چاد	۷	۳۲	۸۷	۱۴	۴۲	۱۱۱
۷۰	چین	۶	۷	۲۰	۱۱	۸	۲۴
۷۱	دانمارک	۳	۲	۵	۳	۱	۵

شاخص تجارت خارجی در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد اسناد مورد نیاز برای صادرات	تعداد تأییدیه‌های مورد نیاز برای صادرات	تعداد روزهای صرف شده برای صادرات	تعداد اسناد مورد نیاز برای واردات	تعداد تأییدیه‌های مورد نیاز برای واردات	تعداد روزهای صرف شده برای واردات
۷۲	رواندا	۱۴	۲۷	۶۳	۱۹	۴۶	۹۲
۷۳	روسیه	۸	۸	۲۹	۸	۱۰	۳۵
۷۴	رومانی	۷	۶	۲۷	۱۵	۱۰	۲۸
۷۵	زامبیا	۱۶	۲۵	۶۰	۱۹	۲۸	۶۲
۷۶	زلاندنو	۵	۲	۸	۹	۲	۱۳
۷۷	زیمبابوه	۹	۱۸	۵۲	۱۵	۱۹	۶۶
۷۸	ژاپن	۵	۳	۱۱	۷	۳	۱۱
۷۹	سائوتومه و پرنسپ	۷	۸	۳۱	۹	۱۲	۴۰
۸۰	ساحل عاج	۷	۱۱	۲۱	۱۶	۲۱	۴۸
۸۱	ساموآ	۶	۴	۱۲	۸	۶	۱۳
۸۲	سريلانكا	۸	۱۰	۲۵	۱۳	۱۵	۲۷
۸۳	سنگاپور	۵	۲	۶	۶	۲	۸
۸۴	سنگال	۶	۸	۶	۱۰	۱۲	۲۶
۸۵	سوئد	۴	۱	۶	۳	۱	۶
۸۶	سوئیس	۸	۵	۲۱	۱۳	۵	۲۲
۸۷	سودان	۹	۳۵	۸۲	۱۵	۵۰	۱۱۱
۸۸	سوریه	۱۲	۱۹	۴۹	۱۸	۴۷	۶۳
۸۹	سیرالئون	۷	۸	۳۶	۷	۲۲	۳۹
۹۰	شیلی	۶	۷	۲۳	۸	۸	۲۴
۹۱	صربستان و مونته نگرو	۹	۱۵	۳۲	۱۵	۱۷	۴۴
۹۲	عراق	۱۰	۷۰	۱۰۵	۹	۷۵	۱۳۵
۹۳	عربستان سعودی	۵	۱۲	۳۶	۹	۱۸	۴۴
۹۴	عمان	۹	۷	۲۳	۱۳	۹	۲۷

شاخص تجارت خارجی در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد اسناد مورد نیاز برای صادرات	تعداد تأییدیه‌های مورد نیاز برای صادرات	تعداد روزهای صرف شده برای صادرات	تعداد اسناد مورد نیاز برای واردات	تعداد تأییدیه‌های مورد نیاز برای واردات	تعداد روزهای صرف شده برای واردات
۹۵	غنا	۶	۱۱	۴۷	۱۳	۱۳	۵۵
۹۶	فرانسه	۷	۳	۲۲	۳	۱۳	۲۳
۹۷	فنلاند	۴	۳	۷	۱	۳	۷
۹۸	فیجی	۶	۵	۲۲	۲	۱۳	۲۲
۹۹	فیلیپین	۶	۵	۱۹	۷	۸	۲۲
۱۰۰	قرقیزستان				۲۷	۱۸	۱۲۷
۱۰۱	قزاقستان	۱۴	۱۵	۹۳	۱۷	۱۸	۸۷
۱۰۲	کاستاریکا	۷	۸	۳۶	۸	۱۳	۴۲
۱۰۳	کامبوج	۸	۱۰	۴۳	۱۸	۱۲	۵۵
۱۰۴	کامرون	۱۰	۱۱	۳۹	۲۰	۱۴	۵۳
۱۰۵	کانادا	۶	۲	۱۲	۱	۷	۱۲
۱۰۶	کرانه باختری غزه	۶	۱۰	۲۷	۱۸	۹	۴۲
۱۰۷	کرواسی	۹	۱۰	۳۵	۱۰	۱۵	۳۷
۱۰۸	کره	۵	۳	۱۲	۵	۸	۱۲
۱۰۹	کریباتی	۶	۵	۳۱	۶	۱۱	۳۲
۱۱۰	کلمبیا	۶	۷	۳۴	۱۲	۱۱	۴۸
۱۱۱	کنیا	۸	۱۵	۴۵	۲۰	۱۳	۶۲
۱۱۲	کویت	۵	۱۰	۳۰	۱۲	۱۱	۳۹
۱۱۳	گرجستان	۹	۳۵	۵۴	۴۲	۱۵	۵۲
۱۱۴	گوآتمالا	۸	۶	۲۰	۵	۷	۳۶
۱۱۵	گویانا	۸	۱۰	۴۲	۱۵	۱۱	۵۴
۱۱۶	گینه	۷	۱۱	۴۳	۲۳	۱۲	۵۶
۱۱۷	گینه جدید پاپوآ	۵	۵	۳۰	۶	۱۰	۳۲
۱۱۸	لائوس	۱۲	۱۷	۶۶	۲۸	۱۶	۷۸

شاخص تجارت خارجی در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب القبأ)	تعداد اسناد مورد نیاز برای صادرات	تعداد تأییدیه‌های مورد نیاز برای صادرات	تعداد روزهای صرف شده برای صادرات	تعداد اسناد مورد نیاز برای واردات	تعداد تأییدیه‌های مورد نیاز برای واردات	تعداد روزهای صرف شده برای واردات
۱۱۹	لبنان	۶	۱۵	۲۲	۱۲	۳۵	۳۴
۱۲۰	لتونی	۹	۶	۱۸	۱۳	۷	۲۱
۱۲۱	لسوتو				۱۰	۱۵	۵۰
۱۲۲	لهستان	۶	۵	۱۹	۷	۸	۲۶
۱۲۳	لیتوانی	۵	۵	۶	۱۲	۴	۱۷
۱۲۴	ماداگاسکار	۷	۱۵	۵۰	۹	۱۸	۵۹
۱۲۵	ماکرونزیا				۱۴	۵	۳۳
۱۲۶	مالاوی	۹	۱۲	۴۱	۶	۲۰	۶۱
۱۲۷	مالدیو	۷	۴	۲۴	۱۲	۴	۲۹
۱۲۸	مالزی	۶	۳	۲۰	۱۲	۵	۲۲
۱۲۹	مالی	۱۰	۳۳	۶۷	۱۶	۶۰	۶۱
۱۳۰	مجارستان	۶	۴	۲۳	۱۰	۵	۲۴
۱۳۱	مراکش	۷	۱۳	۳۱	۱۱	۱۷	۳۳
۱۳۲	مصر	۸	۱۱	۲۷	۹	۸	۲۹
۱۳۳	مغولستان	۱۱	۲۱	۶۶	۱۰	۲۷	۷۴
۱۳۴	مقدونیه	۱۰	۸	۳۲	۱۰	۱۱	۳۵
۱۳۵	مکزیک	۶	۴	۱۸	۸	۱۱	۲۶
۱۳۶	موریتانی	۹	۱۳	۴۲	۷	۲۵	۴۰
۱۳۷	موریس	۵	۴	۱۶	۷	۴	۱۶
۱۳۸	موزامبیک	۶	۱۲	۴۱	۱۶	۱۲	۴۱
۱۳۹	مولداوی	۷	۱۲	۳۳	۷	۱۳	۳۵
۱۴۰	نامیبیا	۹	۷	۳۲	۱۴	۷	۲۵
۱۴۱	نیپال	۷	۱۲	۴۴	۱۰	۲۴	۳۸
۱۴۲	نروژ	۴	۳	۷	۴	۳	۷
۱۴۳	نیجر				۱۹	۵۲	۸۹
۱۴۴	نیجریه	۱۱	۳۹	۴۱	۱۳	۷۱	۵۳

شاخص تجارت خارجی در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد اسناد مورد نیاز برای صادرات	تعداد تأییدیه‌های مورد نیاز برای صادرات	تعداد روزهای صرف شده برای صادرات	تعداد اسناد مورد نیاز برای واردات	تعداد تأییدیه‌های مورد نیاز برای واردات	تعداد روزهای صرف شده برای واردات
۱۴۵	نیکاراگوئه	۶	۴	۳۸	۷	۵	۳۸
۱۴۶	وانواتو	۹	۶	۷	۱۴	۹	۹
۱۴۷	ونزوئلا	۸	۶	۳۴	۱۳	۹	۴۲
۱۴۸	ویتنام	۶	۱۲	۳۵	۹	۱۵	۳۶
۱۴۹	هائیتی	۸	۲۰	۵۸	۹	۳۵	۶۰
۱۵۰	هلند	۵	۳	۷	۴	۱	۸
۱۵۱	هند	۱۰	۲۲	۳۶	۱۵	۲۷	۴۳
۱۵۲	هندوراس	۷	۱۷	۳۴	۱۵	۲۱	۴۶
۱۵۳	هنگ کنگ	۶	۴	۱۳	۸	۳	۱۶
۱۵۴	یمن	۶	۸	۳۳	۹	۲۰	۳۱
۱۵۵	یونان	۷	۶	۲۹	۱۱	۹	۳۴

شاخص اجرای قراردادها در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد مراحل اداری مورد نیاز	زمان مورد نیاز (واحد: روز)	هزینه مورد نیاز (واحد: درصدی از بدهی)
۱	آذربایجان	۲۵	۲۶۷	۱۹,۸
۲	آرژانتین	۳۳	۵۲۰	۱۵
۳	آفریقای جنوبی	۲۶	۲۷۷	۱۱,۵
۴	آلبانی	۳۹	۳۹۰	۲۸,۶
۵	آلمان	۲۶	۱۷۵	۱۰,۵
۶	آمریکا	۱۷	۲۵۰	۷,۵
۷	آنگولا	۴۷	۱۰۱۱	۱۱,۲
۸	اتریش	۲۰	۳۷۴	۹,۸
۹	اتیوپی	۳۰	۴۲۰	۱۴,۸
۱۰	اردن	۴۳	۳۴۲	۸,۸

شاخص اجرای قراردادها در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد مراحل اداری موردنیاز	زمان موردنیاز (واحد: روز)	هزینه موردنیاز (واحد: درصدی از بدهی)
۱۱	ارمنستان	۲۴	۱۸۵	۱۷,۸
۱۲	اروگوئه	۳۹	۶۲۰	۲۵,۸
۱۳	اریتره	۲۷	۳۸۵	۱۹,۹
۱۴	ازبکستان	۳۵	۳۶۸	۱۸,۱
۱۵	اسپانیا	۲۳	۱۶۹	۱۴,۱
۱۶	استرالیا	۱۱	۱۵۷	۱۴,۴
۱۷	استونی	۲۵	۱۵۰	۱۰,۶
۱۸	اسرائیل	۲۷	۵۸۵	۲۲,۱
۱۹	اسلواکی	۲۷	۵۶۵	۱۵
۲۰	اسلونی	۲۵	۹۱۳	۱۵,۲
۲۱	افغانستان		۴۰۰	۲۴
۲۲	اکوادور	۴۱	۳۸۸	۱۵,۳
۲۳	الجزایر	۴۹	۴۰۷	۲۸,۷
۲۴	السالوادور	۴۱	۲۷۵	۱۲,۵
۲۵	امارات متحده عربی	۵۳	۶۱۴	۱۶
۲۶	اندونزی	۳۴	۵۷۰	۱۲۶,۵
۲۷	انگلستان	۱۴	۲۸۸	۱۷,۲
۲۸	اوکراین	۲۸	۲۶۹	۱۱
۲۹	اوگاندا	۱۵	۲۰۹	۲۲,۳
۳۰	ایتالیا	۱۸	۱۳۹۰	۱۷,۶
۳۱	ایران	۲۳	۵۴۵	۱۲
۳۲	ایرلند	۱۶	۲۱۷	۲۱,۱
۳۳	ایسلند	۱۴	۱۵۸	۹,۳
۳۴	برزیل	۲۴	۵۴۶	۱۵,۵
۳۵	بروندی	۴۷	۴۳۳	۳۲,۵
۳۶	بلاروس	۲۸	۲۲۵	۲۶,۷
۳۷	بلژیک	۲۷	۱۱۲	۶,۲
۳۸	بلغارستان	۳۴	۴۴۰	۱۴
۳۹	بنگلادش	۲۹	۳۶۵	۲۱,۳

شاخص اجرای قراردادها در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد مراحل اداری موردنیاز	زمان موردنیاز (واحد: روز)	هزینه موردنیاز (واحد: درصدی از بدهی)
۴۰	بنین	۴۹	۵۷۰	۲۹,۶
۴۱	بوتان	۲۰	۲۷۵	۱۱۳,۸
۴۲	بوتسوانا	۲۶	۱۵۴	۲۴,۸
۴۳	بورکینافاسو	۴۱	۴۴۶	۹۵,۴
۴۴	بوسنی و هرزگوین	۳۶	۳۳۰	۱۹,۶
۴۵	بولیوی	۴۷	۵۹۱	۱۰,۶
۴۶	پاراگوئه	۴۶	۲۸۵	۳۰,۴
۴۷	پاکستان	۴۶	۳۹۵	۳۵,۲
۴۸	پالائو	۳۴	۴۶۵	۳۴,۷
۴۹	پاناما	۴۵	۳۵۵	۳۷
۵۰	پریتغال	۲۴	۳۲۰	۱۷,۵
۵۱	پرو	۳۵	۳۸۱	۳۴,۷
۵۲	پورتوریکو	۴۳	۲۷۰	۲۱
۵۳	تانزانیا	۲۱	۲۴۲	۳۵,۳
۵۴	تایلند	۲۶	۳۹۰	۱۳,۴
۵۵	تایوان	۲۸	۲۱۰	۷,۷
۵۶	ترکیه	۲۲	۳۳۰	۱۲,۵
۵۷	توگو	۳۷	۵۳۵	۲۴,۳
۵۸	تونس	۱۴	۲۷	۱۲
۵۹	تونگا	۳۰	۵۱۰	۴۷
۶۰	تیمور شرقی	۶۹	۹۹۰	۱۸۳,۱
۶۱	جامائیکا	۱۸	۲۰۲	۲۷,۸
۶۲	جزیره سالمون	۳۰	۴۵۵	۱۴۰,۸
۶۳	جزیره مارشال	۳۴	۴۴۰	۹۵,۹
۶۴	جمهوری آفریقای مرکزی	۴۵	۶۶۰	۷۲,۲
۶۵	جمهوری چک	۲۱	۲۹۰	۹,۱
۶۶	جمهوری دموکراتیک کنگو	۵۱	۹۰۹	۲۵۶,۸
۶۷	جمهوری دومینیکن	۲۹	۵۸۰	۳۵
۶۸	جمهوری کنگو	۴۷	۵۶۰	۴۳

شاخص اجرای قراردادها در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد مراحل اداری موردنیاز	زمان موردنیاز (واحد: روز)	هزینه موردنیاز (واحد: درصدی از بدهی)
۶۹	چاد	۵۲	۵۲۶	۵۴,۹
۷۰	چین	۲۵	۲۴۱	۲۵,۵
۷۱	دانمارک	۱۵	۸۳	۵,۳
۷۲	روآندا	۲۷	۳۱۰	۴۳,۲
۷۳	روسیه	۲۹	۳۳۰	۲۰,۳
۷۴	رومانی	۴۳	۳۳۵	۱۲,۴
۷۵	زامبیا	۱۶	۲۷۴	۲۸,۷
۷۶	زلاندنو	۱۹	۵۰	۴,۸
۷۷	زیمبابوه	۳۳	۳۵۰	۱۹,۱
۷۸	ژاپن	۱۶	۶۰	۸,۶
۷۹	سائوتومه و پرنسیپ	۶۷	۲۴۰	۶۹,۵
۸۰	ساحل عاج	۲۵	۵۲۵	۴۷,۶
۸۱	ساموآ	۲۱	۵۰۵	۲۵
۸۲	سريلانكا	۱۷	۴۴۰	۲۱,۳
۸۳	سنگاپور	۲۳	۶۹	۸
۸۴	سنگال	۳۳	۴۸۵	۲۳,۸
۸۵	سوئد	۲۳	۲۰۸	۵,۹
۸۶	سوئیس	۲۲	۱۷۰	۵,۲
۸۷	سودان	۶۷	۹۱۵	۳۰
۸۸	سوریه	۴۷	۶۷۲	۳۴,۳
۸۹	سیرالئون	۵۸	۳۰۵	۳۱
۹۰	شیلی	۲۸	۳۰۵	۱۰,۴
۹۱	صربستان و مونته نگرو	۳۳	۶۳۵	۱۸,۱
۹۲	عراق	۶۵	۳۲۰	۱۰,۵
۹۳	عربستان سعودی	۴۴	۳۶۰	۲۰
۹۴	عمان	۴۱	۴۵۵	۱۰
۹۵	غنا	۲۳	۲۰۰	۱۴,۴
۹۶	فرانسه	۲۱	۷۵	۱۱,۷
۹۷	فنلاند	۲۷	۲۲۸	۶,۵

شاخص اجرای قراردادها در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد مراحل اداری موردنیاز	زمان موردنیاز (واحد: روز)	هزینه موردنیاز (واحد: درصدی از بدهی)
۹۸	فیجی	۲۶	۴۲۰	۵۳,۸
۹۹	فیلیپین	۲۵	۳۶۰	۵۰,۷
۱۰۰	قرقیزستان	۴۶	۴۹۲	۴۷,۹
۱۰۱	قزاقستان	۴۷	۳۸۰	۸,۵
۱۰۲	کاستاریکا	۳۴	۵۵۰	۴۱,۲
۱۰۳	کامبوج	۳۱	۴۰۱	۱۲۱,۳
۱۰۴	کامرون	۵۸	۵۸۵	۳۶,۴
۱۰۵	کانادا	۱۷	۳۴۶	۱۲
۱۰۶	کرانه باختری غزه	۲۶	۴۶۵	۲۱,۴
۱۰۷	کرواسی	۲۲	۴۱۵	۱۰
۱۰۸	کره	۲۹	۷۵	۵,۴
۱۰۹	کریباتی	۱۸	۴۴۰	۷۱
۱۱۰	کلمبیا	۳۷	۳۶۳	۱۸,۶
۱۱۱	کنیا	۲۵	۳۶۰	۴۱,۳
۱۱۲	کویت	۵۲	۳۹۰	۱۳,۳
۱۱۳	گرجستان	۱۸	۳۷۵	۳۱,۷
۱۱۴	گوآتمالا	۳۷	۱۴۵۹	۱۴,۵
۱۱۵	گویانا		۵۲۵	۲۴,۴
۱۱۶	گینه	۴۴	۳۰۶	۲۷,۶
۱۱۷	گینه جدید پاپوا	۲۲	۴۴۰	۱۱۰,۳
۱۱۸	لائوس	۵۳	۴۴۳	۳۰,۳
۱۱۹	لبنان	۳۹	۷۲۱	۲۶,۷
۱۲۰	لتونی	۲۰	۱۸۶	۱۰,۴
۱۲۱	لسوتو	۴۹	۲۸۵	۲۳,۹
۱۲۲	لهستان	۴۱	۹۸۰	۸,۷
۱۲۳	لیتوانی	۱۷	۱۵۴	۹,۱
۱۲۴	ماداگاسکار	۲۹	۲۸۰	۲۲,۸
۱۲۵	ماکرونزیا	۲۸	۴۱۰	۱۲۴,۴
۱۲۶	مالاوی	۱۶	۲۷۷	۱۳۶,۵

شاخص اجرای قراردادها در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	تعداد مراحل اداری موردنیاز	زمان موردنیاز (واحد: روز)	هزینه موردنیاز (واحد: درصدی از بدهی)
۱۲۷	مالدیو	۲۸	۴۳۴	۸,۷
۱۲۸	مالزی	۳۱	۳۰۰	۲۰,۲
۱۲۹	مالی	۲۸	۳۴۰	۳۴,۶
۱۳۰	مجارستان	۲۱	۳۶۵	۸,۱
۱۳۱	مراکش	۱۷	۲۴۰	۱۷,۷
۱۳۲	مصر	۵۵	۴۱۰	۱۸,۴
۱۳۳	مغولستان	۲۶	۳۱۴	۲۲,۶
۱۳۴	مقدونیه	۲۷	۵۰۹	۳۲,۸
۱۳۵	مکزیک	۳۷	۴۲۱	۲۰
۱۳۶	موریتانی	۲۸	۴۱۰	۲۹,۳
۱۳۷	موریس	۱۷	۳۶۷	۵,۶
۱۳۸	موزامبیک	۳۸	۵۸۰	۱۶
۱۳۹	مولداوی	۳۷	۳۴۰	۱۶,۲
۱۴۰	نامیبیا	۳۱	۲۷۰	۲۸,۳
۱۴۱	نیپال	۲۸	۳۵۰	۲۵,۸
۱۴۲	نروژ	۱۴	۸۷	۴,۲
۱۴۳	نیجر	۳۳	۳۳۰	۴۲
۱۴۴	نیجریه	۲۳	۷۳۰	۳۷,۲
۱۴۵	نیکاراگوئه	۲۰	۱۵۵	۱۶,۳
۱۴۶	وانواتو	۲۴	۴۳۰	۶۴
۱۴۷	ونزوئلا	۴۱	۴۴۵	۲۸,۷
۱۴۸	ویتنام	۳۷	۳۴۳	۳۰,۱
۱۴۹	هائیتی	۳۵	۳۶۸	۲۵
۱۵۰	هلند	۲۲	۴۸	۱۷
۱۵۱	هند	۴۰	۴۲۵	۴۳,۱
۱۵۲	هندوراس	۳۶	۵۴۵	۳۳,۱
۱۵۳	هنگ کنگ	۱۶	۲۱۱	۱۲,۹
۱۵۴	یمن	۳۷	۳۶۰	۱۰,۵
۱۵۵	یونان	۱۴	۱۵۱	۱۲,۷

شاخص تعطیل کردن کسب و کار در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	زمان موردنیاز (واحد: سال)	هزینه موردنیاز (واحد: درصدی از دارایی)	نرخ وصول (واحد: سنت دلار)
۱	آذربایجان	۲,۷	۸	۳۳
۲	آرژانتین	۲,۸	۱۴,۵	۳۴,۹
۳	آفریقای جنوبی	۲	۱۸	۳۳,۹
۴	آلبانی	۱۴	۳۸	۲۶,۹
۵	آلمان	۱,۲	۸	۵۳
۶	آمریکا	۲	۷	۷۶,۲
۷	آنگولا	۶,۲	۲۲	۰,۶
۸	اتریش	۱,۱	۱۸	۷۳,۳
۹	اتیوپی	۲,۴	۱۴,۵	۳۶,۹
۱۰	اردن	۴,۳	۹	۲۷,۹
۱۱	ارمنستان	۱,۹	۴	۴۱
۱۲	اروگوئه	۲,۱	۷	۳۰,۶
۱۳	اریتره	۱,۷	۱۴,۵	۰
۱۴	ازبکستان	۴	۴	۱۲,۵
۱۵	اسپانیا	۱	۱۴,۵	۷۷,۸
۱۶	استرالیا	۱	۸	۷۹,۹
۱۷	استونی	۳	۹	۳۹
۱۸	اسرائیل	۴	۲۳	۴۲,۸
۱۹	اسلواکی	۴,۸	۱۸	۳۸,۶
۲۰	اسلوونی	۳,۶	۱۴,۵	۲۷,۹
۲۱	افغانستان			۰
۲۲	اکوادور	۸	۶۳	۲۰,۷
۲۳	الجزایر	۳,۵	۳,۵	۳۷,۴
۲۴	السالوادور	۴	۹	۳۰,۵
۲۵	امارات متحده عربی	۵,۱	۳۰	۵,۵
۲۶	اندونزی	۵,۵	۱۸	۱۳,۱
۲۷	انگلستان	۱	۶	۸۵,۳
۲۸	اوکراین	۲,۹	۴۲	۸,۴

شاخص تعطیل کردن کسب و کار در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	زمان موردنیاز (واحد: سال)	هزینه موردنیاز (واحد: درصدی از دارایی)	نرخ وصول (واحد: سنت دلار)
۲۹	اوگاندا	۲,۲	۲۹,۵	۳۹,۸
۳۰	ایتالیا	۱,۲	۲۲	۴۰
۳۱	ایران	۴,۵	۹	۱۹,۳
۳۲	ایرلند	۰,۴	۹	۸۸
۳۳	ایسلند	۱	۳,۵	۸۱,۷
۳۴	برزیل	۱۰	۹	۰,۴
۳۵	بروندی	۴	۱۸	۱۶,۴
۳۶	بلاروس	۵,۸	۲۲	۲۱,۶
۳۷	بلژیک	۰,۹	۳,۵	۸۶,۶
۳۸	بلغارستان	۳,۳	۹	۳۳,۵
۳۹	بنگلادش	۴	۸	۲۴,۲
۴۰	بنین	۳,۱	۱۴,۵	۹,۴
۴۱	بوتان			۰
۴۲	بوتسوانا	۲,۲	۱۴,۵	۵۴,۴
۴۳	بورکینافاسو	۴	۹	۶,۳
۴۴	بوسنی و هرزگوین	۳,۳	۹	۳۲
۴۵	بولیوی	۱,۸	۱۴,۵	۳۶,۹
۴۶	پاراگوئه	۳,۹	۹	۱۳,۳
۴۷	پاکستان	۲,۸	۴	۴۴,۳
۴۸	پالائو	۶,۵	۳۸	۳,۵
۴۹	پاناما	۲	۲۹,۵	۲۵,۸
۵۰	پرتغال	۲	۹	۷۴,۷
۵۱	پرو	۳,۱	۷	۳۱,۳
۵۲	پورتوریکو	۳,۸	۸	۶۱,۴
۵۳	تانزانیا	۳	۲۲	۲۲,۳
۵۴	تایلند	۲,۷	۳۶	۴۳,۹
۵۵	تایوان	۰,۸	۳,۵	۸۹,۴
۵۶	ترکیه	۵,۹	۷	۷,۲

شاخص تعطیل کردن کسب و کار در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	زمان موردنیاز (واحد: سال)	هزینه موردنیاز (واحد: درصدی از دارایی)	نرخ وصول (واحد: سنت دلار)
۵۷	توگو	۳	۱۴,۵	۱۵,۹
۵۸	تونس	۱,۳	۷	۵۱,۵
۵۹	تونگا	۲,۷	۲۲	۲۵
۶۰	تیمور شرقی			۰
۶۱	جامائیکا	۱,۱	۱۸	۶۳,۹
۶۲	جزیره سالمون	۳,۹	۳۸	۷,۱
۶۳	جزیره مارشال	۵,۳	۳۸	۴
۶۴	جمهوری آفریقای مرکزی	۴,۸	۷۶	۰
۶۵	جمهوری چک	۹,۲	۱۴,۵	۱۷,۸
۶۶	جمهوری دموکراتیک کنگو	۵,۲	۲۲	۱,۶
۶۷	جمهوری دومینیکن	۳,۵	۳۸	۵,۴
۶۸	جمهوری کنگو	۳	۲۴	۱۹,۲
۶۹	چاد	۱۰	۶۳	۰
۷۰	چین	۲,۴	۲۲	۳۱,۵
۷۱	دانمارک	۳,۳	۹	۶۳
۷۲	رواندا			۰
۷۳	روسیه	۳,۸	۹	۲۷,۶
۷۴	رومانی	۴,۶	۹	۱۷,۵
۷۵	زامبیا	۳,۱	۹	۲۰
۷۶	زلاندنو	۲	۳,۵	۷۱
۷۷	زیمبابوه	۲,۲	۲۲	۲,۱
۷۸	ژاپن	۰,۶	۳,۵	۹۲,۶
۷۹	سانتومه و پرنسپ	۰,۳	۲۹,۵	۰
۸۰	ساحل عاج	۲,۲	۱۸	۱۴,۹
۸۱	ساموآ	۲,۵	۳۸	۱۵,۲
۸۲	سريلانكا	۲,۲	۱۸	۳۳,۸
۸۳	سنگاپور	۰,۸	۱	۹۱,۳
۸۴	سنگال	۳	۷	۱۹

شاخص تعطیل کردن کسب و کار در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	زمان موردنیاز (واحد: سال)	هزینه موردنیاز (واحد: درصدی از دارایی)	نرخ وصول (واحد: سنت دلار)
۸۵	سوئد	۲	۹	۷۴,۹
۸۶	سوئیس	۳	۳,۵	۴۶,۹
۸۷	سودان			۰
۸۸	سوریه	۴,۱	۹	۲۸,۵
۸۹	سیرالئون	۲,۶	۴۲	۹
۹۰	شیلی	۵,۶	۱۴,۵	۲۳,۱
۹۱	صربستان و مونتنگرو	۲,۷	۲۳	۲۰,۳
۹۲	عراق			
۹۳	عربستان سعودی	۲,۸	۲۲	۲۸,۴
۹۴	عمان	۷	۳,۵	۲۴,۹
۹۵	غنا	۱,۹	۲۲	۲۳,۷
۹۶	فرانسه	۱,۹	۹	۴۷,۶
۹۷	فنلاند	۰,۹	۳,۵	۸۹
۹۸	فیجی	۱,۸	۳۸	۲۰,۶
۹۹	فیلیپین	۵,۷	۳۸	۴,۱
۱۰۰	قرقیزستان	۳,۵	۴	۱۹,۷
۱۰۱	قزاقستان	۳,۳	۱۸	۱۹,۹
۱۰۲	کاستاریکا	۳,۵	۱۴,۵	۱۸,۲
۱۰۳	کامبوج			۰
۱۰۴	کامرون	۳,۲	۱۴,۵	۲۳,۵
۱۰۵	کانادا	۰,۸	۳,۵	۹۰,۱
۱۰۶	کرانه باختری غزه			
۱۰۷	کرواسی	۳,۱	۱۴,۵	۲۸,۴
۱۰۸	کره	۱,۵	۳,۵	۸۱,۷
۱۰۹	کریباتی	۲,۷	۳۸	۱۴,۱
۱۱۰	کلمبیا	۳	۱	۵۵,۱
۱۱۱	کنیا	۴,۵	۲۲	۱۵
۱۱۲	کویت	۴,۲	۱	۳۸,۳

شاخص تعطیل کردن کسب و کار در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	زمان موردنیاز (واحد: سال)	هزینه موردنیاز (واحد: درصدی از دارایی)	نرخ وصول (واحد: سنت دلار)
۱۱۳	گرجستان	۳,۳	۳,۵	۲۰,۸
۱۱۴	گوآتمالا	۴	۱۴,۵	۲۱,۲
۱۱۵	گویانا	۱,۵	۴۲	۱۶,۷
۱۱۶	گینه	۳,۸	۸	۲۳,۳
۱۱۷	گینه جدید پاپوا	۲,۸	۳۸	۱۳
۱۱۸	لائوس	۵	۷۶	۰
۱۱۹	لبنان	۴	۲۲	۱۸,۶
۱۲۰	لتونی	۱,۱	۴	۸۲,۱
۱۲۱	لسوتو	۲,۶	۸	۳۵,۹
۱۲۲	لهستان	۱,۴	۲۲	۶۴
۱۲۳	لیتوانی	۱,۲	۷	۵۳,۶
۱۲۴	ماداگاسکار			۰
۱۲۵	ماکرونزیا	۵,۳	۳۸	۳,۳
۱۲۶	مالاوی	۲,۶	۲۹,۵	۱۲,۳
۱۲۷	مالدیو	۶,۷	۴	۱۸
۱۲۸	مالزی	۲,۳	۱۴,۵	۳۸,۸
۱۲۹	مالی	۳,۶	۱۸	۶,۳
۱۳۰	مجارستان	۲	۱۴,۵	۳۵,۷
۱۳۱	مراکش	۱,۸	۱۸	۳۵,۱
۱۳۲	مصر	۴,۲	۲۲	۱۶,۱
۱۳۳	مغولستان	۴	۸	۱۷
۱۳۴	مقدونیه	۳,۷	۲۸	۱۵,۴
۱۳۵	مکزیک	۱,۸	۱۸	۶۴,۱
۱۳۶	موریتانی	۸	۹	۸,۱
۱۳۷	موریس	۲	۱۴,۵	۳۱,۱
۱۳۸	موزامبیک	۵	۹	۱۳,۳
۱۳۹	مولداوی	۲,۸	۹	۲۷,۳
۱۴۰	نامیبیا	۱	۱۴,۵	۴۵,۳

شاخص تعطیل کردن کسب و کار در ژانویه سال ۲۰۰۵ میلادی

ردیف	نام کشورها (برحسب الفبا)	زمان موردنیاز (واحد: سال)	هزینه موردنیاز (واحد: درصدی از دارایی)	نرخ وصول (واحد: سنت دلار)
۱۴۱	نیپال	۵	۹	۲۳,۹
۱۴۲	نروژ	۰,۹	۱	۹۱,۱
۱۴۳	نیجر	۵	۱۸	۲,۶
۱۴۴	نیجریه	۱,۵	۲۲	۳۱,۱
۱۴۵	نیکاراگوئه	۲,۲	۱۴,۵	۳۳,۸
۱۴۶	وانواتو	۲,۶	۳۸	۱۵,۸
۱۴۷	ونزوئلا	۴	۳۸	۶,۱
۱۴۸	ویتنام	۵	۱۴,۵	۱۹,۲
۱۴۹	هائیتی	۵,۷	۲۹,۵	۲,۹
۱۵۰	هلند	۱,۷	۱	۸۶,۷
۱۵۱	هند	۱۰	۹	۱۲,۸
۱۵۲	هندوراس	۳,۸	۸	۲۱,۹
۱۵۳	هنگ کنگ	۱,۱	۹	۸۱,۲
۱۵۴	یمن	۳	۸	۲۸,۲
۱۵۵	یونان	۲	۹	۴۵,۹